

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Peter Ackroyd

Victor Frankenstein'ın Vaka Defteri

Çeviren: Duygu Akin

ROMAN



VICTOR FRANKENSTEIN'İN VAKA DEFTERİ

Peter Ackroyd 1949'da Londra'da doğdu. Cambridge Üniversitesi'ni bitirdi. Yale Üniversitesi'nde araştırmacı olarak bulundu. 1973-1982 yılları arasında *Spectator* dergisinin yayın yönetmenliğini yapan Ackroyd, *The Times* gazetesinin de baş kitap eleştirmenidir. Ayrıca çeşitli gazete ve dergilerde yazıları yayımlanmaktadır.

Ackroyd'un ilk romanı 1982'de yayımlandı: *The Great Fire of London* (Londra Yanıyor, çev. Aslı Çelik, 2002). 1983'te çıkan *The Last Testament of Oscar Wilde* (Oscar Wilde'in Son Vasiyeti, çev. Tomris Uyar, 1994) ile Somerset Maugham Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Türkçeye çevrilen öteki romanları: Booker Ödülü'ne aday gösterilen *Chatterton* (1987; çev. Füsun Elioğlu, YKY, 1995), *English Music* (1992; İngiliz Müziği, çev. Oya Dalgıç, YKY, 1995), *The House of Doctor Dee* (1993; Doktor Dee'nin Evi, çev. Özcan Kabakçıoğlu, YKY, 2004), *Dan Leno and the Limehouse Golem* (1995; Cinayet Sanatı, çev. Burçin Karamercan, 2002), *Hawskmoor* (1985; çev. Gül Tekay Baysan-Candan Baysan, YKY, 2006) ve *First Light* (1989; İlk Işık, çev. Mehmet H. Doğan, YKY, 2007), *The Fall of Troy* (2006; Troya'nın Düşüşü, çev. Mehmet H. Doğan, YKY, 2009).

Romanları yanında William Blake, Thomas More, Charles Dickens ve T. S. Eliot gibi ünlü yazar ve düşünürleri, çağları ve çevreleriyle birlikte ele aldığı biyografileriyle de tanınan Ackroyd'un ayrıca şiir ve deneme kitapları da vardır.

Duygu Akın 1969 yılında, Diyarbakır'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdikten sonra British Council'in bursuyla Warwick Üniversitesi'nde British Cultural Studies bölümünde lisansüstü eğitimini tamamladı. Çeşitli yayınevlerinden bilim, edebiyat ve çocuk kitapları ağırlıklı olmak üzere çok sayıda çevirisi yayımlandı. Çeviri alanındaki çalışmalarına devam ediyor. Çevirilerinden bazıları Neil Jordan'dan *Gölge* (Altın Kitaplar), Tom Perrotta'dan *Aşk Bir Varmış Bir Yokmuş* (Okuyan Us), Ann Radcliffe'den *Sicilya'da Bir Aşk Hikâyesi* (Can Yayınları), Paul Lunde'den *Şifreler Kitabı* (NTV Yayınları), John Lloyd ve John Mitchinson'dan *Afili Lügat* (NTV Yayınları) ve John Brockman'ın yayına hazırladığı *Kanıtı Olmayan Gerçekler* (NTV Yayınları) adlı kitaplarıdır.

*Peter Ackroyd'un
YKY'deki kitapları:*

İngiliz Müziği (1995)
Chatterton (1995)
Doktor Dee'nin Evi (2004)
Hawksmoor (2006)
İlk Işık (2007)
Troya'nın Düşüşü (2008)
Poe: Kısacık Bir Hayat (2011)
Victor Frankenstein'in Vaka Defteri (2011)

PETER ACKROYD

Victor Frankenstein'ın Vaka Defteri

Çeviren:
Duygu Akın

Roman



Yapı Kredi Yayınları - 3431
Edebiyat - 996

Victor Frankenstein'ın Vaka Defteri / Peter Ackroyd
Özgün adı: The Casebook of Victor Frankenstein
Çeviren: Duygu Akın

Kitap editörü: Betül Kadioğlu
Düzeltili: Nilüfer Altınel

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Promat Basım Yayımlar San. ve Tic. A.Ş.
Sanayi Mahallesi, 1673 Sokak, No: 34 Esenyurt / İstanbul

Çeviriye temel alınan baskı: Chatto & Windus 2008
1. baskı: İstanbul, Ekim 2011
ISBN 978-975-08-2095-3

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2010
Sertifika No: 12334

© Peter Ackroyd, The Casebook of Victor Frankenstein, 2008
Bu kitabın telif hakları Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranney.org>
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

VICTOR FRANKENSTEIN'IN VAKA DEFTERİ

Bir

Ailemizin yaşadığı köy olan Chamonix ile Cenevre arasında hayli geniş topraklara sahip bir babanın oğlu olarak, İsviçre'nin Alp-ler bölgesinde dünyaya geldim. Nitekim bugün en eski anılarımı o ışıldayan zirveler süsler, kanımca cesur ve ihtiraslı mizacım da o tepelerin oluşturduğu görüntünün eserdir. Tabiatın kudret ve azametini orada hissettim. O koyaklar ve yarlar, isli şelaleler ve azgın sular, hayatımı arındırıyormuş hissi uyandırdı bende hep. Öyle ki bembeyaz ve pırıl pırıl bir sabah vakti kendimi alamayıp Evrenin Yaratana "Ey, dağların, buzulların Tanrısı, ne olur esirge beni! Buzun ve karın ortasında senin ruhunun yalnızlığını görüyor ve hissediyorum!" diye haykırdım. O an sesime karşılık verircesine uzaklardaki bir tepeden, yaşlı Cenevre'nin dar sokaklarını çınlatan St. Pierre katedrali çanlarından da gürültülü bir buz çatırtısı ve çığ gümbürtüsü yükseldi.

Fırtınalar muazzam bir coşku yaratırdı bende. Memleketimin sarp kayalıklarının, mağaralarının, dimdik kaya kütlelerinin arasında gürleyen rüzgârın sesi kadar aklımı başımdan alan bir şey yoktu. Çam ve meşe ormanları, bütün o pusu süpürüp götüren rüzgârın müziğiyle dolup taşardı. Bulutlar âdeta yükseklerdeki havaya musallat olur, böylesi bir güzelliğin kaynağına dokunmaya heves ederlerdi. Bu gibi anlarda şahsi tabiatım gitgide sahneden çekilirdi. Etrafımı kuşatan evrenin içinde eriyip kaybolduğumu ya da evrenin benliğim tarafından emildiğini hissederdim. Ana rahmindeki bir yavru misali, hiçbir ayırımın bilincinde olmazdım. Şairlerin erişmek istediği bir haldir

bu, dünyanın tüm alametlerinin “tek bir ağacın çiçeklerine” dönüşüverdiği bir hal... Ne var ki ben, tabiatın şiiiriyle kutsanmıştım.

Dolayısıyla gençlik yıllarımda ruhum coşkun duygularla dolup taşar, çılgın ve taşkın muhayyilemse sadece çalışmaya ve zihinsel meşguliyetlere olan yatkınlığımla dizginlenirdi. Nasıl da seviyordum öğrenmeyi! Bilgiyi, durmaksızın uzayan bir fidanın suyu özümlediği gibi özümseyordum. O zamanlarda bile hatalarımın en büyüğü ihtirasımdı. Dünya ve yüce evren hakkında her şeyi bilmek istiyordum. Öğrenmek için değilse, ne için gelmişim ki şu dünyaya? Uzaklardaki yıldızları canlandırırıyordum zihnimde. Etrafımı çepeçevre kuşatan dağların oluşumuna izin veren, dış kabuk altındaki o akkor çekirdeği hayalimde (ki sanırım o zaman dahi bu sözcüğün gerçek anlamını kavırıyordum) görebiliyordum. Ben çözecektim onun gizemlerini; ben, Victor Frankenstein! Tabiatın sırlarını öğrenme yönündeki samimi arzumla kınkanatlı böceği, kelebeği inceleyecektim. Bugün hatırlayabildiğim ilk duygular (sırlar bir bir çözüldükçe yaşadığım) arzu ve sevinçtir. Babamın aldığı mikroskopla dünyanın gizli varlıklarını, tarifi imkânsız bir merakla inceledim. Kim incelemek istemez ki görünmeyi, bilinmeyi? Küçücük organizmalara nakşedilmiş, onları hareket ettirip bir araya getiren güç, içimi büyük bir merakla doldurdu.

Gayret ve sebatı temel alan Cenevre’deki Kalvenci eğitimimin ardından babam beni ünlü Ingolstadt üniversitesine gönderdi. Doğa felsefesi üzerine ilk araştırmalarıma burada başladım. Sanırım henüz o zamandan kendime, büyük başarılarla uzanan bir geçit açabileceğimin farkındaydım. Ne var ki oldum olası İngiltere’ye gitmeyi istemiştim. Orada galvanistler ve biyologlar tarafından çağdaş doğa bilimi deneyleri gerçekleştiriliyordu. Uygulamalı öğrenimin mekânıydı İngiltere. Babam o ülkenin ahlaki eğitimim açısından iyi olmayacağını düşünüyordu ama Ingolstadt’tan gelen çok sayıda samimi yakarışın ve aciliyet içeren mektubun ardından sonunda rıza gösterdi. İngiliz gençliğinin disiplinsizliği konusunda pek çok uyarıda bulunduktan sonra, on sekiz yaşında Oxford üniversitesine gitmeme izin ver-

di. Kendisini erdemlerimin de, kişiliğimin de hiçbir şekilde lekeleneceği konusunda temin ettim. Vaktinden evvel konuşmuşum oysa.

Bysshe'ye ilk kez Oxford'da rastladım. İkimiz de kolejimize aynı gün varmıştık. Bir yabancıнын aklını karıştıracak şekilde Üniversite Koleji deniyordu okula. Benim odam, orta bahçe diye anılan avlunun güneybatı köşesindeydi, Bysshe'ninki ise hemen üst katımda. Onu pencereden görmüş, kısa saç stiline yaygın olduğu bir zamanda onun uzun, kestane rengi buklelerini fark edince hayli şaşırmıştım. Sözü ettiğim zaman, bu yüzyılın ilk yıllarıydı. Bysshe uzun adımlı, hızlı bir yürüyüş tarzına sahipti ama buna, onca gayretle takip ettiği yolun nereye gittiğinden emin değilmiş izlenimi uyandıran bir tereddüt eşlik ederdi. Rüzgârın rehberliğinde hafifçe de sallanırdı. Ona her sabah şapelde rastlardım ama salonda verilen matemli akşam yemeklerinden birine birlikte katıldığımız güne dek hiç konuşmadık. İngiliz yemekleri hakkındaki izlenimim, babamın İngiliz ahlakı konusundaki görüşünden pek farklı değildi.

Bysshe sofrada yanımda oturmuş, bir arkadaşına Isaac Crookenden tarafından birkaç yıl önce yazılan gotik öykü *Ölümcül Yüzük* hakkında olumlu sözler söylüyordu.

"Yo, yoo," dedim. "Heyecan istiyorsanız Eisner'in romanlarını okumalısınız."

Aksanımı anında fark etti tabii. "Alman korku öykülerini mi beğeniyorsunuz?"

"Evet. Ama Alman değilim. Doğum yerim Cenevre."

"Özgürlüğün yuvası! Rousseau ile Voltaire'in de! O halde ne diye geldiniz şu zorbalığın ve baskının vatanına, beyefendi?" İngiltere'yi siyasi özgürlüklerin anavatanı olarak düşünmeye alışkın olduğumdan, şimdiye dek hiç böyle fikirler duymamıştım. Bysshe yüzümdeki şaşkınlık ifadesine güldü. "Tahminimce pek uzun bir süredir yaşamıyorsunuz aramızda, yanılıyor muyum?"

"Geçen hafta geldim. Ama ben şuna inanıyordum ki halkın özgürlüğü..."

Bysshe kulaklarını kapadı. "Az önce söylediklerinizi duymadım. Dikkatli olun yoksa isyana teşvikle, dine küfürle suçla-

nırsınız. Söylesenize, şu güzelim bedeninizin değeri nedir sizce?”

“Anlayamadım?”

“Yönetime göre hiçbir değeri yok. Hiçbir özre ya da açıklamaya gerek duyulmadan yok edilebilir bedeniniz. İhzar emri yasası yürürlükten kaldırıldı, biliyorsunuz.” Söylediklerini anlamakta hayli zorlanıyordum ki Bysshe hemen sohbetin konusunu değiştirdi. “Canaris’in *Metfun Keşiş*’ini okudunuz mu? İşte şeytani öykü diye ona denir!” Kitabı bir ay önce okumuştum ve Bysshe’nin ilk paragrafı ezberden söylemeye başlamasıyla hayrete düştüm: “*Bölge sakinlerince ‘yankılar mekânı’ diye anılan manastırda, tek bir saat bile sessiz sakin geçmiyordu.*” Daha da devam edecekti ama sonradan Thomas Hogg olduğunu öğrendiğim arkadaşarıya girdi.

“Neden ‘yönetim’ diyorsun?” dedi Hogg.

“Neden demeyeyim?”

“ ‘Devleti’ kastetmiyor musun?”

“Hayır. ‘Yönetim’ çok daha güçlü, çok daha sinsi. Yönetim, soyut ve baskın bir güç. Yönetim mutlak bir şey. Sizce de öyle değil mi, Cenevrelî vaiz?”

Bysshe delici bakışlarla ve merakla yüzüme baktı, bense elimden geldiğince güzel bir cevap vermeye çalıştım. “Vaiz olsaydım size ‘Tanrı’nın, ‘Yaratan’dan farklı olduğunu söyledim.”

Bysshe bir kahkaha attı. “Bravo! Seninle iyi dost olacağız. İzinle seni Shelley’le tanıştırayım.” Elini kendi göğsüne koydu ve eğilerek selam verdi. “Bir de Hogg’la.”

“Benim adım da Victor Frankenstein.”

“Güzel isim. Victor, Roma kökenli, değil mi? *Victor ludorum* gibi.”

“Ailemde epey eski bir isimdir.”

“Frankenstein ise daha bir şaşırtıcı. Şapele gittiğine göre Yahudi değilsin.” Şapele gittiğimi fark etmesini beklemiyordum. “*Stein* bira konan çömleğe denir, bildiğim kadarıyla. Belki de ataların Frenk sarayında, onurlu çömlekçilik işiyle bağlantılıydı. Zanaatkâr bir aileden geliyorsun, sevgili Frankenstein. Takdire şayan bir ismin var.” Bu arada uzun masadan kalkmış, av-

ludan geri dönüyorduk. “Şarabım var,” dedi Bysshe, “Sen de katıl bize.”

Odasına girdiğim anda coşkunun bir ruhunun meskenine adım attığımı anladım. Yerlere, halıya, masaya, her yüzeye, her türden eşya saçılmıştı. Sağda solda kâğıtlar, kitaplar, baskılar; çorap, bot, gömlek ve aralara sıkıştırılmış giysilerle dolu kutular vardı. Halının birkaç yerinin lekelenip yandığını fark ettim ve tüm bunları içgüdüsel olarak hemen bilimsel deneylerle ilişkilendirdim. Bysshe bakışlarımı fark ederek güldü. Ölçüsüz bir kahkahası vardı. “Nişadır izi,” dedi. “Sen gel, bir de laboratuvarımı gör.”

Peşinden yandaki odaya girdim. Odanın köşesine küçük bir yatak kondurulmuştu. Ortaya bir tezgâh kurmuş, üstüne de volta bataryası olduğunu tahmin ettiğim, elektrikli bir makine yerleştirmişti. Onun yanında, birkaç iri cam kavanoz ve şişenin yanı sıra, bir de güneş mikroskobu vardı. “Deneycisin sen,” dedim.

“Elbette ki. Bilginin peşinden giden herkes de öyle olmalı zaten. Aristoteles’i okumamız şart değil bizim ama dünyayı incelememiz şart.”

“Bende de güneş mikroskobu var.”

“Sahi mi? Duydun mu bak, Hogg?”

“Çok küçük canlıları inceliyorum.”

“Nerede buluyorsun peki onları?”

“Buzul sularında. Kendi kanımda. Dünya enerjisiyle dolup taşıyor.”

“Bravo!” Bysshe’nin coşkusu iyice kabarmıştı, beni omuzlarımdan sıkı sıkı tuttu. “Yaşam emaresine rastlayabileceğin başka bir yer daha var. Fırtınanın içi!” Bir an için bana sarılacak sandım ama az sonra omzumu bıraktı. Sonradan anladım ki aklımdan geçen fikirlere karşı merak dolu, hatta neredeyse tuhaf bir hassasiyeti vardı. Bazı insanlarla kelimelere hiç ihtiyaç duymazsınız. Bysshe de öyle biriydi ki gözlerimi hafifçe kırpıştırsam, başını hemen başka tarafa çevirirdi.

“Volta bataryasını fark ettin mi?” dedi. “Şimşek ışığını yeniden yaratıyor. Isaac Newton gibiyim ne zamandır ben de. Işığın içine bakıyorum.”

Bysshe üniversite yönetimini açıkça hor görüyor, hiçbir derse girmiyordu. Hangi alanda çalıştığından bile emin olamıyor-

dum. Ona göre hiçbir önemi yoktu bunların. Biz öğrencilere verilen tipik bir ödev vardı ki Bysshe onu büyük bir kolaylıkla yapıyordu; her hafta *Spectator*'dan bir makaleyi Latinceye tercüme etmek. Bysshe İngilizce kadar rahat ve akıcı bir şekilde Latince yazabiliyordu. Söylediğine göre işin sırrı, kendini Roma cumhuriyetinin ilk yıllarında yaşayan bir hatip gibi hayal etmektir. Bu ona öyle bir şevk veriyordu ki kelimeler doğallıkla ve sırasıyla aklına geliyordu. Söylediklerinden hiç şüphe etmedim. Muhayyilesi şimşek üreten volta bataryasından farksızdı.

Bysshe ile birlikte Oxford dışında, taşrada uzun yürüyüşlere çıkıyor, Thames'i yukarı doğru takip ederek Binsey ve Godstow'a gidiyor ya da nehir aşağı Iffley'e ve oranın tuhaf, on ikinci yüzyıl kilisesine uzanıyorduk. Bysshe, nehri, benzerine az rastladığım bir tutkuyla seviyor, mahmur Nil'e, çalkantılı Ren'e kıyasla onun erdemlerini göklere çıkarıyordu. Bu adamı safi ateşten ibaret sanmıştım ama tabiatında diğer elementler de mevcuttu; çevremizi kuşatan su misali akıcı, uyumlu ve bereketliydi. Çıktığımız keşif yolculuklarında bana sık sık Coleridge'in, muhayyilenin kudreti üstüne yazdığı şiirlerinden söz ederdi. "Şair, ilimcinin imkânsız dediği şeyi hayal eder," dedi, bir defasında. "Bir kez hayal edildi mi de o şey, hakikate dönüştü demektir." Eğilip ismini bilmediğim küçük bir çiçeği inceledi. "Bilinen sınırların ötesine heves etmek ne muazzam şey!"

"Ne tür bir girişimle?"

"Bilmem. Her şey olabilir. Geçmişin en yüce şairleri, filozof veya simyacıydı. Ya da büyücü. Beden denen kılıfı üstlerinden sıyrıp attılar ve arayış süreçleri içinde, safi ruha dönüştüler. Paracelsus ile Albertus Magnus'u bilir misin?" Araştırmak üzere isimleri aklımın bir köşesine not ettim. "Seninle Folly Köprüsü'ne doğru kutsal bir sefere çıkmalı, Roger Bacon'un tapınağında tapınmalıyız. Oradaki bir evin Bacon'ın laboratuvarı olduğunu söylerler. Efsaneyi bilir misin? Keşiş Bacon'dan daha bilge bir adam o evin önünden geçerse, ev çöküp yerle bir olacakmış. Bu mankafalar kentinde ev tam altı yüzyıldır ayakta duruyor. Ne dersin, gidip bir imtihan edelim mi? Sırayla köprüden geçer, hangimizin mucizeyi gerçekleştireceğine bakarız."

"Konusan kafa'nın yaratıcısı Bacon'dı, değil mi?"

“Evet. Konuşan ve ‘Zaman şu andır’ diyen kafanın. Tabii, konuşan kafanın kullandığı dil Latinceydi. Klasik yazarları incelemişti. Canlılığı da belki oradan geliyordu.”

“İyi ama dudakları nasıl hareket ediyordu?”

Sırf abartılı cevaplarının keyfine varabilmek için bu tür sorulara maruz bırakıyordum Bysshe’yi. Cevapları o anda uyduruverdiğinden emindim ama bu yine de büyüğü eksiltmiyor, hatta artırıyordu. Karanlıkta ışıldayan ateşböceği misali peşine takılıyordum anlamların.

Bysshe sık sık mırıldanır gibi kısık bir sesle kendi kendine konuşuyordu. Bu haliyle, manevi varlığıyla bir tür temasa geçer gibiydi ama etrafında akıl sağlığını sorgulayanlar da yok değildi. “Deli Shelley” lakabı ona karşı sıkça kullanılıyordu. Ben Bysshe’de herhangi bir delilik emaresi görmedim; tabii, etrafını kuşatan atmosferdeki en ufak bir değişime karşı tetikte olan, heyecan yüklü ve duyarlı bir ruha sahip olmak delilikse eğer, o başka. Cömert bir jestle ya da birinin talihsizlik öyküsüyle duygulandığında gözleri yaşardı. En azından bu anlamda hassasiyeti, sıradan denebilecek nitelikte değildi. Bir Rousseau’nun, bir Werther’in mizacına sahipti.

O günlerde ben tabiatın sırlarını incelemeye fazlasıyla hevesliydim ve kendimi yaşamın başlangıç kaynağını araştırmaya vermiştim. Bysshe ile gecelere kadar İtalyan Galvani ile Volta’nın birbirlerine kıyasla meziyetlerini tartışıyorduk. O, Sinyor Galvani’nin hayvansal elektriğine büyük önem atfederken, ben de voltaik plakaların başarısından derin heyecan duyuyordum.

“Elektrikli bataryanın muazzam ümit vaat eden, yepyeni bir makine olduğunu görmüyor musun?” dedim ona, bir kış akşamı.

“Sevgili Victor, Galvani dört bir yanımızı kuşatan dünyada elektriğin varlığını ispatladı. Tabiatın kendisi elektrik. Basit bir metal telin yardımıyla kurbağaya hayatı geri verdi o. Aynı şeyi insan bedeniyile neden başaramasın ki?”

“Bunu hiç düşünmemiştim.” Pencereye giderek avluya yağan karı izlemeye başladım.

Bysshe kanepede uzanmış, kendi kendine bir şiir mırıldanıyordu.

*"Mutludur her kim ki insan tabiatına
Vâkıf olmakla yetinmez de inceler
Bütün tabiatları, belki bulur diye
Her birini yöneten yasayı."*

"Bu şiiri kim yazmış, biliyor musun Victor?"

"Bilmiyorum."

"Wordsworth."

"Senin yeni şairlerden biri galiba."

"Şairin ta kendisi. Şimşeği düşünsene, örneğin," diye devam etti. "Tabiattaki onca kuvvetin içinde en muazzamı odur. Evrenin hiddetli nefesini onun ışığında görürsün."

"Peki, şimşeğe nasıl hükmedilir?"

"Atmosfere elektrikli bir uçurtma salarsan, gökten müthiş bir elektrik çeker. Düşünsene bir; o kudretli fırtınanın bütün cephanesi tek bir noktaya yönlendirilir. Ortaya çıkabilecek harikulade sonuçları hayal edebiliyor musun?"

"Basit bir kurbağadan nerelere geldik..."

"Görmüyor musun? En küçük şeyde bile hayat ve enerji var."

"Neden ruhsal kuvvet demiyoruz ona?"

"Bedenle ruh arasındaki fark nedir ki? Şimşeğin ışığında bunların her ikisi de aynı şeydir. Akkor!"

Bu sözlerin üstümde büyük bir etkisi olduğunu itiraf etmiydim. Ne var ki Bysshe hemen Afrika kıtası üstünde balonla yolculuklardan söz etmeye başladı. Zihni aynı rotayı uzun süre takip edemiyordu. Ancak odama döndüğümde sohbetimiz üstüne düşünmeye başladım. Ya ölümsüz kıvılcımdan yararlanarak insan bedenine hayat vermek mümkündüyse? Kutsallık dışı sayılmaz mıydı bu? Bu iddiayı bertaraf ettim. Hayır. Elektrik biliminde kaydedilecek bütün aşamalar, insani gelişime inancı olmayanlar tarafından dine aykırı olarak nitelenecekti. Semavi alevi, pratik ve faydalı bir kullanıma sokabildiğim takdirde, kendimi insan ırkı adına bir hayırsever addedecektim. Hatta ondan da öte, bir kahraman olarak görülecektim. Ölü ya da durağan maddeye hayat vermek –basit bir kile yaşam ateşi bahşetmek– takdire şayan ve muhteşem bir zafer olacaktı!

İşte böylece atıldım, kendi yıkımına doğru.

İki

Çalışmalarımı büyük ve kanaatimce benzersiz bir gayretle yürüttüm; ne Zealotlar ne Esseniler hakikatin peşine böyle bir şevkle düşmüşlerdi. Öte yandan Bysshe ile akşam sohbetlerim, aynı hararetle sürdü. Bysshe Hıristiyanlığın yok olup gitmesini tutkuyla arzuluyordu ve “solgun Hıristiyan” adını taktığı o insana karşı da intikam yemini etmişti. Ne var ki esas öfkesini peygamberlerin o âlim-i mutlak Tanrı’sına saklıyordu. Ben Cenevre Reform Kilisesi’nde eğitim almıştım ama babamın ve ailemin dini, zihnimde pek az etki bırakmıştı. Tabiatın tanrısı fikrini tasdik ediyordum ama evrenin bir yaratıcısı olduğuna dair eski inancım, Bysshe’nin ebedi ve kadir-i mutlak bir varlığı inkârıyla birlikte artık sarsılıyordu. Bu tanrı, hayatın yaratıcısı olarak saygı görüyordu ama ya daha az haşmetli mizaca sahip başka tanrılar da aynı mucizeyi gerçekleştirebilecek kudretteydiyse? O zaman ne olacaktı?

Bysshe mantık kuralları gereğince, Tanrı olmadığını ileri sürüyordu. İnsanın iyiliği için tek vasitanın hakikat olduğunu söylüyordu. Bir hakikati keşfettikten sonra onu olabildiğince etkili bir biçimde ilan etmek, insanın göreviydi. Ayrıca inanç zihnin bir tutkusu olduğundan, inançsızlığa herhangi bir suçluluk atfedilemeyeceğini belirtiyordu. Ne var ki kısa süre sonra kendisinin de fark edeceği üzere, bu düşüncesiyle İngiliz toplumunun genel önyargılarını görmezden gelmişti. Günün birinde “Ateizmin Gerekliliği Üstüne” başlıklı kısa bir makale yazdı ve makale basılarak, üniversitenin karşısındaki caddede yer alan kitapçı-

da satışa sunuldu. Kitap rafa konalı henüz yirmi dakika olmuştu ki üniversite hocalarından Bay Gibson onu okuyup dükkân sahibini böylesi kışkırtıcı bir eseri vitrine koyduğu için payladı. Kitabın diğer kopyaları anında geri çekildi ve tahminimce binanın arka tarafındaki ocakta ateşe verildi.

İsimsiz kitapçığın yazarı çok geçmeden, bizzat kitapçının verdiği istihbaratla tespit edildi ve Bysshe okul müdürü ile hocalardan oluşan bir kurulun karşısına çıkarıldı. Kendisinin sonradan söylediğine göre kurul üyelerinin önünde “Ateizmin Gerekliliği Üstüne” duruyordu. Ne var ki Bysshe kitapçığın isimsiz basıldığı gerekçesiyle sorulara yanıt vermeyi reddetmişti. Hiçbir yasal sebep yokken kendisine baskı uygulanmasının zorbalık ve adaletsizlik olduğunu söylemişti. En ufak bir baskı emaresi karşısında alevlenen bir mizacı vardı. Sonunda elbette ki suçlu bulundu. Kurul toplantısından çıkar çıkmaz gelip kapımı yumrukladı.

Odaya girdiği anda, “İhraç edildim,” dedi. “Uzaklaştırılmadım, okuldan ihraç edildim, Victor! Atıldım! İnanabiliyor musun?”

“Atıldın mı? Hangi tarihten itibaren?”

“Şu andan, bu dakikadan itibaren. Artık üniversitenin öğrencisi değilim.” Titreyerek oturdu. “Babam ne diyecek, hiç bilmiyorum.” Babasından daima büyük bir kaygıyla söz ederdi.

“Nereye gideceksin, Bysshe?”

“Eve gidemem. Katlanılacak şey değil o.” Başını kaldırıp bana baktı. “Hem senin dostluğundan uzun süre mahrum kalmak istemem, Victor.”

“Gidebileceğin tek bir yer var.”

“Biliyorum. Londra.” Koltuktan fırlayıp pencereye gitti. “Birkaç haftadır Leigh Hunt ile yazıyorum. Kentteki bütün devrimcileri biliyor. Ben de onların camiasında yaşayacağım.” Morali yerine gelmeye başlamıştı bile. “Özgürlük güneşine doğru büyüüp serpileceğim! Kendime kalacak bir yer bulmam lazım. Sen de benimle gelmelisin, Victor. Gelir misin?”

Ancak sömestri tamamladıktan sonra Bysshe’nin peşinden gittim. Kendisi Soho bölgesinde, Poland Street’te bir yer kiralamış-

tı, ben de yakınlarda, Berners Street'te yer buldum. Londra'ya daha önce bir kez, vatanımdan geldiğimde ayak basmıştım ama tabii ki kentteki hayatın yoğunluğu beni hâlâ büyülemeye devam ediyordu. Ne Alp fırtınaları ne buzullar arasından akan sular ne de tepelerden düşen çığlar, kentin uğultusuyla kıyaslanacak nitelikteydi. Ömrümde bu kadar çok insan görmemiştim ve daimî bir uyarılmışlık vaziyeti içinde sokaklarda dolanıp duruyordum. Bir araya geldiğinde ne müthiş bir güç oluşturunuyordu insan yaşamı! Bana göre kent, zenginini de yoksulunu da ateşleyen, titreşim dolu ömrü süresince akımını her bir sokağa, yola, caddeye gönderen, devasa bir elektrikli makine gibiydi. Kendisinin dahi vâkıf olmadığı kurallara riayet eden Londra, yeryüzünde sinsice gezinen, müphem bir hayalet misali, zapt edilemez görünüyordu gözüme.

Bu arada Bysshe özgürlük insanlarını arayıp bulmuştu. Birlikte Store Street'teki bir parfüm dükkânının üstünde, Halk Reform Birliği adlı bir cemiyetin toplantısına katıldık. Burada yönetim üyelerine çeşitli sıfatlar yakıştırıldığına memnuniyetle şahitlik ettik. Öyle ki öğrenilse bu insanları damgalayıp birer meşale gibi yakabilecek lakaplardı bunlar! Özgürlüğün dilinden büyülenmiş, eski baskıcı ve yozlaşmış düzenin kaldırılması gerektiğine ikna olmuşum. Zorbalığın temellerini yıkmanın, insanlığı köleleştirmede kullanılan yasaları feshetmenin vakti gelmişti artık. Yepyeni bir dünya, canlandırılıp gün yüzüne çıkarılmayı bekliyordu!

Devlet casusu değil, özgürlük yanlısı ya da onların deyişiyle *Vatandaş* olduğumuza ikna olduktan sonra Birlik üyeleri bize kucak açtı. Cenevre'den geldiğimi itiraf ettiğimde "özgürlüğün vatani" adına "yaşasın" sesleri yükseldi. Ekmek ve bira sipariş edildi, ortam bir anda neşelendi. Bunu yıllık parlamentolar ve genel oy hakkı taleplerinin yüksek sesle dile getirildiği tartışmalar izledi. Pearce isimli bir genç ayağa kalkarak, "Böylesine bir aydınlanma çağında, hakikat ve özgürlük alt edilemez, mutlak birer güç olmalıdır," dedi. Bense bu sözleri ister istemez kendi araştırmalarımın ışığında yorumladım ve bilimsel bir yöntemle peşine düşüldüğü takdirde, hakikatin de alt edilemeyeceğini düşündüm. Usulüyle ve adilce faydalanıldığı sürece, insan zihninin gücü sınırsızdı.

Pearce'in sözleri Bysshe ile benim de katıldığım alkışlarla karşılandı ve ben, bu coşku dolu *Vatandaşları* üniversitenin miskin gençleriyle karşılaştırmaktan kendimi alamadım. Tam bu düşüncemi Bysshe'ye fısıldayacaktım ki o, gözleri ışıdayarak ayağa kalktı ve katılımcılara, "krallara yer yok burada," dedi. Bu sözler de tezahüratla karşılandı ve birkaç kişi yerinden fırlayıp onunla el sıkıştı. "Korkacak neyimiz var ki?" dedi Bysshe onlara. "Hakikat ve özgürlük prensiplerimize sıkı sıkıya bağlı kalırsak, hiçbir sorun olmayacaktır. Şimşegün ışığını takip edelim!" Bu hitapla aşka gelen birlik üyeleri, coşku dolu bir şarkı söylemeye başladılar:

*"Gelin özgürlüğün çocukları, hep birlikte
Anlaşıp bir ittifak kuralım dürüst ve özgürce,
El ele verelim ve akıl, parlak meşalesini
Taşısın arkadaşlığın. Cesur olalım şimdi!"*

Bysshe şarkının sözlerini beğendi mi bilmiyorum ama hissiyatını gönülden onayladı.

Toplantının sonunda *Vatandaşlardan* biri onun yanına gelip kendini tanıttı. "Nasılsınız beyefendi? Oxford'daki ikametgâhınızdan memnunsunuzdur umarım."

Bysshe afalladı. "Siz nereden biliyorsunuz bunu?"

"Bay Hunt'ın arkadaşımı ben. Bir süredir sizinle yazışıyor kendisi, değil mi?"

"Londra'da tanıştım onunla."

"Öyle mi? Sizi ve arkadaşınızı gördüğüm anda..." başıyla bana selam verdi, "üniversiteden atılan kişiler olduğunuzu anladım."

"Arkadaşım Bay Frankenstein'dır. O okuldan atılmadı ama benimle aynı prensipleri paylaşıyor."

"Benim adım da Westbrook. Ayakkabı imalatçısıyım." Bir an durup salonda etrafına bakındı. "Casus korkusundan dolayı isimlerimizi pek telaffuz etmeyiz burada. Ama siz bir istisnasınız, Bay Shelley. Bir baronetin oğluydunuz, değil mi?"

"Evet, ama doğumdan gelen haklarımın hepsini davamız uğruna kullanacağım."

“Güzel söylediniz, beyefendi. Şimdi sivil memurlar bize engel olmadan, dışarı çıkalım. ‘Kilise ile Kral’ın savaş naraları’ dediğimiz şeyden kaçınmayı öğrendik ne zamandır.”

Aşağı, Store Street’e indik ve Tottenham Court Road’un köşesinde durduk. Westbrook bana asil ruhlu biri gibi göründü. Belirgin alnıyla birlikte sağlam ve ideale yakın bir dış görünümü vardı. Mesleğine rağmen giyimi kesinlikle hırpani değildi ve saç “özgürlük” modasına uygun biçimde kısa ve pudrasızdı. “İzninizle sizi, kız kardeşimin çalıştığı yere götürebilir miyim?” dedi. “Buraya pek uzak değil. İstirap bu kentte daima yakınlardadır. Ve orada düşmanı göreceksiniz.”

Bizi, bulunduğumuz yere birkaç sokak mesafedeki, kendi deyişiyle St. Giles mahallesine götürdü. Mahalle bana dünyanın en sefil, en rezil yeri gibi göründü. Ne kadar harap olursa olsun, Cenevre’nin hiçbir yoksul bölgesi, Londra’nın bu berbat, bu bayığı semtiyle kıyaslanacak gibi değildi. Sokaklar bir çamur ve pislik yuvasıydı. Atıklar bakımsız avlulardan, sokaklardan dere gibi akıyordu. Etrafa yayılan koku, tarif edilir gibi değildi. “Güvende miyiz burada?” diye fısıldadım Westbrook’a.

“Beni tanırlar civarda. Ama bir aksilik olursa...” Ceketinin iç cebinden kemik saplı, uzun bıçaklı, iri bir sustalı çıkardı, “Fransızlar buna *couteau secret* derler,” dedi. “Gizli yayın yerini bilmezsen, açamazsın.”

“Şimdiye kadar hiç kullandınız mı?”

“Daha kullanmadım. Benim ve arkadaşlarımdan peşine düşen dedektifler için taşıyorum bunu.”

Pılı pırtıyla örtülmüş üst kat pencerelerinin birinden tiz bir çığlık geldi, ardından boğuk darbe ve küfür sesleri duyuldu. Adımlarımızı hızlandırdık. Hristiyan bir ülkede böylesi bir canavarlığın, böylesi bir sefaletin var olabileceği hiç aklıma gelmemişti. Nasıl olurdu da dünyanın en büyük kentinde, kimse fark etmeden böyle kokuşmuş bir varoluş şekillenebilirdi? Göz kamaştıran Oxford Road’dan tahminimce sadece birkaç dakika ötedeydik. Oysa bu sokaklar biteviye Oxford Road’un adımlarını takip eden, kara bir gölgeyi andırıyordu. Yerde yatan, sarhoşluğun son noktasına erişmiş bir kadının etrafından dolandık. Kadının bacakları kendi pisliğiyle kaplıydı. Bu derece kor-

kunç bir Şeye dönüŐebiliyorsa, yaşam nasıl Tanrı'nın eseri olabilirdi? Londra'nın yeraltı dünyasına yaptığım bu geçiŐin beni Hıristiyan inancın son kalıntılarından da uzaklaŐtırdığına canı gönülden inanıyorum. İnsan, Tanrı'nın mahluku değildi. O zaman böyle düşünmüştüm, Şimdi ise böyle olduğunu biliyorum.

Sonunda açık bir ana caddeye geldik ve temiz havayı derin derin i imize çektik.

“ ok az kaldı beyler,” dedi Westbrook.

Güçlükle ayakta duran Bysshe, yol ortasında iki büklüm olmuştu. “Rahatsız mısınız?” dedim.

“Ben değilim,” dedi, “dünya rahatsız. Ben onun en önemsiz kısmıyım.” Ardından bir köşeye istifra etti.

Az sonra ismini göremediğim dar bir sokağa geldik. Burada tarikat ibadethanelerini andıran, kırmızı kiremitten, yuvarlak bir bina vardı. Westbrook binanın yan tarafındaki küçük kapıya doğru ilerledi.  nce gürültüyle vurduğu kapıyı hemen ardından iterek açtı. İçeriden ancak firavun bedenini mumyalamakta kullanıldığını hayal edebileceğim, baharatlı hoş kokular geldi. Oda-nın Şekli de bina gibi yuvarlaktı ve içerisi küçük ya da genç kızlarla dolup taşıyordu. Kızlar iki uzun masanın kenarlarına dizili taburelerde oturuyor, topraktan yapılma küçük çömleklerin içine bir tür pudra dolduruyorlardı. Yaptıkları işi baştan sona görebilmek için onları bir iki dakika kadar dikkatle izledim. Yanlarındaki tabakadan bir parça yağlı k ğit kesiyor, kâğıdı çömleğin üstüne yerleŐtiriyor, onu mavi bir k ğıtlarla saęlamlaŐtırıp kavanozun etrafını ipe bağlıyorlardı. Hızları ve becerileri göz kamaŐtırıcıydı.  abukluklarıyla ve verimlilikleriyle bir mekanizmayı taklit eder gibi bir halleri vardı.

“Sizi kardeşim Harriet'le tanıştırayım,” dedi Westbrook. Kızlardan birinin yanına giderek omzuna dokundu. Kız gülümsedi ama başını kaldırıp bakmadı; kendini tamamen işine kap-tırmıŐ durumdaydı. Saçını toplayıp keten bir baŐlıkla örtmüŐtü, son derece güzel ve zarif hatlı olduğu açıkça g r l yordu. Yaşı en fazla on dört ya da on beŐti. Bysshe hemen Dante'den bir alıntı yaptı, daha doğrusu sonradan bana öyle dedi. Kabul etmeliyim ki benim içimde de gizli bir yara açıldı. Kızın besbelli baharat

koklamaktan kaynaklanan tuhaf soluk teni ve sürekli çalışmaktan morarıp yaralanmış parmakları dikkatimi çekti. "Zengin haneler için baharatlar hazırlıyor," dedi Westbrook. "Günde on iki saat. Haftada altı gün. Kardeşim ailemizin iyiliği için çalışıyor. Kazandığı para soframıza yemek getiriyor tabii, baharat değil." Öyle buruk bir sesle konuştu ki kardeşi bir an için başını kaldırıp kaygıyla ona baktı sonra işine döndü. "Seni daha fazla tutmayalım, Harriet. Gözetmenin bizi azarlamaya geliyor."

Ellerini havaya kaldırmış, yaşlıca bir kadın yanımıza yaklaştı. "Lütfen ama Bay Westbrook, kız kardeşinizin dikkatini dağıtmayın. Aklını işine değil, size veriyor." İşinde hiç de katı olmayan, yumuşak başlı, rahat bir kadına benziyordu. "Haydi, arkadaşlarınızla gidin de biz zavallı hanımları rahat bırakın."

Binadan çıktık. "Susadınız mı beyler? Baharat insanın boğazını kurutur. Zavallı Harriet bu yüzden sık sık öksürüğe tutulur." Bir sıra kulübenin önünden geçtik sonra Westbrook durup etrafına bakındı. "Sokağın öte yanında saygın bir taverna var," dedi. Taş döşeli sokaktan karşıya geçtik. "Köleden pek farkı yok kardeşimin."

"Kim çalıştırıyor onu orada?" dedi Bysshe.

"Babam. İşte geldik."

Londra stili alçak tavanlı, karanlık tavernaya girdik ve üç ölçü bira sipariş ettik. Sonra da gidip köşedeki masaya oturduk. "Babam insanoğlunun –ve insan kızının– görevinin çalışmak olduğuna inanır. Kendisi Özel Akitçilerdendir."

"Hristiyan tarikatlarının en beteri," dedi Bysshe.

"Kadının erkekten çok daha aşağı olduğuna inanır. Dolaşısıyla da Harriet'in geleceği üstüne hiç kafa yormadı. Sadece onun çalışmasını buyurdu."

"İğrenç bir şey bu." Bysshe bardağıyla masayı tıklatmaya başladı. Yüzü kıpkırmızı kesilmiş, öfke dolu bir ifadeye bürünmüştü. İlk defa alnında beyaz bir yara izi olduğunu fark ettim. "Kardeşin nasıl bir hayvan gibi böyle ehlileştirilip köleleştirilebilir?"

"Babama çok yalvardım. Bir kız okuluna dahi olsa gitmenin Harriet'a sağlayacağı faydaları bir bir saydım ama o, bana mısın demedi."

“Dehşet. Korkunç. Sen destek olamaz mısın?”

“Ben mi? Ben kendime zor destek oluyorum.”

“O halde ben onu özgürleştireceğim!” Bysshe enerji ve coşkuyla ışıldıyordu.

“Ne yapacaksın?” dedim.

“Babasına gidip kızının bir okula ya da akademiye girmesine izin vermesi halinde ona kızın kazandığı miktarda para öneceğim. Bu iş olana dek de huzura kavuşamayacağım.”

“Harriet işini bitirene kadar beklemelisin,” dedi Westbrook.

“Her dakika işkence gibi geliyor bana. Kusuruma bakmayın, ben dışarı çıkıyorum.” Tavernanın kapısına kadar ona eşlik ettim sonra da yüzündeki teri silmesi için bir mendil uzattım. “Teşekkürler, Victor. Bayağı bir hararet bastı beni.”

“Nereye gidiyorsun?”

“Gitmek mi? Hiçbir yere gitmiyorum.” Sonra da tavernanın önündeki kaldırımında bir aşağı bir yukarı yürüyerek beni şaşırttı.

Westbrook’un yanına döndüğümde iki ölçü daha bira ısmarlamış olduğunu gördüm. “Bysshe sokağı arşınlayarak öfkesini yatıştırmaya çalışıyor,” dedim. “Çok ateşli bir ruhu vardır.”

“Gerçekten ateş gibi bir insan, Bay Shelley. İyi bir şey bu. Ateşle dövülmüş mizaca sahip kişilere ihtiyacımız var.”

“Burada, İngiltere’de duyguların serbest bırakıldığına şahit oluyorum.”

“Paris’teki devrimden beri böyle. Bay Shelley haklı. Bakın işte orada. Pencerenin yanında sallanan bastonunu görüyor musunuz? Bizler de özgürleştik. Yaşanan olaylar yepyeni türde bir insanın ortaya çıkmasına katkıda bulundu.”

“Yeni türde bir insan mı?”

“Gülüyorsunuz değil mi, bana?”

“Hayır. İnanın ki, gülüyorum.”

“Düşünsenize, bugünlerde daha bir özgürce ağlamıyor muyuz?”

“Bilemiyorum. Karşılaştırma yapacak bir standardım yok elimde. Ah, işte Bysshe geldi.”

“Dikkatleri üstüme çekmeye başladım galiba,” dedi Bysshe gülerek yanımıza otururken. “Bazı yorumlar yapıldı hakkımda.”

“Bu mahalle için sıradışı bir manzarasınız siz.” Westbrook tezgâha giderek Bysshe’ye bir bardak bira daha getirdi.

“Öyle mi?” Bysshe gerçekten şaşırılmış gibiydi. O anda anladım ki emsalsizliğinin farkında değildi. “Delikanlının biri bastonumu kestirdi gözüne.”

“Buradakilerin hepsi yoksuldur, beyefendi. Ama niyetleri kötü değildir. Çoğu dürüst insanlardır.”

Bysshe utanmış gibiydi. “Kusuruma bakma. Dürüstlüklerine dil uzatmak istemedim.” Çabucak birasını yudumlamaya başladı.

“Doğrusu ben, öfkeyle kükremediklerine hayret ettim,” dedim.

“Ne demek istedin, Victor?”

“Etrafımdakilerin üzerinden zenginlik damlarken, ben böyle sefil bir dehşet içinde yaşamaya zorlansam, taşlarını birer birer sökerek bu kenti yerle bir etmek isterdim. Beni tutsaklığa mahkûm eden, beni yaratan dünyayı yok etmek isterdim.”

“Güzel söylediniz.” Westbrook bardağını bana kaldırdı. “Ben de bu insanları esaret içinde tutan şey nedir, diye sık sık düşünürüm.”

“Din,” dedi Bysshe.

“Hayır. O değil. O tür bir şeyin etkisi altında değiller. Afrika insanı kadar pagandırılar.”

“Bunu duyduğuma sevindim,” dedi Bysshe. “O halde gelin, Hıristiyanlığın ölümüne içelim.”

“Hayır,” dedi Westbrook. “Cezalandırılma korkusu, asıl sebep. Darağacı korkusu.”

“İyi de, hayattan kazançları ne ki?” dedim. Birayla sarhoş olmaya başlamıştım.

“Hayatın ta kendisi,” diye karşılık verdi Westbrook.

“O da yeterli bence.” Bysshe tezgâha gitmiş, üç birayla geri dönmüştü. “Hayatın kendisi bir değerdir. Ondan kıymetli hiçbir şey yoktur.”

“Ancak yine de,” dedi Westbrook, “haysiyetle sürdürmek mümkün hayatı. Ve ıstırapsız.”

“Keşke dediklerin, bu dünyada mümkün olsaydı.” Bysshe bardağını kaldırdı. “Herkesin sağlığına.”

“Ne demek istiyorsunuz?” dedi Westbrook.

“İstirap insani varlığın özünde vardır. Kendisine eşlik eden bir ıstırapı olmayan hiçbir sevinç yoktur bu dünyada.”

“Öyle olması şart değil ki,” dedim. “Bizler yeni bir değer standardı yaratmalıyız. Hepsi bu.”

“Ooo, tabiatı dönüştürmeyi düşünüyorsun demek, öyle mi Victor?”

“Gerekliyorsa, evet.”

“Bravo. Victor Frankenstein yepyeni türde bir insan yaratacak!”

“Sen bana her zaman bulunamaz olanı bulmamız, erişilemez olana erişmemiz gerektiğini söylemedin mi, Bysshe?”

“Ona inanıyorum. Hepimiz inanırız ona tahminimce. Fakat ıstırapı ortadan kaldırmak...”

“Ya acı veya üzüntü hissedemeyen yeni bir ırk olsaydı?” dedi Westbrook. “Korkunç olurdu doğrusu.”

Westbrook’un kolunu tuttum. “Şu arşınladığımız St. Giles, yine de daha kötü değil mi? Söyler misin?”

Bir süre daha içmeye devam ettik ve sanırım diğer masalarda oturan memur ve tüccarlardan çeşitli yorumlar aldık. Burası yakındaki St. Giles’dan daha nezih bir mahalleydi ama beyefendilerin varlığı yine de hoş karşılanmıyordu. “Artık gitsek iyi olacak,” dedi Westbrook. Bysshe’nin kolunu tutarak yerinden kalkmasına yardım etti. “Bence babamı başka zaman ziyaret etseniz daha uygun olur, Bay Shelley. Kendisi pek içki dostu değildir.”

“Ama kardeşin ne olacak? Harriet ne olacak?” Bysshe tereddütle ayakta durdu.

“İki üç gün büyük bir fark yaratmaz, sizi temin ederim. Gelin haydi. Siz de, Bay Frankenstein. İkinize St. Martin’s Lane’den bir araba bulalım.”

Üç

Blackwood's Magazine'de Bay Humphry Davy'nin çalışmasına dair yazıları merakla okumuş, Oxford'da *Kraliyet Cemiyeti Zabıtları*'nın bir kopyasını edinmeyi başarmıştım. Davy bu zabıta, bir kediye galvanik akım verme sürecini anlatıyordu. Şans eseri Londra'ya geldikten iki üç gün sonra *Gentleman's Magazine*'in bir sayfasını açtığımda karşıma, Bay Davy'nin Sanat ve İmalatı Teşvik Cemiyeti'nde vereceği, "Elektrik Artık Bir Esrar Değil" başlıklı seminerinin tanıtımı çıktı.

Kapıdan seminer serisinin tamamı için bilet aldıktan sonra ilkin girdiğimde, cemiyet salonunun dolup taşıdığını görünce hayrete düştüm. Bay Davy beklediğimden genç, diri çehreli, canlı ve çevik biriydi. Katılımcılar arasındaki gençler şapkalarını dizlerine koyarak, onu dinlemek üzere doğruldular. Bay Davy bir masa üstündeki galvanik bataryaları hazırlamakla meşguldü, platformun karşı tarafında ise yağ lambalarının ışığında parıldayan silindir biçimli bir aygıt vardı.

Davy sanatçı mizacına sahip biri gibi görünüyordu. Elektrik akımından, Yunanlı filozofların her şeyin içinde ateş olduğu yönündeki savlarının bir doğrulaması olarak bahsetti. Ona yaşam kıvılcımı, Prometheus ateşi ve dünyanın ışığı, dedi. "Aman ha, endişeye kapılmayın," diye ekledi. "Hiçbir şey size değmeyecek, zarar vermeyecek." Ardından galvanik aletin bağlantısını yaptı ve elinin bir dokunuşuyla, bir masadan diğerine, yay biçiminde, muazzam bir ışık sıçradı. Hanımlardan iki üç tanesi çığlık attıysa da yanlarındakiler tarafından gülerek paylandılar ama salona

genel bir coşku ve heyecan yayıldı. Bense gözlerimi kırıştırdım ama retinamda hâlâ çakan ışıktan kalma görüntüler vardı. Doğrudan yaratılışın kalbine bakmıştım sanki.

“Bitti artık,” dedi Bay Davy, hanımları yatıştırmak için. “Geçti. Fakat istenirse sonsuz defa tekrarlanabilir.” Havada hafif bir yanık ya da kavrulma kokusu vardı. “Herhangi bir zarar görmedik,” diye devam etti, “çünkü elektrik dünyadaki en doğal kuvvettir. Doğrusunu söylemek gerekirse o, doğal kuvvetin *ta kendisidir*. Bana kalırsa elektrik, tıpkı hava ve su gibi, hayatın bileşenlerinden biridir. Elektrik, hayat oluşturmaın temel araçlarından biri bile olabilir. Elektrik akışkanının kendisi son derece hassas ve algılanması zor niteliktedir. Esîrde mucizevi bir etki yaratır ama aynı zamanda insan bedeninin içinden de sessizce ve görünmeksizin akıp gider. Faaliyet ortamlarına bağlı olarak elektriği, camsı ve reçinemsî olmak üzere mantıklı bir şekilde ayırmayı öneren Dr. Darwin, erişteyi elektrikli bir kapta saklamıştır ve sonunda erişte, istemli biçimde hareket etmiştir. Peki, ya benzeri şartlar altında, insan organlarıyla neler başarılabilir?”

Bay Davy, İskoç galvanist James Macpherson’ın tuhaf deneylerini açıklamaya başladı. Macpherson’a Cerrahlar Birliği tarafından, bir teşrih işlemi sırasında Cerrahlar Salonu’nda bulunma izni verilmişti. Teşrih için ceset, Newgate’teki darağacından taze taze getirilmiş, hâlâ sıcakken teslim edilmişti. İdam edilen, anne katili adam hayli gençti ve cesedin kullanılmasına karşı herhangi bir tepki oluşmamıştı. Ceset salonun ortasındaki ahşap platforma yerleştirilmişti. Meraklı öğrenciler, ancak operasyon tiyatrosu denebilecek bir görüntü oluşturarak, platformun etrafına sıralanmıştı. Bu hikâyeyi dinlerken, sırtımda bir ürperti hissettim: Olup bitenleri gözlerimle görür gibiydim.

Bay Macpherson incecik ve kıvrılabilir bir biçimde birleştirilmiş elektrik tellerini kadavranın çeşitli yerlerine bağlamıştı. Galvanik aygıt çalıştırıldığında kadavra titremiş, ardından bîlinen herhangi bir hareket prensibine uymaksızın, bir top gibi, sımsıkı kıvrılıvermişti. Bay Davy’nin anlattığına göre kafa, genç adamın bacakları arasına girmiş, eller sıkıca yumruk yapılımıştı. Bay Davy bunu, ana karnından alınmış bir yavru görüntüsüyle mukayese etti. Davy’nin, bedeninin bir türlü açılma-yapışına ve bu

kıvrılmış, gayritabii pozisyonda Newgate Hapishane arazisindeki kireç kuyusuna atılışına dair anlattıklarını eminim ki salondaki pek çok kişi gibi, ben de dehşet içinde dinledim. İşte böyle bir şeydi elektrik akımının gücü.

Bay Davy'ye sorular sorulurken ben kalkıp sokağa çıktım. Ortamın havasından mıdır yoksa esîrdeki elektrik akımının etkisinden mi, bilmem ama kendimi boğulur gibi hissediyordum. Bir süre hızlı adımlarla yürüdüm fakat sonra koşmaya başladım. Kentin hudutlarından kaçmam gerektiğini hissediyordum. O güne dek yaşadığım en tuhaf tecrübeydi bu. İçimde öyle bir telaş ve aciliyet duygusu vardı ki attığım her adımla birlikte kalp atışlarım da hızlanıyordu sanki. Birinden ya da bir şeyden kaçıyor muydum ama peşimdeki ne olduğunu bilmiyordum. Bir delilik nöbeti mi geçiriyordum? Bir iki defa dönüp omzumdan geriye bakmış bile olabilirim, tam olarak hatırlamıyorum.

Oxford Road' u bu telaşla geçerek, kuzeye doğru devam ettim. Bekçiden ya da benzeri bir emniyet gücünden kaçtığımı düşünerek cesaret vermek üzere tezahürat yapanlar oldu. Bir kereste deposunun yakınlarında birkaç çocuk, bir süreliğine yuhalayıp alay ederek yanımda koştu ama çok geçmeden vazgeçtiler. Tarlaların kıyısında bir birahanenin ve yol bariyerinin yanından geçerken yanımda koşan başka biri varmış gibi son derece acayip bir hisse kapıldım. Onu göremiyor ya da duyamıyordum fakat engebeli patikada koşarken varlığını net bir şekilde hissediyordum. Hissettiğim şey, gölgem olamazdı çünkü ay bulutların ardındaydı. Hızlı adımlarıma ayak uydurmakta direkt –ne olduğunu anlayamadığım– bir suret, bir hayalet gibiydi sanki. Bu tuhaf duyguyu üstümden silkip atabilmek için daha hızlı koşmaya başladım ve büyükçe bir göletin etrafından dolaarak, tuğla fırınların, yanık artıklarının bulunduğu bir alandan geçtim. Kentin iyice kıyısına varmıştım artık. Etrafta tek tük evler, pis kokulu hendekler ve domuz ahırları vardı. Yine de adımlarımı yavaşlatmadım, öteki ise hâlâ yanımda koşmaya devam ediyordu. Zemin giderek yükselmeye başladı ve hastalıklı, heba olmuş birkaç ağacın yanından geçerken bir köke ya da dala takılarak tökezledim. Tam yere düşeceğim sırada, hayret ve korku içinde bir şeyin beni tutup düşmekten kurtardığını fark ettim. O

anda bir tür sinir nöbetine tutulmuş olabileceğimi anladım ve adımlarımı biraz yavaşlattım. Karanlıkta silüetini seçtiğim bir meşe ağacının yanına giderek sırtımı yasladım.

Oturup biraz nefeslendim ve ateşim var mı, diye alnımı yokladım ama bir şeyim yok gibiydi.

Uyuyakaldığımı ya da şuurumu yitirdiğimi sanmıyorum fakat içimdeki korku, herhangi bir emare vermeksizin kaybolup gitti. Bir anda toparlanmıştım sanki ama bezginliği andıran bir teslimiyet hali gelmişti üstüme. Omzumdan herhangi bir yük alınmadığı halde garip bir kabullenme duygusu –rahatlama ya da minnet değil– yaşıyordum. Sanırım o sırada ayırdına varamasam da bir amaç için seçilmiştim. Yavaş yavaş etraftan çığ ya da kaya düşmesi gibi bir ses geldiğini fark ettim. Kendi bölgemde yaşanan felaketleri anımsayarak hemen doğrulup dikkat kesildim ama az sonra duyduğum şeyin, Londra'nın gürültüsü olduğunu kavradım. Kentin, uykuda konuşmayı andıran, ahenksiz değilse bile anlaşılmasız mırıltısıydı bu. Sağda solda birkaç ışık görüyordum belki ama hâkim görüntü, dalgın bir karanlılığı, muazzam bir hayatın bir süreliğine yatıştırılmış yarım yamalak gürleyişini çağrıştıran bir görüntüydü. Meşe ağacının altından kalkıp o görüntüye doğru yürümeye başladım.

Kentin eşiğine geldiğimde, sokakların üstüne bir örtü gibi inen, sessiz, sakın bir yağmur yağıyordu. Böyle bir gecede dışarıda çok az insan vardı ve Oxford Road'a doğru ilerlerken adımlarım kaldırımda belirgin tıkırtılar yaratıyordu. Henüz Berners Street'e dönmek gelmiyordu içimden. Orada beni bekleyen bir şey varmış gibi saçma bir inanca kapılmıştım. Bunun üzerine Bysshe'yi uyanık bulmayı ümit ederek Poland Street'e yürümeye karar verdim. Mum ışığında yazmak ya da konuşmak, sonra da kepenkli pencerenin arasından şafağın ilk kıpırtılarının süzülüşünü izlemek onun âdetiydi. Nitekim birinci kattaki evine vardığımda ışıkların titrediğini gördüm. Pencereye birkaç küçük taş attım, az sonra kepenklerin açıldığını gördüm. Beni aşağıda, dar sokakta beklerken gören Bysshe, pencereyi açıp anahtarları attı. "Geceyarısı çanlarını duyduğun herhalde," diye seslendi. "Gelsene yukarı!"

Birinci kat merdiveninin tepesindeki kapıyı açtığında, "İyi

“Nefes nefese kalmıştım sanırım. “Soğuk terler döküyor gibi bir halin var.”

“Yağmur o. Başka bir şey değil. Kötü bir gece, bu gece.”

“İçeri gel de ısın biraz.” Omzundan geriye dönerek birisine, “Misafirimiz var,” dedi.

Odaya girdiğimde Daniel Westbrook ayağa kalkarak karşıladı beni. “Biz de tam sizden söz ediyorduk, Bay Frankenstein,” dedi.

“Lütfen Victor de bana.”

“Çalışmalarınızı merak ediyorum, Victor.”

“Öyle mi?”

“Ona galvanizm üstüne çalıştığını, hayatın özüyle ilgilendiğini söyledim Victor.”

“Hayatın kaynaklarıyla ilgileniyorum,” dedim. “Orası doğru.”

“Hayatın nereden geldiğiyle mi yani?” dedi Westbrook.

“Nereden geliyor olabileceğiyle. Başka neler konuştunuz bakalım? Ben öyle uzun bir sohbet konusu olamam.”

“Daniel’in kız kardeşinin geleceğini konuştuk, Victor.”

“Bay Shelley babamla görüştü.”

“Sahiden mi? Ne zaman oldu bu?” Bysshe’nin kendi imkânlarıyla Harriet’a eğitim aldirtmaya ant içtiği sohbet üç gün önce gerçekleşmişti.

“Westbrook ailesini dün sabah ziyaret ettim,” dedi Bysshe. “Daniel’in babası için en uygun gün Pazar’dı sanırım.”

“Bay Shelley...” diye söze girdi Westbrook.

“Bysshe. Sadece Bysshe ve Victor,” dedi Bysshe.

“Bysshe amansızdı. Harriet’in hafifmeşrep kızlarla vakit geçirmesine izin verdiği için babama çıkıştı.”

“Meseleyi vurgulayabilmek için abarttım biraz. Harriet o sırada odadan çıkmıştı.”

“Yazma sanatını geliştirme konusunda eğitimine izin versin diye babama ricada bulundu.”

“Okuyabildiğini biliyordum zaten. Kendisi söyledi.”

“Son olarak coşkulu bir anında da babama para teklif etti.”

“İş orada bitti zaten. Harriet’ın kazancının tam karşılığını, bir gine fazlasıyla haftalık olarak ödemeye söz verdim. Bu din-dar adamlar akçeye bayılıyorlar. Ateşin yanında dur, Victor, tit-ryorsun.”

"Babam," dedi Westbrook, "dindar olduğu kadar, yoksul bir adamdır."

"Ben onu yoksulluğundan dolayı suçlamıyorum. Harriet'ı ihmalinden dolayı suçluyorum."

"Nereye göndereceksin Harriet'ı?" dedim Bysshe'ye.

"Hiçbir yere göndermeye niyetim yok. Hayır. Yok öyle bir şey. Buraya getireceğim onu."

"Yani..." Etrafa saçılmış kâğıt ve kitaplara baktım; buradaki dairesi de en az Oxford'daki odası kadar dağınıktı.

"Onu kendim eğitmeyi düşünüyorum. Daniel ile kadınlara oy hakkı mücadelesinde, kadın eğitiminin gerekliliğini tartış-yorduk. Harriet'ı Platon'la, Voltiare'le, ilahi Shakespeare'le tanış-tıracağım."

"Genç bir kız için hayli zengin bir program."

"Daniel beni Harriet'ın zaten öğrenmeye hevesli olduğu konusunda temin etti. Annelerinin gözetimi altında okumaya baş-lamışlar."

"Annem artık hayatta değil," dedi Westbrook.

"Daniel hâlâ okuduğu kitapları Harriet'a veriyormuş. Harriet ise onları, Pazar günleri *İncil*'in arasına koyup okuyormuş."

"Yani Harriet buraya mı gelecek?" dedim.

"Ne olmuş gelecektse?"

"Yanında kendisine eşlik edecek bir bayan olmayacak mı?"

"Sen hâlâ Cenevre'nin katı görüşlü vatandaşlarından birisin, Victor. Londra'da böyle âdetler yok. Londra'nın bu yakasın-da yok. Hem olsa bile, ben o âdetleri bozmaktan büyük bir zevk alırdım!" Dönüp Westbrook'a baktı. "Ben bütün samimiyetimle Harriet'ın çıkarını düşünüyorum. Ona kitap okuyacağım. Bak." Bir kısmı yere düşmüş kitap yığınına gözden geçirip içlerinden birini aldı. "Volney'nin *İmparatorluk Harabeleri*. Okumuş muydun bunu, Victor?" Başımı salladım. "Bu kitaptan adaletsiz gücün nasıl bir sona mahkûm olduğunu ve tüm despotların nasıl çök-tüğünü öğrenecek."

"Eminim çok hoşuna gidecektir," dedim.

"Ya sen olsan, ne okumamı isterdin? Fanny Burney roman-larını mı? O kitaplar genç kadınları köleliğe bağlayan pranga-lardır. Ben *bu* kitabı Daniel'a ödünç veriyorum." Yeniden yığına

döndü ve Mary Wollstonecraft'ın *Kadın Haklarının Gerekçelendirilmesi* kitabını havaya kaldırdı. "Daniel iyice hazmettikten sonra kitabı kız kardeşine sunacağım. Anlaştık mı, Daniel?"

"Nasıl demiştiniz az önce?" dedi Westbrook. "Temeli yerle bir etmeliyiz."

"Çok doğru. Burada radikal bir reformdan bahsediyoruz ama radikal demek, kök demektir. Kök ve dal. Reformu faaliyetin tüm alanlarına yaymalıyız. Victor voltaik faaliyetle ilgileniyor. Ben Harriet'ın ruhuyla ilgileniyorum. Kolaylıkla mukayese edilebilir şeyler bunlar." Sohbet ilerledikçe öyle bir heyecana kapılmıştı ki serin ve nemli havayı içine çekebilmek için gidip pencereyi açtı.

"Ne gece ama," dedi. "Böyle bir gecede, Londra sokaklarında sudan mürekkep, avare hayaletlerin dolaştığını hayal ediyorum. Acaba pusun içinde hayaleti görebilir mi insan?"

Kalkıp Westbrook'un yanına gittim. "Kız kardeşin bu ayarlamadan memnun mu?"

"Sevinçten havalara uçuyor, Bay Frankenstein. Bilgiye aç bir insan o."

"Pekâlâ, öyle olsun." Shelley'ye döndüm. "Seni hiç öğretmen olarak düşünmemiştim, Bysshe."

"Her şair bir öğretmendir. Daniel bu konuda benimle hemfikir. Göller Bölgesi şairlerine tapıyor o. Tintern Manastır'ını ezberden okuyor."

"Son dizeleri biliyorum," diye kulağıma fısıldadı Westbrook. "Hiç unutmadım."

"Bayan Westbrook ne zaman başlıyor seninle çalışmaya?" dedim Bysshe'ye.

"Yarın sabah. Erkenden gelecek buraya. Babasını etkilemek için ona Bayan Barbauld'un *Ahlak Öyküleri* kitabını verdim ama o kitabı bir kenara bırakacağız. Harriet'ın ilk olarak biraz Ezop okumasını istiyorum. Ezop muhayyileyi cezbeder, aklı eğitir. Tabii, bazı zor kelimeler de olacaktır, onlara ben yardım edeceğim."

"Yarın akşam saat altıda alırım onu," dedi Daniel Westbrook.

"Ama o zaman oyuna gelemezsin."

"Oyun mu? Ne oyunu?"

"Gezgin Melmoth. Cunningham'ın son oyunu. Açılışı yarın akşam. Ama dur bir dakika, Harriet'ı eve kiralık arabayla götürürsen, Daniel, bizimle tiyatronun önünde buluşabilirsin."

"Kiralık arabalara alışkın değilim ben," dedi Westbrook.

"Al bunu." Bysshe cebinden para çıkarıp uzattı. "O oyunu kaçıramazsın."

Westbrook'un parayı kabul etmek istemediğini hemen anladım. Tedirgin ve mahcup davranıyordu. Bysshe de durumu kavradı ve düşünmeden yaptığı hareketten pişman oldu. "Yoksa akşamı kardeşinle geçirmeyi mi tercih edersin?"

"Sanırım. Evet." Westbrook parayı Bysshe'ye geri verdi. "Çok cömertsiniz beyefendi ama ben cömertliğe pek alışık değilim. Kız kardeşim ona benden daha layık."

"Hiçbirimiz layık değiliz," dedi Shelley. "Sen mutlaka gelmelisin ama, Victor. Korkuyu doya doya yudumlarız."

Teklifi kabul ettim ve oradan ayrıldım. Gece boyu yaşadığım olaylardan dolayı müthiş yorgundum. Westbrook, kendi deyişiyle, Soho'da yolumu bulmam için rehber ihtiyacım olduğundan, Berners Street'e kadar bana eşlik etti. Yakınlardan gelen cümbüşün sesini duyduğumda, elimde olmadan sindim.

"Londra âşıklarından mısınızdır?" dedi Westbrook.

"Pek bilmiyorum ki Londra'yı. Ama heyecanlandırıyor beni."

"Nesiyle?"

"Enerjik hayatıyla. Burada çağın hareketinin bir parçası gibi hissediyor insan kendini. Muazzam bir girişimin parçası gibi... Ben bu tip şeylerin hiç bilinmediği, ücra bir bölgeden geliyorum."

"Cenevre'den geldiğinizi söylememiş miydiniz?."

"Bir anlamda, evet. Fakat Cenevre küçük bir kenttir. Ben aslında Alp kırsalından geliyorum. Orada dağların arasında yürürüz biz. Tabiat dolayısıyla yalnızızdır."

"Çok imrendim size doğrusu."

"Öyle mi? Ben bunu hiç imrenilecek bir şey olarak düşünmemiştim."

"Size güç veren bir şey o, Bay Frankenstein. İrade veren şey."

Bu sözlere şaşırmışım, Oxford Road'u geçerken sessiz kaldım. "Cenevre'de gaz lambamız bile yoktur bizim."

“Onlar süsten püsten başka bir şey değil. Yine de insan ne de çabuk alışıyor ihtişama. Lambalardan düşen kapkalın gölgeyi görüyor musunuz? Bakın, sizin incecik gölgeniz duvar boyunca uzanıyor! İşte sokağınıza geldik.”

“Senin yolun ne tarafa, Bay Westbrook?”

“Doğuya. Nereye olabilir ki başka?” Güldü. “Kaderim orada yatıyor benim. Yakında tekrar görüşürüz. Size iyi geceler.”

Westbrook’un Oxford Road’dan aşağı hızlı adımlarla ilerleyişini izledim, sonra da Berners Street’e saptım. Kapıya içimde, tanımlanamazlığı sayesinde daha da güçlenen bir korkuyla yaklaştım ama çabucak eşiği geçerek merdivenleri tırmanmaya başladım. Odam karanlıktı, bir Lucifer kibritiyle küçük bir yağ lambasını yaktım. Lambanın titrek ateşinde odanın şekli ve ebadı, her zamanki boyutlarına erişmeden önce bir an için değişir gibi oldu. Yatağımın başucundaki eski tip bir koltuğa oturup gece yaşadığım tecrübeleri düşünmeye çalıştım. Bir gücün bana dokunup geçtiğini anlamıştım ama onu nasıl değerlendireceğimi bilemiyordum.

Sessizlikte Berners Street’ten gelen ayak seslerini duyabiliyordum. Tek bir kişinin adımlarıydı bunlar ama bir yük taşıyor-muş gibi, son derece belirgin ve tuhaf bir ses çıkarıyordu. Adımlar penceremin önünde kesildi. Tüm melekelerimi askıya alarak, hiç kıpırdamadan oturdum. Bir dakika kadar sonra ayak sesleri kaldırımı çınlatmaya devam etti ama bu defa daha hafif bir yürüyüşle... Kalkıp pencereye gittiysem de kimseyi göremedim.

O gece yatarken gömüldüğümü ve tabutumun ağır ağır toprağa indirildiğini gördüm. Herhangi bir korku hissetmeden tecrübe ediyordum bunu. Fakat tabutum toprağa indikten sonra yalnız olmadığımı fark ettim. Yanımda biri yatıyordu.

Dört

Ertesi gün, akşamüstü saatlerinde Bysshe'yi Poland Street'teki dairesinde ziyaret ettim. Keyfi bir hayli yerindeydi ve kapıdan girdiğimde bana sarıldı. "İlk ders sona erdi," dedi.

"Bayan Westbrook gitti mi?"

"Daniel onu az önce eve götürdü. Yürüyerek." Kahkaha attı. "Harriet dünyanın en harika öğrencisi olacak, Victor. Bugün onunla Chaucer'ın şiirleri ve ozanlar hakkında konuştum, ona Guillaume de Lorris'den dizeler okudum."

"Hani Ezop öğretecektin?"

"Ezop çok yavan geldi birden. Ah, keşke *Gülün Aşkı*'nı okuduğumda, kızın yüzünü görebilseydin. Resmen ışıldıyordu. Ruhu adeta gözlerinden dışarı bakıyordu!"

O anda Bysshe'nin Harriet Westbrook'a ilgisinin, öğretmen-öğrenci ilgisinden daha güçlü olabileceğinden şüphelendim. "Ona Fransız aşk edebiyatından örnekler mi okudun?"

"Pek tabii. Bir yerden başlamam gerekiyordu sonuçta. Ortaçağ bahçesinden daha iyi yer mi olur, başlamak için? Sonra da Spenser'la devam edeceğiz. Ardından Shakespeare. Onu keyif yağmuruna tutacağım!"

"İşinden serbest kalmak Harriet için çok tuhaf olmalı."

"Tahminimce onu aynı anda hem korkutan hem de mutlu eden bir şey bu. Ne dedi, biliyor musun? Ölüp de yeniden dirilmek gibiymiş. Nasıl bir ruhu var kızın, görüyor musun?"

"Ondan hayli etkilendiğini görüyorum. Pekâlâ, oyunumuz nerede sahneleniyor?"

"Drury Lane'de. Bizim tiyatrolarımıza alışık değilsin sen, Victor. Her şey Drury Lane'de başlar ve biter. Haydi, gidelim artık."

Vardığımızda sokak atlı arabalarla dolup taşıyordu ama biz zorluk çekmeden, etrafımızı şekerlemecilerin, meyvecilerin ve şehirli kadınların sardığı Theatre Royal'e girmeyi başardık. "Yerimiz orkestra çukurunda," dedi Bysshe, "Locada herhangi bir ücret karşılığında yer bulmak imkânsızdı."

O güne dek hiç Londra tiyatrolarına gitmemiştim ve kalabalığın düzensizliği karşısında anında hayrete düştüm. Sahnenin altındaki küçük orkestranın yakınında, ayakta durmak zorundaydık ve bana kalırsa burası meyve pazarından ya da at panayırından farksızdı. "Şuraya baksana," diye seslendi Bysshe, gürültü patırtının arasından. "Bay Hunt orada. Gördün mü? Mor şapkalı. Harika bir adam o, Victor. Yeniçağın öncüsü." Leigh Hunt, Bysshe'yi fark ettiğinde kocaman gülümseyerek şapkasıyla selam verdi. "Neden burada, biliyor musun, Victor? Cunningham'ın arkadaşı da ondan. Yazarımız da özgürlüğün çocuklarından biri. Bu gece devlet karşıtı bazı gösterilerle karşılaşsak, hiç şaşırmam."

Orkestra çukuru, en kenarlara kadar dolarken, Bysshe memnuniyetle etrafına bakınıyordu. Arkamızdaki ve locadaki koltuklarsa tamamen dolmuştu. O ana dek, deyim yerindeyse, Londra kalabalığıyla hiç karşılaşmamıştım ve şunu belirtmeliyim ki bir parça gözüm korkmuştu. Kahkahalara ve genele hâkim neşeli havaya rağmen kalabalık, av arayışındaki huzursuz bir yaratığı andırıyordu. Pek çok yaşam, tek bir yaşamı oluşturabilir miydi acaba?

Orkestra besbelli gösteri için bestelenmiş bir eseri çalmaya başladı ve perde açılarak buz, kaya ve dağlardan oluşan bir manzarayı gözler önüne serdi. "Tanıdın mı?" diye fısıldadı Bysshe kulağıma. "İsviçre'deyiz." Ardından sahneye siyahlara bürünmüş, kapüşonlu biri geldi ve bir hayvan misali çevik adımlarla öne doğru ilerledi. Öyle tuhaf, öyle tehditkârdı ki seyirci bir anda sessizleşti. "Ey Ölümsüz Gökler, insan nedir?" diye, gayritabii bir sesle haykırdı. "Hayvanların en çelimsizinin sezgilerine değil, cahilliğine sahip bir varlık!"

"Nugent bu," diye mırıldandı Bysshe. "Çok başarılı bir aktör."

Yaratık sonra seyirciye dönerek kapüşonunu indirdi. Soluk ve sarkık, bir deri bir kemik, paramparça ve tedirgin yüz hatlarını gören seyircilerden gayriihtiyari hayret ve korku çılgınları yükseldi.

"Makyaj sanatçıları iyi iş çıkarmış," dedi Bysshe.

Bense onu duyacak durumda değildim. Karşımdaki varlığın öyle kederli, öyle korkunç bir hali vardı ki dikkatimi ondan ayıramıyordum. *"Köpük kaplı göletin yanında bir meşe ağacı var ki kulağıma çalındığına göre, benim gibi sefil, üstelik de çaresiz mi çaresiz bir kadıncağız, eski zamanlarda kederini orada sonlandırmış. Fakat kederi benimkine benzemezmiş. Çünkü benimki asla bitmeyecek."* Salona bakınmaya, her bir yüzü her gözü incelemeye başladı. Benimle de göz göze gelecek diye anlamsız bir korku belirdi içimde! *"İlahi günahların en büyüğünü işledim ben; kibir ve akılla böbürlenme. Şimdi sonsuza dek başıboş gezinmeye mahkûm edildim. Melmoth artık, yeryüzüne atılmış Kabil oldu!"* O sırada bu sözlerin beni neden derinden etkilediğini anlayamıyordum. *"Kaderimin sırrı kendimde saklı. Korkunun icat ettikleri ve kuşkunun hakkımdaki inançları doğruysa eğer, bu ne anlama gelir? Suçlarım ölümlülerinkini aştıysa, cezam da aşacaktır demektir. Yeryüzü üstünde bir belayım ben..."*

O sırada salondan birisi, "Liverpool!" diye seslenince, başbakan ile etrafımdakiler kahkahaya boğuldu.

Eli göğsünde, bakışları uzak dağ manzarasına yönelmiş Nugent, bir an için şaşırır gibi olduysa da kahkahanın yatışmasını bekledi ve ardından tekrar Melmoth oluverdi. *"Lanetleyerek gidiyorum, lanetlemeye. Fethederek gidiyorum, fethetmeye."* O güne dek başka bir kişiliğe bürünme sanatına hiç böyle yakından tanıklık etmemiştim ve Nugent'in Melmoth kimliğine bürünüşündeki rahatlık karşısında hayrete düşmüştüm. Kendisi ve ümitsiz adam olmak üzere iki ayrı kişi olmak, ona daha bir canlılık kazandırmıştı. Sanki tek bir insanın iki katı kudrete sahip olmuştu. *"Her bir insan yüreğince kınanırım ama tek bir insan eli değmemiş durumdayım. İşte harabe şurada."* Titreyen eliyle sahnenin yan tarafındaki taş yığınına işaret etti. *"Onun da berisinde, seçilmiş gelinimle evleneceğim şapel var."*

Oyunun konusundan çok, oyunculuk ve görüntüler karşısında büyülenmiştim. O zamana dek hiç öyle büyük bir sahne,

öyle göz kamaştırıcı bir sahneleme görmemiştim ve gaz lambalarının parlaklığı karşısında da afallamıştım. Yoğun gölgelerin, renk cümbüşünün ve sahne üstü kompozisyonundaki simetrinin yarattığı etki, gerçeklikten de daha gerçek bir görüntü oluşturunuyordu. Aklıma Oxford'daki üniversite kilisesi St. Mary the Virgin'ın kutsal eserler odasında saklanan tezhipler kitabı geldi. Üniversite hocalarının birinden alınabilecek bir mektupla kitabı görmek mümkündü. Ben de bir ara, azizler ve şeytanların resimleriyle bezeli, mavili yaldızlı sayfalarda gezinerek, keyifli bir sabah geçirmiştım. İşte Drury Lane de o akşam aynen böyleydi. Ülkemin dağlık diyarları gibi değil, çorak bir ıssızlığın son derece abartılı bir görüntüsü gibiydi. Anladığım kadarıyla sahnede birkaç gerçek taş ve çakıl vardı ama daha iri kayalar griye ve maviye boyalı keten bezinden yapılmıştı. Arka planda akan dere su değil, görünmeyen eller tarafından dalgalandırılan, gümüş rengi, uzun bir kâğıt şeritti.

Birinci perdenin sonuna gelmiştik. Küçük orkestra bir melodi çalarken, Bysshe kolunu omzuma doladı. "İşte hakiki olan bu," dedi, büyük bir heyecanla. "Tam anlamıyla yüce olan bu işte!" Hiçbir şey demedim. "Kovulmuş olan, hepimizin arşınlandığı yeryüzünde gezinmeye mahkûm edilmiş olandır. Sadece sürgün edilenin dili ateştedir! Muhayyile binbir farklı insan ve dünya yaratabilir. Yaratıcıdır o. Yeni bir hayatın kaynağıdır."

"Tüm bunları yapabilir mi muhayyile gerçekten?"

"Elbette. Muhayyile kaos üzerinden sıçramalar yapan ilahi bir kıvılcımdır."

"Dere gümüş kâğıttan yapılmıştı."

"O önemli bir şey değil. Sahneyi ölümlü insan yaratabilir ama ya tasavvur..." Durup bir şişe bira aldı ve soluksuz içti. Sonra da eliyle ağzını kuruladı.

Müzikli ara sona erdikten sonra ikinci perde, harabe halindeki şapel sahnesiyle başladı. Ne var ki benim dikkatim yine dağılmıştı. Hemen arkamda, yanındakiyle konuşan biri vardı ve sesi kolaylıkla duyuluyordu. "Canavar ölecek mi yoksa yaşayacak mı acaba? Yaptıklarına pişman olacak mı, merak ediyorum. Ne dersin?" Birkaç dakikalık bir sessizlik oldu. "Kim yaratmış sence onu? Nasıl bir kadınla erkekten dünyaya gelmiş?" Yeniden

sustu. "Böyle bir varlığı yaratan kişiyi asla affedemezdim ben." Adamın sıcak nefesini enseme hissedebiliyordum. "Çürümüş bir hayatın yaratılmasını asla mazur görmezdim. Ağır ve haklı bir cezaya layıktır bu. Sonsuz bir cezaya..." Arkamı döndüm ama en yakınimdakiler kendilerini oyuna kaptırmış görünüyorlardı ve konuşuyormuş gibi bir halleri de yoktu. Besbelli salonun enteresan bir akustiği vardı.

Perde küçük bir ara için kapandı, ardından tekrar açılarak, bir dağ zirvesindeki bir gölet ya da İskoçların deyimiyle bir kurgan dekorunu gözler önüne serdi. Melmoth şimdi uzak zirvelerden ve buzul yarıklarından oluşan bir manzaranın önünde durmuş, gönülsüz gelininin bileklerini tutuyordu. "Böyle bir yaratığın tohumu bereketsiz olur." Yine aynı ses, net bir şekilde arkamda konuşuyordu. "Kendi dediğine göre yaşı yüzü aşkın. Tabii sıradan hayatın sınırlarını aşabiliyorsa, onu bilemem." Sahnedeki kız, bileğini tutan ellerden kurtularak kendisini suya attı. Suda bir şıptı ya da bir hareket bekledim ama kız sadece kollarını havaya kaldırarak yavaş yavaş battı. Tabii sahne mekaniğinin bir parçasıydı bu da.

Bysshe koluma yapışp kulağıma fısıldadı. "Dayanamıyorum ben. Çok sinir bozucu. Çok ağır."

"Gitmek mi istiyorsun?"

"Evet. Müthiş bir korku içindeyim." Bysshe'nin hayatın darbelerine katlanamayacak kadar hassas ruhlu olduğuna daima inandığım için, bu ürkek mizaç emaresi karşısında pek şaşırmadım.

"Gidelim o halde," dedim. "Tabii bu kalabalığın arasından geçebilirsek..."

Fuayeye çıktığımızda Bysshe durdu ve yine kolumu tutarak, bir kahkaha attı. "Budalanın tekiyim ben," dedi. "Kusuruma bakma. Bir paniğe kapıldım nedense. Şimdi geçti ama. Sen biraz şaşkın gibisin."

"Merak içindeyim sadece."

"Kız kendini göle atıp kollarını başının üstüne kaldırınca içimi dehşetli bir korku dalgası kapladı. Nedenini hiç bilemiyorum."

"Geri dönelim mi?"

"Ben göreceğimi gördüm. Tabii eğer sen..."

"Yo, hayır."

Tam caddeye çıkmıştık ki birinin, "Bay Shelley! Bay Shelley!" diye seslendiğini duyduk. Daniel Westbrook koşarak bize doğru geliyordu. "Tanrı'ya şükür, vaktinde yetiştim!"

"Neler oluyor?"

"Harriet hastalandı. Sizi istiyor."

"Ne? Ne oldu? Nesi var?"

"Tam eve varacağımız sırada bayıldı. Ne dediğini bilmez haldeydi."

Bysshe yola fırladığı gibi Drury Lane'e o anda sapmış olan kiralık arabaya işaret etti. Aceleyle arabaya bindik, Daniel arabacıya Whitechapel High Street'teki adresi söyledi ve arabanın ani kalkışıyla birlikte hepimiz arkamıza yapıştık. "Bu senin kolun mu benim kolum mu?" diye soran Bysshe, kendini kurtararak karşımızdaki tahta koltuğa oturdu. "Ateşi var mı? Bir yerden buz bulalım. Ateşi düşürür. Daha hızlı gidemiyor muyuz?" Bu sırada yolculuğumuzun hızını hesaplamaya çalışıyormuş gibi, camsız, keten perdeli pencereden dışarı bakıyordu. "Tam olarak neler oldu, anlat bana."

Daniel, Harriet ile birlikte Poland Street'ten çıkarak Oxford Road'dan aşağı, doğu yönünde yürümeye başladıklarını anlattı. Dediğine göre Harriet'a bizim, *Gezgin Melmoth* oyununu izlemek üzere Drury Lane'e gideceğimizi söylemiş, Harriet da oyunu görmek istediğini dile getirmişti. "Artık görmek istediğim öyle çok şey var ki!" demişti ağabeyine. Kızın gözleri yaşlarla dolunca Daniel onun elini tutmuştu ve birlikte St. Paul's ve Cannon Street'ten geçerek Aldgate High Street'e çıkmışlardı. Dediğine göre Harriet onu sokaktaki tulumbanın yanında durdurmuş ve "Daniel, şu an öyle mutluyum ki ölebilirim!" demişti.

Tekrar birlikte Aldgate High Street'i geçmiş, Whitechapel'e, ana caddeye girmişlerdi. Tam evlerinin birkaç metre ötesine vardıklarında dükkânlara ve evlere bakınan Harriet haykıarak Daniel'a, "Boğulacakmışım gibi hissediyorum kendimi. Kalbim fırlayacak sanki!" demişti. Sonra da ağabeyinin kollarında bayılmıştı. Daniel o kaygı ve tedirginliğe rağmen kızı eve kadar taşımayı başarmıştı. Oturma odasına götürülen kız birkaç defa

“Bay Shelley” diye inleyerek son derece anlaşılmaz birtakım şeyler söylemişti. “Bay Shelley bir gelse,” demişti, “o zaman huzura kavuşacağım.”

Daniel da doğal olarak hemen oradan ayrılmış, oyunun devam etmekte olduğunu umarak Drury Lane’e kadar koşarak gelmişti. Şans eseri tiyatrodan çıktığımız sırada bizi yakalamıştı.

Bysshe hâlâ sabırsızlıkla pencereden dışarı bakıyordu. “Burası doğu yakası, Victor.” Araba taşların üstünde tıngırdayıp sarılırken bir süre sessiz kaldı.

“İşte yaşadığımız yer burası.” Daniel ana yolun ötelerinde, küçük bir çıkmaz sokağı işaret etti, sonra da arabacıya seslendi: “Burada iniyoruz!” Bysshe arabadan atladığı gibi bizim inmemize fırsat kalmadan arabacıya parasını ödedi. Anladığım kadarıyla Harriet’i görebilmek için taşkın ve huzursuz bir heves içindeydi.

Dönüp ana caddeye şöyle bir bakmak, sefaleti anlamama yetti. Muhtemelen bir saat kadar önce burada bir pazar vardı çünkü ortalık eğreti tezgâh ve platformlar, binbir çeşit meyve artığı, sebze yaprakları ve bolca kâğıtla doluydu. Bysshe bu arada koşarak eve gitmiş, Daniel’ı beklemeden kapıyı çalmaya başlamıştı. Kapı gecikmeden açıldı ve Bysshe hemen içeri buyur edildi.

“Ona güveniyorum,” dedi Daniel. “Bir cerrahthan ya da eczacıdan daha fazla faydası dokunabilir.”

“En azından kız kardeşine.”

“Evet. Ben de onu kastettim zaten.” Bysshe’nin ardından eve girdik. Küçük, dar ve diğer Londra evlerinde de fark ettiğim hafif yaş saman kokusuyla dolu bir evdi. İngilizcede bir deyim vardır; kedi sallayacak yer yok, diye, işte aynen öyleydi. Bysshe yola bakan küçük oturma odasına geçmiş, Harriet’in kardeşleri olduğunu tahmin ettiğim iki genç kadına katılmıştı. Daniel ile ben de iyice kalabalıklaşmış olan odaya girdik ve Bysshe’nin perişan halde yatan kızın yanı başında diz çöktüğünü gördük.

“Sizden bahsediyor, Bay Shelley,” dedi kız kardeşlerden biri. “Fakat pek kendinde değil.”

Bysshe eğilip kıza, “Harriet, Harriet, beni duyuyor musun?” diye fısıldadı.

Kız bu sesle canlanır gibi oldu. "Çok mutlu oldum ben, Bay Shelley. Hem de çok."

"Yine olacaksın. Dur biraz. Şu yastığı başının altına koyalım."

"Mesele çok ani oluşu. Şaşırdım sadece."

"Ani oluşu mu?"

"Sevince şaşırdım. Öyle dememiş miydi Bay Wordsworth?"

Bysshe eğilip kızın elini öptü.

Bense kapının hemen yanında duruyordum, hafif bir ses duyunca başımı çevirdim. Orta yaşlı bir adam merdivenlerde diki-liyordu. Üstünde soluk siyah, eski moda kırlangıç etekli bir ce-ket vardı, kravatı ise bağlı değildi. Ayrıca yumruklarının da sıkı-lı olduğunu fark ettim. Kalan merdivenleri, varlığımdan haber-sizmiş gibi ağır ağır indi ve durup odadan gelen sesleri dinledi. Bysshe o sırada su istiyordu.

"Tulumbaya gitmesi gerekecek," dedi adam. "Burada su yok." Sonra bana döndü. "Hizmetinizdeyiz, beyefendi. Başımıza ne işler açtınız, baksanıza." Ne demek istediğini anlayamasam da bana tehditkâr bir tavırla baktığını görebiliyordum.

Genç kızlardan biri, odadan dışarı geldi. "Kaybedecek vak-timiz yok, baba. Ben şalımı alırken sen de kovayı getirir misin?" *"Yavruları gözleri önünde parçalanacak, evleri yağmalanacak, kadınla-rının ırzına geçilecek."*

"Buna vakit yok, baba. Ah, nerede benim şalım?" Merdiven-lerin altından irice bir tahta kova almış, koşarak sokağa çıkmıştı.

Ben de babanın meşum huzurunda beklemekten kaçarak, kızın peşine düştüm. "Sana yardım edeyim," dedim.

"Yardıma gerek yok, beyefendi. Zavallı Harriet için biraz su pompalayacağım, o kadar."

"Sen onun kardeşlerinden misin?"

"Evet. Emily. Harriet çok korkuttu bizi. Ama şimdi sakinleş-ti. Bay Shelley konuştu onunla." Görünüşe bakılırsa Bysshe hane halkının genel rızasıyla Harriet'in kurtarıcısı oluvermişti. "Bura-dan döneceğiz." Dört bir yanı, yamalı ve harap fukara meskenle-riyle çevrilmiş, tek tük pervazlara çiçek saksılarının tünediği bir avluya varmıştık. Tulumbanın etrafını yaşlı kadınlar ve çocuklar sarmıştı. "İzin verin, geçeyim lütfen." Emily besbelli bu manza-raya aşinaydı. "Kız kardeşim hastalandı."

"Bu sudan verme o zaman, Em," diye seslendi ihtiyar kadınlardan biri, çevredekileri güldürerek. "Yoksa ölümünü garanti-
lersin."

"Biraz serinlesin diye vereceğiz, Bayan Sykes."

"Serin olduğu doğru bak, ona bir diyeceğim yok. Fakat öyle pis ki... Burada içenlerin çoğu fenalaştı."

"Yanındaki gösterişli beyefendi de kim, Em?" Soru, bana hayret ve neşeyle karışık bir ifadeyle bakmakta olan genç oğlandan gelmişti. Bir İngiliz gibi giyinebilmek için elimden geleni yapıyordum ama kostümümde ya da tavırlarımda yabancı olduğumu daima ele veren, tarifsiz bir farklılık vardı. "Anası dışarı çıktığını biliyor mu?" Bu sözler kadınları iyice kahkahaya boğdu ama Emily artık kovalarını doldurmuş tulumbadan uzaklaşmaya başlamıştı.

"Onlar adına özür diliyorum, beyefendi," dedi, avludan çıktığımız sırada. "Yabancılar pek alışkın değiller. İsminiz neydi acaba..."

"Victor Frankenstein."

"Bay Shelley'nin arkadaşı mısınız?"

"Evet. Senin ağabeyinin de. Harriet'in durumu daha iyice demiştin, değil mi?"

"Sakinleşti biraz. Öyle garip laflar etmiyor artık. Yok. Onu demek istemedim. Dinleniyor şimdi."

Böylesi ümitsiz koşullarda yaşayan birine kıyasla Emily'nin tavırları, tıpkı kız kardeşininki gibi şaşırtmıştı beni. Genele hâkim bayağılık, ona sanki hiç dokunmamıştı. Çok sıradışı bir aileydi bu. "Bir kız kardeşin daha var galiba, değil mi?"

"Evet. Jane de yanımızda. Normalde kocasıyla Bethnal Green'de yaşıyor ama bugün tesadüfen babama uğramıştı."

"O halde Harriet ve sen, babanla yaşıyorsunuz, öyle mi?"

"Jane, annem öldükten birkaç ay sonra evlendi. Evi biz çekip çeviriyoruz."

"Baban hâlâ çalışıyor mu?"

"Yok, çalışmıyor. Emekliye ayrılmak zorunda kaldı. Sinirleri harap durumda." İtiraf etmeliyim ki o anda Emily'ye karşı bir arzu duyduğumu hissederek huzursuzlandım ama artık o tür duygular benim için bir tiksinti kaynağıydı. Niyetimin saflığını,

bedensel şehvetle tehlikeye atamazdım. Kendime hâkim oldum.

“Soyadınızı pek anlayamadım,” dedi Emily.

“Genelde anlaşılmaz zaten. Dur, suyu taşımana yardım edeyim.”

“Alışkınım ben taşımaya.”

Emily kovayı eşikten geçirerek, Harriet’ın tahta kanepede oturduğu odaya taşıdı. Sonra kardeşinin yanına diz çöküp alnını, şakaklarını ıslatmaya başladı. Bunu öyle bir kardeş şefkatiyle yaptı ki beni, böylesine zorlu ve kaba bir ortamda böyle bir ailenin varlığı karşısında bir kez daha hayrete düşürdü.

“Kendine geldi,” dedi Bysshe. “Bir humma atlattı.”

“O zaman biz daha fazla kalmayalım.” Bu küçük mekânda kendimi çok rahatsız hissediyordum. Etraf olabildiğince temiz ve derli topluydu ama genel ortamın kalitesi, tıpkı o yaş saman kokusu gibi burayı lekeliyor, içimde hükmedemediğim bir sıkıntı, hatta bıkkınlık duygusu yaratıyordu. “Alan o kadar kısıtlı ki Harriet’ı havasızlıktan boğacağız.”

“Doğru. Haklısın. Havaya ihtiyacı var. Derhal gidelim.” Bysshe elini Daniel’in omzuna koydu ve ona, Soho’ya dönme niyetinde olduğumuzu söyledi.

Daniel, Whitechapel’in hemen berisinde, şehre giden kiralık arabaların bulunabileceği kalabalık bir kavşağa kadar bize eşlik etmek için ısrarda bulundu. “Çok kibarlık ettiniz, Bay Shelley. Bay Frankenstein da öyle. Harriet’ı hiç ummadığım kadar kısa bir sürede sağlığına kavuşturdunuz.”

“Biz değil, Daniel, kendi tabii kuvveti sağlığına kavuşturdu onu. Kendi kendisinin yıldızı o.” Kiralık arabalardan birine el ettik, Daniel de el sallayarak bizi yolculadı. Ardından Bysshe kafasını pencereden dışarı çıkararak, “Söyle ona, yarın mutlaka onu göreceğim!” Derin bir iç çekerek koltuğuna yaslandı ve “İyi bir iş yaptık,” dedi.

“Ben yine de acıyorum o kıza.”

“Hangi sebepten?”

“Etrafına bir baksana. Sefilliği görmüyor musun? Böyle bir ortamda suça ve kötülüğe sürüklenmek işten değil.”

“Evet. Gerçekten de berbat bir ortam.” Bysshe’nin çok yorgun bir hali vardı.

“Berbat mı? Canavarca bir ortam. Dolayısıyla da canavarlar yaratacaktır. Ömründe böyle sefillik gördün mü?”

Bysshe cevap olarak bir şeyler mırıldandı ama ben dinlemiyordum. “Ne dedin?”

“Babalarını gördün mü, dedim.”

“Merdivenlerde duruyordu. Tehdit oluşturacak biri değil.”

“Tehdit mi?”

“Kusura bakma,” dedim. “Aklım başka yerde.” Oysa Bay Westbrook’un beni ailesinin düşmanı olarak gördüğüne inanıyordum.

St. Thomas Hastanesi’nin teşrih odasında her sabah derslere gittim. Hiç katılmadığım seminer derslerine karşılık cüzi bir ücret ödeyerek, gönüllü öğrenci olarak alındım. Benim ilgimi çeken, işin kesip biçme kısmıydı. Teori ve varsayımı yeterli bulmuyordum. Bilgiye giden tek yol, ölülerin incelenmesinden geçiyordu. Mantıklı herhangi bir sonuca varmadan önce gözlem ve deney yapmam gerekiyordu.

Teşrih odası, korkanlar ve kalbi zayıflara göre bir yer değildi. Kadavralar odanın ortasındaki teşrih masasına yatırılıyor, kemiklerle organları altüst etmeye meraklı altı yedi öğrenci de masanın başına toplanıyordu. Öğrencilerin kimi kola, kimi bacağa kimi de bağırsaklara odaklanıyordu. Kadavraların çoğu gömülmeden önce birkaç gün dışarıda bırakılmış oluyor, yine pek çoğu yarı çürümüş halde topraktan çıkarılıyordu. Ancak etler sağlam sa, kemikler de genelde sağlam oluyordu.

Duvar boyunca dizili cam kaplarda akla gelebilecek her türden numune vardı. Odanın bir tarafındaki genişçe bir ocağın üstünde, bıçak işi yavaşlattığı zaman, kadavraları kaynatmak üzere kullanılan bakır kazan duruyordu. Kaynatma işleminden sonra kemikler etten kolayca koparılıp ayrılabilirdi. Çürük ya da çürümekte olan etin kokusuna henüz alışmış değildim ama kaynayan etin rayihası beni rahatsız etmiyordu. Bu koku koruyucu maddelerle karıştığında, dersten çok sonra dahi teşrihçilerin elinde, kolunda, hatta giysilerinde kalan mayhoş bir aromaya dönüşüyordu. Kimi zaman kokuyu fraklarımızdan alınca bizden kaçanlar oluyordu. Teşrih odasına ilk girişinde düşüp bayı-

lanlar da olmuyor değildi. Kimileri de istifra ediyor, midelerin-deki muhteviyatı yere, ölü organlarıyla dışkısının arasına bırakı-veriyordu. Ölümün kokusu da kendisine denkti. Korkunun ka-ranlığı, muğlak bir vasıta, ümidin yok oluşuydu ölüm. Peki ya ben onu alt edebilecek olsam, ne olurdu? O durumda ölümün ko-kusu muhteşem bir parfüme dönüşebilirdi!

Teşrihçi meslektaşlarım arasında parlak gözlü, yanağın-dan kan damlayan bir delikanlı vardı. Konuşmasından anladığımı kadarıyla Londralıydı ama City Road'da seyislik yapmaktan vazgeçerek cerrah yamağı olmaya karar vermişti. "Nasıl-sa atların ve Londra hanlarının kokusuna alışığım," dedi bana. "Ölüler dokunmuyor bana." Birlikte, diğer teşrihçilerin de toplandığı meyhanede içki içiyorduk. Meyhane nihayetinde ceset evi gibi kokmaya başlayınca başka ziyaretçilerin ayağı kesildi. Jack Keat ile alçak bir tahta masada oturup günün olaylarını konuşuyorduk.

"Avucunun içinde çok iyi bir ur örneği vardı, Victor."

"Bağırsak uru. Muazzam bir çürüme örneği. Emniyetli biçimde tutmak zor oldu doğrusu."

"Başparmağınla işaret parmağını kullanacaksın. Şu şekilde. Tırnağının arasına bir şeyler kaçabilir ama yıkayınca çıkar."

"Sen pek keyifliydin bugün."

"Beyinde ilerlemiş bir tümör buldum da ondan. Sızıntı yapı-mıştı. Temizleyip sakladım." Cebini yokladı.

Hayli kısa boylu bir gençti ve bir iki içkiden sonra kendi de-yişiyle, "Anıtın tepesine" tırmanacak hale geliyordu. Okuduğu seminer ve konuşma notlarından hararetle söz ederdi. Sevdiği şiirleri ezberden okurdu. Shakespeare'e ayrı bir tutkusu olduğunu hatırlıyorum. "Gelecek burada yaratılıyor," demişti, bir akşam. "Burada. Teşrih odasında. Gelişimi burada yakalayacağız. İlerlemeyi. İnsani acılara ve hastalıklara burada çare bulacağız. Sen, ben ve meslektaşlarımız... Hep birlikte ortak amaç için şevkle çalışmalıyız! Enerjik olmalıyız, Victor. Kendimize güvenmeliyiz." Bu sözlerin ardından bir öksürük nöbetine tutuldu.

Beş

Oxford'a Hilary sömestrinin¹ başlangıcından iki gün önce döndüm. Bysshe ilişkisini ilerlettiği radikal girişimi sebep gösterek ve beni (kendi deyişiyle) davaya karşı sergilediğim hevesizlik yüzünden paylayarak, Londra'da kalmamda üretti. Ben-se kendi çalışmalarımı gözden geçirebilmek için sabırsızlanıyordum. Londra'da pek çok şey duymuş ve görmüştüm ama hiçbirini beni Bay Davy'nin elektrikli sunumu kadar derinden etkilememişti. Fizik bilimi üstüne yazılmış eski ve yeni bütün kitaplara başvurmak ve hayatın gizli kaynaklarını keşfedebilmek için yanıp tutuşuyordum. Diğer bütün meseleleri bırakıp kendimi sadece bu uğraşa adanmak istiyor, dünyadaki hiçbir gücün beni amacımdan döndüremeyeceğine inanıyordum.

Koleje döndüğümde hademeleri eski dostlar gibi selamladım ama onlar beni biraz sönük karşıladılar. Bysshe ile yakınlığım yüzünden tam anlamıyla kabul göremiyordum hâlâ. Fakat okul hizmetkârım dönüşüme samimiyetle sevinmiş gibiydi. "Ah, Bay Frankenlime," dedi kadıncağız, "nerelerde kaldınız?" Soyadımı söylemekte hayli zorlanıyor, tek bir sohbet içinde birkaç değişik şeklini kullanıyordu. " işelerinizle ne yapacağımı şaşırdım, biliyor musunuz!"

"Sana zahmet vermemişimdir umarım, Florence."

"O şişelerin bazıısı doluydu, bazıısı yarı dolu, bazıısı da boştu. Neyi nereye koyacağımı kestiremedim."

1 Oxford  niversitesi'nde akademik yılın ikinci dönemi. ( .n.)

Yatak odamda kurduğum deney laboratuvarından söz ediyordu. Oldukça mütevazı bir köşe yaratmıştım –birkaç kröze, birkaç tüp, bir de portatif ocak– ama kadının “tıbbi” diye adlandırdığı her şeye karşı büyük bir korkusu vardı. Nedense bunlar ona, bana tüm ayrıntısıyla anlatmaktan keyif aldığı bir olayı; kocasının vakitsiz ölümünü hatırlatıyordu. “Hepsini yerli yerinde bırakıverdim,” dedi. “Hiç ellemedim, Bay Frankentine.”

“Çok iyi etmişsin.”

“Beyefendimin eşyalarına ölsem dokunmam ben. Hayır, efendim, dokunmam. Eee, söylesenize, şu benim Dumanlı İhtiyar’dan buraya rahat geldiniz mi?” Bana durmadan hatırlattığı üzere, kendisi Londra doğumluydu ama erkenden göçüp giden bir Oxfordlu ile evlenmiş sonra da geri dönmemişti. “Bol bol sis vardı herhalde.”

“Daha çok yağmur vardı, ne yazık ki, Florence.”

“Tüh, yazık.” Kentin kötü havadan mustarip olmasından keyif alıyordu sanki. “Gerçi yağmur da sisi temizler, biliyor musunuz?” Sesini iyice alçalttı. “Bay Shelley nasıl?”

“Gayet iyi. Londra ona yaradı.”

“Burada adı pek sık anılıyor.” Etrafta kimsecikler olmadığı halde hâlâ fısıltıyla konuşuyordu. “Yabani diyorlar ona.”

“Hiç öyle görgüsüz biri değildir. Çok düşünceli bir insandır.”

“Siz ona öyle mi diyorsunuz? Eh, öyle olsun.” Valizimi aldı yatak odasına sürükledikten sonra giysi ve çamaşırlarımı çıkarmaya başladı. “Bu da nesi böyle?” Soruyu duyduğum anda neyi kastettiğini anladım. Kırılmasın diye çamaşırlarımın arasına kilden yapılma küçük bir organ maketi koymuştum. Dean Street’teki bir eczacıdan satın aldığım, son derece ayrıntılı bir insan beyni modeliydi bu. Adam bana bunun birkaç ay önce idam edilen ünlü yankesici Davy Morgan’ın beyninin kalıbı olduğunu söylemişti.

“Önemli bir şey değil, Florence. Masanın üstüne bırakıver.”

“Ben dokunmam buna, Bay Frankenline. Solucanlar basmış bunu.”

Yatak odasına gidip maketi aldım. “Solucan değil onlar. Beynin lifleri. Görüyor musun, bak? Tıpkı okyanustaki kanallar ya da akıntılar gibi.” İnsan organizmasına dair ne kadar az şey

biliyorduk! Bin –hatta yüz bin– kişiden biri durup da aklın ya da bedeninin işleyişi üstüne kafa yormamıştı.

“Hiç tabii bir şey değil,” dedi, Florence.

“Tabiatın ta kendisi bu, Florence. Mesela ben şunun optik lop olduğunu düşünüyorum.”

“Bana böyle şeyler anlatmanız hiç iyi değil, efendim.” Dehşetle baktı yüzüme. “Bulaştırmayın beni böyle şeylere.”

“Bu bölgeyi tetikleyebilirsek, millerce öteyi görebiliriz. Güzel olmaz mı?”

“Olmaz. Gözleriniz kafanızdan dışarı pırtlayacak ha? Yok, efendim, olmaz olsun.”

Maketi pencere önüne kurduğum çalışma tezgâhının üstüne koydum. “O durumda ne yazık ki cehalet içinde kalacaksın, Florence.”

“En azından mutlu olacağım, efendim.”

Florence’ın sözlerinin sezgisel bir hakikati dile getirdiğini o anda kavrayamamıştım. Oysa ne denli kabaca ifade edilmiş olursa olsun, insanlığın doğal hissiyatının daima kendine özgü bir doğruluğu vardır. Ne var ki ben, kendimi insanlığın sıradan meşgalelerinden çoktan uzaklaştırmıştım. Aklım tek bir düşünce, tek bir mefhum, tek bir amaçla meşguldü. Çevremdekilerden çok daha fazlasını başarmak istiyor, yepyeni bir yol açacağıma, bilinmeyen güçleri keşfedeceğime ve yaratılışın en derin sırlarını dünyaya ifşa edeceğime canı gönülden inanıyordum.

Galenos ile Aristoteles’in ötesinde pek bir şey bilmeyen akıl hocamın talimatlarından hayli saparak, Oxford kütüphanelerinde geniş çaplı okumalar yaptım. Haftada bir gün, avlunun öte yanında, benim odamın karşısına düşen Profesör Saville’in dairesinin merdivenlerini tırmandım. Profesörü her defasında, yanında bir bardak brendi ve soğuk suyla, yüksek arkalıklı bir koltukta otururken buluyordum. Cenevre’de gördüğüm eğitim bana yeterli derecede Yunanca ve Latince bilgisi edindirmişti, dolayısıyla zorunlu haftalık tercüme çalışmalarında herhangi bir güçlük çekmiyordum. Asıl merakımın insan bedeninin büyümesi ve gelişimi olduğunu profesöre bildirmiş ve epey hayretle karşılanmıştım.

“Bir beyefendiye yaraştırabileceğim bir meşgale değil bu,” dedi profesör.

"Peki, beyefendiler bu işe kalkışmazsa, kim kalkışacak efendim?"

"Anatomistler yok mu bu dünyada?"

"Ben insan hayatının işleyişiyle ilgileniyorum. Bundan daha önemli bir konu olabilir mi?"

"Galenos ile İbn-i Sina bizi bu konularda aydınlatmadı mı zaten?" Saville'in bir fikir beyan ettikten sonra koltuğundan kalkarak odada dolanıp tekrar yerine dönmek gibi bir âdeti vardı. Ancak ondan sonra bardağından bir yudum alıyordu.

"Bence Galenos maymun anatomisinden yararlanmış, efendim."

"O da gayet kâfi." Odada bir tur daha attı. "İnsani tapınağımıza el sürmemiz gerektiğini ima etmiyorsun herhalde, değil mi?"

"Yaşamsal gelişimin prensiplerini başka nasıl öğrenebiliriz ki?"

"Bu tür konularda inancını sağlamlaştırmak için *İncil*'ini açıp bakman yeterli, Bay Frankenstein."

"*İncil*'i gayet iyi biliyorum, efendim..."

"Umarım öyledir."

"Ancak esas mekanizma konusundaki cehaletimi itiraf ediyorum."

"Mekanizma mı? Neyi kastediyorsun sen?"

"Efendim, Yaratılış'tan Tanrı'nın insanı topraktan yarattığını ve burnuna yaşam soluğu üflediğini öğreniyoruz."

"Eee, ne olmuş?"

"Sorum şu ki o soluk nelerden mürekkepti?"

"Sen şu Bay Shelley ile gereğinden fazla vakit geçirmişsin." Tekrar odada gezinmeye başladı ve koltuğuna döndüğünde koca bir yudum brendi ile biraz su içti. "*Kitab-ı Mukaddes*'ten şüphe etmeye başlamışsın."

"Sadece merak içindeyim."

"Asla meraklı olma. Cehenneme giden yoldur merak. Şimdi asıl konumuza dönelim mi?" *The Times*'da yayımlanan, Dalmaçya bağımsızlığının geleceği üzerine bir makalenin Yunan-caya yaptığı tercümesini incelemeye başladı. İşimiz bittikten sonra yanından ayrıldım.

Görünüşe bakılırsa Oxford'da benim için herhangi bir aydınlanma olmayacaktı. Sırf babamın hatırı için derecemi almaya yetecek kadar çalışmaya karar verdim ama kutsal bir yolun yolcusu misali, kendimi yeni bir yolculuğa hazırladım. İhtiraslı bir akıl kendi kendini yaratır. Oxford dışındaki Headington köyünde kendime küçük bir ambar buldum, ambarı az bir ücret karşılığı bir çiftçiden kiraladım ve çiftçiye tıp öğrencisi olduğumu, insani yerleşimden uzaklarda hazırlanması gereken kötü kokulu kimyasallar ve bileşimler üstünde çalıştığımı söyledim. Ambarın etrafı, açık tarlalarla çevriliydi ama küçük bir patikayla ulaşılabilme gibi de bir avantajı vardı. Çiftçiye de dediğim gibi burası amacım için ideal bir yerdi. Nihayetinde de gerçekten öyle oldu.

Hayvanlar âlemi üstündeki deneylerime, umuyorum ki gereksiz ve aşırıya kaçan acılar çektirmeden başladım. Priestley ve Davy üzerine çalışmalarımın azot oksidin uyuşturucu etkisini öğrenmiştim; yüklü miktarda verildiğinde banotunun yatıştırıcı etki yarattığını ise zaten biliyordum. Yine de işe, en küçük varlıklarla başladım. Bir doğal bilimler öğrencisi için basit bir solucan ya da su böceği dahi merak konusudur. Gerçekten de mikroskobun altında parlak kristalleri andıran göz damarları hayatla dolup taşan ve ışıldayan basit bir sinek bile bir sevinç kaynağına dönüştü. Ne karmaşık ve ne savunmasız bir yapısı vardı! Bütün bunlar öylesine hassas bir duruş ve denge içindeydi ki kıl kadar ince bir alan, hayatı ve parlaklığı, karanlık ve yokluktan ayırıyordu.

Corn Street yakınındaki pazardan üveyik ve başka kuşlar satın alıyor, parmaklarımın altında hızla nefes alıp verişin sıcaklığını hissettiğimde yaşamın o akıl almaz nabzını sezinliyordum. Voltaik bataryaların mekanizmasını işleten de aynı sıcaklık mıydı acaba? Sıcaklık hareket ve tahrik demekti, görünür ya da görünmez hareketse hayatın koşullarından biriydi. Büyük bir keşfin eşliğinde olduğuma inanıyordum. Ben hareketi yaratabildiğim takdirde, hareket de uyumlu bir sırayla yükselip kıyıları döven dalgalar misali, kendi kendini yeniden üretemez miydi? Ne de olsa dünya tek bir dansı takip ediyordu.

Oxford'daki bu günlerimde öyle bir ümit ve coşkuyla doluydum ki içimden taşan enerjinin etkisiyle sık sık ambarın yanın-

daki tarlalarda koşuyordum. Başımlı kaldırıp tepemden geçen bulutlara bakıyor, onlarda, bir sinek kanadının incimsi parıltıları arasında veya ölmekte olan bir güvercinin gözündeki değişen renklerde fark ettiğim şekilleri görüyordum. Kendimi insanlığın kurtarıcısı addediyor, kendimce dünyayı Newton ile Locke'un mekanik felsefesinden kurtarıyordum. Her çeşit organizma üstünde yaptığım gözlemden tek bir prensip elde edebilsem, hücre doku çalışmasında tek bir baş element tespit edebilsem, tüm canlıların genel fizyolojisini formülleştirebilirdim. Esasında tek bir hayat, tek bir yaşam şekli, tek bir enerjik ruh vardı.

Ancak öyle zamanlar oluyordu ki gecenin en geç vakitlerinde dehşet içinde uyanıyordum. Günün ilk saatleri kimi zaman içimde bir endişe uyandırıyor ve yatağımdan kalkıp her biri bana mahpushane olmuş karanlık sokaklarda geziniyordum. Sonra şafağın ilk emaresiyle birlikte yatışıyordum. Sulak çayırlara yansıyan hafif ve dengeli ışık, içimi cesarete benzer bir duyguyla dolduruyordu. O duyguya her zamankinden çok ihtiyacım vardı. Oxford'un yoksul halkından küçük meblağlar karşılığında satın aldığım kedi ve köpekler üstünde anatomi çalışmalarına başlamıştım. Bu hayvanları evimdeki fare ve sıçanları yakalamak amacıyla kullanacağımı söylediğimde, insanlar onlardan ayrılmaya razı oluyordu. Hayvanı azot oksitle sakinleştirmek zor değildi, kalbinse acısız bir ölümden önce otuz dakika kadar çarptığını hesaplamıştım. Teşrih çalışmalarına başlayarak deney salonumun zeminini bir kan havuzuna dönüştürdüm. Ancak yine de yolumda sebatla ilerledim. Canlı organlarının birbirinden ayrı varlıklar olmadığını, etkili faaliyet sürdürebilmek için birbirlerine bağımlı çalıştıklarını ispatlamak istiyordum. Bu amaçla organlardan birinin işleyişini engelleyerek, diğerlerinin de aynı şekilde zarar gördüğünü ya da işlemez hale geldiğini gözlemledim. Düşüncemi ispatlamıştım. Deneysele felsefemde öyle aşamalar kaydediyordum ki tüm zorlukların birer birer aşıldığını görüyordum.

Sömestrin bitişinden önceki hafta Cenevre'de yaşayan babamdan bir mektup aldım. Kız kardeşimin ağır bir hastalığa yakalandığını haber veriyordu. Elizabeth ile ismimiz hariç her konu-

da ikiz gibiydik. Hep bir arada büyümüştük. Küçük yaştan itibaren birlikte oynamıştık ve beraber okumuş olmasak da ben onu okul kitaplarımla bilgilendirmiştım. Görünüş olarak da birbirimize benzediğimiz söylenirdi ve her ikimiz de aynı gergin ve huzursuz mizaca sahiptik.

Haberin ardından acilen eve dönüş planları yaptım. Bir sonraki Pazartesi, London Bridge'den Le Havre'ye kalkan bir posta gemisi vardı. Bileti ayarlayabilmek için geminin kalkışından iki gece önce Londra'ya gittim. Bir amacım da elbette Bysshe'yi görmektir. Bysshe'yle şehirden ayrıldığımdan beri haberleşmemiştik ve yokluğumda yaşadığı maceraları merak ediyordum. Londra'ya gelişimden hemen sonra yürüyerek Poland Street'e gittim ama Bysshe'nin penceresinde ışık göremedim. Seslendiğimde de cevap alamadım.

Le Havre'ye giden gemide kendime küçük bir kamara kiralamıştım ama içerisi öyle ağır brendi ve kâfur kokuyordu ki yolculuğun büyük bir kısmını açık güvertede geçirdim. Nehir aşağı yolculuk, yanımızdan ağır ağır geçen ve gemi direklerinden bir ormanı andıran çok sayıdaki deniz aracının oluşturduğu manzara dışında hayli olaysız geçti ama beni hayrete düşüren Thames ağzı yakınındaki bataklıklar oldu. Bir yolcunun söylediğine göre sıtma yüzünden uzak durulan bu bölgenin ıssızlık ve tenhaliği ruhumda bir çalkantı yarattı. Sanırım daha o zamanlardan gelecekte yapacaklarım hakkında, insan erişiminin çok ötesine uzanan çalışmalarımın gizliliği ve sessizliğinin gereği hakkında, belli belirsiz birtakım önsezilerim vardı. Bu yola Oxford dışındaki tarlalarda girmemiş miydim zaten? Ancak tüm bu önseziye rağmen, İngiltere'den uzaklaştığım bu yolculukta, kaderimde insanların en sefili olmanın yatığından haberim yoktu.

Seyahatim beni Le Havre'den atlı arabayla Paris'e, oradan da Dijon ve Cenevre'ye götürdü. Kardeşimi görmek için sabırsızlanıyordum ama atların değiştirilmesi gerektiği için bir gece Paris'te konaklamak zorunda kaldım. Akşamın erken saatlerinde Rue St Sulpice'deki bir hana vardım. Yakın zaman önce Fransa ile İngiltere arasında konan seyahat engelinin ardından hancı, İngiliz yol arkadaşlarımı ağırlamaktan dolayı memnun olmuştu.

Küçük bir müzisyen grubunu hana çağırdı. Grup avluda müzik yaparken, hancının karısı ve kızları bize Polonyalıların Mazurka dansını yaptı. İşte komşu ülkelere sıkça karalanan Fransızların, böyle cana yakın bir misafirperverliği vardı. Odamı iş için seyahat eden Bay Armitage adlı bir İngiliz ile paylaşacaktım. Bay Armitage gözlük, mercek gibi şeyler satıyordu. Thames halicindeki sıtma salgını konusunda beni uyaran da oydu, ayrıca dışarı çıkıp hava almaya karar vermemden önce beni optik eşya ticaretine dair çeşitli hikâyelerle hayli eğlendirmişti.

Yürüyüş yaparken dikkatimi ilk çeken, çift kanatlı bir kapı önünde kuyruk oluşturmuş duran ya da ayak sürüyen Parisliler oldu. Kimileri bariz biçimde yoksuldu, kimileri varlıklı, kimileriyse İngilizlerin “pejmürde beyefendiler” diye andığı daha karışık türden kimselerdi. Ancak bu çeşitlilik dikkatimi çekmişti. Kapının önünde gergin ve tedirgin bir tavırla duruyor, hiç konuşmuyor, birbirlerinden bakışlarını kaçırıyorlardı. Hanın verandasında durmakta olan hancıya tüm bunların ne anlama geldiğini sordum. “Ah, *monsieur*,” dedi, “o konuda konuşmayız biz.” Neden konuşmuyorlardı bu konuda? “Hana uğursuzluk getirir de ondan. *C’est la maison des morts. La Morgue.*”

Ölüler evi mi? Ne demek istediğini gayet iyi anlamıştım. Kentte iyi bilinen bir kurumdu burası. Kimliği tespit edilemeyen ölüler, günün belli saatlerinde yakınları ve akrabaları tarafından teşhis edilebilsin diye sergileniyordu. Hiç şüphesiz bazıları bunu nahoş bir manzara addediyordu ama ben önüme çıkan fırsat karşısında memnun olmuştum. Tabiatla tiksinti verici hiçbir yan göremiyordum. Nasıl ki harabeler arasında dolaşp eski zaman izlerinin, hislerinin tadını çıkaranlar varsa ben de ölülerin ya da çürümüşlerin arasında dolaşmakta hiçbir mahzur görünmüyordum. İnsan bedeni her gün, kesintisiz bir çürüme içindedir. Dokular, lifler, onları kullandığımız sırada bile gidecek yıpranır. İşte ben de bu süreci yakından gözlemlemekte korkulacak hiçbir şey olmadığını düşünüyordum. Anatomi sanatı ve yönteminde ustalaşacaksam, insan bedeninin doğal çürümesini de gözlemlemem gerekiyordu.

Bu düşünceyle bekleyen Parislilerin arasına katıldım ve kapılar bir görevli tarafından açıldığında Morga doğru ilerlemeye

başladım. Dikkatimi hemen ıslak şemsiye kokusunu ya da faytonların zeminine serilen nemli samanın kokusunu andıran, tuhaf ama nahoş olmayan bir koku çekti. İçerinin havası kömür ateşi yakılmışçasına nemliydi. Burası Londra kahvehanelerini andıran, küçük pencere, alçak tavanlı dar bir odaydı. Ancak kahvehane sandalye ve kutularının yerine burada, içlerine meyilli platformların yerleştirildiği birkaç basit bölme vardı. Platformların üstüne ölüler yerleştirilmiş, kimlik tespiti yapılabilsin diye tepelerine giysileri asılmıştı. Ölülerin her biri, dükkân vitrininde yatarmışçasına, meraklı kalabalıktan bir cam plakayla korunuyordu. Benim ziyaretimde, üçü erkek, ikisi kadın, beş ölü sergilenmişti ve hepsinin ölüm nedenini tahmin etmeye çalışmak, benim için iyi bir alıştırmaydı. Orta yaşlı, iri çeneli, tıknaz ve kafası traşlı bir adam, yanmış gibi görünüyordu ama vücudundaki koyu renk morluklarla şişkin kol ve bacakları bana boğulduğunu düşündürdü. Cesedin altında yoğunlaşmış su birikintisini görünce tahminim doğrulandı. Onun yanındaki kadının, bir salkım ezik ve olgun üzümünden farksız çehresi ise neredeyse tanınmaz haldeydi. Korkunç bir kaza dışında bu vahşi ezilmişlik görüntüsü için hiçbir sebep düşünemiyordum. Yine de ilgimi çekmişti kadın. Biraz kan ve kir izi dışında bedeninin geri kalanı el değmemiş gibiydi, üstelik bir anda fark ettim ki başka bir kafası olsa, hayli çekici görünecekti. Ne var ki bu haliyle ancak sevgilisi veya ailesi tarafından teşhis edilebilirdi.

Bu manzaralara yaklaşımım kesinlikle ciddiyetsiz değildi ama en ufak bir tiksinti de hissetmiyordum. Asıl hissettiğim, cesetlerin tuhaf durağanlığı karşısında bir büyülenmeydi. Hayatın özü içlerinden çekildikten sonra, bir mum heykelden ya da vitrin mankeninden de cansız, bomboş birer odaya dönüşüyorlardı. Mum heykelin nefes alıp hareket ettiğini zihinde canlandırmak güç değildi ama muhayyilenin hiçbir girişimi, bu buz kesmiş kol ve bacaklara hayat bahşedemezdi. Bakışlarıma asla karşılık veremeyecek nesnelere bakmaktaydım.

Bir diğer bölmede, üstünde herhangi bir iz olmayan yaşlı bir adamın cesediyle karşılaştım. Yanı başında duran, kıvrık çarıklarından zanaatkâr ya da ırgat olduğunu anlayabiliyordum.

Ne var ki tuhaf bir özelliğe sahipti. Gözlerinde hafif bir nemlilik vardı, yanağına da gözyaşına benzer bir damla yerleşmişti. İfadesini çoktan yitirmiş bir çehrede karşılaştığım bu duygu kalıntısı, beni tuhaf bir biçimde etkiledi. Oradan uzaklaşmak üzere arkamı döndüysem de bir süre kümeleşmiş kalabalığa yakalandım. O sırada alçak tavanlı odanın öte ucundaki açık kapıya göz attığımda, yaşlıca bir adamın orada dikilmekte olduğunu gördüm. Tıpatıp cam bölmenin içinde gördüğüm adama benziyordu bu. Sanki karanlık sanatların anlaşılmasız bir müdahalesiyle gözyaşını silip canlanıvermişti. Sonra bana gülümsedi. Tüm bunların gelip geçici bir kuruntu olduğunu biliyordum ama bilmek yine de dehşetimi azaltmıyordu. Morg görevlisinin bahşiş için elini uzattığı kapıya doğru ağır ağır yürüdüm fakat yaşlı adam gözden kaybolmuştu. Sokağa, açık havaya çıktığımda rahat bir nefes aldım ve olayı zihnimden uzaklaştırmaya çalıştım. Yine de hanın merdivenlerini tırmanırken dahi görüntü gözümün önünden gitmedi.

Yolcu dostum Armitage giysileriyle yatağa uzanmıştı. Morg manzaralarının hemen ardından onu görünce bir an için irkil-dim. "Bay Frankenstein," dedi, "benimle akşam yemeği yer misiniz? Buranın şarabı çok ucuz." Sebepsiz yere sinirimi bozan, kısık ve boğuk bir sesi vardı.

"Ne yazık ki ben bu gece erkenden yatacağım. Dijon arabası şafak vakti kalkıyor. Epey zorlu bir yolculuk olacak."

"O durumda biraz gıdaya ihtiyacınız olacaktır." Benden büyük, otuz yaşlarında bir adamdı ama anlaşılmasız biçimde eskilerin tavırlarına sahipti. "Siz Oxfordlu beyefendilerin kendinizi aç bıraktığınız bilinen bir şey."

"Oxfordlu olduğumu nereden biliyorsunuz?"

"Valizinizde yazıyor. Göz işte, efendim. Keskin göz." Optik eşya satıcısı olduğunu biliyordum. "Göz çok hassas bir organizmadır." Vurgulu bir biçimde, yavaş yavaş konuşuyordu. "Sudan bir birikintinin içinde yüzer."

"Kusura bakmayın ama yüzmez."

"Öyle mi?"

"Kökleri ve incecik damarları vardır. Adeta beynin toprağına kök salmış, tırmanıcı bir bitki gibidir."

“Zambağa benzer diyebilir miyiz, o zaman? Yüzeyde süzülür.”

“Diyebilirsiniz, Bay Armitage.”

Konuyu kendi arzusuna göre sonlandırmış olmanın memnuniyetiyle kocaman gülümsedi ve kendisiyle hemfikir olduğum için tebrik edercesine sırtımı sıvazladı. “Size biraz ekmek bulalım. Biraz et, biraz da şarap.”

Oda görevlisi kızın getirdiği sade yemeği yerken yine sohbet ettik. Bay Armitage, Cheapside yakınında, Friday Street’te babasıyla birlikte oturuyordu. Babası kendi dükkânlarının bodrum katındaki atölyede mercek ve gözlük imal ediyor, Armitage ise seyahat ederek malları pazarlıyordu. Fransa’yla barışı fırsat bilerek, babasının son ürettiği numunelerle su yolundan Fransa’ya gelmişti. “Bizimkilerden daha iyi taşlanmış mercek bulamazsınız,” dedi. “Bunlarla ay ışığında, uzaktaki bir kuleyi bile seçebilirsiniz.”

“Mikroskop da üretiyor mu babanız?”

“Elbette. Şu an elinde, deyim yerindeyse, silindir gözlü bir mikroskop var. En küçük nesneler bile onunla net bir şekilde görülecek.”

“Öyle bir şey çok ilgimi çekerti.”

“Sahi mi? Oxford’da hangi dalda eğitim görüyorsunuz, Bay Frankenstein?”

“İnsan hayatının işleyişiyle ilgileniyorum.”

“O kadar mı?” Gülümsedi. Bu adamın kahkaha attığını hayal bile edemiyordum.

“Gözdeki sinir liflerini de bu sayede öğrendim zaten.”

“Anatomistsiniz demek?” Mahrem bir uğraşın sınırlarını çiğnemişim gibi yüzüne aniden ciddi bir ifade geldi.

“Pek sayılmaz. Tam olarak değil. Çok büyük bir uzmanlığım olduğunu iddia edemem.”

“Yuvasından çıkarılan bir göz, ne kadar zaman canlılığını sürdürür, bilir misiniz?”

“Hiç bilemiyorum. Birkaç dakika herhalde...”

“Otuz dört saniye. Ondan sonra ışığı ebadiyen söner.”

“Siz bunu nereden biliyorsunuz?”

“Yuvasından çıkarıldığında çok çabuk kurur. Sormayın nereden bildiğimi.”

“Peki, ya sulu bir çözeltili içinde tutulursa? O zaman ne olur?”

“O zaman, Bay Frankenstein, çok fazla soru sorduğunuz düşünülür.” Tabağındaki eti ve ekmeği son derece yavaşça yemeye başladı.

Terence’dan bir cümle geldi aklıma. “İnsana dair hiçbir şey yabancı değildir bana, Bay Armitage.”

Cevap vermeden etini çiğnemeye devam etti. Dana etiymi, yanlış hatırlamıyorsam, yurttaşlarımla yaptığı gibi ekmek kırıntısına bulanıp pişirilmişti. Hiç canım çekmiyordu. Bay Armitage arada bir başını kaldırıp yüzünde, serinkanlı bir gözlem dışında, herhangi bir ifade olmaksızın bana bakıyordu. En sonunda konuştu. “Babam enteresan bir çıraklık döneminden geçmiş. On dört yaşından itibaren Dr. John Hunter’ın yanında çalışmış. Bilir misiniz bu ismi?”

“Bilirim. Çok iyi bilirim.” Hunter’ın cerrah ve anatomist olarak şöhreti Cenevre’ye kadar ulaşmıştı. Yazdığı *Dişin Doğal Tarihi* adlı kitap da Fransızcaya tercüme edilmişti.

“Dr. Hunter büyük bir insan bedeni gözlemcisiydi, Bay Frankenstein. Bu işi meslek haline getirmişti.”

“Ben de öyle okumuştum zaten.”

“Cerrahi çalışmaları rakipsizdi. Babam onun üç dakikadan kısa bir süre içinde mesane taşı çıkardığına şahit olmuş.”

“Sahi mi?”

“Hastası da ölmemiş.” Armitage dikkatini yeniden tabağına yoğunlaştırdı. Şaraba bandığı ekmekle kırıntıları teker teker topluyordu. “Çıkarılan taş hâlâ babamda durur.”

“Hasta istememiş mi taşı?”

“Hayır. Dr. Hunter ona ‘hazine koleksiyonu’ derdi.”

“Peki, gözlere ne oldu?”

“Anlattım ya. Hasta yaşamış. Kendi de hayret etmiş tabii.”

“Onun gözleri değil. Suda saklanan gözler. Tahminimce talihsiz bazı insanlardan alınmışlardır.”

Armitage aynı tuhaf, hissiz bakışlarla yüzüme baktı. “Bir hasta cerrahi odada ölürse bedeni kime ait olur?” Gereğinden fazla konuştuğumu düşünerek hiçbir şey söylemedim. “Dr. Hunter’ın görüşüne göre kendi eline teslim edilen bir vücut artık onun sorumluluğu altındadır. Bir anlamda onun malı olur.”

“Bence de haksız sayılmaz.”

“Şahane. O halde şimdi sizinle çok samimi bir dost gibi konuşacağım. Söyleyeceğim gerçekler tıp okullarının dışında fazla bilinmez.” Ağzım kurumuştı. Bir bardak şarabı içiverdim. “Dr Hunter ölen hastanın vücudu ve organlarının, öğrencileri için, ölünün yatırılacağı toprak için olduğundan çok daha kıymetli olduğuna inanırdı. Doktorun asistanlarından bir delikanlı, dalağa karşı özel bir merak beslerdi. O yüzden de...” Armitage durdu ve kocaman gülümseyerek beni şaşırttı. “Cheapside’da dediğimiz gibi, Bay Frankenstein, dalaklar hep tezgâh altı edilirdi.”

“Babanızın da göze karşı mı merakı vardı?”

“Babamın gözleri oldu olası keskinmiş. Çok erken yaşta bunun farkına varılmış. O da bir oğlan çocuğu olarak, konuya merak sarmış. Ülkenizde gezer teleskop var mıdır, bilemiyorum.” Başımı iki yana salladım. “Bu teleskoplar işlek caddelere kurulur ve küçük bir ücret karşılığında beş dakika kadar kullanıma sunulur. Strand’de bunlardan daima bir tane olurmuş. Babam küçüklüğünde onlara bayılırmış. Yavaş yavaş merceklerle göz arasındaki ilişki ilgisini çekmiş. Gözün de bir gaz baloncuğu kadar geçirgen, kendine ait bir merceği olduğunu bilir misiniz?”

“Bilirim.”

“Üstü son derece ince ve hassas, şeffaf bir maddeyle kaplıdır. Babam bu maddeye küre dokusu adını vermişti.”

“Babanız deneyciydi o halde?”

“Deneyci doğru kelime mi, bilemiyorum, Bay Frankenstein.” Armitage ikimizin de kadehini doldurdu. “Size başka bir sır vereyim. Hastanın ölmediği zamanlar oluyordu elbette. Dr. Hunter için büyük bir memnuniyet vesilesiydi bu. Ancak o durumda da ortaya başka bir sorun çıkıyordu.”

“Ne gibi?”

“Kıtlık gibi, beyefendi.”

“Anladım sanırım. Kadavra kıtlığı. Hazır malzeme.”

“Bu normalde sohbetlere konu olan bir mesele değildir ama Dr. Hunter ile asistanları için değişmez bir sohbet konusuydu.”

“Nasıl çözüldü sorun?”

“Hortlaticıları duymuşsunuzdur herhalde?”

“Sadece söylenti olarak.”

"Bugünlerde basında onlardan pek söz edilmiyor ama hâlâ faaller."

Söz konusu mezar soyguncularından ya da halk arasındaki deyişle "hortlaticılardan" haberim vardı. Oxford'da bile bu adamların faaliyetlerine dair haberler yayılmıştı ama herhangi bir skandal patlak vermemişti. Hortlaticılar daha çok Londra'da faaldi. Orada yeni ölenlerin taze cesetlerini kazıp çıkarıyor, bunları büyük meblağlar karşılığında tıp okullarına satıyorlardı. "Dr. Hunter da onların hizmetinden faydalanmak zorunda mı kaldı?"

Armitage başını salladı. "İster istemez. Babama demiş ki bu çalıntı cesetler başkalarına hayat vermeye yarayacaksa, onları kullanmaktan çok da pişmanlık duymam."

"Ölüme karşılık hayat, iyi pazarlıktır."

"Cheapside'da size memnuniyetle kucak açılırdı, Bay Frankenstein. Babam da sizinle aynı fikirdeydi ve bu, hortlaticılarla uzlaşa sağlamasına yardımcı oldu. Zamanla onları çok yakından tanıdı. Dediğine göre içlerinden teki bile ayık olmamış."

"Hâlâ faal olduklarını mı söylüyorsunuz yani?"

"Elbette ki. Aile mesleğidir o. Gittikleri bazı hanlarda..." İçki içer gibi elini ağzına götürdü, "... buna ikna edilirler. Ne yazık ki içlerinden biri, bir cesetten gümüş haç çalma suçuyla mahkemeye çıkarılınca Dr. Hunter'ın adını telaffuz etmiş."

"Sonra ne olmuş?"

"Konu çabucak örtbas edilmiş fakat doktorun adının vampirle ilişkilendirildiği bir el ilanı dağıtılmış. Vampirleri duymuşluğunuz var mıdır, Bay Frankenstein?"

"Bir Macar batılıdır. İlgilenmem."

"Bunu duyduğuma sevindim. O sırada Dr. Hunter ilgilendi mecburen ama çalışmaları onu daha da ileri götürdü."

"Mesleği hayatıydı tahminimce."

"Aynen öyle. Çok anlayış sahibi birisiniz, deyim yerindeyse." Biraz daha şarap içti. "İnsan hayatının işleyişi üstüne çalıştığınızı söylediniz. Özellikle hangi alanların ilginizi çektiğini sorabilir miyim?"

Bir anlık bir tereddüt yaşadım sanırım. "Hayat verilmiş bütün hayvanların yapısıyla ilgileniyorum."

“Ne amaçla?”

“Hayatın kaynağını keşfetmek niyetindeyim.”

“İyi ama buna insan bedeni de dâhil değil mi?”

“Adım adım ilerlemekte kararlıyım, Bay Armitage.”

“Böylesi büyük bir girişimde o usul daha uygun zaten. İnancıma göre ancak genç bir insan böylesi bir tasarımı hayal edebilir. Muazzam bir şey. Sizi babamla tanıştırmayı çok isterim.”

“Pek tabii. Ben de ondaki gözleri görmek isterim.”

Armitage bu sözüme kahkahayla güldü ve dünyanın en iyi adamıymışım gibi yine sırtımı sıvazladı. “Göreceksiniz de. Ancak temkinli olun. Bakışları pek keskindir.”

Altı

Cenevre'ye vardığımda her yerim tutulmuştu ve yorgunluktan bitap düşmüştüm. Araba Paris'ten ayrılır ayrılmaz başlayan şiddetli yağmurun sıkıntılar yarattığı Fransa seyahatim hayli zor geçmişti. Moralimi ayakta tutan tek şey, kız kardeşimi görme arzumdur. Babamın evi Rue de Purgatoire'da, katedralin hemen altındaydı. Babam evi, şehirdeki iş görüşmeleri için yıllar önce satın almıştı ve ben de çevreyi gayet iyi biliyordum. Civarın oğlanlarından birine eşyayı taşıtıp kendim gölün yukarısındaki o tanıdık, dik sokaklarda telaşla ilerlemeye başladım.

Karşıma sessizliğe bürünmüş bir ev çıktı. Defalarca çaldığım kapıyı sonunda genç bir hizmetkâr açtı. Kızı tanımıyordum, durgun akıllı kızcağız da evin oğlu diye bir şeyin varlığından habersizdi. Ana dilinde yaptığım uzun açıklamaların ardından kız içeri girmeme gönülsüzce izin verdi. Belki de Elizabeth ile aramda bir benzerlik fark etmişti. Ondan kız kardeşimin, göl kıyısındaki küçük kasabalardan biri olan Versoix'daki bir sanatoryumda kaldığını, babamın da oranın yakınında bir villa kiralandığını öğrendim. Yeniden yola çıkmak için vakit çok geçti, ben de o yorgunlukla kendime alade bir yatak odası seçerek, derin bir uykuya daldım.

Ertesi sabah yürüyerek Versoix'ya doğru yola koyuldum. Kıyıda ancak iki üç millik bir mesafeydi, ben de yurduma dönmüş olmanın tadını çıkarabilmek için güzel havadan istifade ettim. Özellikle İngilizlerin asabiliğinden sonra, hemşerilerimin sakinliğini ve yumuşak mizacını anımsamak beni çok memnun

etmişti. Elbette dağ manzarası da, tek ayırt edici özelliği buğulu Thames ve Cherwell olan Oxford'a kıyasla son derece üstündü. İşte bu konulara kafa yorarken, bir saat içinde hedefime vardım.

Versoix küçük bir doğal platoda yer alan gölün yukarısına kuruludur, sanatoryum arazisi ise göle kadar uzanır. Burası her zaman sıhhat kazandıran bir bölge olmuştur ve civarda Merkür'e adanmış bir Roma tapınağının kalıntıları bulunmuştur. Yerel halk bu tanrının hâlâ oralarda gezindiğine inanır ama ben havanın hayat dolu oluşunu hep dağlardan kaynaklanan elektrik boşaltımlarına atfederim. Bölge atmosferi canlılık doludur.

Sanatoryum kapısına geldikten sonra soyadımın nüfuzuyla içeri alındım. Frankenstein ailesinin onuru pek çoklarınca bilinir. O güne dek böyle bir kuruma hiç adım atmamıştım ve tahminimce burası, kamu sağlığı alanında aydınlanma prensiplerine uygun olarak dikilmiş, kendi alanındaki ilk örnekti. Beni hemen kardeşimin odasına götürdüler ama odanın boş olduğu görüldünce göl kıyısına yönlendirildim. Elizabeth'in burada oturup dikiş dikmekten keyif aldığını söylediler.

Onu tanımakta büyük güçlük çektim. Öyle zayıflamış, öyle incelmışti ki ayağa kalkıp beni karşılamakta zorlandı. "Seni gördüğüme çok sevindim, Victor. Ben de gelmeni ümit ediyordum." Hareketlerindeki ağırlıkta ve tereddütte öyle bir teslimiyet vardı ki o anda gözlerimden yaş gelmiş olabilir. Sesi de değişmiş, daha yüksek, daha dokunaklı bir hal almıştı.

"Gelmez miyim hiç? Babamdan haberi alır almaz yola düştüm."

"Babam gereğinden fazla kaygılanıyor."

"Endişeleniyor."

Öyle durgun bir tavırla gülümsedi ki yüzüne adeta bir yenilgi ifadesi geldi. "İngiltere'de olduğun sürece seni sık sık düşündüm. Öyle uzakta gibi geliyordun ki bana..."

Yanına gidip onu alnından öptüm. "Ama artık eve döndün." Bir kez daha banktan kalkmaya çalıştı.

"Otur Elizabeth. Yorma kendini."

"Her zaman yorgunum ben. Aıştım artık. Ne güzel bir yer burası, değil mi?" Gölün yanında, çimler ve ağaçlardan

oluşan bir yarımadağın üstündeydik. Bölgeyi sıkça ziyaret eden rüzgârlardan biri eserek, suyun yüzeyini dalgalandırdı. Elizabeth'in yanı başına, hasır bankın üstüne bıraktığı şalını alarak omuzlarına örttüm. "Rüzgâr hoşuma gidiyor, Victor. Dünyanın bir parçasıymışım gibi hissettiriyor bana kendimi." Hastalıkla birlikte gözleri daha bir öne çıkmıştı. Bana yepyeni bir dikkatle bakıyor gibiydi.

"Ne dikiyorsun?"

"Senin için dikiyorum. Cenevre kesesi." Bölge tacirlerinin kullandığı küçük, zarif işlemeli keselere bu isim verilirdi. "İçine babamın resmini işliyorum. Seyahatlerinde sana hatıra olur."

"Senin resmini taşımayı tercih ederim, Elizabeth."

"Ah, ben eskisi gibi değilim, Victor." Gölün üzerinden dağlara doğru baktı. "Fakat düşünürsen, en azından, bundan daha fazla yaşlanmayacağım."

"Lütfen böyle konuşma..."

Yine dikkatle baktı yüzüme. Bir deri bir kemik yüzünde, erişemeyeceği o yaşlılığın bir yansımasını görür gibi oldum. "Hakikat korkutmuyor beni, Victor. Güneşim batmak üzere, biliyorum."

"Burada iyileşeceksin. Senin hastalığına uygun tedaviler var burada."

"Akciğer tüketimi, diyorlar bu vereme. İyi bir isim. Gerçekten de tükenip gidiyorum." Tam avutucu sözler söyleyecektim ki Elizabeth elini havaya kaldırdı. "Hayır. Hazırım ben. Sevgili gölümüzün kıyısında böyle oturabilmeyi büyük bir şans olarak görüyorum. Göl benimle konuşuyor, biliyor musun?" Aniden uzun, ıstıraplı bir öksürük nöbetine tutuldu. Onu kollarıma alıp teskin etmek istedim ama anladığım kadarıyla o teskin edilmek istemiyordu. "Çok neşeli şeyler söylüyor. Tattığım mutlulukları anımsatıyor bana. Senin İngiltere'deki muhteşem macehanelerini anlatıyor."

"Başka ne diyor?"

"Huzura kavuşmaktan bahsediyor."

"Elizabeth." Başımı önüme eğdim.

"Gözyaşı dökmeye gerek yok, Victor. Ben mutluyum. Bazen geceleri burada oturup..."

“Doktorlar izin veriyor mu?”

“Gizlice kaçıyorum. Uyku vakitlerinde bizi kontrol etmiyorlar. Ben de her seferinde şafak sökmeden geri dönüyorum. İşte burada, karanlıkta oturup göle bakıyorum. Kayıkların bazıları kandil taşıyor, geceleri baktığımda, gözlerimin önünden akıp giden küçücük alev parçacıklarına benziyorlar. Müthiş keyifleniyorum. Ölümün de bunun gibi; uzaktaki ışıklara bakmak gibi bir şey olduğunu düşünüyorum sık sık. Ah, bak, babam geliyor.”

Babamız çimlerin üstünden bize doğru yaklaşıyordu. Koyu yeşil frakı ve kravatıyla oldukça resmi giyinmişti ama uzun adımları huzursuzluğunu ele veriyordu. “Victor, bana haber gönderseydin keşke.”

“Cenevre’ye dün gece vardım, baba. Hiç vakit olmadı. Oxford’dan gönderdiğim mektubu aldınız mı?”

“Hiçbir şey almadım.” Babamın, Elizabeth’in halinden büyük sıkıntı duyduğunu hemen fark ettim. Besbelli kardeşimin durumu kötüye gidiyordu. “İş için Cenevre’ye uğramadım bu aralar. Bugün bir şeyler yedin mi, Elizabeth?”

“Süte batırılmış bir parça ekmek yedim, baba.”

“Yemek yemelisin.” Bir tür kutsama bahşediyormuş gibi elini kardeşimin alnına koydu. “Güçlenmelisin. İyi uyuyabildin mi?”

“Tabii ki.”

“Güzel. Yemek ve dinlenme. Yemek ve dinlenme.” Uzanıp Elizabeth’in omzundaki şalı düzeltti. “Rüzgâr doğruca dağdan geliyor, Elizabeth. Odana dönmeni tavsiye edebilir miyim?”

“Doktorlar açık havanın faydalarını öve öve bitiremiyorlar, baba.”

“İyi hoş da, onlardan birinin göl kıyısında oturduğunu görüyor musun? Ben bile üşüyorum burada. Victor, yardım et kardeşini götürmeme.”

“Ben kendi kendime yürürüm, baba.”

“Yürürsün elbette, Elizabeth. Biz de senin yanında yürüyeceğiz. Victor, kardeşinin koluna girer misin?” Banktan kalktığında Elizabeth’in fena halde çelimsizleştiğini fark ettim. Rüzgârda bile sallanıyordu sanki. Hatta bir an için dengesini kaybeder gibi oldu. Sonra bana yaslanarak güldü. Onun takatsizliğine gülüyormuş gibiydik.

Sanatoryuma giden yol hafifçe meyilliydi, gölden uzaklaşan çakıllı yolu ağır ağır tırmanırken Elizabeth kolumu sıkıca kavradı. Babam dalgın dalgın başını eğmiş, yanımda, çimlerin üstünden yürüyordu ama binanın kapısına vardığımızda önümüze geçti. Sonradan bana Elizabeth yokken, doktorlardan biriyle konuşmak istediği için böyle yaptığını söyledi. Ben de kardeşime odasına kadar eşlik ettim.

“Babam çok üzgün,” dedi, Elizabeth. “Senin onu rahatlatacağını ümit ediyorum.”

“Nasıl yapacağım ki bunu?”

“Bilemiyorum.”

“Ben burada kalamam, Elizabeth. Cenevre’de yaşayamam.”

“Onu biliyorum. Sana göre bir yer değil burası. Hep tutkulu bir insan oldun sen.”

“Bu yüzden özür dileyemeyeceğim.”

“Dilemeni de istemiyorum zaten. Övgüye değer bir vasıf bu. Seninle daima gurur duydum ben, Victor. Küçüklüğünden beri hayranlıkla izledim seni. Tavuk yumurtasındaki civcivin hayatını nasıl anlatmıştın bana, hatırlıyor musun? Gözlemlemiştin hani baştan sona. Öğrenmek istediğin her şeyin ustası haline getirirdin kendini.” Elizabeth hastalığından önceki günleri yeniden yaşamışçasına, konuştuğu canlanıyordu. “Cevabını bilmedikleri sorular sorarak, insanların başının etini yerdin. Bulutların şekli neden değişiyor? Neden kesilen solucan iki ayrı solucana dönüşüyor? Neden yapraklar sonbaharda renk değiştiriyor?” Durdu. “Çalışmalarında olabildiğince ilerle, Victor. Muazzam bir şahsiyet ol.”

Babam yanında genç bir adamla odaya girdi. Adam Elizabeth’i olabilecek en gayriresmi şekilde selamladı. Tahminime göre doktorlardan biriydi bu ama ondan hiç hoşlanmamıştım. “Elizabeth,” dedi, “hastalarımızın en sabırlısı. Şişe çekmelere, yakılara hiç sesini çıkarmadı.”

“Bunu duyduğuma sevindim,” diye karşılık verdi, babam. “Yemeğini de güzelce yiyor mu?”

“Takatini muhafaza ediyor. Çok ümitliyiz kendisinden.”

Bu bana Elizabeth’in moralini düzeltmek için tasarlanmış küçük bir oyun gibi geldi ama yüzündeki bezgin ifade, kardeşi-

min pek ikna olmadığını söylüyordu bana. "Seni artık rahat bırakalım," dedim. "Yorulduñ."

"Evet," dedi babam. "Dinlenmesi lazım. Dinlenmek şıfadır."

"Yorgun olduğumu itiraf etsem mi?" Kendisini yakından gözlemleyen doktora baktı.

"Elbette. Unutma, akşam yemeğinden önce piyano resitali var. Mozart dinleyeceğiz."

"Müzik dinlemekten hoşlanmıyorum artık."

Babam çıkmadan önce bir kez daha iyi yiyip uyumasını tembihleyerek Elizabeth'e sarıldı. Kardeşimin bu talimatlara uyacağından şüpheliydim. Bu tür şeylere aldırış edemeyecek kadar kopmuştu dünyadan. Elizabeth'in yanından ayrıldığımız anda babamın gözleri yaşlarla doldu. Onu hiç ağlarken görmemiştim. "Yaşayamayacak," dedi. "Doktor öyle diyor."

"Hiç mi ümit yok?"

"Hiç yok. Doktorlar artık iyileşme olmaz diyorlar. Hastalık ciğerine tamamen yayılmış."

"Ama doktorlar yanılıyor olabilir."

"Nasıl nefes aldığını duymadın mı? Doktor dün gece ağzının kanla dolduğunu söyledi."

"Ne yapacağız peki?"

"Bekleyeceğiz. Başka ne yapabiliriz ki?"

"Güneş artık ısıtmayacak onu."

"Ne dedin?" Babamın duyamayacağı kadar kısık bir sesle konuşmuştum.

"Çok zor bir zaman bu, baba."

"Daha da zorlaşacak. Kardeşinin üstüne titremeliyiz."

Elizabeth bundan iki gün sonra hayata gözlerini yumdu. Sabah, yatağının başındaki koltukta otururken bulundu. Dediklerine göre acı çekmemişti ama bunu nereden tespit ettiler, bilemiyorum. Babam Elizabeth'in, aile evimizin bulunduğu Chamonix'deki mezarlıkta defnedilmesini istedi. Bunun üzerine kardeşim kurşun bir tabuta kondu ve onunla birlikte biz de Cenevre dışına, dağlara doğru uzanan dönemeçli yolda seyahate koyulduk. Bunun ne kederli bir yolculuk olduğunu belirtmem gerek

yok. Şimdi hatırladığım tek şeyse, yolun bir kısmında bize eşlik eden, yanan taze kütüklerin kokusu...

Eve vardığımızda el değmemiş karların saf beyazlığını bir kez daha görmek istedim. Odamın penceresinden Mont Blanc'ı ve l'Aiguille du Midi diye andığımız tepeyi görebiliyordum. Yükseklerdeki karlar güneşle ısılıyor, dağın geri kalan kısmı gri karlarıyla gölgede kalıyor, ağaçlarla kaplı yamaçlarsa vadiye doğru iniyordu. Görüş alanını kısıtlayacak hiçbir şey yoktu. Işık yüzü görmemiş taş yığınlarını, asla akmayacak nehirlerin yollarını, hayal edemediğim güçler tarafından tuhaf şekillere dönüştürülmüş kayaları ebedi sessizliğe sarınmış halde görebiliyordum. Elizabeth'in içine adım attığı sessizlikti bu. Ne var ki az sonra gürültücü bir kuşun ötüşü beni dünyaya döndürdü.

Akşam vakti cenaze töreninden önce bir fırtına koptu. Dağları yoğun bulutlar sarmaladı, zirveler giderek alçalan gri bir pusla bulanıklaştı. Küçük gün ışığı benekleri yerde gezindi, rüzgâr çıktığında ağaçların yaprakları kemanlar gibi titreşti. Dağ yamacına düşen yıldırım, yeri döven bir değnek gibiydi. Ateş göğün çeşitli bölgelerinden geldi, gök gürültüsü de yön değiştirerek, dağların altında geziniyormuş izlenimi uyandırdı. Ardından dağlar tamamen gözden kayboldu. Yıldırımın kokusunu taşıyan hava, beklentiyle iyice ağırlaştı. Birden çayırda iki küçük köpekle oynayan küçük bir kız gördüm. O anda Elizabeth'in geri dönmesini, bunu benimle birlikte izlemesini istedim. Onu tekrar hayata döndürebilecek olsam, hemen döndürürdüm! Bu dile getirilmemiş düşüncem, şimşekle çakışarak bir an için onunla özdeşleşti.

Elizabeth toprağa verilirken Chamonix'deki küçük kilisenin çanları adeta kayalarla karların arasında yankılandı. İçimi bir kez daha bir çocukluk duygusu kapladı; sanki çanlar dağın içindeydi de derinliklerine doğru çınlıyordu.

Chamonix köylülerinden büyük bir çoğunluğun katıldığı cenaze töreninden sonra üstüme bir huzursuzluk çöktü, yerimde duramaz oldum ve sonunda yeniden dağlara döndüm. Tırmanışımı sürekli engelleyen kayaların ve köklerin arasında kendime adım atacak yer açmaya çalışarak, alçak kesimleri kaplayan

köknar ormanlarının içinden yukarı doğru tırmanmaya başladım. Etrafta, yükseklerdeki buzullardan gürül gürül inen akıntılar da vardı ama ben sonunda köylülerce kullanılan kıvrımlı patikayı keşfettim. Gitgide yukarılara tırmanmak, l'Aiguille du Midi'nin üzerinde durmak istiyordum. Yakınlardan bir yerden dağ sıçanının çığlığını duyuyor, o çığlığın kulak tırmalayan çağrısında konumumun yalnızlığını seziyordum. Burada düşüp ölssem, cesedim çok geçmeden buz ve karların arasında bulunurdu, hatta belki zamanın bir yadigârı olarak nesiller sonrasına kalabilirdi çünkü dondurmak üzerine yapılan modern deneyler, bedenin çürümeden korunabileceğini gösteriyordu.

Hava burada seyrekti ve ben, kanımın damarlarımda atışını hissediyordum. Yaşamın kudretini sezmek muhteşem bir duyguydu ama yerküre akımlarının etrafımda dönüp durduğu şu uçsuz bucaksız ıssızlıkta o duygu, aynı zamanda içimde dehşete benzer bir his de uyandırıyor; varlığın kudretinden haberdar olmak ve bir yandan da onun kırılğanlığını kavramanın dehşeti... Sonra eğilip donmuş toprağa uzandım. Ne var ki soğuğu hiç hissetmedim. Dağ sıçanının sesini taklit ederek ona seslendim. Sıçansa, bu selamlamadan şüphesi varmışçasına bana ağlamaklı bir notayla karşılık verdi. Tüm yaşamın aslında bir olduğuna mutlak bir inançla, ona yeniden seslendim ve dağ sıçanı tüyler ürpertici bir onaylamayla bana cevap verdi.

Elizabeth'in ölümünden sonra babam adeta hayatından bezdi. Hızla yaşlandı ve uzun yıllar içinde büyüttüğü ihracat işine olan ilgisini tamamen yitirdi. Cenevre'ye dönmeyi reddederek kendini Chamonix'deki çalışma odasına kilitledi. Şafaktan alacakaranlığa bu odada oturup pencereden dağlara baktı. Akşam yemeklerinde bana katıldıysa da fazla sohbete yeltenmedi. Ancak yüreğinin ağırlaşmış taşıdığı zamanlarda konuştuğu da olmuyor değildi. "Sen bir bilim öğrencisisin," dedi bir akşam bana. "Söyler misin, neden en zalim varlığın bir hayatı var da Elizabeth'in hayatı yok?"

"Hayat ebedi bir armağan değil ki, baba."

"Şu gördüğün pervane hayat dolu ama," dedi. "Mum alevi etrafında nasıl da dönüp duruyor, görüyor musun? Sence varlığından bir zevk alıyor mudur?"

"Dans ediyormuş gibi bir hali var, baba. Bütün canlılar enerjilerini sarf etmek isterler."

"Yine de bu hayatı, bu keyfi baki değil."

"Pervane ölüm nedir, bilmez ki."

"Kendini ölümsüz mü sanıyor yani?"

"Ölümsüzlük kavramını bilemez o. Neyse odur. O kadarı onun için yeterlidir. Zamanın içinde yaşamaz."

"Sahip olduğu şu varoluş kudreti var ya... Onu keşfetmek mümkün mü acaba?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Bir öz, yaşamsal bir kıvılcım var mıdır acaba, diyorum."

"Bu benim cevaplayabileceğim bir soru değil, baba. Şimdiye kadar pek çok tartışmanın konusu oldu ama tatmin edici bir sonuca varılamadı."

"O halde hayat nedir, bilmiyoruz."

"Tanımlayamıyoruz. Evet."

"En temel şey anlaşılamıyorsa, senin biliminin, çalışmalarının faydası nedir?"

"Ancak bilinenden bilinmeyene doğru ilerleyebiliriz."

"Fakat bilinmeyen böylesine yüce bir şey olduğunda..."

"Çabalarımı daha da çok tetikler, baba." Pervane hâlâ mumun etrafında kanat çırpıyordu. Onu avucumun içine aldım. Soluk kanatlarının avucuma çarpışını hissedebiliyordum. İçim ani bir coşkuyla kabardı. "Ben de işte o yaşamsal ruhun peşindeyim."

"Peki, Oxford'daki profesörlerin ne düşünüyor bu konuda?"

"Haberleri yok ki." Düşünmeden verdiğim cevaptan anında pişman oldum.

"Gizli bir uğraş demek ki bu."

"Gizli değil. Başka pek çok kişi bu işle uğraşıyor. Aynı amaç uğruna birbirimizden bağımsız çalışıyoruz."

"Ne güzel bir çağda yaşıyoruz, değil mi?"

"Elbette." Avucumu açmamla pervane sersemlemiş bir halde karanlığa doğru uçtu. "Çok büyük keşifler olacak. Elektrik akımının sırlarını keşfedeceğiz. Devasa voltaik batarya katedraleri inşa edip şimşegi kendimiz yaratacağız."

"Ya hayatı?"

"Kim bilir? Belli mi olur? Ben onu göremeyebilirim, tabii."

“Sen daima kararlı bir insan oldun, Victor. Ben senin aklına koyduğunu her zaman başaracağına inanıyorum. Nedir dileğin, söyle bakalım.”

“Elizabeth’i hayata döndürmek.”

Başını öne eğdi fakat o anda ardımızdaki dağlardan gelen belli belirsiz bir gümbürtüye kulak kesildi. “Çığ,” dedi. “Bak işte ona söz geçirebilirsen, çok ünlü olursun, Victor.” Sonra içini çekti.

Cenaze töreninden birkaç hafta sonra babam gribe yakalandı ve günbegün güçten düştü. Bedenin zihin tarafından yönetildiği konusunda önemli bir dersti bu benim için. Yaşam gücü denen şey, fiziksel olduğu kadar, zihinsel ve ruhsaldı. Babam hayattan ümidi kestiği anda hayati güçlerini de yitirmeye başlamıştı. Bir türlü yatağına gitmiyor, çalışma odasındaki koltuğunda duruyordu. Kitaplarına öyle düşküncü ki kanımca onlardan ayrılmak istemiyordu. Güvenilir yardımcısı Bay Fabre’nin ellerine teslim ettiği işinden hiç bahis açmıyordu. Aslında hiçbir şeyden tutarlı olarak veya uzun uzun bahsetmiyordu. “Parayı fayda için kullan,” dedi bana bir akşam, uyuduğunu düşündüğüm bir sırada. “İyi bir amaç için kullan.” Tek vârisi bendim ve devralacağım maddi sorumlulukların gayet iyi farkındaydım. “İnsani olan ne varsa, başarabilirsin sen.” Ardından tekrar sessizliğe gömüldü.

Öldüğünde yanı başında oturuyordum. Ona bir süredir Goethe’nin *Genç Werther’in Acıları* kitabını okumaktaydım. Bysshe tarafından bolca yüceltildiği için bu kitabı ne zamandır yakından incelemek niyetindeydim. Babam Almanca’yı çok iyi bilirdi ama sözlerimi anlıyor mu, hatta dinliyor muydu, emin değildim. Benimse tek arzum onu varlığımla temin etmektir. Birden gözlerini açtı. “Mesele Werther’in çok fazla sevmiş olması değil,” dedi, “Çok uzun yaşamış olması.” Sonra tekrar uykuya daldı.

Ölüm anında bir değişim, bir ayrılık hissi bekledim ama böyle bir şeye şahit olmadım. Sanki hiç yaşamamıştı; sanki içine hayat aşılardan önceki bir hale dönüş yapmıştı. Geri dönmüştü. Nabzını, boynunu yokladım ama geriye hiçbir şey kalmamıştı.

Böylece bir Frankenstein daha Chamoni’deki küçük kilisenin arkasındaki tepeye gömüldü. Yakın ailemden tek yaşlı bendim

ama peşimden mezarlığa ev ahalisinin yanı sıra babamın işinde çalışanlar ve Elizabeth'in cenaze törenine katılanlar da geldi. Hiç çekinmeden ağladım, belki de kendim için ağlıyordum.

İki ay daha İsviçre'de kaldım ve bu süre içinde işlerimi yoluna koyarak şirketin yönetimini, babamın daima güvendiği Bay Fabre'ye devrettim. Oxford'daki okul müdürüme bir mektup yazarak geç kalışımın nedenlerini açıkladım ve dönem sonuna kadar izin istedim. Kurallar çerçevesinde buna izin verildi ve ben iki misli heves ve tutkuyla çalışmalarına dönmek için can atmaya başladım. Artık denetlenmeden ya da tetkik edilmeden kullanabileceğim büyük bir servetin vârisiydim ve bu serveti hayat ilmi konusundaki uğraşlarım yolunda harcamaya çoktan karar vermiştim.

Başka nedenlerden dolayı da geri dönecek olmanın mutluluğunu yaşıyordum. Bysshe'den aylardır haber almamıştım ve onun Londra'daki tüm serüvenlerini öğrenmeyi iple çekiyordum. Artık şehirde, Bysshe ile yakın temas içinde yaşayabileceğim, ferah bir ev kiralamayı düşünüyordum. Zihnimde bir mimarla birlikte oturup geliştirilmişçesine sadakatle canlandırdığım başka planlar da vardı. Mümkün olan en geniş çaplı deneyleri yürütebileceğim büyük bir laboratuvar yaratmayı düşünüyordum. Gelişmekte olan tüm ilkel varoluş biçimlerinin sergilenebileceği bir "yaşam galerisi" oluşturmak istiyordum. Aslında insanlık için bir velinimet olmak istiyordum. Bu amaçlarla olaylı yılın sonbaharında coşku ve beklenti içinde İngiltere'ye döndüm. Cebi paralı bir adamın Londra'da kaderin hâkimi olacağına inanıyordum. Ne var ki bu konuda yanıldığım ortaya çıkacaktı.

Yedi

Londra'ya geldikten sonra kendime Jermyn Street'te bir daire kiraladım ama ağır valizlerimi önceden Oxford'a gönderdim. St. James kilisesinin yanındaki et lokantasında bir tabak bifteği hızla mideye indirdikten sonra doğruca Poland Street'e gittim. Bysshe'nin eski ikametgâhının pencereleri kapalıydı, ben de merdivenlerden çıkarak, İsviçre'den yanımda getirdiğim fildişi bastonumla kapıyı tıklattım. Kapıya bebeğini emziren genç bir kadın geldi. O anda ne söyleyeceğimi bilemedim ve kadına bakakaldım.

"Evet, beyefendi?"

"Bay Shelley?"

"Anlamadım?"

"Bay Shelley burada mı?"

"Öyle biri yok burada."

"Percy Bysshe Shelley?"

"Hayır, beyefendi. John Donaldson var ve eşi Amelia, yani ben. Bu da Arthur." Serbest eliyle bebeği okşadı.

Birden rahat bir nefes aldığımı itiraf etmeliyim. "Kusura bakmayın, Bayan Donaldson. Burada uzun süredir mi oturuyorsunuz acaba, sorabilir miyim?"

"Yaz başında taşındık, beyefendi. Devon'dan geldik."

"Sizden önce genç bir adam oturuyordu burada. Kendisi arkadaşım olur da..."

"Ah, şu genç şahıs. Onun hakkında üst katta oturan Bay Lawson'dan bir şeyler duymuştum. Tuhaf biriymiş. Sağı solu bel-

li olmazmış. O mu?" Başımı salladım. "Ortadan kaybolmuş o, beyefendi. Bir sabah çekip gitmiş. Bir daha da gören olmamış. Madem siz geldiniz..." Her köşesini bildiğim odaya doğru çekildi, az sonra elinde küçük bir kitapla geri döndü. "Kendisini bulursanız, bunu verebilir misiniz?" Hemen tanıdığım *Lirik Baladlar* kitabını elime tutuşturdu. Bysshe akşam sohbetlerimizde sık sık bu kitaptan bölümler okurdu. "Tahta kanepenin altında buldum bunu. Düşmüş herhalde. Bay Donaldson ile benim pek işimize yaramaz, beyefendi."

Kadına bir miktar para verdim, büyük bir memnuniyetle kabul etti. Bysshe'den haber alabilmek için Whitechapel'da, Daniel Westbrook'a uğramayı düşündüm ama o semtin karanlık ve kasvetli anıları aklıma gelince fikrimi değiştirdim. Onun yerine Oxford'a dönmeye karar verdim. İstedığı takdirde Bysshe beni burada bulabilirdi. Öte yandan, üniversitenin sessiz sakin hayatından kaçıp sığınabilmek için, Jermyn Street'teki odamı da tutmaya devam ettim.

Üniversitedeki hizmetkârım Florence, yüzünde bir şaşkınlık ifadesiyle beni merdivenlerin tepesinde karşıladı. "Ay, Bay Frankenlime, biz de sizden ümidi kesmiştik."

"Asla ümidi kesme, Florence."

"Sonra başhademe sizin döndüğünüzü haber verdi. Ben de buraları güzelce bir temizledim." Odamı işaret etti. "Kusursuz durumda bulacaksınız her şeyi."

"Çok memnun oldum." Florence'ın yanından geçip kapılardan birini açtığımda valizlerimin bir köşeye yığılı olduğunu görünce rahat bir nefes aldım.

Böylece bir kez daha dini hizmet, kolej yemekleri ve kolej dostluklarından oluşan günübirlik düzenime geri döndüm. Buranın öyle bir tabiatı vardı ki odama yerleşir yerleşmez eski hayatımın yeniden canlandığını hissetmiştim. Arından, ben henüz Oxford'a gelmeden önce Bysshe'yi tanıyan Horace Lang'i buldum. Birlikte Thames kıyısından Binsey'e ya da Godstow'a doğru gezinti yaparak, şairimiz hakkında fikirler yürüttük. Lang, okulu zorla bıraktırıldığından beri Bysshe'den haber almamıştı, bunun üzerine ben de onu Londra'daki radikal toplantılar

hakkında bilgilendirdim. Daha sonra Bay Coleridge'in yakında Cornmarket Street'teki Welsh Salonu'nda bir seminer vermek üzere geleceğini heyecanla öğrendik. Coleridge'in şiirlerini, kısmen *Lirik Baladlar*'dan kısmen de günümüzün siyasi ve ekonomik ilimleri üzerine yaptığım araştırmalarımın biliyordum elbette. Onun *Friend*'deki makalelerini okumaya başladığımdan beri hemen her engelin altından kalkmayı başaran zihin kıvraklığının yanında, entelektüel güçlerine de muazzam bir saygı duyuyordum.

Vereceği seminerin başlığı "İngiliz Şiirinin Seyri"ydi ve ilk seminerin olduğu akşam Welsh Salonu, üniversite gençleriyle tıka basa dolmuştu. Bay Coleridge platforma çıktığında pek iyi görünmüyordu; yanaklarında ateşli bir kızarıklık vardı ama onun dışında rengi soluktu. Saçı doğal olmayan yollarla beyazlatılmadıysa, hayal ettiğimden daha yaşlı görünüyordu, kürsüye yanaşırken de elleri titriyordu. Çocuksu, temiz simasıyla asla çirkin biri değildi ama üstünde miskinlik ya da irade yoksunluğunu çağrıştıran, tarifi imkânsız bir rehavet vardı.

"Beyler," dedi, ceketinin cebinden birtakım kâğıtlar çıkararak, "dermansızlığımın kusuruna bakmayın. Sağlık sorunları yaşadığım uzun bir seyahatten yeni döndüm. Fakat dua ediyor ve umuyorum ki zihnim, bedenimin ıstıraplarından etkilenmemiştir." Dinleyiciler bu sözlerin ardından cesaretlendirici tezahüratlar yapınca Coleridge de rahatlar gibi oldu. Notlarına bakarak, İngiliz şiirinin Anglosakson ozanlarına uzanan kökenlerinden söz etmeye başladı ama hayli ağır bir konuya girmişti. Üstelik hiçbir heyecan da sergilemiyordu. Sanırım, dinleyicilerin huzursuzluğunu fark etti ve kâğıtları bir kenara bırakıp dilin dehası hakkında samimi ve doğaçlama bir konuşma yapmaya başladı. Deyim yerindeyse, hayli yaratıcı bir gözü vardı ve deyişleri, cümleleri henüz dile dökülmeden, gözüne kestirebiliyordu. Dilin mekanikten çok, organik bir formu olduğundan söz açtı. Yine dilin, muhayyilenin bir enstrümanı olarak oynadığı faal role övgüler yağdırdı ve "İnsan içinde yaşadığı dünyayı kendi yaratır" dedi. Beni çok yakından ilgilendiren bir fikri, özellikle dikkatimi çekmişti. "Newton," dedi, "teorilerini deney ve gözlemlerin yarattığını iddia etti. Oysa öyle değildi. O teorileri Newton'un

aklı ve muhayyilesi yarattı.” Coleridge’in bitap hali kaybolmuş gibiydi, sözlerinin ateşiyle çehresi ulvileşmişti. Tuhaf bir çekiciliği olan ıslıksı bir sesle, son derece özgürce konuşuyor, çok etkili jestler kullanıyordu. “Muhayyilenin etkisi altında,” diye devam etti, “tabiat tutku ve değişimle dolup taşar. Tabiat insan algısıyla değişir, ondan etkilenir.” “Etkilenir” derken neyi kastetmişti acaba? Sadece değişimi mi yoksa merhamet veya sevinç duygusunu mu?

Kanımcıca tüm bunlar, Welsh Salonu’ndaki kalabalık için hayli alışılmadık düşüncelerdi çünkü herkes büyük bir ilgiyle kulak kesilmişti. Coleridge de bu ilgi karşısında aşka gelmiş gibiydi, hatta yanaklarındaki ateşli kızılılık yerini –neye dair olduğunu bilmediğim ya da belki kendine yönelik– bir inanç ışıltısına bırakmıştı. “Tüm bilgi,” dedi, “bir öznenin, bir nesne ile bir yaşam birliği içinde örtüşmesi üstüne kuruludur. Bütün varlıkların içsel, yaşayan temellerini keşfetmemiz gerekir. O süreç içinde zihnimizi maneviyata karşı hassas hale getirebiliriz.”

Kendi araştırmalarımı da tüm yaşamın bir bütün olduğu ve yaratılmış tüm varlıklarda aynı varoluş ruhunun nefes alıp verdiği inancıyla sürdürdüğüm için, Coleridge’in bu sözlerinden büyük cesaret aldım. Kürsüden inip bize doğru adım atarken o da neredeyse aynı kelimeleri kullandı: “Her şeyin kendi hayatı var ve hepimiz *tek bir hayatız*.” Sözleri tek tük alkış aldı ama düşünceleri öyle sıradışıydı ki pek çok kişi onların gidişatını, daha doğrusu yükselişini anlayamadı. Bense ifadenin gücüyle böylesi bir dönüşüm yaşayan birini ömrümde görmemiştim. Öyle ki bir yücelişle tavana yükselse şaşırmayacaktım. Şair daha sonra Shakespeare’den ve oyun yazarlarının tüm insan ruhunu faaliyete geçiren sözlerinden belagatle bahsetti, ardından muhayyileyi, içinden geldiğince methetti. O an Bysshe’nin de yanımda olmasını çok istedim. “Baş muhayyilenin,” diye devam etti sözüne, “bütün insan algısının içindeki yaşayan güç, onun başlıca vasıtası ve ebedi yaratım eyleminin sonlu zihninde yer alan bir temsil olduğu kanısındayım.” İnsan tanrılaşabiliyor muydu yani? Onu mu kastediyordu? Hayal edilebilen şey, hakikatin bir suretine dönüştürülebilir miydi? Öyleyse tasavvur, yaratıma dönüştürülebilir miydi.

Büyük bir coşku içinde odama döndüm ve Lang'e, Coleridge'in verdiği seminerin önemini anlatmaya başladım.

"En çılgın fantezilerini sınamak istediğini mi söylüyorsun sen?" dedi Lang.

"Muhayyile, var olan en büyük güçtür. Âdem'in rüya gördüğünü, uyandıktan sonra hakikati bulduğunu hatırlasana."

"Aynı hikâyede, Victor, Bilgi Ağacı'nın meyvesine karşı bir uyarı da vardır."

"Dala uzanmaktan alıkonmamız gerektiğini mi söylüyorsun yani? Hiç sanmam."

"Ben basit bir teoloji öğrencisiyim."

"Öğrenecek yeni bir şeyin yok demek?"

"Tanrı'nın yöntemleri sonsuzdur ama doğrusu ben hiç paylaşmıyorum senin..."

"Hırsımı mı?"

"Tutkunu. Bilinmeyen yolları araştırma arzunu. Sözünü ettiğin şey, mahirlerin, kadim efsuncuların yasaklı bilgileri."

"Efsuncu değil. Filozof. İlim insanı."

"Onlara ait sanatın *secreta secretorum*'undan söz ediyorsun. İtiraf etmeliyim ki kaygıldım tüm bunlardan."

"Sevgili Lang, Faraday ile Mesmer karşısında kaygılananlar da olmuştu. Bütün yeni düşünce ve uygulama biçimleri, insanlarda huzursuzluk uyandırır. Coleridge az önce bize ne dedi? Muhayyilenin etkisi altında, tabiatın kendisi bile değişir. Faraday elektrik akışkanıyla ölü kolları, bacakları canlandırdı. Mesmer ıstırap çeken hastaları tüm ıstıraplarından kurtardı. Bu da bir anlamda tabiatın kanununu değiştirmek değil midir?"

"Senin dediğinin sonu, iyiye varmaz ama."

"Ölümden hayata geçiş, iyi bir şey değil mi? İstırapın ortadan kaldırılması iyi değil mi? Yapma ama... Bir insan gibi düşün, Horace, bir din adamı gibi değil."

Bu konuşmanın ardından sessizliğe gömüldük. Avluda birbirimizden ayrılırken arkadaşım bana yarım ağızla veda etti, bense odamın merdivenlerini neşeyle tırmandım. Coleridge'in, muhayyilenin şekillendirici rolü üstüne son sözleri heyecanımı öyle bir noktaya taşımıştı ki başka hiçbir şey düşünemiyordum. Kendime Chamonix günlerimden miras bir ılık süt ve rom karı-

şımı hazırladım, ardından ertesi sabah erkenden kalkıp çalışmalarına odaklanma kararlılığıyla yatmaya gittim.

Ne var ki gözümü bir türlü uyku tutmadı. Belli bir şey düşündüğüm de yoktu. Zihnim tıpkı üstünden sıra sıra görüntülerin aktığı bir tuval gibiydi. Geçmişte Chamonix'de ateşli bir hastalığa yakalandığım bir gün de aynı hislere kapılmıştım; sanki muhayyilem rehberim olmuş, beni, üstünde hiçbir denetimim olmayan bir yöne doğru sürüklüyordu. Oxford'daki yatağında böylece uzanırken, gözlerimin önünde, yaşıyor olsa sahip olacağı görüntüsüyle, Elizabeth beliriverdi. Ayrıca babamın, tehlike teşkil eden muazzam bir buzulun kenarından yukarı, dikkatle tırmandığını, Bysshe'nin açık bir alanda kollarında bir kızla kaçtığını gördüm. En muhteşemi de kendimi, gölge gibi devasa bir suretin yattığı yatağın yanında diz çökerken görüşümdü. Yatak benim yatağımdı, suret de onun üzerine uzanmıştı. Yine de ne olduğundan emin değildim. Ardından suret hayat emareleri sergilemeye, huzursuz, yarı canlı hareketlerle kıpırdanmaya başladı.

O sırada uykuya dalmış olmalıyım ki sonrasına dair sadece opera açılışındaki davulların sesine benzer sesler duyduğumu hatırlıyorum. Demir bir kapının menteşelerinden gıcırdadığını sonra ardına dek açıldığını, birkaç tok adım atıldığını, bir anahtarın kilitte döndüğünü ve bir kapının açıldığını duydum. Dehşet içinde gözlerimi açtığımda Florence'ın odaya girdiğini gördüm. "Ayini kaçıracaksınız, Bay Frankenstone," diyordu. "Hemen kalkıp giyinin."

Gece hayallerinin dağılıp gitmesinin ardından, benzerini hiç yaşamadığım bir rahatlama hissiyle yıkanıp giyindim. Telaşla şapele girdiğimde Lang'ın gece hiç uyumamış gibi gözlerini kırıştırıp esnediğini gördüm. Ayinden sonra salonda kahvaltı için ona katılacağım sırada, hademe bana bir not getirdi. "Bu sabah bu notu size bıraktılar, efendim," dedi.

Bir defterden yırtılmış küçük bir kâğıt parçasına kurşun kalemle bir mesaj karalanmıştı: *Görüşebilir miyiz? Sokağın sonundaki köprüünün oradayım.* İmza Daniel Westbrook'a aitti.

Koşar adımlarla sokağı geçip Magdalene Köprüsü'ne gittim. Daniel kıyı duvarının üstünde, Cherwell'in çamurlu yeşil suyuna ba-

karak beni bekliyordu. "Şükürler olsun geldiniz," dedi, ona doğru telaşla geldiğimi görür görmez. "İyi günler, Bay Frankenstein."

"Günaydın, Daniel. Seni Oxford'da görmeyi hiç beklemiyordum."

"Gece arabayla geldim. Tanıdığım tek kişi sizsiniz..."

"Ne oldu?"

"Harriet kayıplara karıştı."

"Ne?"

"Bay Shelley ile kaçtığını düşünüyoruz. İkisinden de bir haber yok çünkü. Bay Frankenstein, onlar evli değiller!"

"Dur biraz. Başa dön. Harriet'in gittiğini nereden biliyorsun?"

"Kıymetli kitapları da dâhil, bütün eşyasını götürmüş. Tabii ki ilk iş, Bay Shelley'nin dairesine gittim."

"Nerede dairesi?"

"Aldgate'de. Bize daha yakın olmak için oraya taşındı. Fakat o da gitmişti. Ev sahibesi genç bir kadınla bir arabaya bindiğini, bavulunu da yanında götürdüğünü söyledi. Verdiği tarif Harriet'a uyuyordu. O ikisi kaçtılar, Bay Frankenstein. Babam perişan halde. Kız kardeşlerim çok üzgünler. Ne yapacağız şimdi? Benim aklıma ilk siz geldiniz."

"Öncelikle sakın olacağız. Heyecan içindeyken hiçbir ilerleme kaydedilemez." Daniel'in kolunu tuttum, birlikte üniversiteye doğru yürüdük. "Gelip benimle bir çay içecek, kendine geleceksin. Nasıl üşümüşsün, baksana."

"Yolculuk boyunca açıkta oturdum. Rüzgâr da kuvvetliydi."

"Benim odama gel o halde. Birlikte plan yapalım."

Odaya gelip oturduktan sonra, çaydanlık ocakta ısınırken, Daniel dört ay önce İsviçre'ye gidişinden bu yana yaşanan olayları anlattı. Bysshe Poland Street'teki evinde Harriet'a ders vermeye devam etmişti ve birkaç hafta içinde aralarında bir dostluk gelişmişti. O dönemde Bysshe, Harriet'ın Londra'yı bir uçtan öbürüne kat etme zahmetine girmeden kendisinden daha fazla ders alabilmesi için Aldgate'e taşınmıştı. Kardeşleri çalıştığı için Harriet'ın başında hiçbir zaman bir gözetmen olmamıştı elbet ama herhangi bir yakınlığa dair bir emareye de rastlanmamıştı.

“Harriet her gün öğrendiklerini bana tekrarlıyordu,” dedi Daniel. Bay Shelley onu Yunan şairleri ve filozoflarıyla tanıştırdı ama yeni ruh diye adlandırdıklarıyla tanıştırmayı da ihmal etmedi. Ona Göller Bölgesi şairlerinden şiirler okudu ve Harriet’in deyişle, el değmemiş, sihirli diyarlarda rehberlik etti. Harriet’in gerçekten de değiştiğine inanıyorum, Bay Frankenstein. Onu hiç öyle hayat dolu, cüretkâr görmemiştim.”

“Sonra ne oldu?”

“Önceden de dediğim gibi, aralarında öğrenci öğretmen ilişkisinin dışında herhangi bir ilişki olacağından hiçbir zaman şüphelenmedim. Başka türlüşünü hayal bile edemezdim. Aralarında öyle derin bir uçurum vardı ki... Bay Shelley bir baronetin oğluyken Harriet –biliyorsunuz işte– sadece Bay Westbrook’un kızı.”

“Mutlaka bir şeyler yaşanmış olmalı...”

“Hayır. Asla. Ta ki Harriet kaçana kadar.”

Ayağa kalkıp pencereye gittim. “Oxford’a gelmiş olacağını hiç zannetmiyorum. Dünyada en nefret ettiği yer burasıdır. Babasına da dönmemiştir. O da düşünülecek şey değil. Belli başlı araba duraklarını araştırdın mı?”

“Snow Hill ile Aldersgate’e gittim. Oralarda da görülmemişler. Takip edilmekten kaçınmış olabilirler diye Knightsbridge’e kadar bile yürüdüm ama orada da izlerine rastlamadım.”

“Londra’nın başka bir kesimine gitmiş olabilirler.”

“Eğer öyleyse, yapacak pek bir şeyimiz yok.”

“Şöyle yapacağız. Ben, Bysshe’ye bir mektup yazıp babasının evine göndereceğim. Oraya gitmemiştir ama bir haber göndermiş olabilir. Ona ulaşabilmenin tek yolu bu. Kardeşinin seninle haberleşme ihtimaline karşı, sen Londra’ya dön, Daniel. Diğer durakları dene.”

“Bir tane Bishopsgate’de ofis var. Bir tane de Tottenham Court Road’da. Ne demeye böyle bir şey yaptı ki? Harriet daha çok genç...”

“Keyfini kaçırma. Bysshe’nin onursuz bir eyleme kalkıştığını hiç zannetmiyorum.”

Bysshe’ye olan inancımı korudum ve o akşam Daniel Londra’ya döndükten sonra dostuma bir mektup yazmaya başladım. Mektup

tupta kendi yaşadıklarımın uzun uzadıya söz ettim. Yazdıklarımın, onun bitmek bilmez bir hoşnutsuzlukla ismini andığı babası tarafından açılıp okunma ihtimali vardı, dolayısıyla Oxford'dan ayrılışı ve Harriet Westbrook ile bağlantısından hiç bahis açmadım. Onun yerine Cenevre'ye yaptığım yolculuğu, kız kardeşimin, babamın ölümünü anlattım ve son aylarda yaptığı kendi seyahatlerinden haber vermesini rica ederek yazımı sonlandırdım.

Ne var ki mektubu göndermeme gerek kalmadı. Ertesi gün ikinci vakti Londra postasından bir mektup aldım. Gönderen Bysshe'ydi ve en ufak bir girizgâha gerek görmeden Harriet'i Whitechapel'dan kaçırdığını söylüyordu. Bunun tek nedeni de kızın babasının ona "korkunç bir şekilde eziyet ediyor olması" ve yakın zamanda onu baharat fabrikasına geri döndürmeye niyetlenmesiydi. Harriet intihardan söz etmiş, onu "koruması" için Bysshe'den feryat figan yardım istemişti. Tamı tamına bu kelimeyi kullanmıştı Bysshe. Kızı, içine düştüğü sıkıntıdan kurtarmaya, babasının hiddetinden uzaklaştırmaya kendini mecbur hissetmişti. Aceleyle eklenmiş bir dipnotta da benden borç istiyordu. Anlaşılan nefret ettiği babası harçlığını kesmişti, Bysshe de hayatını idame ettirmekte zorlanmaya başlamıştı.

Mektubun sonunda adres belirtiliyordu -Queen's Square'de bir ev- ben de hemen cevap yazarak Bysshe'ye Jermyn Street'teki dairemi kullanabileceğini söyledim ve Coutts bankasından bozdurabileceği elli Ginelik bir çeki mektuba ilaştırdım. Ayrıca Daniel Westbrook ile temasa geçmesini ve kız kardeşinin ani ayrılışıyla ilgili açıklamalar yapmasını tembih ettim. Bysshe'nin mektupta da belirttiği gibi, onurlu bir niyetle hareket ettiğinden şüphe duymuyordum. Bir anlamda akıl hocamdı o benim. Sonunda, başarıyla yerine getirilmiş bir görevin verdiği asil duyguyu içimde hissettim ve dostuma karşı sergilediğim cömertlik konusunda kendimi gizliden gizliye tebrik ettim.

Dolayısıyla bundan üç gün sonra Londra'dan aldığım bir başka mektup karşısında yaşadığım şaşkınlık ve dehşeti hayal etmek zor değil. Mektup Daniel Westbrook'dan geliyordu. Daniel, Bysshe'den bir not almıştı ve kendi deyişiyle, Bay Shelley ile

Harriet'in benim verdiğim paranın yardımıyla evlenmek üzere Edinburgh'a kaçtıklarını bana haber veriyordu.

Şaşkınlığımı öfke izledi. Bysshe'nin sadece böyle bir amaç uğruna benden para istemekle değil, Harriet'in çaresizliği konusunda bir hikâye uydurmakla da güvenime ihanet ettiğini düşünüyordum. Son derece yüz kızartıcı nedenlerle bana yalan söylemişti.

Gönderdiği mektubu alıp bir parçasını koparttım. Sonra da o parçayı ağızıma atıp çiğnedim. Kâğıdı ardı ardına parçalara ayırıp her birini yedim.

Sekiz

Çalışmalarıma verdiğim uzun aranın ardından yeni bir heyecanla deneylerime dönmüştüm. Bysshe'ye olan öfkem beni eskisinden de gayretli çalışmaya ve kendimi amacıma adayabilmek için tüm insani temaslardan kaçınmaya itmişti. Dost ve yoldaş bildiğim biri tarafından böylesine göz göre göre aldatılmış olmak, bana kendimi yapayalnız hissettiriyordu. Mill Street'teki bir imalatçıdan elektrikli aygıtlar satın aldım ama çok geçmeden imalatçının çalışma ölçeğinin benim için yetersiz kaldığını keşfettim. Birtakım ilerlemeler kaydetmiştim. Üniversitemin eski öğrencilerinden biri olan Oxford'un tıbbi tetkikçisiyle tanıştım. Ona çalışmalarımın insan numuneleri gerektirdiğini anlattım. Tetkikçi konu üzerine biraz düşündükten sonra bilimin ilerlemesine hizmet etmek adına bana yardım eli uzatmaya razı oldu. Kendisi de doğal fenomenleri araştıran biriydi ve jeolojik tahminler ve yerkürenin yapısı gibi konulara merak sarmıştı. Dolayısıyla insan bedeninde hayatın kaynağını keşfetme yönündeki arzumun anlayışla karşıladı. Ben de Cenevre'ye bir sonraki seyahatimde ona Alp kayalarından getirme sözü verdim.

Deneylerim için hâlâ Headington'daki ambarı kullanıyordum. Akşamın sakin saatlerinde tetkikçinin iki hizmetkârı, adamın o gün tetkik ettiği cesetleri –ya da kimi zaman ceset parçalarını– bana getiriyordu. Hizmetkârlar ben gece cesetler üstünde çalışırken bekliyor, sonrasında onları tetkikçinin Clarendon Street'teki ofisine geri götürüyorlardı. Onlara her ziyaretlerin-

de bolca –her birine bir Gine– para ödüyordum. İngilizlerin para için her şeyi yapabileceklerine inanıyorum.

Bu çalışmalar esnasında şaşırtıcı bazı keşiflerde bulundum. Elektriği, titreme ya da sarsılma izlenimi yaratacak şekilde tüm insan bedeninin içinden geçirmenin bir yöntemini buldum. Ayrıca bir çocuğun omurgasından elektrik akımı geçirerek gözlerin ve ağzın açılmasını sağladım. Ses tellerinin de ses üretmesini bekledim ama o konuda hüsrana uğradım. Bay Franklin yeni ölmüş hastalarda kalbi canlandırmak için elektrik kullanılabileceğini daha önceden öne sürmüştü zaten, benim de ondan şüphe etmek için herhangi bir nedenim yoktu. Ölü bir ağaçtan yemyeşil filizler fışkırabiliyordu ne de olsa. Ayrıca birkaç yıl önce Cenevre’de yaşanan bir vakayı da hatırlıyordum. Birinci kattaki pencereden aşağı düşen bir genç kız ölü ilan edildikten sonra, Leyden Kavanozu diye bilinen elektrikli bir aygıtın kullanımıyla tekrar hayata döndürülmüştü.

Tıbbi tetkikçinin gönderdiği denekler genellikle yeniden canlandırılmayacak kadar uzun süredir ölü olanlardı ama önüne, kısa süre önce Thames’de boğulmuş bir bebek bulunduğunda tuhaf ve çılgın bir ümide kapılmadığımı söyleyemem. Boğulan adamların ovularak veya darbeyle hayata döndürüldüğünü okumuştum ve bebek bedeninin hâlâ o ilkel ateşi ya da yaşam-sal özü barındırdığına inanıyordum. Sıvı fazlasını karna açtığım küçük bir delikten boşalttım ve çocuğu, iyi bir iletken olan kalay yaprağının üstüne yerleştirdim. Ardından bebeğin etrafını hava sızdırmaz kavanozlarla çevreleyerek Leyden aygıtını oluşturdum. Nihayetinde yaz vakti gök gürlemelerini andıran bir çatırtı duyuldu ve bebek ne yazık ki feci şekilde yandı. Ne var ki en ufak bir hayat emaresi göstermedi. Yanlış hatırlamıyorsam tetkikçiye yanıkların boğulmaya eşlik eden renk değişimleri olduğunu söyleyiverdim.

Headington’ın en irak köşesinde çalışıyor olsam da, şüphe uyandırmadan Oxford’da kalmam mümkün değildi. Okul hademelerine kapılar kapanmadan önce çıktığım ve kapılar açıldıktan sonra döndüğüm gece yolculuklarımı görmezden gelmeleri için rüşvet vermiştim. Meselenin bir kadın meselesi olduğuna inanıyorlardı, ben de onları bozmadım. Fakat arkamdan ko-

nuşuluyordu. Okul müdürü, kendi deyişiiyle, sohbet etmek için, beni odasına çağırıldığında, aklıma olabilecek en kötü ihtimal geldi. Ancak zaten artık ayrılma vaktimin geldiği kanaatine erişmiştim. Derece mi alamayacaktım ama babam hayatta olmadığından ve elimin altında serbestçe harcayabileceğim bir miras olduğundan, isminin sonuna unvan eklemeye ihtiyacım yoktu.

Okul müdürü beni içtenlikle karşıladı ve çok geçmeden İngilizlerin deyişiiyle “hoşbeşe” daldık.

“Danışmanınız bana doğa biliminin prensiplerini takip ettiğinizi söyledi, Bay Frankenstein.”

“Amacım o, efendim.”

“Bu amaç sizi tesadüf eseri mistik ve doğaüstüne yönlendiriyor olabilir mi acaba?”

“Anlayamadım?”

“İşin içinde ruhani bir yön var mı?”

“Ben beyin ve beden araştırmacısıyım, ruh değil.”

“Burası bir Hristiyan üniversitesi, Bay Frankenstein. Ruh daima göz önüne almalıyız.”

Uzun boylu, kel ve belirgin favorileri olan bir adamdı. Bana bir bardak amontillado ikram etti.

“Kol ve bacakların nasıl büyüdüğünü hiç düşündünüz mü, efendim?” dedim.

“Affedersiniz?”

“Embriyo içinde onları oluşturan bir güç vardır. Onların kendi yapılarında barındırdıkları bir tohum mevcuttur.”

“Ruhla ne alakası var bunun?”

“Aynı soruyu ben size sorabilirim, efendim. Ruhla ne alakası var bunun? Eğer içimizde böyle bir varlığı barındırıyorsak, o varlık hiç şüphesiz beden in oluşumunda da rol oynuyordur. Gözler ruhun penceresidir, derler. Profesör Hunter gözlerin de ana rahminde oluştuğunu kanıtladı.”

“Bizim bilgimiz sonludur, Bay Frankenstein.”

“Ama ben onun sınırlarını biraz genişletmek istiyorum. Her anlamda daha ileri doğru yol almak istiyorum.”

“Söylediklerinizi anlayamıyorum.”

“Bunu size söylemenin başka bir yolu yok, efendim. Ben Oxford’dan ayrılmaya karar verdim. Size nezaketinizden dola-

yı teşekkür etmek isterim. Ayrıca şunu da katiyetle söyleyebilirim ki burada geçirdiğim süre, gelişimimde en yönlendirici dönem oldu.”

Müdürle el sıkıştık. İtiraf etmeliyim ki kimsenin yanından ayrıldığıma o kadar memnun olmamıştım. Müdür üstümden silkip atmak istediğim ölü öğrenimin tüm ağırlığını temsil ediyordu.

Bir hafta içinde eşyayı toplamış, gözyaşları içindeki Florence’a bahşişini vermiş, Londra’ya bir araba kiralamıştım. Yepyeni bir dünya yaratmak üzere olduğum inancı içinde, yüksek morale yola çıktım. Taşkın yalnızlığı içinde Acton köyünden geçerken, aklıma Lord Byron’dan dizeler geldi:

*“Yaratırız ve böylece yaşarız
Daha güçlü bir varlığı, donatarak
Hayalimizi bir suretle, kazanırız
Yansıttığımız yaşamı.”*

Yaşam arayışım içinde, kendimi yeniden yaratmak üzere olduğuma inanıyordum.

Jermyn Street’e vardktan sonra kilisenin yanındaki küçük patikaya tezgâh kurmuş olan bir hamalı, kutularımı ve diğer eşyayı üçüncü kattaki daireme taşıması için tuttum. Dairem binanın en üst katındaydı ama hamal, İngiliz amelelerde sıkça rastlanan şikâyetlere ve yaygaraya başvurmadan işi yerine getirdi. İsmi- nin, Frederick veya Fred olduğunu öğrendim. Gayretli ve hevesli tavırlarından öyle etkilenmişim ki hakkında daha fazla bilgi edinmek istedim. On üç ya da on dört yaşından büyük olamazdı. “Eee, Fred, işler nasıl gidiyor?”

“Şöyle böyle, efendim. Daha kötüsünü de gördük, daha iyisini de. Belli olmuyor işte.” Dokunaklı bir konuşma tarzı vardı ama sözünü bitirince her şey büyük bir komediymişçesine gülümsedi.

“Nereden buldun sen bu işi?”

“Aile mesleği, efendim. Babam hayatı boyunca burada hamallık yaptı. Bir eşeği koşum takımından çıkarmaya çalışırken düşüp öldü. Korkunç bir olay...” Sonra yine gülümsedi.

“Ne zaman oldu bu?”

“Üç ay önce. Aynı günün ikinci vaktinde onun tezgâhına ben geçtim. Annem, senin hayattaki mevkiin burasıdır, dedi. Ailenin kanında varmış bu.”

“İşi senden devralabilecek bir kardeşin var mı?”

“Birkaç tane var, efendim. Hepsi de gönüllü.”

“O halde ben sana yeni bir mevki teklif etmek isterim.”

“Başka bir sokakta mı, efendim?”

“Hayır. Sana yeni bir iş teklif etmek istediğimi kastettim. Burada benim hizmetkârım olmak ister misin?” Yüzüme bakıp kasketini çıkardı. “Fazla işin olmaz. Yalnız biriyim ben.”

“Nerede yatacağım, efendim?”

“Bu koridorun sonunda küçük bir oda var. Arka sokağa bakıyor.”

“Şu sevgili arka sokak.” Cevabımı duyunca rahatlamış gibiydi. “Getir-götürücü çocuk dedikleri şey mi olacağım, efendim?”

“Yemeklerimi hazırlayacaksın. Giysilerimi hazırlayacaksın. Bunun gibi şeyler.”

“Ayak işlerine de koşacağım, değil mi?”

“Elbette.” Kocaman gülümsedi. “Kâhyam olacaksın, Fred.”

“Onu becerebilir miyim, bilmiyorum.”

“Her şeyi becerirsin sen. Haftada bir Gine.”

Gülümsedi. Birazdan kahkaha atacak gibi bir hali vardı. “Her hafta demek oluyor bu, değil mi?”

“Her hafta.”

“Bu şartlar altında, efendim, teklifinizi memnuniyetle kabul ediyorum. Hemen gidip anneme haber vereyim.”

Bir saat sonra anne oğluyla birlikte geldi. Hafif aksak ve kederli görünen bir kadındı. Şalının üstünde enfiye kalıntıları vardı, nefesi de belirgin bir biçimde enfiye kokuyordu. Merdivenleri tırmandığı için kendine gelmekte zorlandı. Ona içki mataramı uzattım. Hevesle kabul etti ve içindekinin çoğunu içti. Sonra da elini oğlunun başına koyarak, “İyi çocuktur bu,” dedi. “Bir Gine’ye layıktır.”

“Anne...”

“Duyduğuma göre yabancı bir beyefendiymişsiniz, efendim.”

“Evet. İsviçreliyim.”

“Öyle mi? Doğrusu İngiliz olacak kadar yakışıklısınız.”

“Çok kibarsınız.”

Kadın bu esnada dairemi dikkatle inceliyordu. “Fred,” dedi, “şöminenin tabanıyla bir ara ilgilen. Köşesi kırılmış. Pencerele-
rin de temizlenmesi lazım.”

“Çok haklısınız, Bayan...”

“Shoeberry.” Gülümseyince kadının birkaç dişinin eksik olduğunu gördüm. “Bay Shoeberry ile eşiği duymuşsunuzdur herhalde.”

“Duydum, evet.”

“Semtimize ağır bir darbe oldu, beyefendi. Ama ben hâlâ çamaşır işine devam ediyorum. Mesleğim o benim.”

Konuşmamı bekler gibi bir hali vardı. “Benim çamaşırlarımı da alırsanız çok memnun olurum, Bayan Shoeberry.”

“Çamaşırlar bir Şilin. Çarşaf lar altı Peni.”

“Gayet makul.”

“Umarım öyledir, beyefendi. *İsfiçre’de* de çamaşırcılar var mı, beyefendi?”

“Bilemiyorum. Vardır herhalde.”

“Eee benden ucuz değildir fiyatları, orası kesin. Haydi bakalım Fred, sıva kolları. Beyefendinin paltosunu fırçala. Yoldan gelmiş.”

İşte Fred Shoeberry ile annesi, Jermyn Street’teki hayatımın idaresini böyle ele aldılar. Bense halimden memnundum çünkü işimden başka hiçbir şeyle uğraşmak istemiyordum. Hemen harekete geçmek niyetindeydim ama Londra’nın böyle merkezi bir semtinde o tür bir işe girişmem mümkün değildi. Olabildiğince gizli ve tecrit edilmiş bir yer bulmam gerekiyordu. Ben de uygun bir mekân bulabilmek için kentin daha az saygın semtlerini taramaya başladım. Nehre bitişik doğu kesim, en umut vaat eden yerd i. Gündüz saatlerinde Wapping ve Rotherhithe’i gözden geçirdim. Sade giysiler giyindiğimde çeşitli milletler ve mesleklerden oluşan kalabalığın arasında fark edilmeden dolaşabiliyordum. Thames’in yanındaki dar caddelerde, Türk’ünden Çinli’sine çeşit çeşit kılık kıyafet ve yüzle karşılaşmak insanı hayrete düşürüyordu. Ömrümde böyle bir araya toplaşmış ya-

şamlar görmemiştim ve bu durum aklıma, Londra'nın her milletin posasını taşıyan bir içki olduğu deyişini getirmişti.

Çok geçmeden amacıma mükemmelen uyan bir mekân buldum. Limehouse'da eski bir çömlek imalathanesiydi burası ve nehir üstünde, kendine ait rıhtım ya da iskele denebilecek bir bölümü vardı. Etrafındaki binalar çeşitli türde ardiyelerdi ve tahmin ettiğim gibi, geceleri çoğu terk ediliyordu. Civar tavernalarda yaptığım soruşturma sonucunda imalathane çalışanlarının birkaç ay önce, iş sahibinin iflasını takiben ayrıldıklarını öğrendim. Soruşturmayı ilerletince yolum, mülkle "ilgilenen" Baltic Street'teki ticaret mümessiline çıktı. Çok geçmeden bu kişinin iflas eden mülk sahibi olduğunu öğrendim. Dolayısıyla terk edilmiş imalathaneyi, nispeten makul diyebileceğim bir fiyata satın almam zor olmadı. Böylece Limehouse'da mülk sahibi oluverdim.

Gelişimden birkaç gün sonra Daniel Westbrook'a bir mektup yazmış, Londra'da kalma niyetimden bahsetmiş, kız kardeşinden herhangi bir haber olup olmadığını sormuştum. Birkaç gün ondan haber alamadım ama bir akşam, yeni çalışma mekânımın tetkikini takiben Jermyn Street'e döndüğümde, Daniel'ı evin kapısında Fred ile samimi bir sohbete dalmış halde buldum. "Sevgili Daniel," dedim, "gelsene içeri."

"Bu oğlan bana Kerberos gibi havlayıp durdu."

"Sizi tanıdığını söylüyor, efendim."

"Elbette ki tanıyor beni, Fred."

"Ama kartı yok, efendim."

"Karta ihtiyacı yok onun. Bay Westbrook eski bir dosttur. Artık yüzünü öğrendiğine göre, içeri buyur et bakalım."

"Duydun mu, eski dost?" dedi Daniel.

"Havlasam da ısırمام ben, Bay Westbrook." Fred'in suratında beliren amansız budalalık ikimizi de kahkahaya boğdu.

İçeri girip oturduğumuzda Daniel, "Eh, artık güvenli bir şekilde evlenmiş durumdalar," dedi. "Harriet bana Edinburgh'dan yazdı. Artık Bayan Shelley olmuş."

"Peki, sen bundan memnun değil misin?"

"Daha iyi şartlarda olmasını tercih ederdim. Ama, evet, kar-

deşimin adına memnunum. İstikbali eskisine kıyasla çok daha parlak görünüyor artık. Babam bile bunun avantajını görebiliyor.”

“Harriet neler planladıklarını anlattı mı sana?”

“Birkaç aylığına Cumberland’e taşıyorlarmış. Bay Shelley’nin Göller Bölgesi şairlerine özel bir merakı var sanırım. Siz bilir misiniz onları?”

“Okumuşluğum vardır.”

“Harriet’in yazdığına göre Bay Shelley zaten bir süredir onlardan biriyle temas halindeymiş ve kendisine göl kenarında bir kulübe kiralaması önerilmiş. Hangi kulübe olduğunu hatırlamıyordu.”

“Kulağa harika geliyor.”

“Umarım öyle olur. Beni de yanlarında kalmaya davet ettiler.”

“Harika. Harriet, Bysshe hakkında bir şey söylemiş mi?”

“Vaktini bir kütüphaneden aldığı kitapları okuyarak ve babasına mektuplar yazarak geçiriyormuş.”

Bu faaliyetlerin ikisinden de fayda sağlayacağını düşünmüyordum ama bir şey söylemedim. Daniel’in evlilik konusundaki mutlu beklentilerini bozmak niyetinde değildim fakat iyimser olmak için de fazla bir neden göremiyordum. Bu, benim inandığım gibi uygunsuz bir eşleşmeysen, sonu pek hayırlı olmayacaktı. Başka meselelerden de bahsettik. Daniel bana Halk Reform Birliği ve kısa süre önce Clerkenwell Green’de yapılan bir toplantı hakkında haberler verdi. Toplantı sırasında ordu çağırılmıştı. Orduya, herhangi bir rahatsızlık olduğu takdirde bastırması söylenmişti ama toplantı sorunsuz geçmişti. Daniel’in anlattığına göre ordu da zaten müdahale etmeye gönüllü değildi. “Onlar da çalışan insanlar sonuçta,” dedi Daniel. “Kanımızı dökmek istemezler.” Tabiatıyla memnun oldum ve Daniel adına içim rahatladı ama davaya yönelik kendi coşkum iyice azalmıştı. Çalışmalarım konusunda öyle azimliydim ki başka uğraşlara karşı hevesim kalmamıştı. Gayretli bir yüreğin ve kararlı bir iradenin karşısında durabilecek ne vardı ki? Kader gibi değişmez bir yöne doğru sapmıştım artık.

* * *

Limehouse'daki çömlek imalathanesini ele geçirdikten sonra içini, elektrik akışkanı yaratmak ve depolamak için ihtiyaç duyacağım ekipman ve aygıtlarla döşemem gerekti. Pek çok atölyeye baktıktan sonra bir gün kendimi Bay Francis Hayman'ın laboratuvarında buldum. İnşaat mühendisi Hayman, Convex Lights Şirketi'nde çalışıyor, yeni aydınlatma metotları üstüne araştırma yapıyordu. Yeri Limehouse'a çok da uzak olmayan, karşı kıyıdaki Bermondsey'de, bir şapka firmasının hemen yanındaydı. Ziyaretimin amacını öğrendiğinde, atölyesini bana seve seve gezdirdi. Burada gördüğüm çeşitli motorlar, bobinler ve kavanozlar hemen ilgimi çekti. "Şu ana kadar neler başardınız?" dedi Hayman.

Ona elektrikten faydalanarak hayvan dokusuna hayat kazandırmaya çalıştığımı anlattım. "Deneyime küçük elektrik şoklarıyla başladım," dedim.

"Akışkanın iyileştirici bir bileşik olduğuna şüphe yok. O zaman neden faal olmayan organları tetiklemede kullanılmasın ki? Wesley'nin günlüklerinden, sabah ve akşam elektriğe maruz kaldığında, aksaklığının iyileştiğini okudunuz mu?"

"Hiç bilmiyordum," dedim, "ama hiç de şaşırmadım."

"İki elektrik arasındaki farkı ayırt ettiniz ama, değil mi?" Hayman, muhtemelen İngilizlerin alçak kapılarından dolayı hafif kamburu çıkmış, uzun boylu bir adamdı.

"Franklin'in camsı elektrik ve reçinemsi elektrik diye bahsettiği şeyleri biliyorum..."

"Doğrusu ben kendi terminolojimi tercih ederim, Bay Frankenstein. Sürtünme elektriği var, manyetik elektrik var, termal elektrik var. Türevlerini tahmin etmek de zor değil."

"Elbette."

"İlginç olan şu ki, ben kimyasal etkiyle de elektrik akışkanı deşarjının gerçekleştiğini düşünüyorum. Ona galvanik elektrik adını verdim. Tabiatın muazzam bir gücü o, beyefendi."

"Galvanik elektriği burada oluşturabildiniz mi, peki?"

"Oluşturdum. Şimdiki hedefim tüm bu çeşitli akışkanların arasındaki bağlantıyı bulmak. Vasıta ortamını gözlemlemek." Beni küçük bir tahta bankın yanına götürdü. Bankın üstüne dört uzun cam tüp yerleştirilmişti, aralarından da teller geçiyordu.

"Bu düzenek Coulomb'un elektriksel dengesine benziyor, Bay Hayman."

"Onu bilir miydiniz siz? Sandığımdan da bilgiliymişsiniz, doğrusu." Sert, hatta kaba denebilecek bir konuşma tarzı vardı. "Ayrıca elektrikli *gymnotus* ile de deneyler yaptım."

"Anlayamadım?"

"Yılan balığı. Bir de elektrik ışınlarıyla. O yassı balığın akışkanı yayışı, gerçekten hayret verici bir şey."

"O kadar da hayret verici değil aslında," dedim. "Ben de çalışmalarım sırasında o balıktan bir numuneyi inceledim. Yüzgeçlerinin altında, birbirine sıkıca bağlanmış disk kolonları var. Onlar doğal batarya görevini görüyor olmalı. Elektrikli organları var o balıkların."

"Ben de tamı tamına o sonuca varmıştım, beyefendi."

"Kanımca," dedim, "elektrik akışkanı yerküre içinde, su ve atmosfer içinde sınırsız miktarda, durgun bir şekilde depolanmış durumda. Yaz fırtınalarının şimşeginde o var. Yağmur damlasında o var."

"Sizin içinizde var. Benim içimde var." Elimi sıktı. "Bir elektrik dostuyla tanıştığıma çok memnun oldum. Size başka bir şey daha göstereyim."

Beni laboratuvarın öbür ucuna, ana odadan ayrılmış bir duvar girintisine götürdü. Girintinin içinde altı fit yüksekliğinde, kat kat cam ve metalden yapılma silindirik bir alet duruyordu. "Bu benim icadım," dedi. "Çinko, Felemenk varağı ve cıva kullandım. İçinde bine yakın küçük diskin yanında balmumu ve reçine levhaları var." Aygıtın kenarını okşadı. "Elektrik kolonu adını verdim ona."

"Gücü nasıl?"

"Muazzam." Gözlerini iri iri açtı. "Dış odadaki elektrik bataryasıyla birlikte kullanıldığında, tabii. Birbirine bağlı şu kavanozları görüyor musunuz? İşte..."

"Devasa bir sinir sistemi bu, Bay Hayman."

"Çok güzel söylediniz. Patronlarım bu gibi konularda sabit fikirliler. Sokaklar için yeni aydınlatma yöntemleri geliştirmemi istiyorlar. Fakat bu tip motorlarla koca bir ülkeyi elektrikledebiliriz!"

O anda arayışımın başarıyla sonuçlandığını anladım. Elektrik akışkanını insan bedenine aktaracak aygıtı bulmuştum. Bay Hayman'ı bana, tüm eklentileriyle birlikte, o makinenin aynısından yapmaya ikna etmem zor olmadı. Teklif ettiğim para emeğini fazlasıyla karşılayacak, araştırmalarını iletmesi için ona ek gelir sağlayacaktı. Elektrik kolonunun parçalar halinde kaput bezine sarılıp kayıklarla Bermondsey'den Limehouse'a, Thames üzerinden aktarılmasına karar verdik. Bay Hayman sonunda parçaları atölyemde birleştirmeme yardımcı edecekti. Müthiş bir heyecan almıştı beni. Bir varlığa yaşam aktarma imkânına sahip olmak –hayat kıvılcımını yakabilecek olmak– çılgınca titretiyordu içimi.

Mahalleli iki işçinin yardımıyla atölyeye, toplamakta olduğum malzemelere yetecek kadar tezgâh ve raf taşıdım. Soğutma işlemi için de bir şeyler istediğim için işçiler bana Billingsgate Pazarı'nın kilerlerinde kullanılan buz bölmelerden yaptılar. İşçilerin eşleri tek bir toz dahi kalmayacak şekilde ortalığı temizlediler. Onlara bir zamanlar Thames'de bolca rastlanan balıkların yavaş yavaş yok oluşunu araştırdığımı söyledim ve bölge için böylesine faydalı bir iş yapıyor olmaktan dolayı alkış aldım. İşim uzun ve sebatlı bir çalışma gerektirdiği için rahatsız edilmek istemediğimi ve ancak geceleri, nehirdeki hayat yavaşladığında çalışabileceğimi de belirttim. Sözlerimin tüm mahalleye yayılacağını gayet iyi biliyordum.

Hayman altı yedi hafta içinde benim için imal ettiği aygıtı teslim başlandı. İki kayıkçı birkaç gece içinde aygıtı Thames üzerinden taşıdı. Atölyemin tam önünde, nehir üstündeki küçük yüzer iskeleyi kullandılar ve son gece, karanlığa sığınarak kıymetli elektrik kolonunu binaya taşıdılar. Kayıkçılar gittikten sonra Hayman zahmetli montaj işine başladı.

"Düşündüm de," dedim ona, "bir tane daha istiyorum ben."

"Kolondan mı? Gerek yok ki, Frankenstein. Bu makinenin gücünün bir benzeri yok."

"Peki ama ya... bilemiyorum ki ya... bir sebepten dolayı bozulur da çalışmazsa?"

"Öyle bir şey olmayacak. Söz veriyorum sana."

"Sana güvenim sonsuz Hayman, fakat ya benim bir hatam-

dan dolayı kolon çalışmaz hale gelirse? İşim tam anlamıyla sek-
teye uğrar.”

“Haklı olabilirsin.” Bir an için sessiz kaldı. O sırada dalgaların bir kayığı dövüşünü, nehrin aşağısından gelen bir çığlığı ve şıprıtyla suya inen bir zincirin sesini duydum. “O halde bana söz ver; iki kolonu asla aynı anda çalıştırmayacaksın. Ortaya tahmin edemeyeceğimiz sonuçlar çıkabilir. Elektrik akışkanının yapısı hakkında o kadar az şey biliyoruz ki, kimse onun gidişatını tahmin edemez. Ölümcül bile olabilir.”

“Söz veriyorum sana, Hayman.” Böylece konuyu bir sonuca bağladık. Hayman bir kolon daha üreterek birkaç hafta içinde teslim etmeye razı oldu. Tahminimce eşit miktarda ödeme sözü vermemin de bunda etkisi vardı. Önceden de yazdığım gibi, İngilizler kâr için her şeyi yaparlar. Nihayetinde ben bulutların üstünde gezinir vaziyetteydim. Muazzam bir gücün –hatta belki daha önce kimsenin eline geçmemiş bir gücün– enerjisi kontrolüm altında olacaktı ve o güç sayesinde yepyeni türde bir ilim yaratacaktım. İnsan yaşamını yeniden canlandırıp şuuru bile değiştirebilecek bir girişime atılmak üzereydim! Tabiatın ahlaki bir güç, iyi ve faydalı değişim için bir araç olabileceğini ispatlamaya kararlıyım. Ölümünden hayat çıkarmak, insan bedeninin yitip gitmiş özelliklerini ve fonksiyonlarını yeniden canlandırmak... Bundan daha hayırsever bir girişim olabilir miydi?

İş artık denekleri bulmaya kalmıştı. Paris’te, babası hortlaticılarla haşır neşir olan, okülist Armitage ile yaptığım sohbet hâlâ aklımdaydı. Babası, John Hunter’ın yardımcısı olarak çalışmıştı. Yetenekli cerrah Hunter ise hünerlerini prova etmek için taze numunelere ihtiyaç duymuştu. Armitage bana kartını vermişti ama ben budala gibi onu kaybetmişim. Fred’i yanıma çağırdım.

“Sen hiç okülist nedir duydun mu?”

“Duymadım efendim. Yüz yıl yaşasam duymam herhalde.”

“Optikçi, optisyen?”

“İkisi aynı işi yapan adam mı?”

“Benzer işi yapan adam.”

“O zaman aydaki adam olsa bana aynı şey. Nedir, ne yapar hiç bilmiyorum.”

"Peki, şunu söyle o zaman. Metropole yaptığın çok sayıda ki yolculukta..."

"Affedersiniz ama, efendim. Ben her yere yürüyerek giderim."

"... dışında büyük bir gözlük asılı olan bir dükkâna rastladın mı hiç?"

"Aa, evet. Hem de kaç defa... Ben onları teleskop sanmıştım, efendim. Strand'deki gibi, hani. Bir tane Holborn'daki peynir dükkânının yanında gördüm öyle dükkânlardan." Sonra elini alnına vurdu ve küçük bir inanmazlık mimiği yaptı. "Ben ne diyorum, efendim. Burada, Piccadilly'de var bir tane. Wilkinson adında biri işletiyor."

"O halde Fred, şu Wilkinson'a gidip Armitage diye bir gözlük imalatçısını tanıyıp tanımadığını sorar mısın?"

"Bir denerim, efendim. O moruk benimle konuşur mu, bilemiyorum ama."

"Neden konuşmasın ki?"

"Biz oğlanlarla arası pek iyi değil de, ondan."

"O yardımcı olmazsa, Holborn'a git. Gözlükçü tabelasını gördüğün her yerde, Armitage'ı sor."

Fred yola çıktı ve bir saatten kısa bir süre sonra elinde bir kâğıt parçasıyla, muzaffer bir edayla geri döndü. "Gittim, gördüm, geldim," dedi. Ben şaşkınlıkla bakmış olmalıyım ki, "Sezar'ın sözü işte, efendim. Hani zafer kazandığı zaman söylemiş ya." Uzattığı kâğıtta bir isim ve adres yazılıydı: *W. W. Armitage ve Oğlu, 14 Friday Street, Cheapside.*

Sabırsızlığım ve acelem öyle bir noktaya ulaştı ki aynı günün ikinci vaktinde adrese gittim. Küçük sokak kapılı ve zemin katta yerden tepeye dek uzanan ince pencereli, cephesi dar bir binaydı burası. İçeri adım attığımda tepemde çingirtılı bir zil çaldı ve birkaç dakika içinde ayak sürüme sesleri duyuldu. Yüksek pencere Friday Street'ten olabildiğince ışık almak üzere tasarlanmış gibi görünüyordu, etrafımdaki raflardaysa her türden gözlük vardı; yeşil, mavi, tümsek, çukur, ön camlı, yan camlı vs... Az sonra eli bastonlu, yaşlı bir adam girdi içeri. Başının tepesi epey keldi, buruşuk ağzındansa dişlerinin döküldüğü anlaşılıyordu. Fakat gözlerinin parlaklığı anında dikkatimi çekti. "Yardımcı olabilir miyim, beyefendi?"

"Bay Armitage'ı arıyordum da."

"Buyurun, karşınızda duruyor."

"Sizin bir oğlunuz var sanırım, efendim."

"Doğrudur."

"Kendisiyle Paris'te tanışma şerefine nail olmuş, Londra'ya döndüğümde onu ziyaret edeceğime söz vermiştim."

"İsminiz nedir, beyefendi?"

"Frankenstein. Victor Frankenstein."

"Bir şeyler..." Elini alına götürdü, "hatırlar gibi oldum." Dükkânın iç koridoruna gidip seslendi: "Selwyn!"

Halisiz bir merdivenden telaşlı adımlarla inen tanışığım az sonra içeri girdi. "Aman efendim," dedi. "Kimler gelmiş. Ben de sizi tekrar görmeyi umuyordum. Baba, seni Bay Frankenstein ile tanıştırayım. Kendisi insan yaşamının işleyişini araştırıyor. Bahsetmiştim sana."

Baba parlak gözleriyle bana baktı. Tatmin olmuş gibi görünüyordu. "Annene söyle bize yeşil çay getirsin," dedi. "Yeşil çay içer miydiniz, Bay Frankenstein? Göz sinirlerine çok iyi gelir."

"Memnuniyetle denerim, efendim."

"Selwyn sabah akşam içer ondan. Gözlerini sınadım beyefendi, arada ev olmasa Temple Bar'daki anıtı görecek. Ta Millbank'ten Lambeth'teki bir dükkân tabelasını okudu."

"Hayret doğrusu."

Bayan Armitage demlik ve çay bardaklarını taşıdığı bir tepsiyle içeri girdi. Kocasından oldukça genç görünüyordu, üzerinde iri göğüslerini zar zor örten yeşil satenden bir elbise vardı, saçını ise modaya uygun lülelerle şekillendirmişti. "Almak ister misiniz?" dedi bana.

"Memnuniyetle."

"Yalnız sıcaktır, beyefendi. Yaprakların güzelliğini ortaya çıkarmak için suyun kaynar olması gerekiyor da..."

Çayımızı içerken Selwyn Armitage babasına, Paris hanındaki buluşmamızın ayrıntılarını anlattı. Ardından ben de onlara Oxford'daki çalışmalarımın gidişatını anlattım fakat insan deneyleri konusuna değinmekten kaçınarak, elektrik akışkanının yararlılığından söz ettim. Küçük bir elektrik akımının ardından tüyleri kabarıp ağzı açılan ölü kediden bahis açtığımda Bayan

Armitage izin isteyerek üst kattaki salona döndü. Hava karar-maya başlamış, akşam vakti yaklaşmıştı ki baba oğul kendileriyle bir şişe porto şarabı paylaşmamı teklif ettiler. Benden ayrılmak istemiyor gibiydiler.

İlk bardağımızın ardından en çok ilgimi çeken konulara girdim. "Selwyn," dedim, "sizin Bay John Hunter ile çalıştığınızdan söz etmişti."

"Ruhu şad olsun. Avrupa'nın en iyi cerrahıydı. Tıkalı bir kanalı birkaç dakika içinde açtıverirdi. Fıtık konusunda da üstüne yoktu."

"Fistül hikâyeni anlatsana, baba."

"Rahatsızlandığımda kendisi fistülümü tedavi etme lütfunu gösterdi. Ben daha ne olup bittiğini anlayamadan işini bitiriverdi."

"Yine de ağrı çekmişsinizdir, Bay Armitage."

"Ağrı benim için bir şey demek değildi, Bay Frankenstein. Üstadın ellerindeyken, hiçbir şey demek değildi."

"Onun deneylerini bütün dünya biliyor," dedim.

"İzlemesi muhteşemdi, beyefendi."

"Canlıları dondurup yeniden canlandırmaya çalışmıştı galiba, değil mi?"

"Fındıkfaresi üzerinde deneyler yaptı ama başarılı olamadı. Fakat bir defasında bir horozun ibiğini dondurduğunu hatırlıyorum. Çok soğukta düşer ibik, bilirsiniz."

"Aynı yolu insanlarla da takip edebileceğini düşünüyordu, değil mi?"

"İşte bu, çok enteresan bir soru, Bay Frankenstein." Baba Armitage içeri gidip karısına seslendi, kadın da bize bir şişe daha porto şarabı getirdi. "Bazı konularda o da sizinle hemen hemen aynı fikirdeydi. Oğlum da zaten, o sebepten bahsetmişti bana sizden. Bay Hunter Yaşamsal Öz dediği şeye canı gönülden inanırdı. Ölümünden sonra yaşamsal özün bir saat kadar daha bedende kaldığına inanırdı."

"Ve yeniden canlandırılabilmesine..."

"Aynen öyle."

"*Gentleman's Magazine*'de Dr. Dodd'u hayata döndürme konusunda çok ilginç bir hikâye okunmuştum," dedim.

“Hatırladığım kadarıyla o hikâye doğru anlatılmamıştı, beyefendi. Dr. Dodd’u ılık bir banyoya yerleştirmedik biz. Pek bir tesiri olmazdı onun.”

“Fakat Bay Hunter onu canlandırmanın başka yollarını denedi, öyle değil mi?”

“Adam darağacından indirildikten sonra tez elden Bay Hunter’ın Leicester Square’deki evine getirilmişti. Doğal ısısını canlandırabilmek için cesedi ovaladık, bu arada Bay Hunter da bir körükle ciğerlere hava üflemeye çalıştı. Fakat Dr. Dodd, Tyburn’de çok uzun süre sallandırılmıştı. Sonra, beyefendi, Bay Hunter sizin metodunuzu denedi. Bir Leyden kavanozuyla cesede bir dizi şok verdi. Fakat Dodd’da hiç hareket yoktu.”

“Kanımca, Bay Armitage, kullandığınız elektrik gücü çok düşüktü. Kavanozla hayat kazandırılabileceğini sanmıyorum. Onu başarmak için çok büyük bir güç gerekir.”

“Sizde var mı o güç, beyefendi?”

Hemen ihtiyatlı konuşmaya başladım. “Günün birinde,” dedim, “olmasını umuyorum.”

“Ah, işte bir hayal... Bay Hunter, hayali olmayan deneyciye, deneyci denmez, derdi.”

“Kendisi deneylerinden hiç vazgeçmedi mi?”

“Vazgeçmedi. Sağlıklı bir çocuktan diş alıp ihtiyacı olan birinin damağına ekerdi. Yosunla da tuttururdu.”

“Dikkate şayan bir deney, sahiden de.”

“Aman beyefendi, bu hiçbir şey değildi ki onun için. Bir yavru horozun testisini alıp tavuğa aktarır, gelişimini izlerdi.”

“Duyduğuma göre onun teşrih odasından gözlemciler hiç eksik olmazmış,” dedim.

“Hem de nasıl, beyefendi. Öğrencileri mıknaş gibi çekerdi kendine. Bir deneği dakikalar içinde ameliyat edebilirdi.”

“Pek memnuniyet verici olmalı.”

“İzlemesi çok keyifliydi. Elinde bıçağıyla harika işler çıkarıyordu.”

“Bir konuda beni aydınlatmanızı rica ediyorum, Bay Armitage. Kaç tane denek üzerinde...”

“Düzenli olarak numune geliyordu eline.” Bir bardak daha porto şarabı alıp oğluna baktı.

“Söyle baba.”

“Londra’da daima doğandan çok ölen vardır, beyefendi. Bu bir gerçek. Fakat ölümler için yeterli alan yoktur. Kilise avluları dolup taşar.”

“Fakat Bay Hunter yine de kendine bir kaynak bulmuş olmalı.”

“Size bunu aramızda kalması şartıyla söylüyorum. Bay Hunter, St. George Hastanesi’nin kadrolu cerrahıydı. Bize bir şişe daha getirebilir misin, Selwyn? Kendisinde ölü evinin anahtarı vardı. Bilmem anlatabildim mi?”

“İyi ama binlercesi üstünde teşrih gerçekleştirmiş olmalı. Hepsi de aynı yerden gelmiş olamaz ya?”

“Pek haklısınız, beyefendi. Hepsi aynı yerden gelmiş olamaz.” Selwyn Armitage yeni bir şişe şarapla gelip babasının bardağını doldururken sabırsızlıkla bekledim. İkramı geri çevirdim. “Çuvallayıcıları duydunuz mu hiç?”

“Sanmıyorum. Hayır.”

“Hortlaticılar. Kıyamet Adamları.” Neden bahsettiğini gayet iyi biliyordum elbet ama daha çok bilgi edinebilmek adına habersizmişim gibi davrandım. “Mezardan ölümleri kaçıran adamlardır bunlar. Ya da ceset mahzenine girip ölümleri aşırırlar. Pek sevimli bir meslek değil, Bay Frankenstein.”

“Yine de gerekli ama. Ona şüphe yok.”

“Başka nasıl ilerleme kaydederiz ki? Bay Hunter sperma kordonu üzerine çalışmalarını başka türlü nasıl tamamlardı?”

“Doğru diyorsunuz.”

“Çok pahalıydı yalnız cesetler.” Bardağını bitirip oğluna doğru uzattı. “Bir cesede bir Gine. Çocuk cesetleriyse inç başına fiyatlandırılırdı. Biraz daha rica edebilir miyim, Selwyn? Fakat bazıları işin ustası olmuştu artık. Kadavranın ölü katılığı geçtikten sonra ama çürüme başlamadan önce teslim edilmesi gerekiyordu. Tabii, sokaklardaki güruhun dikkatini de çekmemeleri gerekiyordu.”

“O güruh,” dedi Selwyn, “o zamanlar daha beterti.”

“Yakalansalar, oracıkta öldürülürlerdi, Bay Frankenstein. Lime lime doğranırlardı. Halk, hortlaticılardan nefret ediyordu.”

“Artık yoklarmış gibi söz ediyorsunuz onlardan, beyefendi. Oysa hâlâ ticaretlerini sürdürüyor olmalılar. Talep en az eskisi kadar yoğundur mutlaka.”

“Eminim öyledir. Tıp fakülteleri muazzam büyüdü.”

“Acaba hâlâ aynı yerlerde mi geziniyorlardır?”

“Mezarlıkları mı diyorsunuz? Elbette. Whitechapel’da bir fukara mezarlığı var...”

“Hayır. İş yaptıkları yerleri diyorum. Müşterileriyle buluştukları yerleri. Para aldıkları...”

“Arka kapıda alırlar paralarını, beyefendi. Her hastanede bir tane vardır o kapılardan.”

“Yine de bir yerlerde buluşuyorlardır.”

“İçmek için buluşurlar. İçki onların hayatıdır. Hiçbiri ayık kafayla yapamaz o işi. Şafaktan geceye tavernada oturanlarını gördüm.”

“Hangi tavernadır o?”

“En ünlüsü, Bay Frankenstein.” Dolan bardaktaki şarabı yavaş yavaş içti ve dahası için bardağı uzattı. “Yeri Smithfield’da. St. Bartholomew hastanesinin tam karşısında. Et pazarı diye *ona* denir işte.”

Dokuz

Smithfield tavernasını bulmam zor olmadı. Şafak vakti Jermyn Street'ten yola çıktım, çok geçmeden Snow Hill'de atlı arabadan indim. Saat tam yediyi çalarken St. Barholomew'a doğru yürümeye başladım ve sol tarafta *The Fortune of War* tabelalı, alçak meyhaneyi gördüm. Tabelada bir donanma firkateyninin güvertesinde, yoldaşlarının kollarında can veren bir asker görölüyordu. Tavernanın sesini de duydum; şarkı, kahkaha ve gürültülü konuşma sesleri hastanenin taş duvarında yankılanıyordu. Gine dolu kesemin gömleğimin altında iyice saklı olduğunu garantilemek için kendimi yoklayıp tavernaya girdim.

Kesif bir koku vardı içeride. Canlılardan geldiğini bildiğim halde bu kokuyu ölümlerle bağdaştırmaktan kendimi alamadım. Ayrıca hela ve ağır içki kokusuyla karışık kirli et kokusu da vardı. İşim dolayısıyla fena kokulara alışık olduğum için en ufak bir rahatsızlık duymadım. Ahşap tezgâha doğru giderek bir bardak bira ısmarladım. Sonra da oturmaya ve olabildiğince dikkat çekmeye karar verdim. Devlet casusu zannedilmeyi hiç istemiyordum, o yüzden de köşelere çekilmedim. Tezgâhın başında durdum ve yüksek sesle havadan sudan konuşarak, aksanımın etrafımdakilerce duyulmasını sağladım. Ne var ki çoğu sarhoşluğun doruğunda olan bu insanlar, bana pek ilgi göstermediler. Bir süre sonra varlığıma dikkat çekmeden etrafıma bakınabilmeye başladım. Sağda solda şişelerin, maşrapaların üstüne abanmış yalnız içiciler vardı. İçlerinden birinin herhangi bir yorum almaksızın, çam ahşap döşeli yere idrarını yapmış olduğunu fark

ettim. Cenevre’de bu iş için tavernalarımızın köşesinde idrar kovaları vardır. Dikkatimi çok geçmeden girintili kısımda oturan bir grup adam çekti. Adamların hepsi artık kullanımdan kalktığını sandığım uzun, ince pipolarla tütün tütürüyorlardı. Son derece sessiz ve dalgın bir halleri vardı. Bir an için onların aradığım hortlatıcılar olduğunu düşündüm fakat sonradan şehrin işlek bölgelerinden köpek, at ve insan dışkısı toplamayı iş edinmiş dışkı toplayıcılar olduklarını öğrendim.

Az sonra sokaktan içeri, kaba görünümlü bir adam girdi ve tezgâha gelerek yüksek sesle bir sürahi brendi ile madensuyu istedi. Tavernacının ona, tanışıklığını belli eden bir söz söylediğini fark ettim ama adam hiç aldırış etmeyip birkaç kuruşu tezgâha çarptığı gibi bir köşeye çekildi. Köşede, hastanenin önündeki taş döşeli alana tepeden bakan bir pencere vardı, adamsa tek bir yağ lambasıyla aydınlatılmış hastane kapısını adeta incelemeye daldı. Besbelli dikkatle birini ya da bir şeyi bekliyordu ama ben, tezgâhtaki konumumdan dolayı hiçbir şey göremiyordum. Birkaç dakika sonra ağır içki kokan iki kişi daha pencerenin yanında oturan adama katıldı. Tezgâhta yanımda duran başka bir adam vardı. Elinde bir bardak cinle dosdoğru önüne bakarak bana, “Ölü ya da diri, o köpeklerin eline düşmek istemezsin,” dedi.

“Kimdirler, necidirler, hiç bilmiyorum ki.”

“Bilmene gerek de yok zaten.” Hâlâ doğruca önüne bakıyordu. “Uzak dur onlardan. Yoksa sonun şurası olur.” Başıyla hastaneyi işaret etti.

Tavernacı kızgınlıkla ona baktı. “Patavatsız laflar mı ediyorsun bakayım, Josh?”

“Hepimizin bildiği şeyi söylüyorum sadece. Bu genç adam buralarda yeni. Belki uyarıma kulak asar.”

Doğrularak biramı içtim ve bir tane daha sipariş ettim. Ardından üç adamın oturduğu masaya giderek önlerine üç gümüş Gine koydum. Adamlar önce paralara sonra da bana baktılar.

“Bize gün doğdu,” dedi, içlerinden biri.

“Her birinize bir tane.”

“Yok ya?” Paralardan birini alıp dişile yokladı. “Ne dolap çeviriyorsun sen?”

"Dolap çevirmiyorum. Bir şey istiyorum."

"Şunlarla konuş." Eski moda pipo içen adamları işaret etti.
"Pisliği toplayan onlardır."

"Yabancı tavuksun sen," dedi, başka bir tanesi. "Fransız mısın, nesin?"

"Hayır, beyefendi. Cenevreliyim."

"Hepsi birbirinin aynı işte."

Yine de kendisine "beyefendi" diye hitap etmemden etkilenmiş gibiydi, ben de bu avantajı değerlendirdim. "Ben bir tıp öğrencisiyim, beyler." Hep birlikte, gürültülü bir kahkaha attılar; hatta fazla gürültülü... Fakat kimse dönüp de onlara bakmadı bile. "Size bir sürahi daha bira ikram edebilir miyim?" Başlarını salladılar, tezgâhtan döndüğümde paralar ortadan kalkmıştı. Yemi yutmuşlardı.

Sonradan isimlerinin Miller, Boothroyd ve Lane olduğunu öğrendim. Ömrümde böyle cani bir üçlü görmemiştim. Son derece ahlaksız ve başıbozuk insanlardı ama işlerinde usta olduklarına kanaat getirmiştim. Onlara, bir anatomi öğrencisi olarak sürekli yeni kadvralara ihtiyaç duyduğumu anlattım. Yabancı olduğum için hastane okullarının dışında çalışmak zorunda kaldığımı söyledim.

"Bizi nasıl buldun?" dedi Lane.

"Seni kokundan bulmuştur," diye atıldı Boothroyd.

"Hastanelerin verdiği iki katını veririm size."

"Ya ufaklar?"

"Efendim?"

"Bebelerle gençler işte..."

"Hayır. Çocuk olmayacak. Sadece yetişkinleri kullanabilirim. Sadece erkekleri. İşim, tabiatı itibarıyla böyle. Ayrıca iyi numuneler olması lazım. Hastalıklı, sakat istemem. Ödemeyi teslimatta yaparım."

"Yakışıklı olsun istiyor ki becerebilsin onları," dedi Miller.

Boothroyd tek bir bakışla susturdu onu. "Çok şey istiyorsun."

"Çok da para ödüyorum."

"Hiç soru sorulmayacak, ha?"

"Hiç cevap istemiyorum. Siz bana denekleri getirin, ben de size paranızı ödeyeyim." Beni nasıl bulabileceklerini anlat-

tım. Şans eseri kayıkla çalışmaya alışkınlardı çünkü haliçteki mahkûm gemileriyle düzenli iş yapıyorlardı. Bazen bir defada üç dört alım yapabiliyorlardı. Söylediklerine göre gemi ambarında kirlenen cesetleri temizlemek için nehirde sürüklüyorlarmış. Onlara atölyemin yerini ve önündeki küçük iskeleyi ayrıntısıyla tarif ettim, zaten civarı gayet iyi biliyorlardı. Cuma akşamı kendilerini bekleyeceğimi söyleyerek çalışmalarını için onlara iki gecelik mühlet tanıdım. Benimle el sıkışmadan önce pek takdir etmediğim bir âdeti yerine getirerek ellerine tükürdüler.

Döndüğümde Fred beni bekliyordu. İçeri adım attığım anda, "Burada garip bir koku var," dedi.

"Koku mu?"

"İçki, tütün, başka bir şey, bir de başka bir şey bir arada."

"Tavernaya gittim de," dedim. Paltomu ve ceketimi çıkarıp koridordaki sandalyeye astım.

"Bay Frankenstein tavernaya gidiyor ha? Daha neler göreceğiz bakalım!"

"Bay Frankenstein'ın yatağa gittiğini..."

"Daha çocukken tavernalar hakkında uyardılar beni," dedi. "Çok adi yerlermiş. Orada soyulmadınız, değil mi efendim?"

"Hayır, Fred, soyulmadım. Kazıklandım. Biranın bardağı üç peniydi. Ama soyulmadım."

"Babamın ölümü biradan oldu, efendim. Eşekten değil. İçkiden. Çöp arabası geldikten sonra bir daha hiç ayık göremedik onu."

"Çöp arabasının ne alakası var bununla?"

"Arabacıyla birlikte içmeye başladı babam. Sonra iyice ayyaş oldu. Sokağın hangi tarafında olduğunu bilmezdi."

"Ben artık tüm Londralıların içtiği kanaatine vardım, Fred."

"Hakikaten pek şendirler, efendim." İçini çekti. "Taşan çanağa bayılırlar."

"Gerçek bir şairsin sen, Fred."

Fred bir kahkaha attı ve odadan çıkmaya yeltendi ama bir anda arkasına dönerek hayıflanmaya başladı. "Ah, neredeyse unutuyordum, efendim. Size bir mektup geldi. Kuzey arabasıyla geldiği için postacıya altı peni verdim."

“Bütün yolu yürüyerek gelmedi ya adam, Fred. Neyse, boş-ver. Alabilir miyim mektubu?”

Salona gitti ve elinde, gördüğüm kadarıyla Lancaster’daki bir memur tarafından damgalanmış pakitle geri döndü. Paket Daniel Westbrook’tandı. Oysa ben Bysshe’den gelmiş olmasını ümit etmiştim. Davranışına olan kızgınlığıma rağmen sık sık onu düşünüyordum. Fakat adres yazısının biçimsizliği bana aksini söylüyordu. Mektubun en altında ise *Chestnut Kulübesi, Keswick* adresi vardı.

Sevgili Frankenstein,

Size daha önce yazmadığım için beni affedin fakat yoluna koymam gereken işlerim vardı. Bay Shelley de (yoksa enişte mi desem?) Harriet da o tür meselelerden anlamadıkları için kulübelerinin Cumberlandli bir çiftçiden kiralanması işiyle ben ilgilendim. Adamsa Londralı bir borsa tellalından da inatçıydı. Olur da içlerinden birini sökeriz diye bahçe-deki çiçekleri saymakta ısrar etti! Harriet halinden çok memnun görünüyor ve ne zaman göl kıyısında ya da dağda yürüyüşe çıksak sevinçten gözleri ışıltıyor. Besbelli evlilik hayatı onun için biçilmiş kaftanmış. Bunun yanında, muazzam bir titizlikle kocasının üstüne titriyor. Onun daima şık ve temiz görünmesini (itiraf etmeliyim ki bazen kocasını bunaltarak) sağlıyor ve mütevazı ihtiyaçlarımız için köylülerle pazarlık ediyor. Bay Shelley ise günün belli saatlerinde üst kattaki yatak odasına kapanıyor ve Harriet’in dediğine göre şiir yazıyor. Bazen kendisine ait olduğunu tahmin ettiğim şiirleri sesli okuduğunu duyuyorum. Sonra da kırlarda, kendi tercihiyle yalnız başına, uzun gezintilere çıkıyor. Eminim Harriet’i çok seviyor ve sayıyor ama ben tabii aristokratların hayat tarzlarına hâlâ yabancıyım! Akşamları hep birlikte oturuyoruz ve Bay Shelley bize son zamanlarda en hoşuna giden kitaptan bölümler okuyor. Bir süredir Bay Godwin’in Gereklilik üstüne tezini inceliyor, dün akşam da bize filozofun, her varlığın hayatında ölümünden önceki çağlarda başlayıp var oluşu boyunca düzenli bir sırayla devam eden olaylar zincirinin varlığına

dair inancını anlattı. Gerekirçilik deniyormuş buna; karmaşık bir mesele için hayli uzun bir kelime doğrusu. Eminim hatasız yazmayı da becerememişimdir. Bay Godwin'in görüşüne göre herhangi bir durumda, davrandığımızdan daha farklı davranmamızın imkânı yokmuş. Bana göre fazla kaderci bir düşünce ama Bay Shelley buna inanıyor. Harriet da onun fikrini paylaşıyor.

Geçen hafta Greta Hall diye anılan yerde malikâne sahibi olan Bay Southey'yi ziyaret ettik. Bay Southey'yi Intelligencer ile bağlantısından hatırlarsınız. Şans eseri Bay Shelley'nin büyük saygı duyduğu Göller Bölgesi şairlerinden biri de oradaydı. Bay Wordsworth'ün ismini ben bile duymuştum –ki bilirsiniz şiirden pek anladığım söylenemez– dolayısıyla kendisi bizden hayli hürmet ve saygı gördü. Sanırım genç hayranıyla sohbet etme fırsatını yakalamaktan dolayı da pek memnun oldu. Bay Shelley kendi şiirlerinden birkaçını okuyunca Bay Wordsworth onları, kendi deyişiyle “hayli makul” buldu. İkisi şiir ve ahlak üstüne sohbet ettiler, Harriet ile ben de büyülenmişçesine dinledik. Ömrümde tek bir odaya doluşmuş bunca deha görmemiştim! Bay Shelley krallar ve baskı konusunda ateşlenince Bay Wordsworth aynı fikirde olmadığını dile getirdi ki ben de Bay Wordsworth'e seve seve katılırdım ama şair soğukkanlılığını korudu. Kanımca kendisi bu bölgenin yerlilerinden ancak bölgede karşılaştığım herkesten çok daha bilgili bir hali var. Şivesi kesinlikle ağır değil. Uzun, kemerli bir burnu ve ağız kenarında zarif bir ifade sertliği var. Gözleri muazzam derecede ışıltılı ve Harriet ile Bayan Southey'ye karşı son derece kibar tavırlı.

Tahminimce Bay Wordsworth her şeye rağmen Bay Shelley'nin coşkusundan etkilendi ve onun heyecanında kendi gençliğinin bir yansımasını gördü. Gençliğinde hayaller kurup rüyalar gördüğünü fakat yılların kendisini bir “tasalar yığını” altına gömdüğünü bize itiraf etti. Ayrılırken Bay Shelley'ye “Size iyi dilekler diliyorum,” dedi. “Bilin ki gençlik arzularının ihtiraslarına karşı duyarsız biri değilim.”

Böyle sona erdi Göller şairiyle olan görüşmeniz. Size anlatacak daha çok şey var ama onları Londra'ya dönüşümde kendim anlatsam iyi olacak. Harriet size selamlarını gönderiyor. Bay Shelley az önce üst kattan seslenip Poland Street'in Kadim Druidlerini hatırlayıp hatırlamadığınızı sordu. İtiraf edeyim ki neden bahsettiği hakkında en ufak bir fikrim yok. Artık imzayı atayım yoksa sonsuza dek yazmaya devam edeceğim.

Sevgilerinizle, Daniel Westbrook.

Mektubu katlayıp koltuğumun yanındaki sehpayaya koydum. Nedenise ağlamaklı olmuştum. Belki mektup bana, tehlikeli deneyime gömülmeden önceki hayatımı hatırlatmış, belki de evlilik hayatının, insani etkileşimin keyiflerini düşündürmüştü. Ayrıca Bysshe'nin varlığını özlediğimi de fark etmişim. Kurabildiğim tek gerçek dostluk, onunla olan dostluğumdu ve Bysshe bunca fenalık ve karanlığın olduğu dünyada benim tek candaşım, tek yandaşımdı.

Fred elinde dumanı tüten bir tabakla içeri girdi. "Bira için bir şifa getirdim," dedi.

"Benim için şifa yok, Fred."

"Adı salep bunun, efendim. Buharı ölüyü bile diriltir."

"Pek bir övdün, Fred." Kâseyi elinden aldım. Süt grisi renginde, kıvamlı bir sıvıydı. "Bu da mı senin özel Londra tariflerinden?"

"Baca süprüntüsü kadar özbeöz Londralı, efendim. Süt, şeker ve sassafrastan yapılır."

"Neden bahsettiğin hakkında en ufak bir fikrim yok, Fred."

"Bill Amca bunu Haymarket'te satar. Bir semaveri var."

"Duyduğuma sevindim. İçmem gerekiyor galiba?" Büyük bir memnuniyetle başını salladı. Vanilya aromasına ve tadına sahip sıvıyı içtim. Şaşırtıcı derecede yatıştırıcı bir etkisi vardı. "Bill Amcan pek sevilen bir adam olmalı."

"Epey bir sevilir, efendim. Mahallenin bacaksızları sırf koku yüzünden onun peşinden koşar."

İnceğin aynı zamanda uyutucu etkisi olmalıydı ki bitirir bitirmez yattım ve şafağa kadar deliksiz bir uyku çektim. Uyandığımda içimde yarım kalmış, acil bir işi tamamlamam gerektiği-

ne dair bir his vardı. Ne yapacağımı hatırladım sonra. Yatağım-
da doğrulup dümdüz karşıya baktım. Bir soruna kafa yorarken
tırnaklarımı yemek gibi talihsiz bir huyum vardır ki hâlâ da de-
vam eder. Bir önceki gece hortlaticılarla yaptığım sohbet ve pa-
zarlık hayatımda yepyeni bir dönemin başlangıcı olmuştu. Ey-
lemlerimin sonuçlarından geri dönebilmek için hâlâ birkaç sa-
atim vardı –insanlıkla ve Tanrı’yla barışabileceğim birkaç saat-
çik– ama başarı ve şan beklentisi gözümü öyle kör etmişti ki o sa-
atleri bambaşka amaçlar için kullandım.

Araba kiralayarak Limehouse’a gittim ve atölyemi ziyaret-
çiler için hazırlamaya başladım. İki gece sonra elimde yeni öl-
müş iki ceset olacaktı ve ben onlara hayat yüklemeye başlayabi-
lecektim. Hayman’ın yaptığı elektrik kolonlarını gözden geçir-
dim ve tasarımlarında herhangi bir kusur göremedim. Elektrik
gücü hiçbir engelle karşılaşmadan deneklerime akacaktı. Ne gibi
sonuçlarla karşılaşacağımı henüz bilmiyordum çünkü daha önce
elime hiç böyle kaynaklar geçmemişti. Tek bildiğim yepyeni bir
ilim dünyasının eşiğinde olduğumdu. O veya bu şekilde gerçek-
leşecekti bu. Sırf düşünmek ve çalışmakla geçen eski hayatımı,
Alp atmosferinde gördüğüm o gençlik hayallerini özleyor muy-
dum? Pek emin değilim.

Cuma akşamı hortlaticıların gelişini dört gözle bekledim. Dışa-
rıda, iskele kıyısında dikilip dalgalanan nehri izledim; sonbahar
başlamıştı ve hafif bir esinti suyun yüzeyini kıpırdatıyordu. Bat-
makta olan güneş, batıdan hareket eden bulutların içini aydınla-
tıyor, ışıltı, bir hale gibi dışarı yayılıyordu. Tekrar içeri girdim ve
elektrik kolonlarının son hazırlıklarıyla kendimi oyaladım. Ko-
lonları, yan yana duran iki alçak ahşap masanın arasındaki ala-
na koymuştum. Yerde, her masanın başında ve sonunda, bolca
voltaik batarya vardı. Elimdeki gücün iki cesedi diriltmeye ye-
teceğini hesaplamıştım, dolayısıyla bir denekten diğerine hızla
geçmemi sağlayacak özenli bir metot geliştirmiştim. Zaten her
iki cesedi de bedenlerine bağlayacağım çubuklar ve bobinler-
le aynı anda hazır edecektim. Elektrik yükleme sürecinde neler
olabileceğine dair hiçbir fikrim yoktu elbet. Bu nedenle atölyenin
bir köşesinde dolu bir karabina bulundurma önlemini almıştım.

Karanlık bastırınca bir lamba alıp iskeleye doğru yürüdüm. Suyun ahşap kazıklara vurduğunu ve nehrin ortasından bir yerden bir şıpırtı geldiğini duyabiliyordum. Doğru yönünden incecik bir sis bulutu ağır ağır ilerliyordu. Ziyaretçilerim kıyıda bekleyenlerin bakışlarından gizlenebilsin diye sisin yoğunlaşması için dua ettim. Lambayı yüzümün hizasına kadar kaldırdım. Birkaç dakika sonra kürek seslerini ve bir kayığın suda istikrarla ilerleyişini duydum. Lambayı havaya kaldırıp işaret vermek için sağa sola salladım. Kürekler giderek yaklaştı ve soluk, kesintili ışığın altında iskeleye doğru ilerleyen bir kayığın silüetini gördüm. İki kişi kürek çekiyor, bir tanesi de kış tarafında nöbet tutuyordu.

Adamlar dikkatlerini işlerine verdiler ve sesle veya jestle beni fark ettiklerine dair en ufak bir işaret sergilemediler. Bir dakikadan kısa bir süre sonra iskeleye yanaşmışlardı. Onlara seslendim ama hemen susmamı işaret ettiler. Kış tarafındaki, Miller olduğunu anladığım adam bana halatı fırlattı. Kayığı yanımdaki palamar babalarından birine bağladım. Miller kayıktan atlayıp eliyle ağzımı kapattı. "Sus," diye fısıldadı. Ağzındaki içki kokusunu alabiliyordum. Diğer ikisi kayığın yan tarafından iskeleye çıkarak iki ağır çuvalı indirmeye koyuldular. Çuvalları tahta zemin üstünde sürükleyerek taşıdılar, ben de peşlerinden içeri girdim.

Kapıyı kapatıp lambayı masanın üstüne koydum. "Parayı ödemedi önce elinizdekileri görmeliyim."

"Bize güvenmiyor musun, Bay Frankenstein?" Boothroyd paltosunun cebinden bir matara çıkarıp kafasına dikti.

"İyi tacir malını daima kontrol eder," dedim.

Boothroyd buna güldü ama hemen ardından titrek ışığın altında makineleri fark etti. "Bu ne iğrenç şey böyle?"

"Makine o. İşim için kullanacağım bir makine."

"Tam şeytan işi, ha!"

"Şeytanla falan alakası yok. Ondan emin olabilirsiniz."

"Her neyse, benim için hepsi bir."

Miller bir bıçak çıkarıp çuvalları tutan ipleri kesti. Çuvalların birinden dışarı bir el düşünce Miller eli tutarak cesedi dışarı çekti. İstedigim gibi yetişkin bir erkekti bu ama göğsüne darbe

almıştı. Göğüs içeri çökmüş, kaburga kemikleri kırılmıştı. "Bu hasarlı," dedim.

"Kusursuz numune bulmak kolay değil. Ama şuna bak bir hele." Boothroyd ikinci çuvaldaki cesedi çıkardı. Çok iyi ve korunmuş durumda bir gencin cesediydi bu. Aniden ölmüş gibiydi, yüzünde bir dehşet ifadesi vardı.

"Bu iyi," dedim. "Mükemmel. Nereden buldunuz?"

"Düşüğü yerde buldum."

Daha fazlasını öğrenmek istemedim. "Bir tanesini şuraya, ötekini de buraya koyabilir misiniz, rica etsem?" İki uzun, ahşap masayı işaret ettim. "Şuna dikkat edin yalnız. Kaburga kemikleri kırık."

"Kemik çuvalına dönmüş ha," dedi Miller.

İşime koyulmak için sabırsızlanarak adamların parasını hemen ödedim ve bir hafta sonra aynı yüklerle geri dönmelerini söyledim. Sevinerek ayrıldılar yanımdan; kanımca genç adamın yüzündeki korkunç ifade onların bile moralini bozmuştu. "Çuvalar sana lazım olacak mı?" dedi Boothroyd.

"Hayır, bana lazım olmaz ama size olacak sanırım."

Böylece kayıklarına döndüler ve ben de onlar karanlık suya doğru sürüklenene dek iskelede bekledim. Dönüşte atölyede, ıslak şemsiyeye ya da yanık çaputa benzer, tuhaf bir koku olduğunu fark ettim ve kısa sürede çürümenin başlamasından endişe ettim. Bir acemilik yapmaktan çekindiğim için öncelikle hasarlı numune üstünde çalışmaya karar verdim. Hemen hazırlığa başlayarak numuneyi öncelikle ağartma tozu çözeltisiyle yıkadım. Böylece kokusu hafifledi. Ardından uzun bir deri kemerle deneği masaya bağlayarak önlem aldım. Metal kancaları vücudun hayati hareketlerinin en çok gerçekleştiği, boyna, el ve ayak bileklerine tuturmaya önceden karar vermiştim. Voltaik akım, harekete engel olmayacak, ince metal teller aracılığıyla aktarılacaktı. Tuzlu suya batırılmış mukavva ile birbirinden ayrılmış büyük çinko ve pirinç kayışlarıyla, makineler kullanıma hazırды. Bataryaları da hazırlamış, iki uçlarına iletken yerleştirmiştim. Yepyeni bir dünyayı aydınatabilecek kıvılcımın yaratılması için her şey hazırды.

Aygıt iç devinimle birlikte faaliyete geçti ve tellerde hafif bir titreşim oluştu. O anda bana elektrikli makineler canlı birer var-

lığa dönüşmüş gibi geldi. Her galvanik bataryanın devreye girmesiyle birlikte güçleri artıyordu ve ben Hayman'ın makinele-ri zorlamama yönündeki ihtarını gayet iyi hatırlıyordum. Ne var ki karşımda böylesi bir enerjinin açığa çıkması beni haddinden fazla heyecanlandırmıştı. Ceset şiddetle sarsılmaya başladı. Yağ lambasının titrek ışığında yere tuhaf bir gölge düşürüyordu. Cesedin yanına giderek isteksizce de olsa koluna dokundum. Giderek ısınıyor gibiydi. Nefes almaya çalışıyormuşçasına kafa bir sağa bir sola devrilmeye başladı ama ardından mücadele sona erdi. Ceset ölümcül bir sessizliğe gömüldü. Bir kez daha soğudu.

Makineleri gözden geçirmek için bir anlığına masalardan uzaklaştığımda, arkamda ani bir hareket sesi duydum. Aklıma öncelikle karabina geldi. Hızla arkama döndüm ve bir hayret çığlığı attım; ölü adamın elleri göğsündeki derin göçüğün üstüne gelmişti. Adam tuhaf bir içgüdüyle yok oluşunun kaynağına dokunmak istemişti. Bu bana bedende, ölümden sonra dahi hayatta kalabilen bir irade gücünün ya da içgüdü'nün olabileceğini düşündüren bir aydınlanma anı olmuştu. Şimşek ışığının dokunuşuna maruz kalmıştım sonunda. Zafere ulaşmıştım. Fakat yine de duyduğum muazzam heyecanı bastırmaya çalıştım. Aca- ba bu hareket, adamın vaktinde yapmaya hazırlanıp da engel-lendiği için yapamadığı, istemsiz bir kas hareketi olabilir miydi? Yapmaya fırsat bulamadığı hareket miydi bu?

Yeni bir beklenmedik hareket olabilir diye cesede yaklaş- maktan çekiniyordum ama çalışmamın keşfe ve demir gibi bir iradeye bağlı olduğunu da biliyordum. Sonunda ilk deneğin tel-lerini çözdüm, ikincisine bağladım. Elektrik enerjisi deşarjı be- dene herhangi bir zarar vermemiş gibi görünüyordu, dolayısıyla ikinci ve daha iyi muhafaza edilmiş denek üstündeki etkileri ko- nusunda iyimserdim. Numuneye herhangi fiziksel bir zarar gel- memesine içten içe de seviniyordum çünkü bu sayede daha çok deney yapma imkânım olacaktı.

Bataryaları bir kez daha şarj ettim ve iletkenlere çok küçük bir basınç uygulayarak kıvılcımı ürettim. İkinci cesette, bir anda dikkat kesilmiş gibi ani bir sıçrama oldu. Sonra ortalık yeniden sakinleşti. İkinci bir şarj denedim ve beden bu defa daha aktif ve gergin bir hareketle, yeniden kıpırdadı. El parmaklarında, tetik-

lemenin verdiği güçle titrer gibi, ikinci bir hareket fark ettim. İti-
raf etmeliyim ki benim ellerim de titriyordu. Telleri üçüncü defa
şarj ettim ama cesette herhangi bir hareketlenme olmadı. Tam
yakından incelmek üzere numuneye yaklaşmışım ki ağzından
son derece çaresiz ve korkunç bir feryat yükseldi. Cehennem çu-
kuruna düşmüş lanetli bir şeytanın sesiydi bu adeta. Ses etra-
fımda yankılanırken ben donup kaldım. Ölüyü bile diriltecek bir
feryattı bu, ne var ki ölü zaten dirilmişti.

Göreceklerimden korkarak başımı eğip cesede baktığımda
korku ifadesinin kaybolduğunu, genç adamın çehresine huzur
geldiğini gördüm.

O korkunç feryat, ıstırabından kurtulmasını mı sağlamış-
tı acaba? Son dakikaların acı ve dehşeti bir şekilde bedene sı-
kışıp kalabiliyorsa, o zaman elektrik akışkanı tarafından yaratıl-
an şokun acı çeken canı –ya da ruhu, böylesi ciddi bir değişim
için hangi kelimeyi kullanacağımı bilemiyordum– azletmiş ol-
ması da mümkündü. Acaba ceset benim aracılığımla rahatlatıla-
na dek, sahiden de son ıstırabını çekmeye devam ediyor olabilir
miydi? Ardından başka bir aydınlanmayla sarsıldım. Ses telleri
de ölümden sonra işlevini sürdürmüştü.

İki denekle başka elektrikli deneyler yaptım ama ilk başlar-
da yeni bir hareketlenme olmadı. Sanki geciken nihai eylemleri-
ni yerine getiren cesetler, ardından sessizliğe gömülmüştü. Ta-
bii yine de hiçbir şeyden emin olamıyordum. İri bir cerrah bı-
çağı alıp ikinci denegin ön kafatası kemiğini çıkarmaya koyul-
dum. Ardından kafatasının ön ve arka loblarını inceleyebilmek
için kompakt testereyle kafanın tepe kısmını kesip çıkardım. O
anda gözümün önüne olmadık bir görüntü geldi –bir pastadan
dilim kesme görüntüsü– ama kendimi işe öyle kaptırmışım ki
herhangi bir şey düşünmeye vaktim yoktu. Ardından yazılı not-
larımda daha önce planını çıkarmış olduğum bir deneye hazır-
landım. Çinko ve pirinç çubukları açık kafatasının içindeki lob-
lara tutturdum ve bu şekilde elektrik akımı verdim. Beyindeki
etki anında belirdi; dört lobdan sadece bir tanesi akımın hassas
etkisini kabul etmiş gibiydi ki ben bu loba o günden beri elekt-
rik lobu diyorum. Bunun da beden kasları üstünde hemen etkisi
oldu, öyle ki kayışlarla bağlanmamış olsa ceset ayağa kalkıp yü-

rüye bilirdi. Tüm vücudu şiddetli bir titreme aldı ve bu titreme, beni hayrete düşürerek, akımı kesmemden sonraki birkaç dakika daha devam etti.

Ardından yine büyük bir hayret ve dehşet içinde yüzde bazı kasılmalar gözlemlemeye başladım. Gözler devrildi, dudaklar aralandı, burun delikleri genişledi ve genel ifade çaresizlikle karışık bir husumete dönüştü. Bunlar elbette ki fizyonominin ortaya çıkardığı kazalardı ama o anda masaya bağlanmış cesedin bana nefretin bütün bedhahlığını ve kederli bir çaresizliğin bütün sıkıntısını sergilediğine yemin edebilirdim. Kasılmalar nihayetinde kesildi ve yüz yeniden cansız şekline büründü. Fakat ben bu fenomenle öyle sarsılmıştım ki sakinleşmek için çıkıp nehir kenarında yürüme ihtiyacı hissettim.

Aklıma üşüşen düşüncelerle, gece sonsuzluğa doğru uzuyormuş hissine kapıldım. Elektrik akışkanın etkilerinin böylesine insanın içine işleyen ve ürkütücü bir çehreye bürünmesini hiç beklemiyordum. Akışkanın insan cesedini yeniden canlandırabileceğini şüphe götürmez bir biçimde kanıtlamıştım ama bu, öyle beklenmedik ve korkunç bir biçimde olmuştu ki, kendi eserimden kendim korkmuştum. Bir anlamda kendimden, neler başarabileceğimden ve nelere tanıklık edebileceğimden korkar olmuştum. Tuhaf deneyime devam ettiğim sürece daha ne gibi sırlar gözlerimin önünde çözülecekti acaba?

Biraz oturup düşününce aklım başıma geldi. Thames'in mırıltısı beni yatıştırdı. Sis artık kalkmış, kentin silueti seçilmeye başlamıştı. Şafak sökmek üzereydi. Gece boyu çalışmıştım. Yaşam döngüsü az sonra yeniden başlayacaktı ve Londra'nın canlanışındaki muazzamlığın verdiği duyguyla benim gücüm de yerine geldi, tasdiklendi. Daha yapacak çok şeyim vardı.

On

Jermyn Street'teki dairemde, şömine başında uyukluyordum ki sokak kapısından gelen ani bir tıkırtıyla uyandım. Kendime gel-meme fırsat kalmadan Fred içeri girdi. "Çok çok özür dilerim, efendim ama bir Balık sizi görmek istiyor."

"Ne diyorsun sen, Fred?"

"Ben de aynısını ona sordum, efendim fakat o 'Balık, Balık' demeye devam etti. Sokağın sonunda bir balıkçımız olduğunu söyledim."

O sırada Bysshe odaya daldı ve Fred'in yanından geçip o hatırladığım coşkusu ve enerjisiyle boynuma sarıldı.

"Sevgili dostum," dedim, "sen kuzeyde yaşıyor muydun?"

"Ilık iklimlere dönüş yaptım, Victor. Dostlarıma dönüş yaptım." Geri çekilip bana baktı. "Kızgın mısın sen bana?"

"Kızgındım. Evet. Kabul ediyorum. Hem de çok. Fakat şimdi seni görünce kızgın kalamıyorum."

"Bunu duyduğuma memnun oldum. Elli Gine'yi artık geri verebilirim, biliyor musun, Victor? O korktuğum babam, yine harçlığını ödüyor."

"Gerek yok. Hiç gerek yok."

Yeniden bana bakmaya başladı. "Neden hasta olduğunu yazmadın bana?"

1 Bysshe isminin söylenişi İngilizcede "balık" anlamına gelen "fish" kelimesinin okunuşunu andırdığı için Fred "Balık" dendiğini sanıyor. (ç.n.)

"Hasta mı? Hayatımda daha iyi olmadım ben. Sağlığım mükemmel." Bysshe şaşkırmış gibiydi. "Seni hüsrana uğrattığıma üzuldüm, Bysshe."

"Çehrende bir değişiklik var ama, Victor. O konuda gözüm yanılıyor olamaz."

"Eh, gençlik yılları geride kalıyor artık. Daha fazla düşünme bunu." Neşemi ve sükûnetimi korumaya çalıştım. "Londra'da nerede kalıyorsun?"

"Harriet ile Soho'da bir yer kiraladık. Eski çöplüğümüze döndük, Victor."

"Harriet nasıl?"

"Gayet iyi. Keyfi yerinde." Güldü. "Karnı giderek büyüyor."

"Yoksa?" Başını salladı. "Tebrik ederim, Bysshe!"

"Tebrik edilecek kişi ben değilim. Yükü taşıyan kadının kendisi. Fakat bir hayat yaratmaktan dolayı az da olsa gururlandığımı itiraf etmeliyim."

"Muhteşem bir duygu olmalı."

"Doğmamış bebeğe şiirler okuyorum ki ana karnında güzel seslere aşına olsun, Victor. Harriet da ninniler söylüyor. Yemin ediyor çocuğu yatıştırdığına."

Fred kapıyı tıkladıp bir şişe brendiyle içeri girdi. "Saat beşi vurdu," dedi.

Bysshe şaşkınlıkla içkiye baktı. "Brendi içmeye mi başladın, Victor?"

"Ne yapalım, çocuğu yatıştırıyor işte. Sen de bana katılır mısın? Dostluğun şerefine kadeh kaldırırız."

Bysshe mutlu bir gelecek için yaptığı planları hevesle anlattı. Galler'de eşitlik ve adalet prensiplerine kendini adanmış küçük bir cemiyet oluşturmayı arzuluyordu. Efsanevi Arthur üstüne epik bir şiir yazacaktı. Özgürlük projesine katkıda bulunmak için İrlanda'ya gitmek istiyordu. Anladığım kadarıyla son gözdesi filozof, Bay Godwin'di. Onu arayıp bulmuş, hatta Somers Town'daki şık evinde ziyaret etmişti. Sonra yeniden bana kaçamak bir göz attı. "Ya sen, Victor? Senden haberler nedir?"

"Deneyler yapıyorum hâlâ. Elektrik akışkanının kapasitesini sınıyorum. Gücünü ölçüyorum."

"Şahane! Eskiden tartıştığımız gibi, onun sınırlarını zorluyorsun, ha?"

"Eskiden daha çok elektrikli uçurtmalar ve balonlardan bahsederdik. Artık havayla o kadar ilgili değilim, Bysshe. İşim yerle artık." Başarılı bir sonuç elde edene dek çalışmalarım hakkında bilgi vermeye niyetim yoktu, bu yüzden de Bysshe ile genel olarak elektrik bilimini tartıştım. Öğrenmeye eskiden olduğu kadar meraklı ve hevesliydi. İçi böylesine canlı ve ateşli bir yaşamla dolu kimseyle karşılaşmamıştım.

"Bizi ziyarete geleceksin, değil mi?" dedi, gitmeden önce. "Harriet çok sevinir seni görürse."

"Gelirim elbette. Ne zaman isterseniz."

Bana sarıldı, birkaç dakika sonra hızlı ve hafif adımları merdivenlerde duyuldu. Fred ile konuştuğunu duydum ama ne dediğini anlayamadım. Pencereye gidip aşağı, Jermyn Street'e baktım. Bysshe kalabalığın arasında hızlı adımlarla yürüyordu. Sonra birden başını kaldırıp pencereme baktı. Nedense geri kaçtım.

Fred bardakları toplamak için içeri girdi. "Şu arkadaşınız pek meraklı bir adammış," dedi. "Bana sağlığınızın yerinde olup olmadığını sordu. Evet, dedim. İyi beslenip beslenmediğinizi sordu. Evet, dedim. İçki içip içmediğinizi sordu. Hem evet hem hayır, dedim. Sonra da ben oracıkta olduğum halde kapıyı kendisi açtı ve fişek gibi fırlayıp gitti."

"Ne demek istedin, hem evet hem hayır, derken?"

"Evet, içiyor. Hayır, o şekilde içmiyor." Yalpalayıp düşüymüş taklidi yaptı.

"İyi olmuş öyle demen."

"Teşekkürler, efendim. Elimizden geleni yapıyoruz işte."

Çalışmalarım devam ederken Bysshe ile Harriet'ı ziyaret etmeye hiç niyetim yoktu. Kutbun ıssız buzullarında aylar geçirmiş olsam, toplum içine çıkmaya bu kadar hazırlıksız olamazdım. Hortlaticılar beni Limehouse'da ilk ziyaret ettiklerinden beri boş durmamışlardı. Üstelik hizmetlerine şimdi çok daha fazla ihtiyacım vardı çünkü insan vücudundaki her bir lif ve kasın elektriksel potansiyelini sınama niyetindeydim. Bacak kaslarının ilk başta elektrik gücüne daha dirençli olduğunu ama metal çubuğu ha-

fifçe kaydırıp ayak bileğine getirmenin hareket ve esneklik konusunda mucizeler yarattığını öğrenmiştim. İnsan elinin kemik ve bağları elektrik akışkanına karşı hayli hassastı. Ayrıca bilek kemikleriyle hafif bir temasın da çılğınca bir çırpınma ve titreme yarattığını keşfettim. Elektriğe maruz kaldıklarında yüksek hassasiyet ve esneklik sergileyen şah damarı ile omurga atardamarı da bana büyük bir tatmin kaynağı oldu. Böylece yavaş yavaş insan vücudunun bir elektrik haritasını oluşturdum.

Uzuv naklinde umduğumdan da büyük bir başarı elde etmiştim. İnsan vücuduna ait tüm oluşumların, hayat sergilemek kadar hayat arayan, mevcut her kaynaktan enerji ve canlılık alan, içsel bir yaşam özü barındırdığına inanıyordum. Müteveffa John Hunter sağlıklı bir gencin ağzından Londralı bir tacirin hastalıklı çenesine, diş nakli diye adlandırdığı işlemi uygulama konusunda büyük bir başarı elde etmişti, ben de aynı şeyi kol ve bacağı uygulamakta bir sakınca görmüyordum. Limehouse'daki atölyede cerrahi kesim ile genç bir adamın kollarını ayırdım ve hiç vakit kaybetmeden, Boothroyd'un ödemden öldüğünü söylediği yaşlıca bir numuneye diktim. Elektrik akımı verdiğimde eller ve ön kollar, ödeme bağlı herhangi bir titreme sergilemeden, mükemmel durumdaymışçasına çalıştı. Numune deney süresince yumruklarını sıkmayı, avuçlarını açmayı sürdürdü. İşlemi tekrarladığımda aynı hareketlerin, harekette hafif bir artışla birlikte tekrar gerçekleştiğini gözlemledim. Şarjın oranını ve hızını arttırdığım takdirde oluşacak değişimin boyutlarını merak ediyordum ve hayretler içinde gördüm ki eller, parmak uçlarına dokunmak kaydıyla –deyim yerindeyse– birbirleriyle temasa geçiyordu. Hareketlerde neredeyse işaret dilini andıran bir düzen vardı. Öyle ki önümdeki kadavranın bana işaret verdiğine dair tuhaf bir hisse kapıldım. Ellerini ve kollarını ayırdığım genç adamın, sağırların işaretleşme yönteminde usta olması mümkün müydü acaba?

Beni asıl kaygılandıran beyin ile görme, işitme ve konuşmanın tetiklenmesi konusuydu. Elektrik lobunu izole etmiştim ve bir dizi denemeye bu lobun etki yollarının izini sürmeye çalışmıştım. Çok geçmeden lobun görsel ve işitsel sınırları eşit olarak etkilediğini, ses tellerinin ise ibriksi kıkırdaklara elektrik veril-

mesiyle uyarıldığını memnuniyetle keşfettim. Sorumlu vasitanın gırtlak olduğunu farz etmiştim ama besbelli yanılmıştım. İştme üstüne yaptığım deneyler hayli tatminkâr sonuçlar verdi. Lob uyarılmış durumdayken karabinamı deneğin kulağının hemen yanında ateşledim ve baş, gürültünün aksi yönüne doğru aniden döndü. Bir defasında da fısıldamaya başladım ve baş bana doğru çok az hareket etti. Görme konusunda etkiler bu denli belirgin değildi. Elektrikle uyarılma durumunda gözler daima açılıyordu ama bazen öyle donuk oluyordu ki bir ışık algısına dair hiçbir şey tespit edemiyordum. Ancak daha zeki addettiğim deneklerde çeşitli uyarılara karşı belli bir tepki olabiliyordu. Örneğin, bir kadavranın gözleri önünde bir mum yaktığımda, gözbebeğinde belirgin bir hareket oluştu. Mumu söndürdüğümde ise gözbebeği açıldı. Başka bir deneyde çocukluktan yeni çıkmış denebilece kadar genç bir numunenin gözleri önüne çırpınan bir fare tuttum. Deneğin gözleri, avını gözüne kestirmiş bir hayvan misali fareye kenetlendi.

Denemeler sırasında daha genç numunelerin cesetlerinde, küçücük bir elektriksel uyarılmayla dahi fallusun dikleştiğini ve elektrik verildiği sürece uyarılmış durumda kaldığını fark ettim. Ancak yaşlı vücutlarda böyle bir şey olmuyordu. Fallus üzerine çalışmalarım ilk başlarda erektile dokunun üç kolonunun incelenmesiyle sınırlıydı. Fakat sonraları sperm sıvısının ölçülmesi yönünde çalışmalara başladım. Parmaklarımla sıkı bir baskı uygulayarak kadavralardan birini cinsel boşalma noktasına getirdim ve bu noktada bir inleme geldi ama spermatozoa görülmedi. Hiç sıvı çıkmasa da onun yerine toz görünümüne ve kıvamına sahip bir madde püskürdü. Ölülerin dünyaya yeni hayatlar getirememesi tabiatın bir prensibiydi belki de, bilemiyordum ama deneyime devam etmekte kararlıyım.

Haftalar geçip gider, Londra güzü şiddetli bir kışa dönerken, ben hâlâ uygulamalar konusunda coşkulu, zorluklar karşısında sabırsızdım. Çok sayıda ceset kullanıyordum. Bunların bazılarını eski imalathanenin bodrum katına kurdurduğum buzhanede tutuyor, bazılarını da Thames'e atıyordum. Sular yükseldiğinde nehrin onları taşıyacağını ve nihayetinde Blackwall ya da Woolwich şeriflerinin toplayacağı diğer cesetler arasına katacağını bi-

liyordum. Kuzey Woolwich'de Ölü Adam Noktası diye bilinen bir burun vardı ki boğulanların çoğunun cesedi buraya sürüklenirdi. Birçok ceset de, bulunma ihtimalinin elbette ki ortadan kalktığı, açık denizlere yavaş yavaş ulaşırdı. Numunelerden birkaçını ise ön kıyı ile atölyem arasında, kendi oluşturduğum kireç çukuruna atmıştım. Çözücü madde kısa sürede cesetlerden geriye eser bırakmıyordu.

Mesleğimin tabiatından dolayı herhangi bir rahatsızlık duyup duymadığımı sorarsanız, size kati bir inkârla yanıt verebilirim. Kendimi asla sıradan projecilerle bir tutmadığım gibi, cesetlerle bağlantım yüzünden en ufak bir şekilde lekелendiğimi hissetmiyordum. Yalnızlık acısı çektiğim zamanlar olmuyor değildi elbet. Böyle zamanlarda kalabalık şehirdeki varlığım yalnızlık duygumu daha da şiddetlendiriyordu. Yalnızlık tıpkı ümitsizlik gibi, şifadan yoksundur. Elizabeth'in ölümü de şu dünyadaki yazgım olduğuna inandığım şeyi doğrulamıştı. Bir gün bir kahvehanede elime geçen *Monthly Magazine*'de tesadüfen Bysshe'nin bir şiirine rastladım. Açılış dizeleri hemen dikkatimi çekti:

*Ey gençlik, ruhu fırtınalı, gözleri vahşi!
İzliyorum o harap suretini, telaşlı adımlarını,
Soluk alnında baş veriyor ölümcül çiy,
Ve ah! Sineni sarsarak çektiğin o ahın acısı!*

Şiirin yanında, daha ufak harflerle yazılmış bir yorum vardı: *Çehresi o tüm yaşanmış, yaşanmakta olan ve yaşanacak ıstırapları tuhaf ve korkunç bir dille anlatıyordu. Elimde olmadan Bysshe'nin evime geldiğinde yüzünde beliren endişe dolu ifadeyi hatırladım ama tabii ki ona böyle bir kehanet hüneri atfedemezdim.*

Gece yürüyüşlerim de bu dönemde başladı. En tenha, en sessiz sokakları takip ettim ama hemen arkamda, kaldırımda yankılanan adım sesleri duyduğuma inandığım zamanlar oldu. Bir silüet ya da bir silüetin gölgesini görmeyi bekleyerek omzumdaki baktıysam da hiçbir şey göremedim. Londra geceleri, bir araya hapsedilmiş sefil yaşamlarıyla zaten kasvetlidir ama melankolik bir adam için tüm bunlar, kendi ürkekliğinin bir zuhuru ya da yansımasıdır. En azından benim için öyleydi. Yağ-

murda sokaklarda yürüyen, bir yük taşıyormuş izlenimi uyandıran, müphem ve karanlık şekiller görüyordum. Ay ışığıyla aydınlanan gecelerde her ses kulağıma daha yüksek geliyor, ani bir çığlık ya da kahkaha beni iliklerime kadar titretiyordu. Yine böyle gecelerde gölgeler daha uzun, daha karanlık oluyordu. Bazen bir avlunun ya da ara sokağın eşğine durup karanlığın içine bakıyordum. O zaman aniden bir silüet belirliyor, ya da hızla bir köşeden diğerine gidiyordu. Bense hemen geri çekiliyordum.

Yine de ne tuhaftır ki geceler sığınağım olmuştu. Gün ışığı altında sersem ve bezgin oluyor, yabancıların yüzüne baktığımda husumet, hınç ve üstü örtülü bir horgörü seziyordum. Yabancı tavırlarına sahip olduğum için miydi bu acaba? Bilemiyordum. Tek bildiğim, geceleri kendimi daha özgür hissettiğimdi. Sorguya çekilme tehlikesi olmaksızın dışarıda, tekinsiz sokaklarda dolabiliyordum. Şehrin vahşiliği açığa çıktığında, gecenin gücünü de hissediyordum.

Karanlık gecelerden birinde kendimi, Wellclose Square’de yerde yatan ve üzerinde kir pas içindeki giysilerden başka hiçbir şeyi olmayan, bir deri bir kemik genç bir adama bakarken buldum. Adama dokunmaya niyetim yoktu, şekilsiz taşların üstünde yatan bedenine doğru eğildim. Uyumuyordu. Gözlerini açtı. “Buldun beni,” dedi. “İşaretlerden tanıdın beni.”

“İşaretlerden mi?”

“Baksana bana.” Göğsündeki paçavrayı açtığında vücudunun izler ve kanlı kabartılarla dolu olduğunu gördüm. Yaralar-
dan gelen koku dayanılır gibi değildi, başımı çevirdim. “Seçilmiş insanım ben,” dedi, “sen de müridimsin.”

Hemen Wellclose Square’den uzaklaştım ve bir ürpertiyle Jermyn Street’teki daireme döndüm.

Bir insan formu yaratma konusunda artık kesin karara varmış-
tım. Canlıların kusurlarından bağımsız, yepyeni türde bir varlığın aslında o anda yaratıldığı söylenebilir mi acaba? Ne de olsa muhayyilem yeterince canlı, bunun yanında analiz ve uygulama kabiliyetim güçlüydü. Bu niteliklerin birlikteliği sonucunda fikri zihnimde canlandırdım ve işi gerçekleştirmek üzere harekete geçtim. Sınıf, toplum ya da inançla kısıtlanmamış, duyarlı bir in-

san yaratma yöntemine üstüne odaklanmıştım. İnsan toplumunda var olan önyargıların tüm o aşağılık zulümlerinden uzak, deyim yerindeyse, Bysshe'nin hayalindeki insan olacaktı bu.

Nerede vardı böyle bir insan? Hiçbir yerde yoktu elbet. Yaratımımın nedeni ve gerekliliği de buydu zaten. Kusursuz insanı oluşturacak parçaların bulunup bir araya getirilebileceğine ve ona yaşam sıcaklığının aşılanaabileceğine inanıyordum. İşlemi önceden test etmiş, memnun kalmıştım, ayrıca oluşuma ve yaşama yol açan kaynağı da keşfetmiştim. Çılgın hayallerimin de ötesinde başarılarla ulaşmış, cansız maddelere hayat bahsetme kabiliyetine erişmiştim. Araştırılmak üzere geriye kalan tek şey, vücudun tüm organ ve liflerinin uyum içinde çalışmasını sağlayacak bir birlik ya da tutarlılık prensibiydi. Zorlu çalışmalar ve deneylerin ardından, beyin üzerinde yaptığım bir operasyonla bunu da başardım.

Peki, üstünde çalışacağım kusursuz bedeni nereden bulacaktım? Sokaklarda, dikkatle incelediğim zaman buna yakın işaretle sergileyen birilerine rastlıyordum. Ne var ki onlar hâlâ hayatta, dolayısıyla erişimim dışındaydılar. Ardından bir kış akşamı Boothroyd, yüküyle birlikte geldiğinde, bana bir "armağan" getirdiğini ilan etti. "Bu seferki çok iyi," dedi. "Şeftali gibi taze."

"Yanında mı?"

"Yok. Daha ölmedi." Bu sözlerin ardından bir kahkaha patlattı.

Sonra Lane ile Miller'ın dürtmesiyle hikâyeyi anlattı. Çok sefil koşullar altında kalmış bir St. Thomas Hastanesi öğrencisi söz konusuydu. Bu talihsiz genç, kendisinde akciğer veremi emarelerini yakalamıştı. Öksürdüğünde mendiline arteriyel kan geliyordu ve hastalığa eşlik eden tüm halsizlik ve güçsüzlük emarelerini sergiliyordu. Hastalığın ölümcül olduğunu biliyordu çünkü hastane doktorlarından aldığı eğitim ve bölgenin yoksul halkı üstünde yaptığı uygulamalar hastalığın gidişatını öğrenmesini sağlamıştı. Ayrıca erkek kardeşine de akciğer tüberkülozunun aşamalarında bakıcılık yapmıştı. Bu genç, cerrah Encliffe ile Cato'nun yardımcılığını yaptığından, hortlatıcıları tanıyordu. Hatta hortlatıcılar yüklerini hastanenin arka kapısından ona teslim ediyorlardı. Hortlatıcıların nerede topladıklarını da biliyor-

du ve iki hafta önce *The Fortune of War* tavernasında yanlarına yaklaşmıştı.

"Bez gibi beyaz suratıyla yanımıza geldi," dedi, Boothroyd. "Ben de dedim ki, bakın kim gelmiş..."

"İsmini bilmek istemiyorum," dedim.

"Dünyanın bu köşesinde ne işin var diye sordum ona, o da yanımıza oturdu. 'Sizin için bir iş var elimde' dedi. 'Tehlikeli bir iş değil.' "

Genç adam onlara bir teklifte bulunmuştu. Ölmek üzere olduğunu, fazla vaktinin kalmadığını biliyordu. Boothroyd ile diğer ikisinin profesyonel içgüdülerine seslenmiş, ona yirmi Gine öderlerse, ölüm anında bedenini almalarına izin vereceğini söylemişti. Parayı kısa süre sonra yapayalnız kalacak olan, oyuncak imalatçısı kız kardeşi için istiyordu. Kendisine gelince, bedeninin incelenmesi konusunda en ufak bir korkusu yoktu. Guy's Hospital'ın cerrah odasında bu işleme, o tür bir korkuyu üstünden atacak kadar çok kez tanıklık etmişti. Hastalığın yarattığı tahribata rağmen genç, gürbüz ve kaslı olduğundan, cesedinin yirmi Gine edeceğine inanıyordu. Konuyu kız kardeşine açmış, o da hortlaticıların, ağabeyinin öleceği odanın yanındaki oturma odasını işgal etmelerine razı olmuştu. Ölüm anında içeri girip ağabeyinin bedenini almalarına izin verecekti. Anne baba ve iki kardeşlerinin, olabilecek en feci koşullarda salgın hastalığa kurban gittiğini gören bu iki gencin, Hristiyan dindarlığı gibi bir yanılgısı yoktu. Tanrı'nın farkında değiliz biz, demişti genç adam.

"Kaç yaşlarında bu genç?"

"Bayağı genç. On dokuz yaşında."

"İyi bir numune diyorsunuz, öyle mi?"

"Daha iyisi olmaz. Boksör gibi bir adam, Bay Frankenstein. Dişleri de tastamam yerinde."

Böyle bir ödülü ele geçirme ihtimali karşısında doğal olarak heyecana kapıldım. Ölümünden birkaç dakika sonra cesedi almanın sayısız faydası olacak, elektrik akışkanının etkisi de hiç şüphesiz hızlanacaktı. Genç adam, kız kardeşiyle birlikte hastane yakınında, Carmelite Street'teki bir gecekonduya yaşıyordu ve burası Broken Dock'a ve nehre sadece birkaç yarda mesafe-

deydi. Sular yüksek olursa ölüyü Limehouse'a getirmeleri yirmi dakikadan fazla sürmeyecekti.

"Onu görmek isterim," dedim. "Parasını vereceğiniz zaman ben de yakında olayım. Ancak kabul ettiğim takdirde size Gine'lerinizi veririm." Üçlü buna razı oldu ama aktarımın yapılması için on Gine'lik bir "kesinti" için pazarlık etmekten de geri kalmadı.

The Fortune of War tavernasının yakınında bekledim. Ancak Londra'da görülebilecek türden, bardaktan boşanırcasına bir yağmur yağıyordu. Yağmur dört bir yanımda yerden duman gibi yükselirken, St. Bartholomew kapısının hemen ötesindeki kiralık araba durağına sığınmak zorunda kaldım. Boothroyd, Lane ve Miller kapıya bakan pencerenin yanındaki masaya oturmuşlardı. Ayrıca yağmura rağmen yüzlerini ve hareketlerini açıkça görebilmem için, önlerine bir yağ lambası koyma ihtiyatını da göstermişlerdi. O sırada peleriniyle yağmurdan korunmaya çalışan bir gencin meydanda karşıdan karşıya geçmekte olduğunu gördüm. Herhangi bir takatsizlik emaresi göstermeksizin hızlı ve kararlı adımlarla yürüyordu ama tavernaya girmeden önce bir anlığına duraksadı. O an tavernanın titrek ışığında gördüm onu. Koyu renkli, kıvrıkcık saçlı bu gencin parlak gözleriyle ağzını gördüğüm anda Jack Keat olduğunu anladım. Jack, St. Thomas Hastanesi'nin teşrih odasında benimle çalışmıştı. Az sonra tavernaya girdi. Gizlice pencereye yanaştım ve Jack'in hortlaticıların yanına gidip onlara katılmasını kederle izledim. Yanlarında huzursuz görünüyordu –ki bu beni hiç şaşırtmadı– ama yine de gülümsedi ve Lane'e bir şeyler söyledi. Boothroyd o anda camdan bana baktı. Ona nerede olacağımı söylemiştim. Başımı salladım ve sağ elimi havaya kaldırdım. Aramızda kararlaştırdığımız işaret buydu. Boothroyd dışarı çıktı ve ben tek kelime etmeden ona para dolu keseyi uzattım. Başka ne yapabiliirdim ki? Jack'in yaklaşan ölümü canımı sıkmış ve kederlendirmişti beni ama, bir zamanlar kendisinin de bana dediği gibi, araştırmalarımızın peşinden gidebilmek için cesur olmamız gerekiyordu. Dünyanın aydınlanma ve ilerlemesi insani cesarete bağlıydı. Öyle demişti Jack. Şimdi vicdanım uğruna, hem onun inançlarını hem de

kendi inançlarımı terk mi edecektim? Üstelik elektrik tedavimin onu hayata döndürmesi ihtimali de –düşük dahi olsa– mevcuttu. Acaba tekrar aynı şekilde gülümseyip kahkaha atabilecek, aynı hızlı adımlarla yürüyebilecek miydi? Bunu ne ben biliyordum ne de dünyadaki başka herhangi birisi.

İşim bittikten sonra Jermyn Street'e döndüm. Fred önceden bende yatıştırıcı etkisi yaratan salep karışımını yine hazırlamıştı. Ona neler olup bittiğini sorduğumda, sokağın karşısındaki St. James kilisesinde üç gelinin, üç erkek kardeşle evlendiğini, köşede kuş satan ihtiyarın da düşüp öldüğünü söyledi. Adam ölünce kuşlar kaçmamış, küçük hasır kafeslerinde sessizce durmuşlardı. “Başka da bir şey olmadı Londra’da,” dedi. Bu habere sevindim ve sakın bir ruh haliyle ve elbet beni büyük bir deneyin beklediği bilinciyle yatmaya hazırlandım. Genç adamın ne kadar yaşayacağını hesaplayamıyordum ama soluk benzi hastalığının ilerlediğine işaret ediyordu.

O sabah kiralık arabayla Limehouse’a gittim. Tanınmamak için her gün farklı bir araba kiralamaya dikkat ediyordum. Limehouse halkını hiç görmüyordum. Arabadan daima, nehir ile civardaki bataklıklardan geçen ıssız bir yol arasına inşa edilmiş, tuğladan yapılmış boş bir ambarın yanında iniyordum. Oradan, sadece martıların şüpheli bakışlarına maruz kaldığım yolu takip ederek, kıyı birikintilerinin berisindeki atölyeme gidiş epey kolaydı. Atölyemden Limehouse’un yerleşim bölgesine giden bir patika vardı ama aylar içinde o patikayı geçilmez, hatta tehlikeli hale getirmiştik. At ve araba girişini engellemek için yola kırık camlar, kütükler çeşitli nehir birikintileri serpiştirmiştik. Limehouse mavnacılarının nehrin daha aşağılarında kendi iskeleleri vardı ve bu araziye geçmek için hiçbir nedenleri yoktu. Ayrıca arazinin sınırlarına *Özel Mülk* yazılı tabelalar da yerleştirmiştik. Dolayısıyla atölyeme tek gerçek ulaşım, nehir üzerinden idi.

Kışın dondurucu soğuğuna rağmen paltoma sarınıp ahşap iskelede dikildim. Artık ben de Londralılar gibi pipo içiyordum. Pipomu tütürerek hortlaticıları görme ya da duyma ümidiyle beklemeye koyuldum. İşlerinin bu denli kısa sürede tamamlanmasını ummuyordum elbet –genç adam daha bir önceki akşam

yürüyerek önümden geçmişti- ama çalışmaya başlamayı öyle hevesle bekliyordum ki başka bir şey düşünemez olmuştum. Elektrik kolonlarını Hayman'ın istediği ihtimamla ve verdiği talimatlara uygun olarak hazırlamıştım. Ne var ki mecburi aylaklığım esnasında aklıma, deneyi kendi üstümden yapmak geldi.

Biraz durup düşünsem planımın aceleliğini kavrayacaktım ama içimi aniden elektrik akışkanını olabildiğince yakından hissetme arzusu kaplamıştı. Akımın geçtiği her yolu aydınlatıp enerjiyle doldurarak, vücut liflerinde ve kaslarda ilerlemesi, nasıl bir histi acaba? Vücudumun tamamı üstümden deney yapacak kadar kaçık değildim tabii. Sadece bileğime metal bir bant taktım, parmak uçlarıymaysa pirinçten küçük birer kapsül ya da yüksük geçirdim. İşe nispeten düşük bir akımla başladım ama buna rağmen kolonu çalıştırdığımda etrafım aniden, şimşek çakması diye adlandırabileceğim birtakım ışıklarla çevrildi. Gözlemci olarak böyle bir şeye hiç tanıklık etmemiştim, dolayısıyla şimşek çakmalarının sadece denek tarafından görülebildiği kanaatine vardım. Bu durum sadece iki üç saniye sürdü ama bana tekrarlanan, dalgamsı bir döngüsü var gibi geldi. Bir el tarafından silkelenen bir ışık perdesine benziyordu.

Bu his geçtikten sonra elimin istemsiz bir tepkiyle çlgınca titrediğini fark ettim: Bir şey yapmak ister gibiydi. Tamamen içgüdüsel bir hareketle uzanıp daima aygıtlarımın yakınında bulundurduğum kalemle kâğıdı aldım. Elim kalemi kaptığı gibi hiç tanımadığım iri ve tumturaklı bir yazı tarzıyla bir şeyler yazmaya başladı. Hayatımda aldığım en tuhaf mesajdı bu. *Harici varlıkları harici bir mevcudiyete sahip olarak düşünmediğim gibi, yazdı elim, gördüğüm şeylerle, tabiatımdan ayrı bir parça olarak değil, tabiatımın özüymüş gibi temasa geçerim. Hissetmek var olmaktır.* Ardından elim durdu ama az sonra aynı tumturaklı ve enerjik hareketle yeniden yazmaya başladı. *Gerçeklere ya da akla başvurmaksızın, belirsizlikler, esrarlar ve şüpheler arasında kalakalmış durumda yım.* Bu noktada serbest elimle metal bandı ve pirinç yüksükleri çıkarmaya karar verdim.

Deneyin sonucu beni müthiş bir hayrete düşürmüş, birkaç dakika boyunca hummalı bir kışkırtılmışlık hali içinde, atölyede dolanıp durmama neden olmuştu. Kimden ya da nereden

geliyordu bu sözler? Besbelli bir tıkanıklığın açılmasıyla benden hâsıl olmuşlardı ama bildiğim kadarıyla şimdiye dek onları kendime hiç ifade etmemiş bu sözcükleri, bir araya getirmeyi hayal bile etmemiştim. Hangi gizli ses, elektrik akışkanının gücüyle kendini ortaya koyuyordu? Sandalyemin yanındaki ahşap sehpa yumruğumu indirdim, sehpa anında parçalara ayrıldı. Yepyeni bir güce kavuşmuş gibiydim sanki. Atölyenin iki odasını birbirinden ayıran tahta kapının yanına giderek panellerinden birini büyük bir kolaylıkla dağıttım. Merakla elimi incelediğimde darbelerden en ufak bir hasar görmediğini fark ettim. Bodrum katına inen dökme demir merdivende elimi denediğimde ise muazzam bir güce sahip olduğunu gördüm. Elektrik akışkanı elimi öyle güçlendirmişti ki bir demir parçasını avucumun içinde bükebiliyordum. Diğer elimse normal gücünü koruyordu. "Dikkat edeyim de kimseyle el sıkışmayayım," dedim yüksek sesle. Tarifsiz sonuçları olabilecek, yepyeni bir güçtü bu. Tüm vücuduma elektrik versem muazzam güçlü bir varlık olarak yeniden dirilecektim. Peki, ya yakında atölyeye getirilecek olan genç adam? O da tabiatüstü bir güçle donatılacak mıydı?

Elim yavaş yavaş normal gücüne döndü ve itiraf etmeliyim ki benim de içim rahatladı. Fakat bu düzelme, birkaç dakika süren ve bana büyük ıstıraplar çektiren ağırlı bir krampla gerçekleşti. Elimi ne açabiliyor ne de kapayabiliyordum. Geçiş yaşayana kadar elimi masanın üstüne koyup bekledim. Ağrı en sonunda yatıştı. Parmaklarımı ve avucumu kontrol ettiğimde, büyük bir güç artışı olmaksızın sıradan uyarıcılara açık olduklarını gördüm. Deneğime acı çektirmeye hevesli değildim elbette ama uzun sürmeyeceğini düşünerek kendimi avutuyordum. Hem ölü, canlıdan daha farklı bir tepki verecekti herhalde?

Deneyden bir hafta sonra ortalığı kasıp kavuran Londra fırtınasının etkilerini görebilmek için iskeleye çıkmıştım. Sokak boşluklarında ve girintilerde yankılanan heybetli gök gürültüleriyle, kilise çan kuleleri ve St. Paul'un kubbesini aydınlatan şimşekleriyle, tam bir kış manzarası vardı karşımda. Tabiatın barındırdığı bu korkunçluk ve yücelik görüntüleri zihnimde daima bir kutlama etkisi yaratırdı; özellikle de burada, insani meskenlerle böylesine iç içeyken. Böyle zamanlarda her şey tek bir

yaşama dönüşüveriyordu. Daldığım hayallerden, iskeleye doğru yaklaşmakta olan küçük bir kayığın görüntüsüyle sıyrıldım. Rüzgârla yükselen suda sürükleniyor gibi görünen kayığın yalnız yolcusu adına endişe etmeye başladım. Fakat usta bir kürekçiye benziyordu ve kıyıya yaklaştığında onun Lane olduğunu anladım. “Çok feci bir akşamda geldin,” dedim, halatı bağlamasına yardım ederken.

“Böyle gece ömrümde görmedim. Boothroyd gönderdi beni.” Boothroyd’un emirlerine saygı duyulduğunu anladım.

“Ne oldu?”

“Bir şey olduğu yok. Oğlanın durumu hızla kötülüyor. Yarın gündüz ya da yarın gece olabilir. Cesedi almaya hazırlan.” Benden bir matara brendi istedi, ben de seve seve verdim. Lane kendini bir kez daha Thames’in kollarına atmadan önce mataranın yarısını bitirdi. Şimşek nehirde ona adeta eşlik ediyordu, silueti çok geçmeden yağmur bulutunun ardında gözden kayboldu.

Jack’in kötüleşme haberi derin ilgimi uyandırmıştı. Ölümünden sonraki bir saat içinde bana getirilecekti ve ben de doğal sıcaklığını ve hareketliliğini ona geri verecektim. Uyandıracaktım onu. Bu ilk dirilme anı ötesinde herhangi bir düşüncem olmamıştı ama şimdi muhayyilem Jack’in hayata döndürülme karşısında yaşayacağı hayret ve minnettarlığa dair hayaller üretilip duruyordu. Atölyede elektrik vereceğim o yüce an için gerekli hazırlıkları yaparak kendimi oyaladım. Hortlaticıları ve taşıdıkları yükü kollamak üzere, rüzgâra ve yağmura göğüs gerekerek dışarı, iskeleye belki bin defa çıktım. Gece boyunca bekledim –uyumam söz konusu değildi– şafak söktüğünde ise yağmur kesildi. Her şey bir sessizlik ve sükûnete büründü. Bir kez daha Thames sularının iskelemin ahşap direklerini dövüşünü duyabiliyordum. Ardından başka bir ses duydum; suda şıpırdayan kürek sesleri. Sandalyemden fırladığım gibi dışarı çıktım ve Boothroyd ile Miller’ın hızla kıyıya doğru kürek çektiklerini gördüm. Lane elinde halatla sandalın pruvasında duruyordu, arka tarafta, yerde ise bir şey yatıyordu. Oydu bu. Adamı çuvala koymamış, dikkatle kış tarafına yatırmışlardı. Tek kolu yana sarkmıştı ve eli suda iz bırakıyordu.

Lane kayığı bağlarken ben gözlerimi cesetten alamadım. Bo-

othroyd ile Miller iskeleye çıkıp cesedi çekmek için diz çöktüler. "Dikkatli olun," diye mırıldandım. "Onun adına."

"Daha bir saat önce öldü," dedi, Boothroyd. "Taze taze getirdik."

Cesedi atölyeye taşıyıp kurduğum uzun ahşap masaya yatırdılar. Boothroyd genç adamı öte tarafa kendisi göndermişçesine durup memnuniyetle baktı ve "Şimdiye kadar yaptığım en derli toplu iş oldu," dedi.

Onlara istedikleri gibi on Gine ödedim ve kayıklarına gönderdim. Suda kürek çekerken kahkahalar attıklarını duyabiliyordum.

On Bir

Hayatımda gördüğüm en güzel cesetti bu. Yanaklarının alı sanki hâlâ yerindeydi, dudaklarıysa gülümsemeyi andıran bir şekilde kıvrılmıştı. Yüzünde keder ya da korku değil, yüce bir teslimiyet ifadesi vardı. Vücudu kaslı ve sıkıydı, verem fazla yağların tamamını eritmişti, göğüs, karın ve kalçanın formu mükemmeldi. Bacaklar iyi ve kaslıydı, kollarsa zarif bir orantıya sahipti. Arka ve yan kısımlarda kıvrırcıklaşan saç, gür ve kalın telliydi, ayrıca sol kaşının üstünde küçük bir yara izi vardı. Bulabildiğim tek kusur da buydu zaten.

Kaybedecek hiç vakit yoktu; belki bedeni henüz terk edemeyecek kadar sersemlemiş ve incinmiş olan, belki çırpınan ruhunu hâlâ yakalayabilirdim. Metal bantları kafaya tutturup alna da şerit yerleştirdikten sonra başlıca sinir ve organları elektrikli uçlarla kaplamaya başladım. El ve ayak bilekleri ile boyna da pirinç halkalar geçirdim çünkü elektrik akışkanının bu noktalarda kan akışını destekleyeceğine inanıyordum. Beden dokunulduğunda yumuşaktı, dolayısıyla ölü katılığı devreye girmeden önce çalışabilmek için işimi hızlandırdım. Hatta eserini tamamlamak üzere olan bir heykeltıraş ya da ressam gibi onu masa üstünde hazırlamaktan belli bir keyif aldım. Mümkün olan en yüksek akımı kullanabilmek için elektrik kolonlarının her ikisini de devreye sokmak niyetindeyim ama bir tehlike anında gücü azaltabilmek için onları birkaç farklı bataryadan ateşleme ihtiyatını da göstermişim.

Titreyen ellerle iki kolunu da çalıştırdım ve elektrik akışkanı gencecik bedene doğru akarken, heyecan içinde, büyülenmişçe-

sine olacakları izlemeye koyuldum. Önce hafif bir çarpınma gerçekleşti, ardından burun ve kulaklardan koyu kırmızı bir kan sızarak beni endişeye gark etti. Fakat bunun, atardamarlardaki harekete dair mükemmel bir emare olduğunu dair kendimi temin ettim. Kan bedende dolaşmaya başladıysa, birinci aşama başarıyla tamamlanmış demektir. Az sonra kalp hızla çarpmaya başladı, elimi deneğin göğsüne koyduğumda ise bir sıcaklık hissettim. Ancak o anda burnuma gelen yanık kokusuyla dehşete düştüm. Kol ve bacakların alt kısmından duman tütüyordu, ayak tabanlarıysa korkunç derecede su topluyordu. Akımı hemen düşürmeyi düşündüm ama kriz bir anda geçiverdi; duman da yanık kokusu da kayboldu. Bu ani ısınmanın önceki deneyimde kendi etrafımda da gözlemlediğim ve birkaç saniye sonra kaybolan şimşek çakmalarının bir etkisi olduğu kanaatine vardım. Bir süre sonra deneğin dişleri öyle şiddetli tıngırdamaya başladı ki dilini ısırıp koparacak diye korkarak dudaklarının arasına tahta bir spatula yerleştirdim. O sırada penisinin de, ucunda bir damla sperma sıvısıyla, dikleştiğini fark ettim. Ardından, *mirabile dictu*¹, yanaklarından aşağı yaşlar süzölmeye başladı. Ağladığına inanmakta zorlanıyordum. Yapabileceğim tek çıkarım, bu gözyaşlarının vücutta meydana gelen değişimlere verilen organik ya da içgüdüsel bir tepki olduğuydu. Sonuçta gözyaşı kanallarının hassasiyeti bilinen bir şeydi.

Bunu takip eden birkaç dakika içinde olanlar muhayyileme de öyle derin ve ürkütücü izler bıraktı ki, gece gündüz onları hatırlamam mümkün değil. O görüntüler artık uyanık olduğum saatler kadar uykumda da bana musallat oluyor, içimde, katlanılması neredeyse imkânsız bir korku uyandırıyor. İlk gözüme çarpan saçlardaki değişim oldu; parlak siyah saçlar yavaş yavaş berbat bir sarıya dönüştü, kıvrıcıklığı kaybolup düz ve cansız bir hal aldı.

Bir ölünün canlanmasında zaten insanı ürküten bir şeyler vardır ama bu çok daha korkunçtu: Karşımdaki vücut bir an içinde çürümenin tüm aşamalarını geçirmiş, ardından hayata geri dönmüştü. Cildi dalgayı andıran bir hareketle titriyordu.

1 Birebir çevirisi, "Söylemesi ne şahanedir ya da ne tuhaftır ki" anlamına gelen Latince deyiş. Ne ilginçtir ki, anlamında düşünülebilir. (ç.n.)

Titreme bir süre sonra kesildi. Şimdi cildin görüntüsü örgü hasırdan farksızdı. Gözleri açılmıştı ama önceden mavi-yeşil olan renk griye dönüşmüştü. Vücutta herhangi bir deformasyon yoktu; eskisi kadar sıkı ve kaslıydı. Ne var ki şimdi farklı bir dokuya bürünmüştü. Kızartılmış gibi görünüyordu. Yüzde güzelliğin kalıntıları duruyordu ama cildin tonu tamamen değişmiş, önceden gözlemlediğim örgü hasırını andıran tuhaf bir desenle kaplanmıştı. Üstelik tüm bunlar kısacık bir anda oluvermişti.

Dehşetle geri çekildim, o ise bakışlarıyla beni takip etti.

Bakışlarındaki tuhaflığa karşı koyamadığım için, bir süre karşılıklı öylece bakiştık. Ben ölümün ötesine gidip dönmüş birini gözlemliyordum ama o acaba benim ne olduğumu hayal ediyordu? Geldiği karanlığın dışında hiçbir şey göremiyordum gözlerinde. Çok geçmeden dudakları aralandı ve ömrümde duyduğum en tuhaf sesleri çıkardı: Çağlarcasına birbirini takip eden değişik ton ve tizlikte seslerdi bunlar ama son derece ahenksiz ve iticiydi. Normalde bastırılması, boğulması gereken, derinlerden gelen sesler... Sonra hayretle fark ettim ki şarkı söylemeye çalışıyordu. Bana bakmayı sürdürürken, bir yandan bana şarkı söylüyordu. Bense öyle afallamıştım ki hareket bile edemiyordum. Jack değişdi artık bu. Bambaşka bir şeydi.

Orada öylece ne kadar durdum bilemiyorum ama o nihayetinde sıkıntıdan kaynaklanan bir kasılmaya tutuldu ve masadan kalkmaya yeltendi. Bir dalı kırıyormuşçasına kolay bir hareketle boynunu, el ve ayak bileklerini tutan bantları koparıp doğruldu.

Kafesini yoklayan bir hayvan gibi atölyeye bakınmaya başladı sonra bir kez daha bana döndü. Gülümsedi, tabii buna gülümsemek denirse; kararmış dudakları açıldı, ağzı kulaklarına vardı. O renksiz ağızda parlak beyaz dişleri daha da ürkütücü görünüyordu.

Geriye doğru birkaç adım attım ve kendimi, deneylerde kullandığım cam gereçlerle kapları tuttuğum duvara yaslanmış buldum. O ise bir an için bana karşı ilgisini yitirir gibi oldu. Hâlâ dik duran penisini fark etti ve bir iniltiyle karşımda kendini tahrik etmeye başladı. O sperma sıvısını üretmeye çalışırken ben de müthiş bir hayretle izlemeyi sürdürdüm. Ölüp de yeniden doğmuş birinden ne canavarca bir irin gelirdi acaba? Ancak yoğun

abaları bir sonuç vermedi ve o yüzünde tuhaf bir teslimiyet ya da utanç ifadesiyle bana baktı. Acaba beni bekçisi mi, koruyucusu mu yoksa yaratıcısı mı sanıyordu? Cennet bahçesindeki dem misali, bir günah mı ilemiti?

Yerinden kalkıp birkaç adım attı ve fark ettim ki hareketleri oldukça hafif, kendi epey evikti. Bana doğru gelmekte olduğunu fark edince ellerimi yakarır gibi kaldırdım. "Hayır!" diye bağırdım ona. "Daha fazla yaklaşma lütfen!" Tereddüt etti. İnsan dilini hâlâ anlıyor muydu yoksa sert sesim ve hareketlerim karşısında mı caymıtı, emin değildim.

Tereddüt içinde atölyenin ortasında durdu ve boyun kaslarını kontrol edercesine kafasını sağa sola çevirdi. Ardından ellerini yüzüne götürdü ve etinin alacalı dokusu karşısında aırır gibi oldu. Ellerini dikkatle inceledi ve tanımakta zorlanır gibi bir ifade takındı. Sonra yeniden kurnaz, hatta hain bir bakışla bana baktı ve ben bir kez daha onu engellemek için ellerimi havaya kaldırdım.

Neyse ki arkasını dönerek iskeleye çıkan kapıya doğru yürümeye bağladı. Yakındaki nehri sezmi gibi baını kaldırdı. Kapıyı açmak yerine sağ kolunun tek bir darbesiyle ittirerek dışarı ıktı. Gecenin ve nehrin kokuları, kıyıda birikmiş katran, duman ve pislik hoşuna gitmiş gibiydi. İki kıyıyı da inceledikten sonra nehir aşağı, denize doğru dikkatle bakmaya bağladı. Ardından kutlama yapar ya da yakarır gibi kollarını baının üstüne kaldırıp suya atladı. Muazzam bir hızla yüzüyordu ve birkaç dakika içinde gözden kayboldu.

Hissettiğim ilk şey, iğrenç eserimin beni terk etmiş olmasından doğan bir rahatlamaydı ama onun yerini hemen bir korku ve dehşet duygusu aldı; öyle ki ayakta durmakta zorlanmaya bağladım. O dehşetli doğumun yaşandığı alanda, atölyemde durmaya katlanamadım ve sendeleyerek kıyı boyunca ilerleyip Limehouse Merdivenleri'ne geldim. Gece gidilecek bir yer değildi burası ama ben fiziksel tehlikeye karşı tüm hassasiyetimi yitirmitim. Bir insanın tehdit olarak karıma çıkarabileceği herhangi bir korkudan çok daha büyük bir dehetle sarsılmış durumdaydım. Karşımda karanlıktan başka bir şey görmeksizin, baım önümde, ıslak merdivenlere oturdum. O irkin varlığın ebediyen yok

olup gitmesini, hatta kaderinde varsa denizlerde kaybolmasını ümit ediyordum. Belki de canlanışına dair hiçbir şey hatırlamaz, varlığının esrarını çözme peşinde Limehouse'a ya da Londra'ya hiç dönmezdi. Ancak ben her halükârda yontulmamış ve gayritabii bir kuvvetle donatılmış, dünyaya dehşet saçabilecek bir varlık yaratmıştım. Yanımdan hızla bir fare geçip suya düştü. Kim bilir belki de benim elime olduğu gibi, o da kuvvetini hızla kaybeder, kifayetsiz ya da çelimsiz bir duruma düşerdi? O durumda sahiden de sefil bir varlık olurdu ama en azından kimseye korku aşılayamazdı. İyi de, nasıl bir varlıktı bu? İnsani bir varoluşa sahip olduğunun farkında mıydı? Dahası şuuru var mıydı?

Ayağa kalkıp merdivenlerden çıkarak Causeway yakınında ki St. Lawrence kilisesine yürüdüm. Şimdiye dek –nereden gelecek olursa olsun– hiç böyle güçlü bir rahatlama ya da teselli ihtiyacı duymamıştım. Muazzam kilise kapısına çıkan aşınmış merdivenleri tırmanmaya başladım. Ne var ki eşiği geçmeye yeltenemedim. Lanetli bir varlıktım ben. Tanrı'nın yaratılış sınırlarının ötesinde saf tutmuştum. Yaratıcının ta kendisini gasp etmiştim. Bana göre bir yer değildi burası. İşte kanımca o anda üstüme bir humma çöktü. Nerelere gittim hatırlamıyorum ama korku ve hezeyanlarla dolu bir sisin içinde gibiydim. Bir birahane ye girip şuurumu yitirene dek cin ve başka içkiler içtiğimi anımsıyorum. Ardından soyulmuş ve sokağa atılmış olmalıyım çünkü berbat bir sokakta uyandım. Yeniden avare avare gezinmeye devam ettim. Birkaç dakika kendimi Cenevre'de sanmış olmalıyım ki Fransızca ve Almanca konuştum. Daha sonra ana caddedeki kalabalık tarafından itilip kakıldım, hatırladığım kadarıyla vücudum ter içinde kalıp tir tir titredi. Yağmur yağmaya başlayınca çatıların altına sığınabileceğim bir ara sokağa girdim. Ömrümde böyle sefil duruma düşmemiştim; şan şöhet hayali kuran ben, sokaklarda bir avareye dönmüştüm. Sokağın öteki ucunda, arkamda ani bir ses duydum, ardından bir kedi feriyat etti. Korkuyla arkama döndüm. *Onun* peşimden geldiği korkusuyla yaşıyordum. Hemen ana caddeye döndüm ve ister istemez, hiç düşünmeden, akıp giden kalabalığın arasına karıştım. Sonunda Londra'nın merkezî semtlerine ulaştım. Ne kadar zamandır biliyorum ama bir süredir ağlamaktaydım. Tezgâhının

yanındaki duvara yaslandığımı gören çörekçi kadın, kırmızı bir bez uzattı bana.

“Aklın yerinde mi senin?” dedi.

“Devam etmeliyim.” Ona yaşadığım yere nasıl gideceğimi sormak istiyordum ama o anda sokağımın adını hatırlamadım. Aslında hiçbir şeyi hatırlamıyordum. Kadın bana bir çörek uzattı. Ancak ağzım onu yiyemeyecek kadar kuru ve yangılı olduğundan çöreği tükürüp yoluma devam ettim. Herkeste var olan bir içgüdü, beni evime getirdi. Kendimi Piccadilly’de buldum. Yalpalayarak at bağlama direklerinden birine çarptım ama beni ayağa kaldıran Fred’den başkası değildi.

“Ne oldu size, Bay Frankenstein?”

“Bilmiyorum. Ne oldu bana, bilmiyorum.”

“Hırpalamışlar sizi, baksanıza!”

“Öyle mi?”

“Kim yaptı, biliyor musunuz?”

“Ben yaptım.”

Fred beni Piccadilly’den aşağı götürüp köşeyi döndürerek Jermyn Street’e getirdi. Semti tanıdım ama sonra yeniden hezeyana kapıldım. Fred sonradan kendi kendime anlaşılmaz kelimeler ve cümleler mırıldandığımı söyledi. Beni yıkadı, yatağıma yatırdı ve annesini çağırdı. Hummalı dönemim boyunca başımda Bayan Shoeberry durdu. Daha sonra öğrendiğime göre humma “çıkıp gitsin” diye üstüme çarşaf, battaniyeler yığılmıştı. Odamın tüm pencere ve kapılarını kapatmış, şömine ateşini de hiç söndürmemişti. Nasıl boğulmadım, hayret ediyorum doğrusu. Hatırladığım ilk şey, kucağında iğne işiyle yanı başımda oturuydu.

“Ah, kendinize geldiniz demek, Bay Frankenstein. Sizi iyi gördüğüme nasıl sevindim, bilemezsiniz.”

“Teşekkürler.”

“Biraz bira içmek istersiniz herhalde?”

“Boğazım.”

“Kurumuştur, tabii. İçerisi çok sıcaktı. Fena bir şey atlattınız. Fred, git biraz bira getir.”

“Salep olsun,” dedim, cılız bir sesle. Nerede olduğumu anlamakta zorlanıyor, ihtiyar kadının da eskiden tanıdığım biri ol-

duğunu güç bela hatırlıyordum. "Fred şöyle iyisinden hazırlar size," dedi. "Çok iyi çocuktur, bu Fred."

Ardından Fred'in ayakucumda dikilip bana sırtıttığını, heyecandan hop hop hopladığını gördüm. O anda yaşadıklarım birer birer aklıma geldi. "Benden su isteyince, kendinize geleceğinizi anlamıştım zaten," dedi. Bu dediğini hiç hatırlamıyordum. "Ondan önce sadece sayıklıyordunuz."

"Neler sayıklıyordum?"

"Hiç dert etmeyin siz onu," dedi Bayan Shoeberry, oğlunun yerine. "Bolca saçma sapan laf işte. Fred, hadi salepi yapmaya koyul bakalım."

"İyi de, ne gibi saçma sapan laflar ediyordum?"

"Şeytanlar, ifritler falan filan. Hiç ciddiye almadım ben onları." Çok fazla şey söylememiş olmayı ümit ederek, Fred'i sonradan sorguya çekmeyi kafamın bir köşesine yazdım. Fred az sonra bana içeceğimi getirdi ve ben de iştahla içip bitirdim.

"Ne zamandır yatıyorum burada?"

"Bir haftayı biraz geçti," dedi, Bayan Shoeberry. "Çamaşır- rı çocuklar yıkadı hep. Biraz kızarmış ekmek ister misiniz, Bay Frankenstein?" Başımı iki yana salladım. Yemek yiyemeyecek kadar halsizdim. Yine de gün içinde ve onu izleyen hafta boyunca gücüm yavaş yavaş yerine geldi. Bayan Shoeberry, yedi ginelik ücretten hayli memnun, yanımdan ayrıldıktan sonra; Fred'i sayıklamalarım konusunda sorguya çektim.

"Bir şarkı söylüyordunuz," dedi.

"Dağ şarkısı mı?"

"O kadarını bilemem, efendim. Ama içinde dağ diye bir şey geçmiyordu." Sonra kollarını iki yana sarkıtıp kıpırdamadan sözleri söylemeye başladı:

*Yalnız bir yolda, korku ve dehşetle
Yürüyen biri gibi, bir kez dönmüş zaten
Devam ediyor şimdi,
Bir daha başını çevirmeden:
Çünkü biliyor ki korkunç bir ifrit
Yürüyor adım adım peşinden.*

Masum bir çocuğun dudaklarından döküldüğünde, daha da korkunç geliyordu kulağa. Bay Coleridge'in şiirlerinden biri olduğu için, biliyordum bu dizeleri ama okurken bu kadar etkilendiğimin farkında değildim. Ateşler içinde yatarken kulaklarım da çınlamış olmalıydı.

Ertesi sabah kendi kendime yıkanıp giyinmeyi başardım. Fakat elbette ki malum mesele, devasa bir yeis misali yüreğimi sıkıştırıyor, yakama yapışıyor. Zorunlu inzivam bende ayrıca huzursuz ve aksi bir hal yaratmıştı. Olduğum yerde duramıyordum. Kalkıp Jermyn Street'ten kiralık bir araba çevirdim ve Limehouse'a gittim. Orada inip patika boyunca koşarak atölyeme gittim. Atölyeye yaklaştığım anda onun döndüğünü anladım: Nehre bakan kapı onun özgürlüğüne ilk kavuştuğu anda savurduğu darbeye parçalanmıştı ama şimdi kapının yanındaki tuğla duvarın bir kısmı yıkılmıştı ve iskeleye giden çamurlu toprakta kırık cam parçaları vardı. Adımlarımı yavaşlattım. Aklıma gelen ilk fikir, oradan kaçmak ya da en azından saklanmak oldu. Ne var ki daha ağır bir duygu – sorumluluk ya da teslimiyet, hangisi, bilemiyorum– üstün geldi. Atölyeye doğru yürüyüp geride kalan boşluktan içeri girdim. İçerisi darmadağındı: Koskoca elektrik kolonları devriliş parçalanmış, deneysel araçlarım birer birer kırılmıştı. Notlarımı, kâğıtlarım ve elektrikli ekipmanların irsaliyeleri masamdan alınmıştı. Geride bıraktığım pelerinim ve şapkam da gitmişti. Görünüşe bakılırsa bir tür intikam almış sonra da doğum mekânını terk etmişti.

Gördüklerim karşısında korku dolu bir kararsızlığa düştüm. Tüm deneylerimin kayıtları alınmış, alet edevatım onun eliyle parçalanmıştı ama bunların ona ne faydası vardı ki? İşim zaten nihayete ermişti; daha doğrusu canlı bir varlığın ortaya çıkışıyla gasp edilmişti. Geriye yapacak hiçbir şey kalmamıştı. Bu düşüncelerle, bir daha dönmek üzere atölyeden ayrılmaya karar verdim. Lanetli toprağına yeni meskenlerin inşa edildiğini görmektense, atölyemin harabeye dönüştüğünü, leşçillerle deniz kuşlarına yuva olduğunu hayal etmek daha çok hoşuma gidiyordu. Orası benim için hazin ve ebedi bir hatıranın mekânı olarak kalacaktı.

Onun sahiden de “adım adım peşimden yürüdüğüne” dair bir evhama kapılarak, bildiğim, bilmediğim sokaklardan geçip geri döndüm. Gölge­den korkarak dehşet içinde arkama baktığım anlar oldu. Arka sokaklarda, تنها yollarda sık sık adım sesleri duydum ve yine korkuyla etrafıma bakındım. Nihayetinde kendimi Jermyn Street’te bulduğumda, Fred’in yüzündeki ifade, o müthiş endişeyi hâlâ taşıdığını bana anlatmaya yetti de arttı bile. “Hayalet görmüş gibisiniz, efendim,” dedi.

“Yok, yok, görmedim.”

“Beyefendi sizi görmeye geldi.”

“Beyefendi mi? Hangi beyefendi?” Bir an için yaratıktan bahsediyor sandım.

Fred tepkim karşısında kaygılandı. “Rahatsız olmayın efendim, sadece o işte.”

Bysshe’nin üstüne bir not karaladığı kâğıdı bana uzattı. Akşama doğru Harriet ile birlikte ziyaretime gelmek istiyorlardı: *Sana göstermek istediğimiz bir şey, daha doğrusu biri var.*

Ziyarete kendimi elimden geldiğince hazırladım. Biraz yatışabilmek için bir kaşık dolusu afyon ruhu içtim. Bayan Shoeberry’nin hazırladığı bu ter­kibin faydalarına aşinaydım. Anladığım kadarıyla kendisi, rahatsızlığım sırasında bundan bolca vermişti bana. Yanımdan ayrılmadan önce de, “Bunun gibisini bulamazsınız,” demişti. “İçkiden daha güvenlidir, ruhu da ondan iyi yatıştırır.” Terkip gerçekten de hasarlı sinirlerimi yatıştırmıştı ve Fred, Bysshe ile Harriet’ın geldiğini haber verdiğinde, kendimi bayağı toparlamıştım. Harriet’ı Göller Bölgesi’ne kaçtığından beri görmemiştim. Evlilik ona epey yaramış gibiydi. Hatırladığımdan daha canlı ve özgüvenliydi. Şüphesiz kollarında taşıdığı bebeğin de buna katkısı olmuştu. “Seni Eliza’yla tanıştırayım,” dedi. “Eliza Ianthe.”

“İlk eserim sayılmaz, Victor ama en iyisi olduğunu söyleyebilirim.” Bysshe’nin yarattığı şeyle benimkinin arasında öyle muazzam bir fark vardı ki ağlamamak için kendimi zor tuttum. Tanıştırılmadığım genç bir kadını yanlarında getirmişlerdi. Onun süt anne olduğunu tahmin ettim, nitekim Harriet biraz sevdikten sonra bebeği kadına uzattı.

“Değişmişsin,” dedi Harriet, misafir odasına geçtiğimiz

sırada. "Daha bir ciddileşmişsin. Genç olmaktan çıkmışsın artık."

"Seni son görüşümden beri çok şey yaşadım."

"Öyle mi?"

"Önemli şeyler değil, tabii. Eee, anlatsana Bysshe, haberler nedir?"

"Her zamanki suçlar ve bedbahtlıklar. Gazeteleri okumuyormusun?" Başımı iki yana salladım. "O zaman kopan olaylardan hiç haberin yok."

"Münzevi bir hayat sürüyorum ben."

"Tezgâh-kıranların aileleri için bağış kampanyası başlattık." Yüzümde şaşkın bir ifade belirmiş olmalı. "Biraz dünyaya dön, Victor. Geçen hafta York'ta tezgâh kıran on dört kişi idam edildi. Suçları iş istemektir." Ardından insanlığın mala gösterdiği yersiz saygıyı tenkit etmeye geçti ve iddiasını ispatlamak için Yunan tarihini sayıp dökmeye başladı. Harriet ile süt anne, bebek hakkında sohbet ederek oturdular. Bysshe'nin monoloğu bana Oxford'daki akşamlarımızı anımsattı ve bu his, tuhaf bir biçimde bir emniyet duygusu aşıladı bana. "Kısacası Harriet benim malım değil," diye beni bilgilendirmeye başladı Bysshe. "Eliza benim malım değil. Sevgi bağımsızdır. Nüvesi özgürlüktür sevginin, Victor. İtaatle, kıskançlıkla, korkuyla bağdaşmaz."

"Eminim karın bunu duymaktan memnun olacaktır."

"Harriet beni gayet iyi anlıyor. Bu konuda biriz. Daha doğrusu, üçüz. Bebek bizim kurtarıcımız." Aynı hayalci tarzda konuşmaya bir süre daha devam etti ama günün olayları beni takatsiz düşürmeye başlamıştı. Bysshe her zamanki anlayışıyla sohbetinin keyfini çıkaracak durumda olmadığını kavradı ve kendi rızasıyla gitmek üzere ayağa kalktı. "Victor'un dinlenmesi lazım," dedi Harriet'a. "Biraz moral toplaması lazım."

"Akşam yemeğine kalmaz mısınız?"

"Hayır. Senin durumun daha önemli. Dünyanın tüm yükü omzuna çökmüş gibi bir halin var."

"Uykusuzum biraz sadece."

"Uyu o zaman. Uyku kederin merhemidir."

Pek çok dostça sözün ardından yanımdan ayrıldılar. Kiralık araba arayışı içinde Jermyn Street'te ilerleyişlerini izledim. O ışıltı

ışıl ikindi vaktinde kalabalık hemen etraflarını sardı ve ben onların adına içimde tuhaf bir kaygı, belki de korku hissettim. Anlık bir duyguydu ama beni iyice bitap düşürdü. İkindinin ve günün geri kalanında, şehrin sokaklarında yürüdüm. Sonraki günleri nasıl geçirdim, hiç bilmiyorum.

On İki

Bir Kasım sabahıydı. Ağaran günün ışıkları kepenklerin arasından sızarak, Fred'in katlayıp koyduğu gömlek ve ceketimin hatlarını belirginleştiriyordu. Bu ikili, belli belirsiz ışığın altında hevesle uyanmamı bekler gibi neredeyse canlı duruyordu. Birkaç dakika daha keyifli bir şuursuzluk hali içinde kestirdikten sonra sokaktaki atların sesine uyandım. Yataktan kalkıp kepenkleri açtım. İşte onu o zaman gördüm; köşede durmuş, gözlerini pencereye dikmişti. Yine de ilk anda fark etmedim. Ahşap üstüne ahşap misali, oradaki tahta bir verandanın parçası gibi görünüyordu... Ta ki bir adım ileri çıkana kadar. Üstünde benim pelerinim, kafasında benim geniş siperli şapkam vardı ama bembeyaz, kâğıt gibi kıvrık ve buruşuk yüzüyle, atölyemdeki masadan bana bakan boş bakışlarıyla, onu başkasıyla karıştırmam mümkün değildi. Besbelli aşırıldığı irsaliyelerden adresimi bulmuş, şimdi de buraya kadar izimi sürmüştü. Kımıldamadan öylece durdu ve dikkatimi çekme yönünde en ufak bir girişimde bulunmadı. Sadece ifadesiz bir yüzle yukarı bakmayı sürdürdü. Sonra aniden arkasını dönüp uzaklaştı.

Tarif edemeyeceğim bir şaşkınlık ve korkuya kapıldım. Doğruca mutfığa koştum. Fred kahvaltı için pirzola kızartıyordu. "Ne yapıyorsan hemen bırak ve git," dedim.

İnanmazlıkla yüzüme baktı.

"Merak etme, yanlış bir şey yapmadın, Fred. Al sana yetecek kadar para. Benim gitmem lazım. Derhal gitmeliyim."

"Hâlâ rüya görüyorsunuz, Bay Frankenstein."

“Rüya falan görmüyorum, Fred. Gerçek bu. Hemen evden ayrılmam gerekiyor. Fena bir yazgı geziniyor bu evin tepesinde.”

Sabırsızlık ve endişem onu da etkilemiş gibiydi. Koşarak yatak odasına gitti ve valizimi toplamaya başladı. Gerçi nereye gideceğim hakkında en ufak bir fikrim yoktu.

Kısa bir süre sonra gitmeye hazır durumdaydım. Fred’e anahtarların bir eşini verdim ve tüm kapı ve pencereleri sıkı sıkı kilitlemesini tembihledim. “Burada bekçi köpeği olmayacaksam, efendim, annemin yanına giderim,” dedi. “Short’s Rents’e.”

“Verdiğim para kendini idare etmene yetecek mi?”

“Yetecek de artacak, efendim. Ne zaman dönersiniz?”

“Emin değilim. Bilemiyorum.”

Dışarı çıkınca onun dönmüş olabileceği korkusuyla sağa sola baktım ama ortada bir işaret yoktu. Nereye gideceğimi hâlâ bilemiyordum fakat bir anda aklıma Bysshe’nin yakın zamanda yaptığı seyahat geldi. Kuzeye giden arabanın Islington, Angel’dan kalktığını söylemişti. Ben de ani ve tereddütsüz bir içgüdüyle oraya gitmeye karar verdim. Büyük bir şans eseri Essex Road’u tıkayan bir çarpışma nedeniyle arabanın kalkışı ertelenmişti. Bu sayede beni –dilersem– Carlisle’a kadar götürebilecek bir bilet almayı başardım. Kendimle Londra’ya arasına mümkün olduğunca mesafe koyabilecek olmak hoşuma gitmişti.

Yol boyunca içine düştüğüm sessizlik ve uyuşukluk hali yüzünden, insanlarda tuhaf bir yolcu izlenimi uyandırmış olmalıyım. Matlock’a vardığımızda mola vererek atları değiştirdik, ben de oradaki hanın salonunda, sandıklı bir kanepede uyumaya çalıştım. Ne var ki gözüm bir türlü uyku tutmadı. Aklımda sürekli onun, koyu pelerinine sarınmış, bomboş bakışlarla pencereme bakışı vardı. Kendal’da şehirlerarası arabadan indim ve Bysshe’nin bir ara sözünü ettiği, Keswick’e giden posta arabasını yakaladım. Yolculuk sırasında, çevre güzelliğini takdir edecek bir ruh hali içinde olmadığım halde, manzara gönlümü açtı. Büyük göl bana Cenevre Gölü’nü anımsattı, etrafındaki dağlara doğduğum yeri çepeçevre kuşatan dağların küçük bir yadigârı gibiydi. Nerede olduğumu bilmesem, kocaman katedral çanlarının sularda yankılanmasını bekleyecektim. Tüm bu görüntü-

leri tek bir bakışla algıladım ama kaygılarla dolu aklım bambaşka yerlerdeydi. Boğazıma basan bu iblisi, bu karabasani nasıl silkip atacaktım?

Yolcuların uğrak yeri küçük bir hana yönlendirildim ve geceyi orada geçirdim. Dağları kasıp kavuran fırtınayla ve kendi huzursuz zihnimin çalkantılarıyla sık sık uyanarak, düzensiz bir uyku çektim ama ilk günümü tepelere doğru yürüyüş yapmak kaydıyla kendimi yormaya çalışarak geçirdim. Özgür olmak –dağların arasında yaşamak– şimdi bana tüm çabalarımın doruğu gibi görünüyordu. Bir süre anavatanıma yerleşerek orada huzurlu bir münzevi hayat sürdürmeyi düşündüm.

O akşam hana bitkin ve uykusuz döndüm. Hancının karısının önüme koyduğu yemeği yedim ve porto ve biberle çeşnilendirilmiş Cumberland birasından bol miktarda içtim. Ancak yine de huzur bulamadım. Şimşek ışıklarıyla bölünen, kesintili bir uyku uyudum. O ışıkların içinde yarattığın silüetini görüyordum. Şafak vakti kalkıp göl kıyısına kadar yürüdüm. Hanın bahçesi bayır aşağı iniyor, nihayetinde kıyıya erişiyordu. Kıyıda durdum ve sessizliğin, sükûnetin hâkim olduğu manzarayı uzun uzun inceledim. Gölün ortasına yakın bir yerde, yükselen gün ışınlarıyla şimdiden kısmen aydınlanmış bir adacık vardı, onun ardındaki tepeler ve dağlarsa hâlâ gölgeler arasındaydı. Bir sis sudan yükselerek, yüzeyde sürükleniyordu ve anaforu, girdabı andıran buhar kümecikleri insanda, su üstünde asılı duruyorlarmış izlenimi uyandırıyor.

Adanın öte yanından küçük bir tekne görüldü. Sis içinde bir benekten farksızdı ama giderek büyüdü. Balıkçılar burada erken vakitte kalkıyordu. Tekne kıyıya yaklaştıkça pruvada dimdik duran bir adamı ayırt edebildim. Karanlık cüssesi suyun ve buharın oluşturduğu fonda bir silüet olarak beliriyordu. Daha da yaklaştığında kollarını başının üstüne kaldırdığını ve bana el sallarmış gibi görüldüğünü fark ettim. Yardıma ihtiyacı olabileceğini düşünerek güven vermek üzere ben de el salladım. Ancak az sonra müthiş bir dehşet ve şaşkınlıkla, teknede durup bana el sallayanın kim olduğunu anladım. Yaratık gitgide yaklaşınca soluk sarı saçlarını, donuk gri gözlerini seçebildim. Şimdi kollarını öne doğru uzatmıştı ve elleri kanla kaplıydı.

Arkamı döndüğüm gibi hana doğru koşmaya başladım. O telaşla bir ağaç köküne takılıp düştüm. Ayağa kalkarken korkuyla omzumdan geriye doğru baktım. Tekne ve içindeki gözden kaybolmuştu. Artık iyice kıyıya ilerlemiş olan sise karışmış olmalıydılar. Yine de aceleyle hana döndüm ve hiçbir şeyin ona engel olamayacağını bildiğim halde, odamın kapısını kilitledim. Bu ziyaret korkunç bir olayın kanıtıydı. Emindim bundan. Kanlı elleri intikamla işlenmiş bir cinayetin göstergesiydi. Bahçeye ve göle tepeden bakan pencereme gittim ama onu hiçbir yerde göremedim. Aklıma ilk olarak kaçmak geldiyse de kendimi toparladım. Hayatımın geri kalanını takipçimden kaçarak geçiremezdim; Kabil'in kaderi bile bu kadar bedbaht değildi.

Sonunda Londra'ya dönmeye ve orada yarattığın işlemiş olabileceği suçları belirlemeye karar verdim. Aslında bir yandan maceralarını merak ediyordum çünkü o süreçte alçak mizacına uygun bir şeyler sergilemiş olabilirdi. Bense yarattığım varlığın tabiatını ilk elden keşfedebilirdim. Ne var ki bunlar kendime bile tam olarak itiraf edemediğim düşüncelerdi. Bir korku ve uğursuz sezgiler girdabından kurtulamamıştım hâlâ.

Londra'ya giden bir sonraki arabanın ertesi sabah Kendal'dan kalktığını öğrendim, bunun üzerine günün geri kalanını odamda, onu görme korkusuyla durmaksızın göle bakarak geçirdim. Fakat o, görünürlerde yoktu. Bu ıssız yere dek izimi sürdüğü gibi, peşimden Londra'ya da geleceğinden şüpheleniyor, hatta öyle yapacağını biliyordum. Onca yolu nasıl gelmişti hiç bilmiyordum ama hâlâ tabiatüstü bir güce sahip olduğuna inanıyordum. Ertesi sabah arabaya binip güneye doğru yol almaya başladığımda evhamlarım daha da arttı.

Sonunda kırsalının tarlaları ve bahçeleri arasında Londra kokularını almaya başladığımda korkum endişe verici bir boyuta ulaştı. Adeta *onun* kokusunu alıyor gibiydim. Araba Highgate yolunu takip ederken, karşımda fokurdayıp tüten uçsuz bucaksız kenti, tepeden görebiliyordum. Tekrar onun sokaklarına, içlerine insem, özgürlüğüme bir daha kavuşabilir miydim? Kentin mütecaviz sesi, kalabalık bir hayvan sürüsünün sesini andırıyor-

du ve ben pek yakında yaratığın da kalabalığının arasında mesken tutacağını biliyordum.

Angel'a vardikten sonra bir araba kiralayarak Jermyn Street'e gittim. Hayalimde onu evi ateşe verirken ya da kırıp dökerken gördüğüm için, evime kaygıyla yaklaştım. Neyse ki eskisi gibi el değmemiş halde, kapalı kepenkleri ve kilitli kapılarıyla, sessiz sokakta öylece duruyordu. Anahtarlarımı çıkarıp içeri girdim. Merdivenleri tırmanırken soluk bir ses geldi kulağıma. Daha da tırmandığımda dairemde, alçak sesle konuşan birilerinin olduğunu anladım. Kısık, dalgın bir sestir bu. Sonra beni birden korkutan, ani bir hareket oldu ve ardından merdivenlerin başında Bysshe ile Fred belirdi.

"Şükürler olsun geldin, Victor!" Bysshe'nin sıkıntılı sesi tüm korkularımı ayaklandırdı.

"Ne oldu? Ne var?"

"Harriet öldürüldü."

Merdivenlerde dengemi kaybedip yalpaladım ve düşmemek için tırabzana tutundum. "Nasıl..."

"Serpentine'de bulundu. Zalimce boğulmuş."

"Beyefendiye sokakta rastladım, efendim," dedi Fred. "Sessiz sakın bir yerde konuşalım diye ısrar etti."

Fred'i duymuyordum bile. "Ne zaman olmuş bu?"

"Dört gece önce." Demek yarattığı köşede dururken, suçu işlediği günün sabahında görmüştüm. "Daha kötüsü de var."

"Daha kötü ne olabilir ki?"

"Kolyesi, yani cinayet aleti, Daniel Westbrook'un cebinde bulundu."

"Kardeşi Daniel mı? Hayır, imkânsız. Olacak şey değil. Tapardı Daniel ona. Her zaman korurdu kardeşini." Elimi gözlerime kapayarak, merdivenleri yavaş yavaş tırmandım; dünyaya dair hiçbir şey görmek istemiyordum o anda.

"Clerkenwell'de hapsedilmişler onu," dedi Fred.

"Olamaz böyle bir şey." Gözümün önüne aniden kanlı elleriyle gölden bana el sallayan yaratığın görüntüsü geldi. Koşarak merdivenleri çıktım ve yatak odamdaki lavaboya giderek feci şekilde istifra ettim.

Bysshe de peşimden içeri girdi. "Ianthé'yi, Harriet'in kız kar-

deşlerine gönderdim. Ona en uygun yer orası. Cenazeden sonrasını hiç bilmiyorum.”

“Ya sen?”

“Fred sağolsun, burada kalmama izin vermişti. Senin gelişine kadar, tabii.”

“Hayır, burası emniyetli değil senin için, Bysshe.”

“Emniyetli değil mi?”

“Bence Londra’dan ayrılmalısın, Bysshe. Acın dinene kadar. Burada çok fazla anın var. Harriet’in giysilerini ne yaptın?”

“Giysilerini mi? Odasında asılı duruyor hâlâ.”

“Fred onları alır. Sokakta yoksullara dağıtır. Âdet böyledir, Bysshe.”

Çılgınca konuşmaya başlamış olmalıyım ki Bysshe elini koluna koydu. “O benim acımı azaltmaz, Victor. Nasıl azaltsın ki? Artık bir an bile yanımda olmayacak Harriet. Nehrin kıyısında cesedini gözlerimle gördüm.”

“Bu bir başlangıç. Gel şimdi araba kiralama ofisine gidelim. Sana bir bilet alayım. Thames kıyısındaki Marlow’dan söz ederdin hep. Bir tekne tatilinde orada kalmamış mıydın?”

“Kaldım. Okul günlerimde.”

“İşte oraya gitmelisin. Yolculuk için paran var mı?”

Başını iki yana salladı. “Harçlığımı sonuna kadar harcadım.”

Altın paralarımı tuttuğum keseyi çıkarıp ona verdim. “Bu yeter sana.”

Düşünmesine ve itiraz etmesine fırsat bırakmadan Bysshe’yle Snow Hill’deki ofise kadar gittim ve onu, bir posta arabasına binmeye ikna ettim. Şehirden gitmesi gerektiğini biliyordum. Harriet’in sonunu getiren intikam, dostum ve yoldaşım olarak onun için de bir tehdit olmayı sürdürüyordu.

Jermyn Street’e dönmek istemiyordum. En azından hemen. Onun yerine Hyde Park’taki Serpentine Gölü’ne gittim. Eninden çok, boyu olan, her türden av kuşunun mesken edindiği, mütevazı bir göldür burası. Harriet’in öldürülüp suya atıldığı noktayı tespit edebilmeyi umarak gölün kıyısında yürümeye başladım. Yaratıktan bir iz bulup bulamayacağımı görmek istiyor-

dum. Harriet'ı takip edip öldürdüğünden en ufak bir şüphem yoktu; bundan cinayete tanıklık etmiş kadar kesin ve net bir şekilde emindim. Katil oydu. Şüphe edemezdim. Fakat o anlamda ben de katil sayılırdım. Harriet'ı öldüren vasıtayı yaratarak, onu kendi ellerimle boğmuş kadar olmuştum. Ne yapabilirdim? Suçlu olduğumu beyan edebilirdim belki ama anlamsız şeyler sayıklayan bir deli zannedilirdim. Daniel Westbrook'u kurtarmış olmazdım.

Gölün, üstten geçen bir geçidin altında kalan karanlık bir kısmı vardı, oraya doğru yöneldim. Orada, kıyıyı çevreleyen ağaçlar ve çalılar arasında hafif bir hareket fark ettim. Ardından bir şeyin ağır, dengeli adımlarla yürüdüğüne işaret eden belli belirsiz bir hışırtı duydum. Bir şey bana ayak uyduruyordu. Sonra şapkası ve peleriniyle, bir anlığına onu gördüm. Oluklu, beyaz yüzü bir an için bana döndü, hemen ardından fırlayıp gitti. Başka kanıta gerek yoktu. Gözyaşlarımı görmek, hatta belki görüp de sevinmek istemişti. Fakat nasıl oluyorsa ne düşüneceğimi de tahmin ediyordu. Yoksa neden suç mahallinde beni bekleyecekti ki?

Bu durumu herhangi bir canlıya ifşa etmenin tartışmasız imkânsızlığı beni bir kez daha sersemletti ve gururumu kırdı. Bedlam'a kapatırlardı beni ki nihayetinde acılarımdan kurtulmak için hakikaten delirmek isteyebilirdim. Ne var ki tüm bu perişanlığımın arasında, içimde beklenmedik bir kararlılık ve yepyeni bir cesaret hissetmeye başladım. Nehir kıyısından ilerleyip atölyeme dönecek, onun gelişini bekleyecektim. Sorguya çekecektim onu. Hatta gerekirse, işlediği vahim suçun mahallini terk etmesi için yalvaracaktım ona. Benimle tartışma kabiliyetine sahip olduğunu hiçbir şekilde düşünmüyordum ama emir almaya açık olabilirdi. Madem yaratıcısı bendim, bana itaat etmeyi öğrenebilirdi.

Tüm bunların yanında Daniel Westbrook'u hücrelerinde ziyaret edip elimden gelen yardımı sunmak da görevimdi. Ertesi sabah Clerkenwell'deki New Prison hapisanesine gittim, gardiyanların cebini doldurup Daniel'a da kitaplar ve doyurucu yiyecekler verdim. Onu yeraltındaki hücrelerden birine atmışlardı. Karan-

lık bir geçitten aşağı götürüldüm. Meşalelerle aydınlatılan geçit idrar ve kötü hava kokuyordu. "Newgate'den de beter," diye fıslıladı gardiyan.

Daniel sıranın en sonundaki küçük bir hücredeydi. İçeri girdiğimde tahta yatağından fırlayıp boynuma sarıldı. "Ne kadar iyisin, Victor, ne kadar iyisin."

"Hiçbir şey iyi değil. Ben de iyi değilim." Kendi işlediğim suçun olanlardan bihaber ve masum kurbanı karşısında ne dediğimin farkında değildim.

"Beni neyle suçladıklarını biliyorsun, değil mi?"

"Sakin ol. Ben senin masumiyetine canı gönülden inanıyorum. Serbest kalman için de elimden gelen her şeyi yapacağım."

"Harriet'ı öldürdüğümü söylüyorlar, Victor!"

"Neler oldu, anlat bana."

"Onunla buluşmak için Serpentine'e gitmiştim. Akşamüstleri sık sık yürüyüşe çıkardık orada. Fakat gittiğimde Harriet'ı her zamanki buluşma yerimizde göremedim. Günlük işlerimin ardından bitap düşmüş durumdaydım, bir ağacın altına uzanıp-suyun ninni gibi sesinin etkisiyle- uyuyakaldım. Fakat sonra kabaca sarsılarak uyandırıldım. Bekçilerdi beni uyandıran. Dehşet içinde ellerimin kana bulandığını gördüm. Karakolda üstümü aradıklarında cebimde bir kolye buldular. Onun kolyesiydi, Victor. Nasıl girer cebime? İlk başta beni hırsız ya da haydut sandılar ama bir süre sonra suda Harriet'ın cesedi bulundu. O kolyeyle boğazlanmıştı ve burnundan oluk oluk kan akmıştı. Kimin aklına gelir böyle bir şey, Victor? Kim beni onu öldürmekle suçlayabilir?"

"Korkunç bir hata olmuş burada, Daniel. Gerçekler bilerek saptırılmış. Bir dava vekilin var mı?"

"Hiç param yok ki..."

"O işi bana bırak. Buradaki şartlar nasıl?"

"Etrafına bir baksana, Victor. Tek konforum tutukevinin demokratlar ve devrimciler için kullanılıyor olması. Fakat bana acıyan yok. Dehşetle bakıyorlar bana. Kardeş katili olarak görülüyorum."

Toprak zeminli, sefil hücrede dururken, Daniel'ı celladın elinden kurtarmak için elimden gelen her şeyi yapmaya karar

verdim. Neler olup bittiğini anladığımı düşünüyordum. Suçu işlemiş olan yaratık, tüm kötü niyetiyle şüpheleri başkasının üstüne çekmeye karar vermişti. Belki de ilkel bir düşünceyle, suçu başkasının üstüne attığı takdirde suçtan kurtulacağını sanıyordu. Kim bilebilir ki nasıl bir akıl yürüttüğünü? Acaba Daniel'in Harriet'in kardeşi olduğunu biliyor muydu, yoksa tesadüfen mi ona uyurken rastlamıştı?

Daniel'in yanından ayrılırken dönüp loş hücreye baktım. Daniel dünyanın en yalnız, en perişan insanı gibi görünüyordu. Üstelik onu oraya düşüren de bendim! Benim işlediğim suçtan yargılanacaktı, benim yazgımı yaşayacaktı. Onunla yer değiştirebilsem, hiç tereddüt etmeden yapardım.

Clerkenwell'den ayrılır ayrılmaz, avukatımın ofisinin bulunduğu Bartholomew Close'a gittim. Bay Garnett, Lambeth'deki atölyenin satın alımında bana yardımcı olmuştu ama suç davalarına da baktığını biliyordum. İyimser çehreli, son derece hoşsohbet biriydi ve konunun ayrıntılarını anlattığımda beni can kulağıyla dinledi.

"Arkadaşınızın başı büyük belada," dedi. "Davayla ilgili haberi *Chronicle*'dan okumuştum, Bay Frankenstein."

"Genel kanı onun aleyhine mi?"

"Kesinlikle. Tabii adalet ona bakarak ölçülmez."

İnsanı temin eden yaklaşımı, beni yatıştırdı. "Daniel kurtulabilir mi yani?"

"İmkân sınırları dâhilindeyse, kurtulur. Talihsiz hanımın beyi ve çocuğu nerede?"

"Çocuk, hanımın kız kardeşlerinin yanında, Whitechapel'da. Eşi ise... Biraz toparlanabilmek için taşraya çekildi."

"Kendisi bir baronetin oğluydu, değil mi? *Chronicle*'da öyle yazıyor."

"Evet."

"O halde arkadaşınızın durumu daha da zor. Benimle bir bardak şeri içer misiniz? Hava da ne soğuk, değil mi?" Masasından kalktı, iki bardak şeri koyduktan sonra pencerenin yanına gitti. "Buradan kilise avlusunu çok rahat görüyorum, Bay Frankenstein. O avluda kaç kişinin yattığı sorusu hep akılları kurca-

lamıştır. Yüzyıllar içinde rakam bayağı büyüdü. Ölülerin hepsi birden ayağa kalkacak olsa, eminim buralarda iğne atsan yere düşmez.”

O anda pek katılmak istediğim bir sohbet değildi bu. “Daniel’in davadan önce serbest bırakılma ihtimali olabilir mi?”

Bay Garnett kibarlığını bozmadan bir kahkaha attı. “Korkarım ki o konuda en ufak bir ihtimal yok. Düşünülecek şey değil. Tabii eğer masumsa, o zaman katil Londra sokaklarında elini kolunu sallayarak dolaşıyor demektir. Tek ümit, birebir aynı şekilde bir cinayet daha işlemesi olabilir.”

“O zaman Daniel’in adı temize çıkar mı?”

“En azından bir dava açılır. Arkadaşınızın masumiyetine dair herhangi bir şüpheniz var mı?”

“Hayır. En ufak bir şüphem yok.”

“Nedir bu kadar emin olmanızı sağlayan?”

Bir an için tereddüt ettim. “Kendisini çok iyi tanırım. Tabiatında şiddete meyil hiç yoktur. Özellikle de çok sevdiği kardeşine karşı.”

“Fakat insanlar her zaman görüldüğü gibi değildir, Bay Frankenstein. Çeşitli sırlar saklarlar. Karanlıkta iş çevirirler.”

“Daniel yapmaz.”

“Pekâlâ. Bu öğleden sonra karakola gider, davanın kanıtlarını gözden geçiririm. Siz lütfen mahkûmu görmeye kalkışmayın. Bu davada isminiz geçmemeli. Ulağınız ben olurum. Yetkililer beni çok iyi tanır. Bu arada size Londra’dan uzaklaşıp biraz temiz hava almanızı tavsiye ederim. Yakın zamanda sisler bastırır.”

“Ama Daniel...”

“Davadan önce hiçbir şey yapılamaz. Sizi bulabileceğim bir adres bırakın bana.”

Gün boyu yaşadıklarım ve Daniel ile hücresinde yaptığım görüşme, bütün gücümü tüketmişti. Jermyn Street’e döndüm. Fred bana bir tabak tereyağlı yumurta hazırlamıştı. “İnsan kılıklı canavarı gördünüz mü, efendim?” dedi.

“Ne? Ne diyorsun sen öyle?”

Korkunç bir bakışla bakmış olmalıyım ki Fred geri kaçtı. “Ağabeyden bahsediyorum, efendim.”

"Ağabey mi?" Kafamı toplamak için bir an sustum. "Evet, gördüm. Canavar falan değil o. Sen o suç konusunda ne kadar masumsan, o da o kadar masum, Fred." Bu sözlerin ardından başımı öne eğerek ağlamaya başladım.

Fred huzursuzluğa kapılarak yerinde duramaz oldu. "Biraz daha tereyağı ister misiniz, efendim?" Odadan dışarı fırladı ve elinde bir mendille döndü. Mendili nazikçe yanımdaki sandalyeye bıraktı. Bense kendim için ağladım, Daniel için ağladım, Harriet için ağladım... Ufukta bir çare görünmediği için daha da ümitsiz gözyaşları döktüm. Bay Garnett, Londra'dan uzaklaşmamı tavsiye etmişti, dolayısıyla bir an için Bysshe'nin yanında olabilmek adına Marlow'a gitmeyi aklımdan geçirdim. Fakat sakın kafayla düşününce bu fikrimden caydım. Yaratıkla yüzleşmeyi hâlâ istiyordum: Onu yatıştıramaz veya ıssız bir yere çekilmeye ikna edemezsem, kendi yarattığım hayatı bir şekilde sonlandırmam gerekecekti. Başka türlü düşünülemezdi. Limehouse atölyesindeki elektrikli makinelerimi yerle bir etmişti ama bataryaları yeniden çalıştırıp onu yok etmemin bir yolu olabilir miydi acaba?

Ertesi gün Daniel'dan haber alma ümidiyle Bartholomew Close'a gittim. Bay Garnett beni ciddi bir çehreyle karşıladı. "Pek fazla ümit vaat edemeyeceğim size," dedi. "Kanıtlar çok güçlü. Görünüşe bakılırsa arkadaşınız -Bay Westbrook- suçunu neredeyse itiraf etmiş."

"İşlemediği bir suç nasıl itiraf etmiş olabilir?"

"Serpentine'de tutuklandığında, şaşkın ve şuursuz haldeymiş."

"Ne de olsa çekiştirilerek uykusundan uyandırılmıştı."

"Kardeşinin başına korkunç bir şeyler geldiğini mırıldanmış."

"İçine doğmuştur. Hayal görmüştür."

"Kanun sırtını hayallere yaslamaz, Bay Frankenstein." Pencere başına gitti ve bir kez daha St. Bartholomew'un avlusuna baktı. Siz nihayetinde Londra'da kalacak mısınız?"

"Birkaç gün kalmak zorundayım."

"Elbette. Bayan Shelley'nin cenazesi Cuma günü kaldırılacak. Size eşlik etmemi ister misiniz?"

“Hayır. Çok nazıksınız ama ben Bysshe ile gideceğim.”

“St. Barnabas Kilisesi’nde. Whitechapel’da.” Yeri ve zamanı bir karta yazdı. “Lütfen Bay Shelley’ye selamlarımı iletin.”

Jermyn Street’e döner dönmez Fred’i çağırıp ivedilikle Marlow’a gitmesini söyledim. “Gerekirse araba değiştir,” dedim. “Rüzgâr gibi uç. Bu notu da yanında götür.” Bysshe’ye kalışını sonlandırıp Harriet’in cenazesine dönmesi için yalvaran bir not karaladım. “Rüzgâr gibi uç,” dedim, notu Fred’in eline tutuştururken.

“Buradayım ama,” dedi, “şimdiden gittim bilin.”

“Bay Shelley’yi bulman zor olmaz.”

“Acayip bir adam, derim. Mavi takım elbiseli. Kravatı bağızsız.”

Dönüşlerini dört gözle bekledim. Bay Garnett’in tahmini isabetliydi: Sisler sahiden de o gün öğleden sonra geldi ve penceremden kesintili bir rüzgârın dalgalandırdığı gri-yeşil buhar girdaplarından öte bir şey göremez oldum. Sokaktaki insanları zorlukla seçebiliyordum, akıp giden miyasmanın içinde karanlık siluetlerden ibarettiler. Arada bir gözüme, başkalarından daha uzun boylu ve hızlı bir siluet takılıyordu. Acaba yaratık kapımın önünü arşınıyor olabilir miydi? Sıkkin ruh hali içinde bir yüzleşmeye neredeyse seve seve kucak açabilirdim; onu yola getirme konusundaki niyetimde ciddiydim.

Ertesi günün öğleden sonra saatinde merdivenlerde Fred’in adımlarını duydum. İçeri tek başına girdi. “Bay Shelley nerede?”

“Kendisi, gelemeyeceğini esefle bildirdi, efendim. Gözyaşları içindeydi.”

Ardından Bysshe’nin tipik iri ve yayvan el yazısıyla ismime yazılmış bir mektup uzattı bana. Bysshe, Marlow’da kaldığı için özür diliyor ama perişanlığını, dermansızlığını mazeret gösteriyordu. Harriet’in cenazesine katılacak gücü yoktu, böyle bir şey, zaten hissettiği kedere bir de matemini ağırlığını katacaktı. Bu kıfayetsizliği yüzünden kendine fena halde kızsada cenazeye gelmenin yıkıcı bir darbe olacağını biliyordu.

Harriet'in öldüğünü henüz kavrayabilmiş değilim, bir de sığ kazılmış kilise toprağına verildiğini görür, rahibin saçmalıklarını dinlersem, onu kaybetmenin ehemmiyeti azalır.

Ardından Godwin'lerin ona yakın olmak için Marlow'daki bir eve geçtiklerini söylüyordu.

Sana toplumsal filozof Bay Godwin'den bahsetmiştim. Kendisi Terakkinin en büyük savunucularından biri ve bana büyük teselli sağlıyor. Yanında kızı Mary de var. Mary, saygıdeğer Mary Wollstonecraft'ın çocuğı. Bay Godwin bana onun annesinin tüm coşku ve zekâsını taşıdığını söylüyor. Ben de buna canı gönülden inanıyorum. Westbrook kardeşleri benim için öp. Bu postayla onlara da yazacağım. Sadık dostun, Bysshe.

Mektubun kısalığı ve Bysshe'nin cenazeye katılma konusundaki gönülsüzlüğü karşısında hayrete düşmüştüm ama bunların her ikisini de onun içinde bulunduğu derin kedere atfettim.

Cuma sabahı Whitechapel High Road yakınındaki küçük St. Barnabas Kilisesi'nde yapılan cenaze törenine katıldım. Harriet'in kız kardeşleri üzüntüden sersemlemiş durumdaydılar. Emily kucağında Ianthe'yi taşıyordu ve Ianthe tören boyunca sessizliğini bozmadı. Bir ara Emily'ye özel bir şefkat beslemiştim ama o duygunun içindeki belli belirsiz kıpırtıları çoktan silinip gitmişti. Babaları eskisinden de zinde görünüyordu, hatta neredeyse kendisini son gördüğüm zamankinden daha neşeliydi. Kilise avlusuna adım attığımızda tipi şeklinde kar yağıyordu, talihsiz Harriet'in tabutu toprağına verildiğindeyse açık mezarın kenarları beyaza boyanmıştı bile. Tabut zemine ulaştığı anda arkamızdaki ağaçlıktan birisi ya da bir şey dalların arasında ilerliyormuş gibi ani bir hışırtı geldi. O anda hepimiz irkildik; benim için bu, yaratığın oradaki varlığına dair bir kanıttı, başkaları içinse bilinmez bir korku kaynağı...

"Tilkidir," dedi Bay Westbrook, yüksek sesle. "Asmaları mahveden küçük tilkilerdendir."

Törenden sonra Emily, kollarında Ianthe'yle yanıma geldi. "Daniel'ın mahkemesi Pazartesi sabahı yapılacaktı," dedi. "Siz de gelecek misiniz?"

"Elbette geleceğim."

"Hiç ümit var mı?"

"Varmış gibi davranamam sana, Emily."

"Ben de öyle düşünmüştüm zaten. Ama siz kesin orada olacaksınız, değil mi?" Bir kez daha geleceğime söz verdim. "Bay Shelley bize Ianthe hakkında bir mektup yazdı."

"Evet, yazacağını söylemişti."

"Bebeğin vasiliğini yapmaya devam etmemizi şiddetle arzuluyor. Biz de öyle olmasını istiyoruz."

"Bebek daha emin ellerde olamaz zaten."

"Ianthe'ye babasına hürmet etmeyi, annesinin anısına daima saygı duymayı öğreteceğiz." Tıpkı ilk karşılaştığımda olduğu gibi, Emily'nin sebatı karşısında büyülenmiştim.

Pazartesi sabahı Old Bailey'deki adliye mahkemesine gittim. Davanın görüleceği mahkeme salonu bana adaletin görüldüğü bir mekândan çok, karton kukla tiyatrosunu çağrıştırdı. Kızıl-beyaza bürünmüş hâkim, kodes hummasının etrafa sinmiş kokusunu engellemek için keten mendilini burnuna götürdü. Jüri üyeleri salonun sol tarafındaki iki sıra bankta oturuyordu. Hepsi de o sınıfa has kibri ve kendini beğenmişliği yansıtan, Londra'lı vergi mükellefleri idi. Salonda ayrıca, başka işi gücü olmayan, satıcısından çırağına, aylağından balad şarkıcısına dek büyük bir kalabalık vardı. Gazeteciler ve mahkeme ressamı da oradaydı ve tüm bu insanlar kesintisiz bir keşmekeş ve gürültü yaratıyordu. Bir Londra sokağı manzarasını izlemekten farksızdı bu. Salonun sağ tarafında ahşaptan küçük bir tanık kürsüsü vardı ve az sonra Daniel kalabalığın heyecanlı kıpırtıları arasında kürsüye çıkarıldı. Bilekleri kelepçeliydi, üstünde ise Clerkenwell'deki hücresinde giydiği giysiler vardı. Hâkim herkesi sessizliğe davet etti ve mahkeme kâtibi bu yargılamayı –varsayıldığı üzere– gözetecek olan İlahi Yargıca bir dua gönderdi. Daniel dua-ya katılmadı, kelepçeli ellerine bakarak sükûnetle durdu. Ardından hâkimin hemen aşağısındaki bir masada oturan avukatlar-

dan biri monoton ve meşum bir sesle suçlamaları okumaya başladı. Daniel kıpırdamaksızın kulak kesilmiş vaziyette okunanları dinledi. Her kelimeyi başkasının suçuymuş gibi dikkatle dinledi. Avukat okumayı bitirince sabırsızlık dolu bir ifadeyle salona bakındı.

Kendisine herhangi bir itirazının olup olmadığı sorulduğunda büyük bir içtenlikle, "Suçlu değilim!" dedi. Ardından park bekçileri, Daniel'in tam karşısında duran tanık kürsüsüne çağrıldı. Stephen Martin isimli ilk bekçi "zanlıyı" Serpentine kıyısındaki ağacın altında bulduklarında yaşananları anlattı. "Serpentine Hyde Park'taki bir gölün adıdır," dedi hâkim, jüri üyelerine. Bunu zaten gayet iyi biliyor olması gereken jüri üyeleri, verilen bilgiyi yine de büyük bir ciddiyetle dinledi. Martin, daha sonra zanlının elleri ve yanaklarının nasıl kanlı olduğunu anlattı. Zanlı Queen's Gate'in köşesindeki nezarethaneye götürüldüğünde, pantolon cebinde bir kolye bulunmuştu. Martin basından gelenlerin sinirini bozacak derecede hızlı, alt tabaka izleyicilerini güldürecek kadar yüksek sesle konuşuyordu.

Görünüşe göre İngiliz kanunlarında zanlı, kıta Avrupası âdetlerine aykırı biçimde, tanıkları sorgulayıp onlara meydan okuyabiliyordu. Daniel hemen Martin'e kolye bulunduğunda kendisinin şaşırp şaşırmadığını sordu.

"Evet. Şaşırdın," dedi Martin, çabucak. "Bayağı hayrete düşmüş gibiydin. Ama onun nedeni rol yapıyor olmandı herhalde ki."

"Beni bir ağacın altında uyurken buldunuz, değil mi?"

"Tabii ki de."

"Bir katil ya da hırsız neden suç mahallinde yatıp uyusun ki?"

"Neden mi? Zanlı, yani siz, üşütük olduğunuz için." Martin izleyicileri güldürerek alnına bir şaplak attı.

"İyi de Bay Martin, ben deli miyim, yoksa oyuncu mu? Her ikisi birden olabileceğimi hiç sanmıyorum."

"Siz hangisini isterseniz, Bay Westbrook. Özel bir tercihim yok benim." Martin neşeyle kahkaha attı.

İkinci ve üçüncü bekçiler, Harriet'in cesedinin bulunuşunu birebir aynı sözcüklerle anlattılar. Kadıncağыз Serpentine'in orta noktasından geçen bir köprünün gölgesinde, iki çocuk tarafından bulunmuştu. Daniel kelepçeli ellerini öne doğru uzatarak,

tanıkların ifadesini büyük bir dikkatle dinledi ve sonunda başını öne eğmekle yetindi. Onları sorgulamak istemiyordu. Kız kardeşinin bulunuşunun tasviri onu geçici olarak konuşmaktan aciz bırakmış gibiydi.

Fakat ardından hâkim son sözü olup olmadığını sorduğunda, başını kaldırıp dosdoğru jüri üyelerine baktı. "Burada herhangi bir adalet beklentim yok benim," dedi. "Ülkemizdeki adalet sisteminin çürük olduğu kanaatine çok zaman önce vardım."

Hâkim bu noktada araya girdi. "Kendinizi savunmak için buradasınız, beyefendi. İngiliz yasaları hakkında fikir beyan etmek için değil."

"Mesele de o değil mi zaten? Bir İngiliz mahkemesinin bağrında adaletin bulunmayışı değil mi?"

"Mesele o değil. Anlamsız konuşuyorsunuz." Hâkim gidecek sinirleniyordu. "Sözünü ettiğiniz şey anlamsız. Reddediyorum."

"O halde kendimi tek bir cümleyle savunayım. Ben masumum. Kardeşimin ölümüyle hiçbir alakam yok. Şiddet nosyonundan tüm ruhumla tiksiniyorum. Üstelik şiddeti kendi ailemden birine yönlendirmem, düşünülecek şey değildir. Bir ağabeyi böyle bir şeyle suçlayabilir misiniz? Kardeşine bebekliğinden beri bakmış, sevgi dolu bir ağabeyi. Hayır, hayır. Olamaz." Sustu ve duygularını bastırdı. "Kardeşimin sonunu hazırlayan olayla nasıl karşılaştığını hiç bilmiyorum. Yüzüm ve ellerim neden kanlıydı, bilmiyorum. O kolye cebime nasıl girdi, bilmiyorum. Tek aklıma gelen, kötü niyetli bir komplo. Bir hainlik. Fakat şunu biliyorum ki aradığınız adam ben değilim." İçtenliği apaçık belli olan bu sözler pek çok izleyiciden onaylayan fısıltılar yükselmeye neden oldu. Ancak hâkim hemen duruma el koyarak onları susturdu. Daniel mahkeme salonundan çıkarıldı, jüri üyeleri karar odasına geçti.

Bense yalnız kalmaya cesaret edemeyerek, salonda oturmayı sürdürdüm. Daniel'in tamamen suçsuz olduğunu biliyordum ama ben aylak aylak onu izlerken, o hayatı için kendini savunmak zorunda kalıyordu. Hükmün ne olacağını da biliyordum. Kanun, serbest kalmak için çırpınan kurbanlarını etkisiz hale getiren bir ağ, bir kapandı. Jüri bir saatten kısa bir süre sonra

döndü ve Daniel yine kelepçelerle salona getirildi. Yüzü kıpkırmızı kesilmişti, tanık kürsüsünün merdivenlerini çıkarken ayağı takıldı. Salondan biri, "Suçsuz," diye bağırdı ve bunu tek tük alkışlar takip etti. Daniel hafifçe kaşlarını çatarak başını iki yana salladı ve jürinin kararını dinlemek için doğruldu. Karar sereomonisiz okundu. Kanuni mazerete dayanmadan işlenen cinayetten suçlu. Kararı bir sessizlik takip etti; Daniel'in kara yazgısının herkesçe sindirildiği bir sessizlik.

Ardından Daniel belli belirsiz bir tedirginlik ifadesiyle, kara kumaşı merasimle peruğunun üstüne yerleştirmekte olan hâkime döndü. Hâkim cesedin bulunmasıyla ilgili ayrıntıların üstünde bariz bir hazla durarak, Daniel'in sözde işlediği cinayetin koşullarını tasvir etti ve "hain katliam", "akıl almaz kötülük" diye adlandırdığı suçun hükmünü ilan etti. O noktada ben de hâkimle aynı fikirdeydim ama asıl failin başka yerde olduğunu biliyordum. Daniel idam hükmünü büyük bir soğukkanlılıkla karşıladı. Hâkime bakarken sırtını salona döndüğü için yüzünü göremiyordum. Ne var ki salondan ayrılırken dimdik duruyordu ve bana hiç bakmadı.

On Üç

İdam sabahı şafak sökmeden uyandım. Nasıl uyuyabilirdim ki? Bay Garnett bana Daniel'in Newgate'e, merasimin yapılacağı set dışına götürüleceğini söylemişti, ben de geceyi bahtsız adamın çektiği ıstırapları düşünerek geçirmiştim. Kafamı boşaltabilmek için giyinip sokağa çıktım ama irade dışı, buyurgan bir dürtü beni Newgate'e yönlendirdi. Telaşla bir gösteriye yetişmeye çalışan kalabalıktan biri gibiydim. Aynı anda iki insan olunabilse, durumumu şöyle ifade ederdim: Bir yandan, gözden ırak, kapalı bir odaya saklanıp Daniel'in bahtına kederlenmek istiyor, öte yandan çakmak çakmak gözlerle onun idamını izlemek üzere hapishaneye doğru ilerliyordum. İdam günlerinde Londra'nın üstüne çöken bir hayalet; aklın ötesinde bir kan ve ceza ihtirası musallat olmuştu sanki üstüme. Sonradan başka bir şey düşündüm. Yaratığa hayat veren bendim ama ya onun varlığı da beni değiştiriyorduysa?

Newgate'e çok erken vardım fakat kalabalık öyle büyüktü ki ancak St. Sepulchre Kilisesi'nin avlusuna kadar yanaşabildim. Nijerya'nın vahşi ormanlarındaki bir maymun kabilesini utandıracak çığlık ve bağırışlarla yaygara koparan kalabalık bir çocuk grubu en önlere yerleşmişti bile. Onların haykırışlarını, bir kısmı müstehcen şarkılar söyleyip dans etmeye başlamış olan başka bir kalabalık bastırıyordu. Ölüm karşısında böylesine çirkin bir şenlik ömrümde görmemişim. Çığırın, kahkahalar atan ve bağrışan İngiliz güruhu, "medeni dünya" lakabını layık gördüğümüz şeyde, korkunç bir varlıktan öte bir şey değildir. Hapishanenin

önündeki açık alan, görünüşü hırsız, fahişeyi ve her türden yol-suz ve zorbayı andıran, kadınlı erkekli bir grup tarafından kapılmıştı. Dayanılmaz bir kokuları vardı. Islık çalıp Bay Punch takli-di yapıyor, şişelerden içki içiyor, kendi aralarında dövüşüyorlar-dı. Kimileri, Londra'da âdet olduğu üzere, "Acı var!" diye haykı-rarak, çekinmeden hapishane duvarlarına işiyordu.

Daniel, Newgate Street'e açılan küçük bir kapıdan dışarı çı- karıldığında, kısa bir sessizlik oldu, onu tanıma anının hemen ardından nefret ve zafer çığlıkları yükseldi. Bu sahte merasim sanki toplumun yaralarını iyileştirecek bir kurban ayini gibiy-di. Daniel idam sehпасına tırmanırken, güneş bulutların arasın-dan çıktı ve buna öyle bir küfür ve müstehcenlik korusu eşlik etti ki, Daniel'ın katlanabilmesine hayret ettim. Ama o, hakaretlerin hiçbirini duymuyor gibiydi. Tüm bu karmaşanın karşısında ga-yet sakindi, hatta bir kararlılık ve teslimiyet hali içindeydi. Ne var ki bu hali, güruhun ulumalarını kesmedi. Kalabalığın yuka-rı kalkmış başlarına baktım; yaklaşmakta olan anın hazzı ve he-yecanı ile kötülüğün bir suretinden farksızdılar. Şu gözü dön-müş, sefih topluluğu gördükten sonra kim insanın Tanrı sure-tinde yaratıldığına inanabilirdi ki? İnsan kesinlikle ilahi bir var-lık değildi.

İlmek Daniel'ın boynuna geçirildi, başına da kalın bir ku-maştan çuval takıldı. Bu onun duyguları düşünülerek alınan bir önlem miydi, bilemiyordum. Ölümün donuk maskesini o yüz-de görmeye kim mi katlanabilirdi? Bu kalabalık. Cellat, Daniel'ı dikkatle platform kapağının üstüne yerleştirdi. Çığlıklar ve hay-kırışlar giderek güçlenerek celladı kapak kolunu çekmeye zorla-dı. Cellat az sonra metal kolu indirdi. Ardından ani bir hareketle Daniel'ın altındaki platform açıldı. Daniel yere düşen bir taş mi-sali aşağı kaydı. Bedeni son yaşam çırpınışları içinde tepinip kıv-ranırken kalabalık ölümü için ulumaya başladı. Cellat, Daniel'ın bacıklarını tutup aşağı çekti. Kıpırdamalar ancak o zaman kesil-di. Bedeni cansızdı artık.

Bedene hayatın aşılandığı anı görmüştüm, şimdi de ateşle enerjinin geldiği gibi gittiği o ayrılma anına tanıklık ediyordum.

Hatıralık eşya almak için cesede hücum edenler oldu ama zabıtarlar kalabalığa engel olmayı bir şekilde başardı. Bir kez

daha öyle bir küfür, hakaret ve müstehcen laf yağmuru başladı ki insanlığımdan tiksindim ve utandım. Cellat ipi keserek indirdiği cesedi tahta bir plakanın üstüne yerleştirdi. Âdetlere uygun olarak Daniel anatomistlere verilecekti, onlar da yakındaki salonda derhal görevlerini icraya başlayacaklardı. Ne yapacaklarını gayet iyi bildiğim için Newgate’te daha fazla oyalanmadım.

Kendimi güçlükle kalabalıktan kurtararak hızla Fleet Street’e ve nehre doğru yürümeye başladım. Orada Limehouse’a giden bir kayık yakaladım ve kayıkçı dondurucu rüzgâra karşı kürek çekerken, ben de soğuğun tadını çıkardım. Kanımı yatıştırdı soğuk. Gergin sinirlerimi gevşetti. Kayıktan henüz atölyeye varmadan indim ve sessiz kıyıdan ağır ağır yürümeye başladım. Küçük ahşap iskeleleri ve suya inen daracık taş merdivenleriyle son derece ıssız bir manzara hâkimdi kıyıya.

Atölyeye döndüğümde herhangi bir hayat emaresi görmedim. Yerleri kaplayan kırık camlar ve döküntülerle içerisi tıpkı üç ay önce bıraktığım gibi harap ve boştu. Nehir her zamankinden çok yükselmiş olmalıydı ki karmaşanın arasında nehir suyu kümeleri ve birikintileri vardı. Kırık ekipmanları onarma ümidiye besbelli boştu; tüm girişimim çürüyüp bozulmaya terk edilecekti. Yere devrilmiş sandalyelerden birini alarak atölyenin ortasına koydum ve üstüne oturdum. Bu noktadan, kırık kapıdaki bir açıklık sayesinde nehri görebiliyordum. Böylece beklemeğe başladım. Kararlılığım öyle mutlak ve öyle dikkat kesilmişti ki soğuğu hissetmiyordum bile. Onun buraya geleceğini, benimle yüzleşmek ve dili kullanabiliyorsa eğer, konuşmak isteyeceğini biliyordum. Sırf benden öç almak için elinden geleni ardında koymamıştı, dolayısıyla ölümden uyandığı yerde yaratıcısıyla yüzleşme fırsatını da kaçırmayacaktı.

Bütün gün bekledim. Yağmurdan ve rüzgârdan korunuyordum ve fosforlu kibritle yerde duran kırık tahta raflardan ateş yakmayı başarmıştım. Akşam bastırmadan hemen önce kalkıp iskeleye çıktım. Nehirden yağ ve katran kokusu geliyor, gelgit bendinin tahta duvarlarına çarpan suyun hafif mırıltısı duyuluyordu. Muhtemelen yük gemilerinin birinden düşmüş bir kütüğün akıntıyla birlikte yaklaştığını görebiliyordum. Ne var ki bu bir kütük değildi. Suda dümdüz durabilen bir yüzücüydü.

Kolları adeta mekanik bir kuvvetle hareket ediyordu ve arkasından hiç iz bırakmıyordu. Siluet giderek yaklaştı ve bir ara kafasını sudan çıkardı. O an kuzey kıyısındaki sokak lambası onu aydınlattı. Yaratıktı bu ve istikrarlı bir şekilde atölyeye doğru yürüyordu. Beni görmüş olmalıydı ama herhangi bir selamlama ya da tanıma emaresi göstermedi. Bir kez daha suya dalarak gözden kayboldu.

Bense atölyeye dönerek oturdum. Kendime gayet hâkimdim.

Bir şeyin kendini gayretle, ağır ağır iskeleye çektiğini, ardından sadece iki adım atıldığını duydum. Bir anda yaratık, üstü başı ıslak halde karşıma dikildi. Giysileri tuhaf bir biçimde gözlerimin önünde, hızla kuruyordu. Muazzam bir vücut ısısı olmalıydı.

İçimde aniden oluşan kaçma arzusunu bastırıp oturmaya devam ettim. “Beni aradın,” dedim.

Merak dolu bir ifadeyle yüzüme baktı. Gözleri, içlerinde bir mum ya da fener yanıyormuş gibi ışıldıyordu. O anda o gözlerin son derece keskin bir zekânın gözleri olduğunu kavradım. Sonra başıyla selam verdi. “Madde varsa, gölgesi de vardır,” diye cevap verdi.

Diksiyonunun arılığı ve zarafeti karşısında hayrete düştüm; hayır, hayretten donakaldım desem daha doğru. Sanki şeytanla değil, meleklerle konuşuyordum. “Ne yaptın sen?” dedim.

“Ben mi? Ben bir şey yapmadım. Sen ne yaptın? Bana bakıp da nasıl kahrolmazsın?” Katlanılmaz bir duygunun etkisi altındaymış gibi arkasını dönüp iskeleye çıktı. Fakat az sonra geri geldi ve yine karşıma dikildi. Şimdi onu dikkatle inceliyordum. Nasıl olduysa bir yerlerden pantolon, çamaşır ve dizlerine kadar yükselen sağlam deri çizmeler edinmişti. Yaratıldığı gece benden aldığı siyah pelerin hâlâ üstündeydi ama şapkeyi kaybetmiş ya da unutmuştu. Tepeden ayrılmış uzun sarı saçları, omuzlarına dek uzanıyor, ona nedense yaşlı havası katıyordu. Cildiye hâlâ izlerle dolu, buruşuk dokusunu koruyordu.

“Neden öldürdün onu?” dedim.

“Beni fark etmeni istedim.”

“Ne?”

“Beni düşünmeni, içine düştüğüm zorluğu anlamanı istedim.”

“Harriet’ı öldürerek mi?”

“O zaman beni başından savamayacağını, hor göremeyeceğini biliyordum.”

“Hiç vicdanın yok mu senin?”

“İşitmiştim o kelimeyi.” Gülümsedi, daha doğrusu yüzünden gülümsemeye benzer bir şey gelip geçti. “Hissiyatını şurada hiç yaşayamadığım pek çok kelime işittim.” Göğsünü gösterdi. “Ama sen bunu anlarsın, öyle değil mi, beyefendi?”

“Prensipten bu denli yoksun, böylesine şeytani hiçbir şeyi anlamam ben.”

“Elbet az da olsa kavırıyorsundur. Bilmediğin biri değilim ne de olsa.” O anda genç bir sese –bir zamanlar sahip olduğu gençliğin sesine– sahip olduğunu ve yumuşak ifadesi ile çarpık görünümü arasındaki aykırılıkta, dehşet verici bir şeylerin yattığını fark ettim. “Hafızanı yitirmemişsindir herhalde?”

“Yitirmiş olmayı Tanrı’dan dilerdim.”

“Tanrı mı? O kelimeyi de işitmiştim. Benim Tanrım sen misin peki?”

Yüzümde bir horgörü ya da tiksinti belirmiş olmalı ki yaratık konuşma tarzından çok farklı bir biçimde ıstırapla uludu. Ani bir hareketle yerde duran kırık meşe masayı kaldırıp düzeltti. “Bunu hatırlarsın herhalde. Beşiğim buydu, değil mi? Burada salladın beni. Yoksa nehrin mi beni doğurduğunu iddia edeceksin?” Bana doğru bir adım attı. “Şu dünya üstünde gördüğüm ilk şey sendin. Senin görüntünün benim için, yaşayan bütün diğer canlılardan daha gerçek olması şaşılacak şey mi?”

Böyle bir varlığı yaratmış olmaktan dolayı kendimden öğrenerek başımı çevirdim. Fakat o, hareketimi yanlış anladı ve eşi benzeri görülmemiş bir hızla fırladığı gibi karşıma dikildi. “Terk edemezsin beni. Sözlerimi duymaktan kaçamazsın; kulağına ne denli sevimsiz gelse de... Okyanuslara düşmüş, dağlara gömülmüş olsan, yine de dinleyeceksin beni.” Duraksadı. “Akıldan yoksun değilim ben. Hatta belki bunu sağlayan da sensindir?”

“Senin doğal bir insan olacağını ummuştum,” dedim, müt-hiş bir keder ve yılgınlıkla.

“İşte buyur. Söylettim sana. Çok zaman önce keşfettiğim şeyi doğruladın sonunda. Varlığımdan sahiden de sen sorumlu-

sun." Başımı öne eğdim ama sessizliğim onu temin etmeye yetti. "Senden beni yoğurmanı istedim mi? Beni karanlıktan çıkarman için sana valvardım mı?" Bir türlü başımı kaldırıp yüzüne bakamıyordum. "Buz gibi rüzgârın gürlemesini duyuyor musun? Benim için o, tatlı bir ninni." Başımı kaldırıp baktığımda perişan bir çaresizlik içinde yerde diz çöktüğünü gördüm. Ona herhangi bir acıma hissettiysem, o an hissetmiş olmalıyım. O ise bir kez daha düşüncelerimi akıl almaz bir biçimde hissetti ve dönüp bir süre yüzüme baktı. "Demek merhamet ediyorsun bana," dedi, "benim de sana merhamet edeceğim gibi."

"Merhametine ihtiyacım yok."

"Merhamete ihtiyacın yok mu? Talihsizliklerimin suçlusu sensin. Hayat bulma peşinde değildim ben, kendimi kendim de yaratmadım. Faili sensin!" Bu sözlerin ardından beni işaret etti, titreyen parmağı kalbimi gösterir gibiydi. Bakışlarının gücü altında bir kez daha başımı eğdim ve ağladım. "Şimdi ağlayabilirsin," dedi. "Sonra yine ağlayacaksın."

Orada öylece, sessizlik içinde ne kadar oturduk, bilmiyorum. Tek eşlikçimiz rüzgârın sesi ve nehrin lakırdısıydı. Sonunda o ayağa kalkıp Thames'e bakan kapıya doğru yürümeye başladı. "Bak," dedi, "fareler bile benden kaçıyor. Doğduğum o soğuk ve uğultulu gece burayı terk ettiğimde, varlığımın ilk ispatı bu yaratıklara saldıgım korku oldu. Sana hikâyeyi anlatacağım, beyefendi. Kendi ellerinle yaptıklarını bilmelisin."

On Dört

“Karanlıktan çıkmışım gibi bir his vardı içimde ama o karanlığın yapısını kavrayamıyordum. Bunu ışık ve sıcaklık takip etti, bir de haz dolu bir ortamda asılı kalmışım gibi, sonsuz bir rahatlık ve keyif. Sanırım ilk sözcüklerimi o zaman söyledim.”

“Şarkı söyledin.”

“Şarkı söylemek miydi, o yaptığım? Çıkan sesler, varlığımın tüm lifleri ilk kez uyumla kendini ifşa ediyormuş gibi, bedenimin içinden geliyordu. Müthiş bir heyecan hissediyordum. Şurada.” En ufak bir utanma ya da sıkılma sergilemeden, cinsel organına dokundu. “Sonra seni gördüm. Sanırım yaratanımın sen olduğunu, bedenime hayat aktardığını, hemen o anda kavradım. Minnettarlık değil ama bir merak hissettim. Neydi bana bahsedilen bu nefes ve hareket? O anda dünya, kendi varlığımdan daha büyük bir mucize sergileyemezdi bana ama ben var olmanın ne demek olduğunu dahi bilmiyordum! Sanırım o sırada sen bir şeyler söyledin bana –laneti, reddi andıran bir şeyler– fakat o tuhaf sesin, kaçtığım karanlıktan çıkmış gibi geldi kulağıma. Bir yankı kadar kasvetli ve koftu. Sırtımı döndüm sana. Korku değildi bu. İnana, korku nedir bilmiyorum desem, yalan olmaz. Meraktı. Buranın ötesinde büyük bir nehir, bir dünya olduğunu gördüm. Ötelerdeki okyanusu sezdim. Hayatı sezdim.

“Ardından suya atladığımı ve onun içinde, en doğal ortamımdaymışım gibi hareket ettiğimi hatırlıyorum. Açık deniz yönünde gittiğimi –nasıl oluyorsa– biliyordum ve hızım, çevikliğim bana müthiş bir coşku veriyordu. Soğuğu hiç hissetmiyordum.

dum; daha doğrusu soğuşun anlamını bilmiyordum. Bana su da canlıymış ve varlığıma kucak açıyormuş gibi geliyordu; kollarımın bacaklarımın üstünden süzülüyor, beni ileri doğru ittiriyordu. Kısa sürede denize ulaştım. Ardından kafamı eğdim ve mizacıma has katıksız bir neşeyle dalgaların içine daldım. Ancak bir tekne yanaştı yanıma. Suyun üstüne çıktığımda teknedeki adamlar öyle bir korkuya ve dehşete kapıldılar ki içlerinden biri benden kaçabilmek için kendini denize attı, diğerleri ise beni kendilerinden biri olmadığımı ikna eden çığlıklar atarak, lanetler okudular. Dünyaya yeni fırlatılmış biri olarak, tüm bunların farkına nasıl vardığımı öğrenmek istersin belki; aklın almayı olduğu kadar, vermeyi de bilen yaratıcı bir güç olduğuna inanıyorum artık. Tıpkı konuşma kabiliyeti gibi, bu özellikler de bende kendiliğinden vardı.

“Bir süre sonra uçsuz bucaksız okyanusun kasvetinden sıkılmaya başladım ve sonunda kara üzerinden geri döndüm. İçgüdüsel bir dürtüyle buraya yöneldim, başlangıç noktama geldim. Sen gitmiştin ama sanatının bütün araçları etrafımda duruyordu. Onları yaratılışımla alakalı bir öfke ve hınç içinde yıkıp döktüğümü düşünebilirsin ama hiç de öyle olmadı. Hayır. Her şeyi kırıp geçirdim çünkü o aletler aracılığıyla geri gönderilmekten, içinden geldiğim yokluk durumuna dönmekten korkuyordum. Sonra çıplaklığımı ve perişanlığımı gözlerden gizlemek için senin şapkanı ve paltonu aldım, yerleşim alanından uzak bir yer aramaya koyuldum. Nehir kıyısında ıssız bir patikaya çıktım ve birkaç mil boyunca kimseye rastlamadım. Ta ki şafak sökmeden önce, tek başına önümden yürüyen birini görüne kadar... Herkesten fazla olduğunu fark ettiğim gücüm ve çevikliğimle patika boyunca hızla ilerlediğim için, adamın varlığını sezmesi birkaç dakika sürmedi. Onu daha fazla kaygılandırmamak amacıyla durdum ve nehir kıyısına indim. Şapkan ve pelerinin sayesinde fark edilmeden oradan uzaklaştıysam da adam hızlı adımlarla patikadan çıkarak yakındaki tarlalardan birine daldı. Bir tür önsezi onu harekete geçirmişti. Şimdi haliç olduğunu bildiğim, bataklık ve çayırlardan ibaret bir alana dek yürümeye devam ettim. ıssız görünen bir yerdi burası ama ileride, ağaçlar ve derince bir derenin ötesinde gözüme bir ışık ilişti.

Yavaş yavaş yaklaştığımda ışığın tek başına duran bir konuttan geldiğini gördüm. Konutun yanında bir samanlık vardı. Tek bir açıklığı olan, kaba taştan yapılmış bir binaydı bu. Derenin üstünden kolayca atlayarak konutun yakınına geldiğimde, barınma ve dinlenme ihtiyacı duydum. Evet, benim bile dinlenmeye ihtiyacım var. Yolculuğumun ardından bitap düşmüştüm, samanlığı boş bulunca çok sevindim. Samanlarla kaplı küçük dam altına, daha doğrusu asma odaya bir merdivenle çıkılıyordu. Oraya çıkıp uykuya daldım.

“Birtakım sesler duyarak uyandım. Hikâyeme devam etmeden önce sana rüyalarımı anlatmamı ister misin? Kolayca anlatabilirim. Rüya görmedim. Burada hayat bulduğumdan beri hiç rüya görmedim. Samanlığın dışından gelen sesleri duyduğumdan hemen ayağa fırladım. O kelimeleri hâlâ hatırlıyorum. ‘Tarlada bir tavşan var baba. Şuradaki atların yanından geçerken gördüm.’ Sadece ses olarak değil, aynı zamanda zihinde bir kısırtı, bir işaret uyandıran vasıtalar olarak kavradığım ilk sözcüklerdi bunlar. Ta içimden bir yerlerden biliyordum anlamlarını. Sözcükleri tanıdığım anda zihnime birbiri ardına benzeşimler, çağrışımlar hücum etti. Gözlerimin önündeki dünya bir anda değişivermişti. Sonradan çiftçi ve kızı olduğunu öğrendiğim bu iki kişi, benim gözümde birer hükümdar, birer melekti. Kelimelerin, hakikatin kapılarını araladığı o ışık diyarına doğru bana rehberlik etmişlerdi. Günün büyük bölümünü o dinlenme yerinde kalarak ve baba kızın sessiz sohbetini dinleyerek geçirdim. İkisi de içeri hiç girmeyince –hiçbir zaman girmiyorlardı zaten- samanlığı yavaş yavaş meskenim belledim. Nasıl yaşadığımı sormak istiyorsun bana, değil mi? Seninkilerden çok daha mütevazı ihtiyaçlarım sayesinde. Lüks içinde yaşayıp giden insanlardan çok daha katı bir diyetle ayakta durabiliyorum ben. En ufak bir rahatsızlık hissetmeden ağaçlardaki yaprakları yiyip derelerin suyunu içebiliyorum. Tabii bundan daha iyi yiyeceklerim de vardı. Çiftçi ve kızı kulübenin arkasındaki küçük bir barakaya şalgam yığmıştı, ben de gecenin ilerleyen saatlerinde onları alıp dünyanın en lezzetli şeyini yiyormuşum gibi karnımı tıka basa doyuruyordum. Ne var ki çok geçmeden çiftçiyle kızının, ekinlerin kaybolması karşısında nasıl hayrete düştüklerini

duydum. Suçun sıçanlarda ve tilkilerde olduğunu düşünüyorlardı. Bu ikilinin iki dudağı arasında çıkıp dünyayı azar azar gözlerimin önüne seren kelimelerin üstümdeki kudretinden az önce söz ettim. Onları dinledikçe, zincirler ve çağrışımlar oluşturarak cümlelere dönüşen yepyeni kelimeler dökülüyordu dudaklarımdan. Dilin etkisi çok derinlere işlemiş olmalı ki uyanışımın ardından dilin yapısına ve dokusuna ait tüm ayrıntılar, içimde bir yerlerde canlanıverdi.

“En ufak bir rahatsızlık ya da tehlike olmaksızın sıcaklığın yoğunluğuna, soğukun aşırılığına katlanabilen bir yapım vardı ama yine de giysi ihtiyacı hissediyordum. Uykuya yattığımda senin kara pelerinine sarınmıştım ancak yabancıların arasında yol alabilmek için daha iyi ve daha uygun giyinmem gerektiğini biliyordum. Bu yüzden bir akşam, bu tür eşyaları bulabileceğim bir köy ya da kasaba arayışı içinde halicin bataklıklarına doğru yola çıktım. Kıyıdan ayrılmamam ve şansımın yaver gitmesi sayesinde Gravesend kasabasına geldim. Gecenin o saatinde kasabanın sokakları hayli sessiz ve tenhaydı. Dar caddelerden birinde bir terzi ve erkek giyim satıcısının tabelasını gördüm. Kapıyı hiç zorlanmadan açtım ve orada, karanlıkta, şu an üstümde gördüğün keten giysiler de dâhil, ihtiyacım olan her şeyi üstüme geçirdim. Nasıl, tam bir centilmen olmuşum, değil mi?

“Ardından samanlığıma dönerek yatıp uyudum. Çiftçi ile kızının erkenden kalkışlarını bekler ve bundan keyif alır olmuştum. Kızın çocuksu gevezelikleri benim kulağıma müzik gibi geliyordu ve aralarındaki en küçük ve önemsiz sohbeti dahi merakla dinliyordum. Yeni giysilerimden de aldığım cesaretle baba kızı uzak tarlalarda çalışırken gördüğüm bir sırada kulübelerine girip yaşadıkları ortamı inceledim. Sade masa ve sandalyeleri, taş şöminenin başındaki iki koltuğuyla hayli mütevazı bir evdi burası. Fakat derli toplu ve temiz olmanın yanında, tarifi imkânsız bir konforu vardı. Onlarla aynı hayatı paylaşmanın nasıl olacağını hayal ettim ama böyle bir şey henüz gücümün ötesindeydi. Ardından kitaplarla dolu rafı gördüm. Sırf meraktan, bir kitap alarak kulübeden çıktım.

“*Robinson Crusoe*’yla bir hazine çıkmıştı karşıma. Kelimeleri ilk başta bir perde arkasından görür gibiydim; hepsi bana aşına

geliyordu ama bilmediğim bir dilde yazılmış gibiydiler. Yine de ses ve konuşmada olduğu gibi, okumada da etrafımda bir dünyanın belirmeye başladığını hissettim. Kelimelerin gücü sanki varlığımın derinliklerinden yükseliyordu. Öyle ki sözleri ve cümleleri tanıdığım anda kendimi de tanıyordum. Kelimeleri sesli okuduğumda birbirlerini müthiş bir uyumla takip ettiklerini gördüm; her biri bir sonrakini tamamlıyor, birlikte anlamın o muazzam müziğini oluşturuyorlardı. Önceki yaşamımda okumayı seven biri olmalıydım ki önümdeki sayfaları büyük bir hevesle tetkik ediyordum. Issız adaya düşen kazazedenin maceraları karşısında öyle büyülenmişim ki ne güneşin battığını fark ediyordum ne de ayın doğduğunu. Adeta yaşamak için okuyordum. Okumak sahiden de yaşamaktı benim için. Bambaşka bir var oluşun içine girmek, alışılmadık bir manzaraya yeni açılmış gözlerle bakmak bir tür mutluluktu. Kitapta yazarları bir kez daha sesli okuduğumda sesimde bir melodinin geliştiğini fark ettim. Kelimeler besliyordu beni. Aklın yaratıcı bir güç olduğunu söylemişim sana, o masumiyetimle insani tutkuların içgüdüsel ifadesini de artık öğrenebileceğime inanıyordum. Doğal bir insandıysam eğer, yapım itibarıyla müşfik olmalıydım.

“Çiftçi ile kızının çalışırken birbirlerine söylediklerinden, kızın annesinin bölgede yaygın bir hastalık olan sıtmadan öldüğünü ve bataklıkların iki mil kadar ötesindeki ‘tarlalar’ diye andıkları yerde, küçük bir kilise avlusuna gömüldüğünü öğrenmişim. Baba kız hayatlarını idame ettirmek için var güçleriyle çalışıyorlardı ama ben de onlara yardım etmenin yolunu keşfetmişim. Gecenin geç saatlerinde onlar için şalgam ya da başka kökler toplayıp yiyeceklerini sakladıkları barakaya bırakıyordum. Muazzam gücüm sayesinde onlara yakacak odun ve kuru kütük buluyor, küçük bahçelerinin hemen yanına istifliyordum. Bu armağanlar karşısında şaşırıyorlardı ama baba, ödülleri kaynağı olarak bölgenin ‘iyi ruhlarını’ ya da ‘perile-ri’ gösteriyordu.

“Kız elbette alması gereken eğitimi alamıyordu ama babası onu temel konularda bilgilendirmeye çalışıyordu. Akşamları kızına okuma yazmayı öğretiyor olmalıydı ki sabahları kız öğrendiği bölümleri o berrak sesiyle babasına tekrarlıyordu. Doğrusu

onun sayesinde ben de şiirin sıkıntılı ruhu yatıştırma, zihni ebedi düşüncelere yöneltme yönündeki gücünü keşfettim:

*"... o huzurlu ruh hali
Bu anlaşılmaz dünyanın
Gizeminin verdiği külfetin,
Ezici ve yorgun ağırlığının hafiflediği
O dingin, huzurlu ruh hali..."*

"İtiraf etmeliyim ki bu kadarını hatırlıyorum. Baba kızını ülke tarihi konusunda, bu nehir bölgesinden sükûneti bozmaksızın gelip geçmiş tüm büyük olaylar konusunda eğitiyordu. Böylece ben de eski zamanlarda yapılmış savaşları, antik medeniyetlerin kalıntılarını, nehirde yelken açmış Romalıları, Saksonları, Normanları öğrendim. Yaratılış hikâyesini, Âdem ile Havva'yı, ateşten kılıcı olan meleği dinlerken, ben de kızın şaşkınlığını paylaşıyordum. Baba, dünyanın en kutsal kitabı diye tasvir ettiği şeyi, kızının yakından tanıyabilmesi için ona *İncil*'den pasajlar okuyordu. Şunu söylemeliyim ki onun okuduğu cümleleri dinledikten sonra ben de kitaba aynı hürmetle yaklaştım ve ertesi günkü dersi hevesle beklemeye başladım.

"Vaktimi hep böyle geçirsem hiç şikâyetim olmayacaktı sanırım. Geceleri halicin bataklıklarında geziniyor, rüzgâra karşı şarkılar söyleyip yeryüzüyle bir bütün oluyordum. Yere uzanıp öğrendiğim kelimeleri, kavradığım şeyleri fısıldıyordum. Güneş kadar özgür, güneş kadar yalnızdım. Nehrin suları ve dalgaları nerede yükselirse, orası benim yuvamdı; baykuşlarla tilkiler nereyi mesken tutarsa, orasıydı dostlarımla gece gezginlerimin mekânı. Bir keyif vardı patikasız, ıssız tarlalarda, bir kendinden geçiş vardı yalnız kıyılarda. Sessizce oturup tepemde dönüp duran gökleri izliyor, varlığımın kaynağı onlar mıdır, diye merak ediyordum. Yoksa nehrin sessizce akıp giden sularından mı gelmişim? Ya da dünyanın tüm bitki ve çiçeklerini besleyen yumuşacık topraktan... Günün ilk ışığıyla birlikte yanıma bir güvercin geldiğinde, onun var oluşuna katılıp yeri gagaıyordum; başımın üstünden bir martı uçtuğunda, onun süzülen bedenine eşlik ediyordum; kıyıda bir su samurunu izlerken, uzuvlarının zarafeti-

ni hissediyordum. Artık tüm varlıklarda, benim de ortak olduğum, özünde enerji ve sevinç yatan, tek bir yaşamın gücünü sezebiliyordum.

“Hakiki varlığımın farkına varmasam, sonsuza dek bu mutluluk hali içinde yaşayıp gidebilirdim. Başını çeviriyorsun, değil mi? Kökenime dair en ufak bir hatıram yoktu ama konuşma içgüdüm ve kelimeleri kavrayışım, önceden farklı bir formda burada var olduğum konusunda beni temin ediyordu. Sonra aklıma senin masandan aldığım ve pelerininin geniş ceplerine tıktığım kâğıtlar geldi. O güne kadar hiç lazım olmamışlardı ama şimdi kendi içimdeki anlama kabiliyetini keşfetmiştim ve o kâğıtlara farklı bir gözle bakabilirdim. Yaratılışımdan önceki haftaları ve içine düştüğüm, sana getirildiğim o rezil şartları kaleme aldığın günlüğü bulduğumu gayet iyi biliyorsun. İşte burada; eserinin ispatı. Öldüğümü bilmeden beni ölümün hiçliğinden kurtaran sendin. Sen beni tutup çıkardın mezardan, içimde yepyeni düşüncelerin, yepyeni hislerin yeşerdiği ışığa, havaya doğru bir kez daha sen yol gösterdin bana. Tüm bunlar için minnettarım desem, inanır mısın ki? Üstünde verem izleri taşıyan bir genç olduğumu biliyorum artık. Benden Londra’daki bir hastanede okuyan bir tıp öğrencisi olarak söz ettiğini de biliyorum. Bir kız kardeşim vardı eskiden, değil mi? Ölene kadar o bakmıştı bana? Ah, keşke sonsuza dek devam etseydi ölümüm! Çünkü çok geçmeden öğrendim ki yeniden yaşamak, bana bakanların gözünde korkunç bir varlık olmak demektir. Yeni görüntüm, siz insanların çok daha tiksiniç bir örneğinden ibaretti, hatta sizlere benzerliğim, görüntümü daha da iğrençleştiriyordu. Çok geçmeden saklanmam ve yüzümü her canlının gözünden gizlemem gerektiğini öğrendim. Bir adım sesi duysam fırlayıp karanlık ve sessiz bir köşe aramam gerekiyordu. Nasıl öğrendim sence bu dersleri?

“Olabilecek en can yakıcı, en utanç verici şekillerde. Baba kızın seslerine öyle alışmıştım ki kendimi neredeyse onlardan biri sanıyordum. Onların kabulünü göreceğim, hatta bir dost, bir misafir olarak kulübelerine buyur edileceğim zamanları hayal edebiliyordum. Sonra bir sabah babayı ayın gelgit etkisini tartışırken, birkaç yıl önce civar tarlaların tamamını sular altında bırakan gelgiti anlatırken duydum.

“ ‘Ah,’ dedim, ‘ay ne müthiş bir büyücüdür.’

“Yüksek sesle konuştuğumun farkında değildim. Sözlerim bir sessizlikle karşılandı. Az sonra baba korku dolu bir sesle, ‘Kim var orada?’ diye bağırdı. ‘Çık ortaya çabuk!’

“ ‘Sesi çok güzel ama,’ dedi kız. ‘Lütfen çıkar mısınız, beyefendi.’

“ ‘Korkarım ki kendim, gözünüze o kadar hoş görünmeye-bilirim,’ dedim.

“ ‘Pek yabancı görmeyiz buralarda ama korkmayız da,’ diye cevap verdi kız.

“Adımların giderek samanlığa yaklaştığını duyunca ister istemez bir köşeye sindim. Sonra açıklıkta kızın silüetini gördüm.

“Gözlerinin loş ışığa alışması birkaç dakika sürdü, ardından beni gördü. O güne dek kimsenin yüzünde böyle bir korku ve dehşet görmemiştim. Anlaşılmaz bir ses çıkardıktan sonra bayılıp yere düştü. Babası kıza seslendi –ismi Jane’di– ve koşarak samanlığa geldi. Beni anında görüverdi. ‘Aman Tanrım! Nesin sen öyle?’ dedi. Yüzündeki ıstırap ve dehşeti asla unutmayacağım.

“Kızını kollarına aldığı gibi korkudan doğan bir kuvvetle hızla tarlalara doğru kaçtı. İğrenç bir şeyden kaçarmış gibi kaçmışlardı benden. Kendini insanlara dost olmaya layık gören ben, onların gözünde dehşet verici, kâbus gibi bir varlıktım. Kızın samanlıkta yığıldığı noktaya gittim ve ayağımı çılgınca yere vurmaya başladım. Sonra dizlerimin üstüne çöküp yeri yumrukladım. Ulumuş, haykırmış da olabilirim, hatırlamıyorum. Fakat düşüncelerim babaya, kıza, insan denen türe ve yaratıcım olan sana karşı öfke ve intikamla doluydu!

“O amaçsız çaresizlik içinde ne kadar kaldım bilemiyorum. Ondan sonra anladım ki insanlardan asla anlayış bekleyemeyecektim, oysa yeryüzünde küçücük bir canlıya dahi zarar vermemiştim. Nerede hata yapmışım? İşte bu perişanlık içinde bir süre oturduktan sonra birtakım at ve insan sesleriyle kendime geldim. Tabiatüstü bir işitme kabiliyetim vardır –sen bilirsin bunu herhalde– o sayede henüz uzakta olduklarını anlamıştım. Fakat giderek yaklaşıyorlardı.

“Yaklaşan atların huzursuz olduklarını hissettim ve büyük, iğrenç bir suç işlemişim gibi samanlıktan kaçtım. Gelirken beni

göremesinler diye koşarak kulübenin arkasına gittim ve kurumuş küçük bir dere yatağına saklandım. O an yaşayan –ve ölü– her şeyden nefret ettim ama yine de titreyerek saklandığım yerde kaldım. Gelen herkesle, atlarıyla adamlarıyla kolayca yüzleşebildim ama karşımdakilerde uyandırdığım dehşet duygusunu bir kez daha sınava tabi tutacak halim yoktu. Sonunda kulübeye yaklaşanları gördüm; sekiz kişiydiler ve çiftçiyle birlikte üçünün tüfeği vardı. Çiftçi önceden saklandığım samanlığı işaret etti. İçlerinden biri bağırarak, uyarı ya da savuma niteliğinde bir şeyler söyledi ve silahlarını doğrultarak hep birlikte ağır ağır samanlığa yaklaştılar. Beni bulamadılar tabii. Ardından dönüp kulübeye doğru ilerlemeye başladılar. Kulübenin etrafını kuşattılar ve çiftçi içeri girdi. Ancak birkaç dakika sonra dışarı çıktı. Aralarında biraz tartıştıktan sonra ikili gruplar halinde çevreye dağıldılar. Bunun üzerine ben de arazi seviyesinin altında kalabilmek için dere yatağına indim. İçlerinden ikisi yanıma bayağı yaklaştı. Konuşmalarını duyabiliyordum. Bir tanesi ‘iblis’ ya da ‘canavar’ gibi bir şeyler haykırıyordu. Yörenin efsanelerinden ve Moldwark diye bildikleri bir şeyin varlığından söz ettiler. Fakat bilgileri besbelli yüzeysel ve yetersizdi. Saklandığım yerin yakınından geçerek kulübenin yanında diğerlerine katıldılar. Aralarında bir süre tartıştıktan sonra ayrıldılar.

“Bense karanlık bastırana kadar bekledim, sonra geri döndüm. Utancım ve kederim bir kez daha öfkeye dönüşmüştü. Nasıl olur da beni ‘iblis’ ya da ‘canavar’ diye tasvir edebilirlerdi? Sadece kendi hapishanem içinde yaşıyor, var oluyor, hareket ediyordum ben.

“Etraftan dallar ve odunlar toplayıp küçük kulübenin içinde üst üste yığdım. O sırada denizden şiddetli bir rüzgâr gelip yıldızları gölgeleyen bulutları dağıttı. Bu durum bir anda beni amacıma yöneltti ve bir ağacın kuru dallarını tutuşturuverdim. O amansız öfke içinde, bir yandan batı ufkunda kocaman ayı izlerken bir yandan da kulübenin etrafında dans etmeye başladım. Ardından müthiş bir zafer çılgılığıyla kulübeyi ateşe verdim. Rüzgâr çok geçmeden alevleri tüm kulübeyi saracak kadar azdırdı ve kulübe kısa süre içinde dumanları tüten bir harabeye dönüştü. Amacıma ulaşımtım.

“Dönüp küle dönmüş kulübenin içine girdim, kararmış zeminde uzanıp uykuya daldım. Sonra taptaze bir enerjiyle uyan-dım. Evet, bu duyguyu aktarmalıyım sana. Hangi formda olursa olsun ısının, üstümde bir iyileştirme, canlandırma etkisi var. Artık fırtına ve şimşeğin gelişini önceden tahmin edebiliyorum. Burun deliklerime işleyen kokudan, yaklaştıklarını anlayabiliyorum ve onların yaklaşmasıyla birlikte tüm varlığımla bir heyecana kapılıyorum. Yıldırım beni güçlendiriyor, ki senin doğumum üstüne yazdığın notları okuduğumda bunun nedenini de anladım. İnsan bedeninin elektriksel prensiplerini çözmüştün, nitekim ben de burada onların gücüne tanıklık edebilirim. Şimşekle gök gürültüsüyle flört ettim, halicin tepelerinde gezinen fırtınalarla kendimden geçtim. Sonsuzluğa can veren, engin bir temel gücün varlığını hissettim.

“Ayrıca senin notlarını okurken, beni buluşunla ilgili hikâyeyle de yakından ilgilendim. Beni sana getiren, karşılığında para alan adamlardan bahsetmiştin. Onları merak etmeye başladım. Smithfield’de *The Fortune of War* diye bir birahanenin adı geçiyordu. Bu şehrin büyük labirentinde o birahaneyi bulabileceğime inanıyordum. Haliçten dışarı adım atmadan önce olabildiğince sarınıp sarmalanarak kendimi gizlemem gerektiğini artık biliyordum. Sıkı sıkı giyindim. Üstüme senin büyük pelerini geçirdim, belimdeki kuşağı yüzüme sararak sadece gözlerimle alnımın açıkta kalmasını sağladım. Bu şekilde fark edilmeden insan içinde dolaşabilmeyi umuyordum. Şans eseri dondurucu bir sis vardı ve halkın büyük bölümü pustan korunmak için ağız ve burunlarını atkı ve mendillerle kapamıştı. Böylece kalabalığın arasında dikkat çekmeden dolaşabildim; tabii çok yakınıma gelip de –nasıl desem– sıradan biri olmadığımı fark edenler hariç.

“Bu kılıkla bir akşam Smithfield’a gittim ve orada insanlara hastanenin yerini sordum. O bölgeyi iyi bilirsin sen, değil mi? Birahane hastane girişinden sadece birkaç yarda ötedeydi, yaklaştığımda içeriden gelen gürültüyü, küfürleri duydum. Kapının hemen ötesinde, köşede beklemeye başladım. O üç adamın yolunu gözlüyordum. O gece yağmur yağıyordu ama serin dam-lalar bedenime değmiyordu bile. Güçlü bir ısı kaynağı olduğumdan su vücudumda hemen dağılıp gidiyordu. Yanımdan telaşla

geçen pek çok kişi oldu ama içlerinden teki bile başını kaldırıp yüzüme bakmadı. Karanlık bir gecede, karanlık bir yabancidan herkes uzak duruyordu.

"Tavernaya gelip giden çok olduysa da dışarı genelde tek kişi ya da ikili olarak çıkıyorlardı. Kimisi sendeleyerek gecenin içine karışıyor, kimisi yağmurda hımbıl hımbıl yürüyor, kimisi de Smithfield'ın taş döşeli yollarında koşuyordu. Bense kendimi amacıma öyle kaptırmıştım ki beklemekten hiç yorulmuyordum. Nihayetinde üç adam gecenin karanlığına adım attı. İçlerinden biri arkadaşına, köpeğiymiş gibi koca bir tekme savurdu. İşte o an onların aradığım üç adam olduğunu anladım. Aramıza mesafe koyarak küçük bir caddede peşlerine takıldım. Bir köşeyi döndüler, orada durdular ve bir paranın bölüşülmesi konusunda çekişmeli bir tartışmaya başladılar. Besbelli bir mezar soygunundan elde ettikleri paraydı tartışmanın konusu. Bense öte yanda duvara yaslandım ve yumuşak bir sesle konuştum.

" 'Beyler, kız kardeşim nerede?'

" 'Kimdir o?'

" 'Dostlarınızdan biri. Tekrar soruyorum. Kız kardeşim nerede?'

"Sonra köşeyi dönüp karşılarına dikildim.

"Sanırım içlerinden biri beni tanır gibi oldu. 'Sen de nesin be?'

" 'Gayet iyi biliyorsunuz, ne olduğumu.' Sargıyı açıp onlara yüzümü gösterdim.

"Bir tanesi çılgık atarak deli gibi kaçmaya yeltendi ama hareket etmesine izin vermeden onu kolundan sıkıca yakaladım.

" 'Gördüğünüz gibi,' dedim, 'ölüler de çok hızlı davranabiliyor. Söyleyin bakalım, nerede kardeşim?'

"En büyük olanları öyle bir korkuya kapılmıştı ki konuşamıyordu. Öteki, yüzünde muazzam bir kaygı ifadesiyle bana bakıyordu. Onu şiddetle sarstım ve bu arada sanırım kol kemiklerinden birini kırdım. Adam acıyla haykırdı.

" 'Bu daha hiçbir şey değil,' dedim, 'kardeşimin yerini söylemezseniz, çekeceğiniz çok acılar var daha. Hatırlıyorsunuzdur eminim. Cesedimi kardeşimden alıp nehirden Bay Frankenstein'a götürmüştünüz. Para karşılığında satmıştınız beni. Nerede kardeşim?'

“ ‘Bermondsey’de, Broken Dock’ta.’ Devam edemeyecek kadar afallamış ya da korkmuş gibiydi, ben de yeniden sarstım. ‘Nehre yaklaşırken sol taraftaki son gecekonduda yaşıyor. Üçüncü katta. Oyuncak yapıyor.’

“ ‘İsmi ne?’

“ ‘Annie. Annie Keat.’

“Adamın kolunu iyice sıktım, bir kez daha acıyla haykırdı. ‘Ya benimki ne?’

“ ‘Jack.’

“Kolu bıraktım. Serbest olduklarını anladıkları anda arkalarını dönüp koşmaya başladılar. Bense bir süre durup kaçmalarını izledim, sonra kuşağı yüzüme sararak Smithfield’a döndüm.

“Jack Keat ismini ancak uzaklardaki bir yankı gibi anımsıyordum. Sanki kavrayamayacağım kadar bastırılmış ve ani bir biçimde, göğün bir gürlemesi, şimşeğin anlık bir çakışıyla ifşa edilmişti bana. İşte böyleydi, geçmişte kalmış bu isim.

“Kardeşimi bulmak için vakit çok geç olmuştu. Ben de nehirde halice döndüm ve kulübenin kararmış harabeleri üstüne kıvrılıp yattım. Kimse dönmemişti buraya, kanımca da asla dönmeyecekti. Yörede karanlık bir nokta olarak bellenmişti orası.

“Birkaç gün dinlenmeye ve sessizce düşünmeye çekildim. Kimi zaman gözlerimi yere dikip oturdum ve böyle anlarda bir taş olmayı yeğledim. Yaşayıp da sevilmemektense ölmek daha iyi değil miydi? Yok olmayı arzuluyordum. Acaba iki kere ölebilecek bir canlı var mıydı? İşte böyle yüzleştim fırtınalarla, beni önlerine katıp götürmeleri ümidinden mahrum... Işık canlandırıyordu beni. Güneş canlandırıyordu beni. Tam anlamıyla yok olup gidebilmek için hasret çekip dua ettim ama çaresizliğim dualarımdan güçlüydü. Öleliyordum. Devam etmek zorundaydım. Kaderim buydu. Neysem oydu. Artık Jack Keat değildim, herhangi bir akıbetten daha derin, daha karanlıktım.

“Böyle geçen birkaç gün ve gecenin ardından kardeşimi ziyaret etmek üzere geri döndüm. Yine kendimi sarıp sarmaladım ve bir akşam vakti haliçten Bermondsey ve Broken Dock’a yüzdüm. Sadece gece vakti kaçabilirdim gözlerden; nehirde yüzen karanlık bir cisim kimsede merak uyandırmayacaktı. Merdivenleri tırmanırken üstümdeki su kurudu. Pelerinin cebinden şap-

kayı –senin şapkanı– çıkarıp başıma taktım. Sonra yine yüzümü sarmaladım. Cani bana gececondunun yerini söylemişti; tahta iskelenin yakınında ve onun harap görünümünü paylaştan, yıkık bir yapıydı. Odaların bir iki tanesinde sönmüş mumlar vardı, pencerelere ise bezler, örtüler gerilmişti. Üçüncü kattaki pencereye baktım. Uzak bir köşede yağ lambası yanıyormuş gibi titrek bir ışık görülüyordu. O oda ölümüne tanıklık etmişti. Ardından kardeşimin odada bir aşağı bir yukarı dolanmasını izlemeye koyuldum. Varlığım sinirlerini germiş gibiydi. Pencereye gelip dışarı baktığında hemen gölgelere sığındım. Loş ışıkta onu tam olarak seçemiyordum ama gözüme dünyanın en güzel varlığı gibi görünüyordu. Duruşunda tarif edemeyeceğim bir aşinalık vardı; sanki hastalığımda üstüme eğilişini hatırlar gibiydim. O günlere dair gerçek bir anım olduğu söylenemez ama bir yandan da *varmış gibiydi*. Pencerede düşüncelere dalıp giden kardeşim, birkaç dakika sonra çekilip ışığı söndürdü.

“Bense eşikten geçerek belli belirsiz anımsadığım bir şeyin hayalini andıran, loş bir hole girdim. Acaba gerçek dünya ölümlerin gözüne hayaletlerle dolu, hayali bir dünya gibi mi görünüyordu? Üçüncü katta iki kapı vardı, içgüdüsel olarak soldakine yöneldim. Fiziksel bedenimin orada gömülü bir anısı vardı sanki. Kapıda bir an duraksadım. Aklını kaçırarak derecede korkutmadan kendimi nasıl tanıtabilirdim kardeşime? Onunla konuşmayı canı gönülden istiyordum ama ölü ağabeyini serinkanlılıkla karşılaşmasını da bekleyemezdim. Kulağımı kapıya dayadım ve içeriden sesler duydum. Ani bir dürtüyle kapıyı tıklattım ve ‘Annie!’ diye fısıldadım.

“ ‘Kim var orada?’

“ ‘Annie!’

“ ‘Tanıyorum ben bu sesi. Kimsin söyle!’

“Onu korkutma çekincem geri dönünce telaşla merdivenlerden inip dışarı çıktım. Pencere açılınca saklandım, kardeşimse dışarı uzandı. ‘Annie!’ diye seslendim tekrar.

“O ise pencereyi kapadı ve birkaç dakika sonra hızla merdivenlerden inerek, sırtında şalıyla, başı bonesiz, sokağa çıktı. Uzun saçları omuzlarına düşüyordu ve heyecanlanmış ya da gerilmiş gibi bir hali vardı. Çabucak bir kapı aralığına çekildiğim

için beni yine göremedi. Saklandığım yerden baktığımda onu etrafına bakınarak nehir aşağı koşarken gördüm. Belli bir mesafeden peşine takıldım ama onunla konuşma arzumu daha fazla bastıramıyordum. Bunun üzerine yavaşça yaklaştım. 'Annie, korkma. Sana asla zarar vermem. Hayır. Etrafına bakınma.'

" 'Bu ses...'

" 'Tanıdın mı beni?'

" 'Rüya görüyor olsam, tanıdım derdim.'

" 'Rüya görmüyorsun. Ağabeyini hatırladın mı?'

" 'Aman Tanrım, nesen sen?' Arkasını döndü ve beni gördüğü anda çığlığı bastı. 'Aman Tanrım! Mezardan çıkmışsın!'

"Kardeşim bir korku hezeyanıyla nehir kıyısına doğru koşmaya başladı. Hiç duraksamadan koşarak, kapıldığı dehşetin etkisiyle kendini nehre attı. Bense onun bana verdiği tepki karşısında bir an ne yapacağımı bilemez, çaresiz halde kalakaldım. Sonra nehre atladığım gibi ona doğru yüzmeye başladım. Thames o noktada epey derindir, yükselen suyun akıntısı da kardeşimi biraz öteye taşımıştı. Az sonra yanına vardım ve onu sudan çıkardım. Ne var ki hiç kımıldamıyordu. Tekrar kıyıya döndüm ve kardeşimi kaldırıma yatırdım. Ama o yaşamıyordu artık. Belki korkudan, bilemiyorum, belki de suya battığı için, ölmüştü. Tek bildiğim ölümünden benim sorumlu olduğumdu. Bir dost, bir yoldaş olması için onu arayıp bulan ben, kızın katili olmuştum. Müthiş bir kederle kardeşimin üstüne yığılarak, nehrin kıyısında uludum. Fakat sonra koşan adımlar ve haykırışlar duydum. O perişan halimde bile kendimi koruma içgüdümü yitirmemiştim. Hemen suya daldım.

"Karanlığa sığındığım için görünmediğimi düşünerek, hızla halice doğru yüzdüm.

"İstirabın ebediyetle aynı mizacı paylaştığını okumuştum bir yerde; kalıcı, muallak ve karanlık. Aynen böyleydi benim tecrübem de. Öyle çirkin bir varlıktım ki kendi kardeşim bile benden kaçabilmek için canından olmuştu. Oysa görünüşümü affederek, ortaya koyabileceğim mükemmel niteliklerim uğruna zamanla beni sevebileceğini düşünmüştüm. Boş bir ümitti bu. Korkuyla haykırarak kaçmıştı benden. Bense ağlayamıyordum. Buna bir açıklaman var mı? Gözyaşım yok. Sanırım doğum anımdaki

ısı kavurdu beni. Fakat ağlayamasam da ağıt yakabilirdim. Hayata döndüğüm güne lanet okudum, tarifsiz bir hınçla sana lanet okudum ama tüm bunları farklı bir biçimde ifade ettim. Seni aradım. Yaşadığın yeri buldum. İlk başta kendimi celladın olarak görüyordum fakat aramızda hiçbir insani gücün yok edemeyeceği bir bağ vardı, dolayısıyla elime hâkim oldum. Onun yerine en yakınlarını izlemeye aldım ve tıpkı kardeşim gibi, genç ve masum olanını seçtim. Gerisini biliyorsun zaten.”

On Beş

Konuşmasını bitirmiş, bana sırtını çevirerek, Thames'e dönmüştü. Güçlü bir duygunun etkisi altında olduğunu görebiliyor, perişan haline neredeyse acıyacak gibi oluyordum. Yeryüzü üzerinde, yeryüzünün kendisine veremeyeceği bir şeyin peşinde dolanıp durmaya mahkûmdu; sevgi, dostluk, merhamet, ondan esirgenmişti. Ölemediği, ürkütücü varlığına dair niteliklerin daima yenilediği doğruysa eğer, bu yalnızlık içinde yaşayıp gitmek zorundaydı. "Ben ne yapabilirdim ki?" dedim.

"Ne mi yapardın? Bir hayat yarattıysan, sorumluluğunu almak zorundasın. Sorumlu *sensin* burada!"

"Bir daha hayat yaratmayacağım. O konuda ant içiyorum sana."

"Çok yetersiz bir cevap bu, beyefendi. Aramızdaki bağın farkında değil misin? Asla feshedilemeyecek ateşten bir antlaşma var aramızda. Seninle öyle sıkı sıkıya bağlıyız ki aynı insan olmamız bile mümkün. Senin ellerinde yaratılıp şekillendirildim ben." O anda dönüp yüzüme baktı. "Senden başka kimsem yok. Sen de mi terk edeceksin beni? Son umudumsun. Son sığınağımsın." Başımı önüme eğerek ağladım. "Kendin için ağlıyorsun, benim için değil."

"Acıyorum sana."

"Acımanı kendine sakla."

"Seni ıstırabından kurtarmak için her şeyi veririm. Seni bir kez daha cansız maddeye dönüştürebileceksem, bunu memnuniyetle yaparım. İster misin?"

İkimiz de uzun süre sessiz kaldık. Ben hâlâ oturuyordum, o ise ıstırap dolu bir dalgınlıkla atölyeyi arşınlayıp duruyordu. Sonunda sandalyemin yanında durdu. "Çocuğun olabilirim senin. Ya da hizmetkârın. Kollarım seni, korurum."

"Mümkün değil."

"Mümkün değil mi? Öyle bir kelime bilmiyorum ben. Aramızda sarsılmaz bir bağ var, ne demek 'mümkün değil'?"

"Ürkütücü bir bağ, o sözünü ettiğin. Terk edilmişliğin karanlık bir temsilcisi oldun sen."

"Senin iradenle."

"Niyetim kötü değildi. Sonsuz ihsan sahibi bir varlık yaratmak istemiştim. Tabiat güçlerinin el ele verip içinde yepyeni bir manevi varlık uyandırdığı birini yaratmak istedim. İnsanlığın kusursuzlaştırılabileceğine inandım..."

"Ah, hiç sözünü etme şunun. Senin deyişinle, beni 'uyandırdığından' beri korku, keder ve şiddetten başka hiçbir şeye tanıklık etmedim."

"O söylediklerinin hepsine sen neden oldun."

"Nihai nedeni sensin ama."

"Dinle beni. Dostlarımla ortak, yepyeni bir özgürlük ve esirgemezlik inancım vardı benim. Amacım onu daha da geliştirmekti."

"O halde yeni inancının bir yanılgı olduğu ortaya çıktı demektir. İnsanlık hiç de gelişmedi."

"O konuda yanılıyorsun. İlimlerde mutlaka ilerleme olacaktır, olmalıdır."

"Kendi kaydettiğin ilerlemeye baksana. İşte karşında duruyorum."

Benim üzerimden kendini muzaffer hissettiğini görünce, merhametim öfkeye dönüştü. "Üstündeki hakkımdan feragat ediyorum. Yalvarıyorum sana, uzaklara bir yerlere çekil ve insanlara daha fazla acı çekirtme."

"Uzaklardaki bir çöle ya da adaya yerleşmemi istiyorsun demek? Ya da belki yüce dağlar arasındaki buzullara?"

"Bu dünyadan uzak bir yer olsun da, neresi olursa olsun."

"Demek benim ıstırabım senin huzurundan daha değersiz."

"Herkesin huzurundan."

“Enteresan bir teklif doğrusu. O durumda ben de senden, süreceğim münzevi yaşamda bana eşlik edecek birini oluşturmanı istiyorum.”

“Ne?”

“Bana eş olabilecek, benimle aynı tabiatla ve özellikte birini yarat.”

“Delilik bu.”

“Neresi delilik? Tüm dünyadan dışlanmış olacağız ama birbirimizden asla ayrılmayacağız. Mutluluk süreceğiz demiyorum ama en azından acı çekmekten kurtulmuş olacağız. Kiminle konuşabilirim ki ben, düşünsene? Hiç kimsem yok. Koca dünyada yapayalnızım. Bilir misin bu ıstırabı? Hiç sanmam bildiğini. Tam anlamıyla dışlanmanın, görülmeden, duyulmadan yaşamın kıyısına itilmenin nasıl bir his olduğunu hiç tecrübe etmedin. Haykırısam kulak verecek kimsem yok. Ruhum acılar içinde kıvransa, avutanım yok. Yalnızlığımı gidermek senin elinde. Çok görme bana bunu.”

“Nasıl girişebilirim ki böyle canavarca bir işe? Aletlerimin hepsi mahvoldu... senin elinde.”

“Mesele sadece bir masraf meselesi. O kadar. Elektrik gücünün nasıl üretileceğini biliyorsun zaten. Makineleri kendin yapabilirsin.”

“Ciddi ciddi mezardan bir dişi çıkarıp canlandırmamı mı istiyorsun?”

“Razı olursan eğer, şu yüzümü bundan sonra bir daha ne sen göreceksin ne de başka bir insan. Eşimle birlikte basit ve zarsız bir hayat süreceğiz. Cömert tabiatla yaslayacağız sırtımızı, gözlerden ırak bir adanın ıssızlığına sığınacağız. Derelerden su içecek, meşe palamudu yiyeceğiz. İkimiz birbirimize yeteceğiz.”

Hayret ve endişe içinde oturup kaldım. Sürecin tüm aşamalarını hayalimde canlandırdım: Elektrikli aletlerin üretilişi, bir kadının cesedinin ya da çeşitli parçalarının mezardan alınıp Limehouse’a getirilişi, ışık, ısı ve o korkunç yaratma anı. Ve sonra sahip olacağını bildiğim tüm o güçlerle masadan kalkan bir varlık daha! Peki ya birleşip çocuk yaparlarsa? Hayır. Ölümler hayata canlı getiremez. O kadarından emindim.

“Genç ve güzel olmalı,” dedi.

"Rıza gösteremem böyle bir şeye."

"Bu dünyayı, mutlu bir hayat sürenlere bırakacağız. Diğer varlıkların nefretinden kurtulunca bir zamanlar içimde var olacağını ümit ettiğin tüm o iyiliği ifade etme fırsatım olacak. Sana lanet okuyup öfkelenmeyeceğim artık. Güneşin ışığı adına ant içerim. Seni sonsuza dek rahat bırakacağıma ant içerim."

Bu iddiaları sadece kısa bir süre kafamda tarttım çünkü katlanılmaz sonuçlara yol açabilecek teklif karşısında duyduğum tiksinti ve reddetme arzusu sarsılmaz bir biçimde devam ediyordu. "Düşünülecek şey değil bu."

"Tek mutluluk, tek kurtuluş şansımı da yok mu edeceksin?"

"Güç ve amaç açısından dengin bir eşle, dünyayı daha fazla kasıp kavurma ve acıyla doldurma şansından alıkoyacağım seni."

"Pekâlâ, beyefendi. Korkusuz, dolayısıyla da güçlüyüm ben. Öfke ve intikam arzusuyla dolup taşsam da sana bunu şu an açıkça dile getiriyorum; bundan sonra günlerin korku ve dehşet içinde geçecek. Çok geçmeden bana çektiirdiğin tüm acılardan pişmanlık duyacaksın. Günün birinde sefilliğinin üstüne doğan güneşe lanetler okuyacaksın."

"Emrediyorum sana. Takip etme beni!"

"Ah, bu mudur bütün korkun? Öncelikle şunu bil ki beenden asla kaçamazsın. Bana bir eş yaratmazsan, o zaman seni kendime eş seçerim. Birbirinden ayrılmaz bir ikili oluveririz. Nasıl, bu düşünce seni de benim kadar mutlu etti mi?"

"Dünyanın en uzak köşesine giderim..."

"Sakın ıssızlığa kaçmayı düşünme. Benim içimdeki ıssızlık, çok daha engin. Bulur çıkarırım seni."

"Mantıklı bir anlaşmaya varamaz mıyız?"

"Mantık mı? Mantığın ne alakası var bununla? Aramızda ateşten ve kandan bir antlaşma var."

"Demek gölge gibi peşimden geleceksin ha? O zaman itaatkâr bir yaratık, arzularımın bir kölesi olacaksın."

"Hayır. Her zaman yanında olmayacağım. Sıkça yanında olmayacağım. En beklemediğin zamanda yanında olacağım. Düğün gecende çıkagelsem, nasıl olur mesela?"

"Senin etrafımda olduğunu bildiğim sürece, nasıl olur öyle bir şey?"

“Ben de onu diyorum işte. Köle değilim ben. Efendinin senin. Şunu da unutma, beyefendi; mutlaka ziyaret edeceğim seni.” Kapiya doğru gitti ve gecenin, nehrin gücü karşısında bir coşkuya kapıldı sanki. “Şimdi yeniden halice dönüyorum ve sonsuz ısıtırap andı içiyorum!” dedi.

Saatler boyu, çalışmalarımın kalan yıkıntıların ortasında, sandalyemde oturup; daha doğrusu çöküp kaldım. Kötülüğün sonu gelir ama korku bakidir, derler. Öyle bir var oluş içindeydim ki, ölümden başka çıkışı yoktu. Ve o ilk saatlerde ölümü nasıl ama nasıl da arzuladım! Gün doğana kadar atölyede oturdum, neden sonra ilkel ya da hayvani bir dürtüyle Londra sokaklarından eve döndüm. Şiddetli bir yağmur yağıyordu ama önemsemedim. Sokaklarda sis ve çamur manzaraları yaratan, dehşetimin bir yol- daşından öte bir şey gibi görünmüyordu yağmur gözüme.

Nihayet Jermyn Street'teki kapıma geldiğimde Fred beni şaşkın bir ifadeyle karşıladı. “Su içinde kalmışsınız, efendim. Oluklardan akıp gideceksiniz.”

“İçeri al beni, Fred. Ayakta duracak halim yok.”

Eşikten geçmeme yardım etti ve hemen çizmelerimi çıkarmaya koyuldu. “Burada Fleet kanalını doldurmaya yetecek kadar su var.” Ağırlaşmış yün çoraplarımı sıkmaya başladı. Ardından çamaşır dolabıma giderek birkaç havlu getirdi. Bunlarla yatak odama çekildim ve soyunup yatağıma uzandım.

Kaç saat uyudum, bilemiyorum. Fred'in pırzola ve domates dolu bir tabakla içeri girmesiyle uyandım. Tabağı dikkatle başucuma koydu ve cebinden mühürlü bir mektup çıkardı. “Bu bir beyefendiden geldi,” dedi, “Kim olduğunu tahmin edersiniz.”

Mektup Bysshe'dendi. Marlow'a gelip *kıyı cennetim* dediği yerde kendisine katılmamı rica ediyordu. Teklif üstüne düşünmeye başladığım anda anladım ki son derece tuhaf bir zafiyete yakalanmıştım. Tüm zihinsel enerjimi, gündelik ilişkilere dair tüm şevkimi yitirmiştim. Aslında tüm irade gücümü kaybetmiştim. Eşi benzeri olmayan bir histi bu. Korku ve dehşetten, uysallık ve teslimiyet doğmuştu. Korku beni terk etmemişti. Hayır. Aksine ebedi ortağım, ikizim, gölgem, varlığımın bağlı olduğu bir varlığa dönüşmüştü. Dolayısıyla kaderimi belirleyecek her-

hangi bir konuda kendi adıma karar almayacak ya da almak istemeyecek hale gelmiştim. Fred'in hazırladığı pırzola ve domatesleri yedim ve ona Marlow için valizimi hazırlamasını söyledim. Fred yolculukta bana –kendi kullandığı sokak diliyle ‘eğlenceliğim’ olarak– eşlik edip edemeyeceğini sorduğunda, tereddütsüz kabul ettim.

Kısa bir süre sonra Jermyn Street'ten ayrılıp Catherine Street'ten Marlow'a giden posta arabasına bindik. Fred'in bu arada durmaksızın çene çalması bana büyük bir keyif verdi. Başkentten çıkıp Buckinghamshire'ın tarlalarıyla ağaçlıklarına doğru ilerlerken o gevezelikler beni konuşma ve düşünme zorunluluğundan kurtardı. Fred yol tabelalarını, Kensington çakıl ocaklarını, Chiswick kazlarını ve Brentford'un kötü yollarını gösterdi bana. Suyu girilmez hale gelene kadar kardeşiyle birlikte Thames'de yıkandıklarını anlattı. Londra köprüsünden her gün on iki bin kişinin geçtiğini, Highgate ormanlarında elflerin yaşadığını söyledi. Marlow'un çok “konforlu” bir kasaba olduğunu iddia etti ve Bysshe'nin evini tüccarlar arasında yaptığı samimi soruşturma vasıtasıyla nasıl bulduğunu ayrıntısıyla açıkladı. Kısa bir sessizliğin ardından Daniel Westbrook'un idamına kendisinin de tanıklık ettiğini söyleyiverdi.

“Ne?” dedim. “Ben evden çıktıktan sonra kalkıp Newgate'e mi geldin sen?”

“Evet, efendim. Umarım yanlış bir şey yapmamışımdır. Evde ilgilenmem gereken bir iş yoktu, inanın ki! Her yer tertemiz, pırıl pırıldı.”

“Seni serseri. Beni daimi nöbet tuttuğuna inandırdın bir de.”

“Kimse bir işi daimi olarak yapamaz, Bay Frankenstein. Biraz hava almam gerekiyordu.”

“Newgate'in o berbat havasını...”

“Doğru diyorsunuz, efendim. O güne kadar hiç idam görmemişim. Nasıl bir şey olduğunu görmek istedim.”

“Gördün de.” Ona doğru eğildim. “Ben de gördüm.”

Birden ağlamaya başladım. Arabada öne doğru eğilip davetsiz, beklenmedik gözyaşları döktüm. Fred bana bir mendil uzatıp kendimi toparlayana kadar kımıldamadan camdan dışa-

rı baktı. Sonunda arkama yaslandım ve kafamı deriden yapılma arkalığa dayadım. Thames yanından ilerleyen bir yolda gidiyorduk, nehrin akıntısıysa bulanık ve düzensizdi. Suyun içindeki bir şey akıntıyı kesintiye uğratiyordu. “İşte sınır taşı,” dedi Fred. “Az kaldı varmamıza.”

Gün kararırken hedefimize vardık. Nehir kıyısında hava serin ve nemliydi ama Fred beni hemen kasabanın ana caddesine çıkardı. İki araba alacak kadar geniş ve yağın yağmurdan dolayı çamurluydu cadde ama herhangi bir zorluk yaşamadan geçtik. Güzel dükkânlar ve evlerin dizili olduğu daha küçük bir cadde den sola döndük. “İşte geldik, efendim. Ev burası.”

Yeni inşa edilmiş iki katlı bir villaydı bu. Sade çit örgülü bir verandası, zemin katında kocaman pencereleri vardı. “Kapıyı çalar mısın, Fred?” En ufak takatim yoktu.

Kapıyı Bysshe açtı. Davetten bu kadar kısa süre sonra beni karşısında bulduğuna şaşırmış gibiydi. “Sevgili Frankenstein,” dedi, “hayalet gibi karşımda bittin, biliyor musun, ben de tam senden bahsediyordum! Ah, Tenterden elması gibi tertemiz ovulmuş oğlanımız da gelmiş. İçeri girin.” Çok sayıda çizme ve şemsiyenin bulunduğu dar bir hole girdik. Bysshe’nin şemsiyelere olan tuhaf düşkünlüğünü ve onları kaybetmeye olan bir o kadar güçlü meylini unutmuştum. Bysshe bizi misafir odasına götürdü. Uzun şam işi perdeleri, taşra stili rahat mobilyaları olan, aydınlık bir odaydı burası. Şömine başında orta yaşlı bir bey ile genç bir hanım hararetli bir konuşmaya dalmıştı.

“İşte az önce sizlere anlatmakta olduğum adam,” dedi, Bysshe. “Çok tuhaf bir tesadüf doğrusu. Seni Bay Godwin’le tanıştırayım, Victor. Bu da kızı Mary.”

Adam koltuğundan kalkarak beni büyük bir içtenlikle selamladı. Kızı ise elimi tutarak, sahibesi kendisiymiş gibi, Albion Malikânesi’ne hoş geldiğimi söyledi. “Biz de Albion ismini tartışıyorduk, Bay Frankenstein,” dedi babası. “Bysshe bu ismin Britanya’nın Kelt dilindeki karşılığı olan Alba’dan geldiğini düşünüyor. Bense daha klasik bir kökeni olduğuna inanıyorum. ‘Beyaz’ anlamına gelen *albus* kelimesinden türediğini tahmin ediyorum. Beyaz kayalıklara istinaden. Sizin fikriniz nedir?” Solgun ve neredeyse çıkıntısız gözlerini daha da vurgula-

yan necef gözlükleri vardı. Tavırları, dediğim gibi, içtendi ama biraz abartılı ve buyurgandı. Dolayısıyla içtenliği zorlama gibi görünüyordu.

“En ufak bir fikrim yok, beyefendi. Kusuruma bakmayın...”

Bysshe bana bir sandalye getirip bir bardak Madeira şarabı ikram etti. Seve seve kabul ettim. “Yolculuktan yorgun düşmüşsündür, Victor.” Umarsızlık ve bezginliğimi fark etmişti. “Bu seni canlandırır.”

Baba ve kız sakın bir ilgiyle bana bakıp konuşmamı bekle-diler.

“Zor zamanlardı,” dedim.

“Elbette. William ile Mary meselenin tüm acı gerçeklerin-den haberdarlar. Serbestçe konuşabilirsin.”

“O konuda konuşabilir miyim, emin bile değilim.”

“Harriet’in cenazesine katıldın, değil mi?”

“Evet.”

“Daniel’in idamında da vardın?”

Dönüp Fred’e bakındım ama şüphesiz Bysshe’nin hizmetkârlarını aramak üzere sessizce odadan sıvışmıştı.

“Evet. Cesurca öldü. Masum bir insandı.”

“Onu nereden biliyorsunuz, beyefendi?” Bay Godwin soru-yu meydan okur gibi sormuştu.

“Biliyorum. Daniel Westbrook’u tanıyorum, daha doğrusu tanırdım. Hapishanedeki hücresinde gördüm kendisini. Dünyada ondan selim bir insan bulamazdınız. İşlenen suçla uzaktan yakından bir alakası yoktu. Hem de hiç.”

“Başka bir şüpheli yokmuş ama,” dedi, Bay Godwin. “Habe-ri Marlow’da bile basından okuduk.”

“Katil şu an serbestçe dolaşıyor.”

“Elinizde özel bir bilgi mi var, Bay Frankenstein?” dedi Ba-yan Godwin, yüzünde belli belirsiz bir gülümsemeyle.

“Hayır. Konu hakkında içgüdülerim ve sezgilerim dışında herhangi bir bilgim yok. Eminim bir hanım olarak siz bana o hakkı tanırırsınız.”

O zaman bana daha dikkatle baktı. “İçgüdüler çok doğru ve adildir. Babam daha rasyonel prensipleri benimser ama ben ol-dum olası muhayyilenin ilahi güçleri olduğuna inanmışımdır.”

"Kızım, Coleridge okudu da," dedi babası, "kendisi ilahi esinlere meraklıdır."

"Muhayyile olmasa baba, insan bedeni toz ve külden ibaret olurdu."

"O kadar da ileri gitmemelisin, Mary."

"İdeallerin dünyasına izinsiz giriş yapamaz mıyım yani?"

Bysshe sohbeti sessizce dinliyordu ve Mary'ye karşı sergilediği muazzam hayranlık gözünden kaçmadı. Harriet'in ölümü üzerinden bu kadar kısa bir süre geçmişken başka bir kadından etkilenmesi bana tuhaf gelmişti. Yine de bu ilgi karşısında çok şaşırdığım söylenemezdi. Mary'nin annesi Mary Wollstonecraft Godwin'in adını duymuştum. Kendisi *Kadın Haklarının Gerekçelendirilmesi* kitabının yazarıydı. İsviçre'deki öğrencilik yıllarımda kitabı büyük bir şevkle okumuştum. Evet. Şevk, doğru kelime. Yazar bende özgürlüğün tüm formlarına karşı bir aşk uyardırmıştı ve ben mutluluğun, cinsiyetten bağımsız olarak herkesin imtiyazı olduğuna inanıyordum. Bayan Godwin'de de annesindeki dehanın bir işaretini, bir belirtisini görmeyi umuyordum. Çok geçmeden onun da daha az gösterişli ama en az annesininki kadar enteresan erdemleri olduğunu anladım.

Bysshe ilgimi fark etmiş olmalı ki az sonra "özel sempozyum" mazeretiyle beni odanın öte ucuna sürükledi. "Cenazeye dayanmam mümkün değildi, Victor," dedi. "O dehşetine, o duyarsızlığına dayanamazdım cenazenin. Ben Harriet'ı hâlâ değerli, iyi bir kız olarak düşünüyorum. O anıyı asla yitirmek istemiyorum."

"Ya çocuğun?"

"Ianthé'nin Westbrook'larla kalması, onun adına en iyisi. Bankacımla onlara yıllık bir gelir ödenmesi için gerekli ayarlamaları yaptım." Onayımı almak istermişçesine, beklentiyle yüzüme baktı.

"Zaten gerekli olanı yapmışsın, Bysshe."

"Ve de doğru olanı?"

"Elbette." Bir an sessiz kaldım. "Bay Godwin'den daha önce de söz etmiştin bana."

"Somers Town'da onu ziyaret ettiğimi de söylemiş miydin? *Siyasi Adalet Üstüne Bir İnceleme*'yi okuduğumdan beri hayranım

kendisine. İnsan denen varlığın geliştirilebileceği, hatta mükemmelleştirilebileceği yönündeki görüşünü paylaşıyorum.”

“Sahi mi? Kendisi nasıl ulaşmış bu sonuca acaba?”

“Eskiden hiç böyle şüpheli değildin, Victor.”

“Sadece bir soru sordum.”

“Bay Godwin doğal insana karşı özel bir ilgi duyuyor. İlk insanların vahşi ya da zalim olduklarına inanmıyor. Kendi doğal halleri içinde barışçıl ve iyiliksever olduklarını düşünüyor. Bizi böyle yapan şeyin, sadece yasaların ve âdetlerin zorbalığı olduğuna inanıyor. Fakat insan mükemmelleştirilebilir bir varlıktır, prangalarından kurtarıldığı anda ebedi bir gelişim içine girecektir, diyor.”

“Sen de inanıyor musun buna?”

“Genel kabul görmüş bir şey bu. Bir zamanlar sen de katıldın bu inanca, Victor.”

“Eski şevkim yok artık, Bysshe.”

“İyi olduğundan emin misin sen? Ömrünün baharını geride bırakmış gibisin.”

“O bahar kışa döndü, korkarım.” Ona içimi dökmeyi, olup bitenleri tamı tamına ve sırasıyla anlatmayı çok arzuluyordum ama Bysshe’nin bile delirdiğime hükmedeceğinden emindim.

“Harriet ile Daniel’in ölümü bize muazzam bir darbe oldu,” dedi. “Bir melankoliye kapıldın sen, sevgili Victor, ben de seni o melankoliden kurtaracağıma söz veriyorum. Kendini toparlayana kadar bizimle birlikte burada, Marlow’da kalacaksın. Gön-lüm-ze göre uzun, sessiz günler geçireceğiz. Thames kıyısında yolculuklara çıkacağız. Göreceksin. Şimdiden hayata dönmeye başladın bile. Gel hadi, gidip Godwin’lere katılalım.”

Sohbet esnasında baba ve kızın, Harriet’in ölümü ardından Bysshe’yi teselli edebilmek için Marlow’a yerleşmeye karar verdikleri ortaya çıktı. Önce yakınlarda bir ev kiralamışlardı ama Bysshe’nin ısrarları sonucunda Albion Malikânesi’ne geçmeyi kabul etmişlerdi. Albion’da herkese yer var, demişti Bysshe. Edindiğim izlenime göre Bay Godwin biraz sıkıntılı durumda olduğu için teklifi kabul etmişti. Bysshe’nin cüzdanından katkı da kabul ediyor mu acaba, diye merak ettim. Bysshe paraya hiç değer vermezdi çünkü...

"Bu berbat havada, suda bir kayık bulunduruyor musunuz acaba, Bay Shelley?" dedi Bayan Godwin.

"Senden bana Bysshe demeni rica etmiştim."

"Biliyorum, nezaketi bir kenara bırakmayı öğrenmem lazımdır."

Dalgalar ve lüleler halinde inen gür, siyah saçlı, çarpıcı bir kadındı. Gelişkin bir idealizme işaret eden geniş bir alnı, koyu renk, anlamlı gözleri vardı. Her zaman uykudan yeni uyanmış izlenimi veriyordu, sakın zamanlarında çehresine hülyalı, hatta pasif bir ifade yerleşiyordu. Konuşurken yüzüne dikkatle bakıyordu ama sonra kendi mahrem düşünceler dünyasına çekiliveriyordu. "Suda bana eşlik eder misin, Mary?" dedi Bysshe. "Nehrin, senin deyişinle, berbat havalarda bile sahip olduğu güzellikleri göstereceğim sana. Yağmurun suda dağılışını izlemenin tarifsiz bir huzuru vardır. Üstelik söğüt ağacının dalları altına sığınırız. Yağmurla nehrin birleştiği yerde bir pus olur genellikle."

"Soğuk olmaz mı?" dedi Mary.

"Şalın ve bonen varsa olmaz."

"Hidrolik döngü işte..." dedi Bay Godwin. "Dünya yaratıldığından bundan ne bir damla az ne de bir damla çok su vardı."

"Ne büyüleyici bir düşünce, değil mi Victor?" Bysshe bana bir kadeh daha Madeira şarabı uzatmıştı. "Başlangıçta neydiyse şimdi de o, ve daima da o olacak."

"Eski bir selamet duasından alıntı yaptın," dedim.

"Bence kutlama duası."

"Ebediyet benim içimi korkuyla dolduruyor," dedim. "Akla hayale sığacak bir şey değil."

"İşte şimdi yüce bir hakikate parmak bastınız, beyefendi," dedi, Bay Godwin. "Ebediyet kavrayışı aşar. Hakiki anlamıyla söylüyorum. Melekler bile, tabii varsa öyle varlıklar, hayal edemezler onu. Yaratılmış her varlığa sonluluk duygusu aşılanmıştır."

Sohbet bir süre daha bu minvalde devam etti, sonunda ben yorgunluğumu bahane ederek, bayan hizmetkâr tarafından odama götürüldüm. Kız, isminin Martha olduğunu söyledi. "Fred nerede?" dedim.

"Mutfakta, efendim. Jambonunu mideye indirmekle meşgul."

"Rahatsız etmeyelim o zaman."

“Çağırmamı ister misiniz, efendim?”

“Hayır, gerek yok. Jambonuyla baş başa bırakalım onu. Ben kendi işimi kendim hallederim.”

Giysilerimi çıkarıp yatağa uzandım. Fırtınalı bir geceydi, yağmur pencereleri dövüyordu. Bu sesle huzur buldum ve hemen uykuya daldım.

Evin bana yakın bir bölümünden gelen çığlıkla ürkerek uyan-dım. Dehşet dolu bir çığlıktı bu. Ropdöşambrımı kap-tığım gibi, zihnimde karanlık düşüncelerle, koşarak hole çıktım. Koridorun ucunda karşıma aniden gece kıyafetiyle Bysshe çıktı ve yanına gelmemi işaret etti. “Sesi duydun mu?” dedi.

“Duymamak mümkün müydü?”

“Mary’nin odasından geldi galiba. Burası.” Kapıyı hafifçe tıklatarak Mary’ye fısıltıyla seslendi.

Kapı birkaç dakika sonra açıldı. “Kusura bakmayın,” dedi Mary, “korkulacak bir şey yok.” Üstünde beyaz muslinden bir gecelik vardı ama yüzü ve titreyen elleri geceliğinden daha so-luktu. Tedirgin duruyor, kapıyı da yarı kapalı tutuyordu. “Pen-cerede bir hayalet gördüğümü sandım. Rüyamış meğer. Emi-nim şimdi. Bir surat görmüşüm.”

“Tabii ki de rüyaydı, Mary. Fakat rüyalar korkunç bir ger-çeklik görünümüne bürünebilir. Bağırmakta haklıydın.”

“Sizi uyandırdığım için özür dilerim. Kendimi de uyandır-dım.”

“Hiç dert etme onu. Şimdi yat, uyumaya çalış.”

Mary kapıyı kapadı, Bysshe ile ben de odalarımıza döndük. Bu olay sırasında tek kelime etmemiştim ama kendime gelmem uzun sürdü.

Ertesi sabah Bay Godwin’in neşesi yerindeydi. Kahvaltıda, gece iyi bir uyku çektiğini ve kendini “çok zinde” hissettiğini söyledi. Bayan Godwin ise hâlâ solgun görünüyordu. Fazla bir şey yiye-medi ve çok az konuştu. “Martha’ya Baxter pancarının meziyet-lerini övüyordum,” diyordu babası. Tabağına iri bir porsiyon ba-lıklı pilav aldı. “Pek tatlıdır. Yumuşaktır. Lezzetlidir. Türünün en iyisidir. Martha’ya hatırlatmalısın bu pancarı.”

“Bu sabah görmedim onu,” dedi, Bysshe. “Pazara gitmiştir herhalde.”

“Döndüğünde ben konuşurum, o zaman.”

Gece yaşanan olayın bahsini hiç açmadık ama Bayan Godwin ile Bysshe’nin kaçamak bakıştıklarını fark ettim ve arkadaşımın Bayan Godwin’e giderek bağlandığını düşünmeden edemedim. Kahvaltıdan sonra Bysshe nehirde gezintiye çıkma teklifini yineledi. Fırtına dinmiş, hava açmıştı. Thames’de hoş bir gezinti için daha güzel bir sabah olabilir miydi? Bay Godwin teklif karşısında heyecanlanınca kızı da uysallıkla razı geldi. Bense genel isteğe uyudum.

Evden ana caddeye çıkarak nehre doğru ilerlemeye başladık. Godwin’ler önden yürürken Bysshe de fırsattan istifade gece yaşananları benimle konuşmaya başladı. “Mary daha önce de böyle hayaller gördü,” dedi.

“Hayaletler, ruhlar gibi mi?”

“Hayır. Kanlı canlı gibi görünen yaratıklar. Tabii gerçek değiller. Sık sık rüyasında görüyor onları.”

“Uyanırken hiç gördü mü?”

“Tabii ki hayır. Ne demek istiyorsun?”

“Hiçbir şey demek istemiyorum.”

“O yaratıkların sadece uyku halindeki zihninde var olduğunu biliyor ama korkuyor elbet. Ah, baksana, nehir bizi çağırıyor.”

Bysshe burada kaldığı süre içinde bir skif kiralamış, Marlow Köprüsü’nün altında tutuyordu. Skif hepimizi alacak kadar büyüktü. Bysshe kendinden emin bir tavırla küreklere sarıldı. O coşku içinde hiç bilmediğim ama ona ait olduğunu düşündüğüm bir şiiri okumaya başladı:

*“Ey dere,
Kaynağı nüfuz edilemeyecek kadar derin,
Nereye meylediyor esrarengiz suların?
Hayatımı tasvir ediyorsun!”*

“Çok güzel,” dedi Bayan Godwin. Sol elinin parmaklarını suda tutuyordu. “Sahiden de nerede kaynağı?”

"Kimisi Thames Head'de diyor kimisi de Seven Springs'te. Konu üstüne büyük bir tartışma var."

"Sen hangisi olduğunu düşünüyorsun?" dedi Bayan Godwin.

"Ben bir nehrin neden iki kaynağı olmasın, anlayamıyorum. Her canlının iki kişiden oluşan bir ebeveyne ihtiyacı yok mu?"

"Bazı yumuşakçaların kendi kendilerine üredikleri düşünüyor," dedi Bay Godwin.

"Düşünmesi bile acı verici," dedi Bysshe. Nehrin ortasında, iki kuğunun dinlendiği küçük bir adacığın yanından geçtik. "Ölene dek sadık," dedi Bysshe.

Bayan Godwin bir an için ona döndükten sonra dalgın dalgın suya bakmaya devam etti. "Eskiden yurda dönen gemileri kuğuların şarkı söyleyerek karşıladığı söylenirmiş," dedi ortaya. "Nasıl olur ki böyle bir şey?"

"Doğru diyorsun," dedi Bay Godwin, "Sessiz kuğu onlar."

"Ben de sonum kuğu gibi olsun, müziğin içinde yok olup gideyim isterim," dedi Bysshe.

"Ben kuğu böreğini tercih ederim."

Böylece akıntıyı takip ederek nehir aşağı ilerledik. Bayan Godwin suyun ritmik hareketiyle uykuya dalar gibi oldu, hatta bir ara gözleri kapandı. Rüyasında yine yaratıklar görmediğini ümit ettim. "O da neydi?" dedi Bysshe aniden.

Bayan Godwin gözlerini iri iri açtı. "Ne?"

"Şurada. Kıyıda. Sanki bir şey kafasını kaldırdı sonra da suya daldı gibi geldi bana."

"Su samurudur," dedi Bay Godwin. "Burada çok varmış onlardan."

"Su samuruna benzemiyordu. Çok büyüktü. Çok tuhaftı." Bysshe'nin işaret ettiği yöne baktığımda gerçekten de nehir yüzeyinde bir çalkantı fark ettim. Sanki bir şey dibe dalmış, geride dalga bırakmış gibiydi. Mary elini sudan çekti.

Bysshe belli belirsiz kürek hareketleriyle kayığı kıyıya yönlendirdi. Nehir çamurluydu ve kıyıda normalin dışında aşınma izleri taşıyan bir nokta vardı. O sırada yağmurun ilk damlalarını hissettim. Az önce tamamen açık olan gökyüzü aniden bulutlarla kaplanmıştı. Nehrin suyu berrak yeşilden barut grisine dön-

dü, buz gibi bir rüzgâr bizi sıyrıp geçti. Bysshe göğe bakarak bir kahkaha attı. "Görüyor musun, Mary, imtiyazlısın sen. Nehir her ruh halini sana göstermek istiyor."

"Alt tarafı hafif bir yağmur," dedi Mary.

"Söğüt dalları altına çekilelim en iyisi. Bakın şurası iyi."

Skifi suya doğru uzanmış bir söğüdün dalları altına yönlendirdi. Eskiden olsa çok büyük keyif alacağım, doğal bir sığınaktı burası. Yanımdakilerse çiseleyen yağmurdan korunaklı bir alana sığınmış olmanın mutluluğunu yaşıyordu. Ardından Bayan Godwin kısık bir sesle konuştu. "Şu nedir? Aman Tanrım, nedir o?"

Gözlerini ağacın hemen ötesindeki noktaya dikmişti. Suda salınan otların arasında, otlara tutunmuş bir el vardı. Az sonra akıntının yarattığı etkiyle suyun üstüne bir yüz çıkıverdi. Birkaç dakika sonra da beyaz keten geceliği etrafında dalgalanan bir beden görüldü. "Tanrım, Tanrım, Tanrım." Bayan Godwin bu sözleri tekrarlayıp durdu.

"Nedir o korkunç şey?"

Kim dedi bunu bilemiyorum. Ben bile demiş olabilirim.

Bysshe hemen küreklerin başına geçerek skifi sudaki bedene doğru götürdü. Sonra da küreklerin yardımıyla onu kıyıya doğru itirdi ve köklerle otlara takılıp kalmasını sağladı. Hemen ardından kayıktan karaya atladı ve cesedi akıntıya kapılmadan kıyıya çekmeyi başardı. "Olamaz," dedi. "Martha bu." Geriye doğru adım attı ve başka tek kelime etmeden cesedin biraz uzağında durdu. Bayan Godwin, babasına sarılarak başını onun ceke-tine bastırdı.

"Ne olmuş olabilir?" Godwin'in çözemediği bir hesapla karşılaşmışçasına afallamış bir hali vardı. Bense güçlülükle kayıktan karaya çıkarak Martha'yı incelemeye başladım. Bedeninde muhtemelen zorla suya batırılmaktan kaynaklanan çimdik izleri ve morluklar vardı, ayrıca boynun etrafında ve göğüs kafesinin üst kısmında da izlere rastlanıyordu. Nehre atılmadan önce boğulduğundan en ufak bir şüphem yoktu. Harriet Westbrook da Serpentine'de aynı talihsiz sonla karşılaşmıştı.

"Daha dün gece gördüm onu," dedi Bysshe. "Mutfakta jambon yiyordu."

"Fred'le beraber."

"Her zamanki gibi kahkahalar atıp duruyordu. Ne yapmak lazım şimdi, Victor? Ne yapacağız bu korkunç durum karşısında?"

"Sakin olacağız, Bysshe. Cesedi Marlow'a taşıyacağız ve taş-ra emniyetine haber vereceğiz. İş onların eline teslim etmeliyiz."

"Neden ölmek istemiş olabilir?"

"İsteyip istemediğini bilemiyorum."

"Acaba feci bir kaza sonucu nehre düşmüş olabilir mi?"

"Boynundaki ve vücudundaki izleri görüyor musun? Güçlü biri tarafından kavranmış."

Bysshe dehşetle baktı bana. "Mümkün mü öyle bir şey? Başkası ona zarar vermiş olabilir mi?"

"Bence olabilir. Tartışmanın sırası değil şimdi, Bysshe. İvedilikle hareket etmeliyiz. Gel hadi, yardım et cesedi taşımama."

"Dokunamam ben ona, Victor. Dokunamam."

Bayan Godwin kayıkta Martha'nın cesediyle gitmek istemedi. Bense Bay Godwin'in yardımıyla cesedi kayığa yerleştirmeyi başardım. Sonunda Bysshe ile Bay Godwin'in kayıkla Marlow'a gitmesine, benim de Bayan Godwin ile kıyıdan yürüyerek kasabaya dönmeme karar verildi. Nahoş kargosuyla nehir yukarı ağır ağır uzaklaşan skifin arkasından bakakaldık. Kıyıdaki yürüyüşümüze başladığımızda Bayan Godwin hayli sessizdi. "Çok yanlış bir şey, biliyorum ama," dedi, en sonunda, "Ophelia'yı düşünmeden edemiyorum. *Bir söğüt vardır dere üstüne eğilmiş. Bilir misiniz, Bay Frankenstein?*"

"Lütfen Victor de bana."

"Nezaketin ötesine geçtik artık, haklısın. Sen de bana Mary de."

"Ophelia kendini nehre atmıştı, değil mi?"

"İçtikleriyle ağırlaşan giysileri, çekti ahenkli yatağından, çamurlu ölümün içine zavallı sefili. Kraliçenin sözleri bunlar, benim değil."

"Korkarım Martha'nın intihar olmayabilir."

Durdu ve bir öksürük nöbetine tutuldu. Vücudundan bir şey atmaya çalışıyor gibiydi adeta. Birkaç dakika sonra kendine geldi.

"Biri onu öldürdü mü demek istiyorsun?"

"Tahminimce, evet."

"Biliyordum. Onu otların arasında gördüğümde anladım."

“Neydi sende şüphe uyandıran?” Belki de sırrıma temas edebilecek açıklamasını duymayı merakla bekliyordum.

“Penceredeki yüz,” dedi. “Rüya değildi o. Hayal değildi. Artık eminim. Dün geceki açıklamalarımla sizi ve kendimi yatıştırırmaya çalışıyordum ben. Fakat rüyalarımnda gördüğüm türden bir yüz değildi o.”

“Biraz tarif edebilir misin, Mary?”

“Aceleyle kenara fırlatılmış kâğıt gibi buruşuk, kırışık. Gözlerinde öyle bir melunluk vardı ki düşününce şimdi bile irkiliyorum.”

Yaratığı gördüğünü şüphe götürmez bir biçimde anlamıştım. Yaratık yeni bir intikam eylemi gerçekleştirmek üzere beni ve dostlarımı bulabilmek için Marlow’a gelmişti. “Gördüğün her şeyi emniyet görevlilerine anlatmalısın,” dedim. “Böylece o şeytanın peşine düşerler.” Yaratığın halk tarafından yakalanıp öldürülebileceği ya da kanun güçleri tarafından yok edilebileceği yönünde küçük de olsa bir umut doğmuştu içime.

“Şeytan mı? Hayır, insandı o kanımca ama korkunç bir görünümü vardı.”

“Görevlilerle vakit kaybetmeden konuşmalıyız. Kaçmadan önce yakalayabilirler adamı.”

“Adam beni öldürmek istemiş olabilir, biliyor musun, Victor? Çılgılığını onu engellemiştir. Ama zavallı Martha...” Başka bir şey söyleyemedi. Yolun geri kalanını sessizlik içinde yürüdük.

On Altı

Mary ile Marlow'a döndüğümüzde köprünün yakınında bir keşmekeş olduğunu gördük. Nehre inen patikada küçük bir kalabalık toplaşmıştı. Bysshe'nin soluk siyahlar giymiş yaşlıca bir bey-le hararetle bir tartışma içinde olduğunu görebiliyordum. Sonra-dan öğrendiğime göre bu kişi, ana caddenin bekçisiydi. Yakına geldiğimizde kalabalığın Martha'nın cesedi etrafında bir çember oluşturduğunu anladım. Bay Godwin ile uzun şapkalı, mavi pal-tolu emniyet görevlilerinden biri, cesedin yanında durmuş pek gizlemedikleri bir hevesle ona bakıyorlardı.

Kalabalıktan bir kadın, "Gözlerine baksanıza, Bay Wilby," diye görevliye haykırdı. "Katilin yüzünü orada görebilirsiniz."

"Sen yap o işi, Sarah," dedi adam. "Akıllı olan sensin, ben değil."

"Bu batıl itikatlar çok güçlü," diye kulağıma fısıldadı, Mary.

Sarah görevlinin sözünü ciddiye alarak öne çıktı ve cesedin yanında diz çöktü. Martha'nın açık gözlerine baktıktan sonra ani bir hareketle başını arkaya çevirdi. "Bir iblis görüyorum," dedi.

Bay Godwin kahkaha attı. "Söz konusu bir iblisse, Bay Wilby, ne yazık ki onu yakalayamayacaksınız."

"Bir zorluk çekeceğiz, efendim. Orası kesin. Söz dinle, Sarah, kalk ayağa, haydi." Kadının hükmünü kabul etmekle alaya almak arasında kararsızlık yaşayan kalabalık, kendi arasında fısıldaşıyordu. Bense o an harekete geçmeye karar verdim. Bay Godwin ile emniyet görevlisinin yanına gittim. "Bayan Godwin'in size söyleyecek çok önemli bir şeyi var," dedim. "Kendisi katili dün gece görmüş. Yatak odası penceresinin dışındaymış."

“Ne?” Bay Godwin gıcınmuş gibiydi. “Mary bunu neden bana söylemedi?”

“Martha’nın cesedini bulmamızdan önce sizi endişelendirmek için herhangi bir sebep yoktu, beyefendi. Kızınız gördüğü şeyin rüya olabileceğini düşündü.”

“Hanımefendi nerede?” Bay Wilby ciddileşmişti.

“Şurada, Bay Shelley ile konuşuyor.” Görevli, Mary’nin yanına gitti ve üçü hararetle bir konuşmaya daldılar. Bysshe’de tuhaf bir heyecan hali vardı; gözleri ışı ışı parlıyordu ve yanıma doğru yaklaşırken fark ettim ki yüzü de hafifçe kızarmıştı. “Çıkıp bahçeyi aramalıyım,” dedi. “Martha’ya ulaşmadan önce yakalamalıyım o deli herifi.”

“Adamın gerçek olduğunu bilmiyorduk ki, Bysshe.”

“Mary’ye güvenmeliydim.”

“Mary bile kendine güvenmiyordu. Bir hayal ya da rüya gördüğünü sandı.”

“Ama o her şeyin yüreğini görebilen bir insandır. Yakında korkunç bir olay yaşanacağını anlamıştı.”

“Çok geç artık bunlar için, Bysshe. Bundan sonra tüm çabalarımızı katili bulmaya yönlendirmeliyiz.”

“Kaçmıştır şimdiye kadar. Eminim bundan.”

“Ama varlığına dair izler bulabiliriz. Avlayıp öldürene kadar peşinden gideriz.”

“Avlayıp öldürene kadar peşinden gideriz ha, güzel bir sözmüş” Dönüp hâlâ emniyet görevlisiyle konuşmakta olan Mary’ye baktı. “Kanatlarımın altına alacağım onu. Koruyacağım.”

Bay Wilby civarda arama yapılması için bir grup adam toplamaya başladı. Katılanlar dükkân sahiplerinden, kayıkçılardan ve kasabanın diğer çalışanlarından meydana geliyordu. Ayrıca üç adam da yakın köylerin sakinlerini uyarmak üzere gönderildi. Emniyet görevlisi katil bulunamasa bile civarda görülmüş olabilir, diye düşünüyordu. Bense içten içe sevince boğuldum. Yaratık artık sadece benim çaresizliğimin timsali değildi, ortak bir korku ve şüphe nesnesi olarak bir ölçüde halka mal olmuştu. Marlowlu arama ekibinin yanına giderek onlara arama çalışmasına, Martha’nın cesedini bulduğumuz Thames’in yakın kesimlerinden başlamaları gerektiğini açıkladım. İlk başta İsviç-

re aksanım karşısında şüpheye düştüler ama Bysshe onları, benim hem kendisinin hem de İngiltere'nin iyi bir dostu olduğuma inandırdı. Bunun üzerine ekip patika boyunca ilerlerken beni takip etmeye razı oldu. Sonunda Martha'nın su otları arasında yüzeye çıktığı noktaya geldik. Civarda herhangi bir ize rastlayamadık. Yağan yağmur ağaçlarda ve çevredeki çalılarda ince bir nem tabakası ya da buğu bırakmıştı, her şey sakindi. Patikayı takip ederek daha da ilerledik ve nehrin kıvrımını izleyerek uzun çimlerle kaplı bir sulak çayıra geldik. "Buradan bir şey geçmiş," dedim. "Çimlerdeki koyu çizgiyi görüyor musunuz? Bir şey iz bırakmış."

"İnektir belki," dedi, adamlardan biri.

"Etrafta sığır göremiyorum ben. Tarlalarda da hiç at yok." İze yakından baktığımızda kesintili yapıda olduğunu fark ettim. "Çimler nasıl arada boşluklarla, art arda ezilmiş, görüyor musunuz? Sanki birisi zıplayarak ya da hoplayarak ilerlemiş burada."

"Zıplamışmış! Tavşan gibi." Önceden konuşan adamdı bu yine. Üstünde tüccar kıyafeti vardı, boynuna kırmızı bir atkıyı gevşek biçimde bağlamıştı. "Kim o kadar mesafeyi zıplayabilir ki?"

"Büyük güç ve enerji sahibi biri, hiç şüphesiz."

"Kimse yapamaz öyle bir şeyi, beyefendi."

"Ben o kadar emin değilim," dedim. "İşini bitirmiş bir katilin muazzam enerjiyle dolduğu söylenir."

"O zaman bu izi takip edeceğiz, öyle mi?"

"Elbette. Tüfeklerinizi hazırlayın. Saldırabilir." Yaratık yara alır veya bir şekilde etkisiz hale getirilebilirse onun üzerinde çalışmalar yapabileceğim yönünde küçük de olsa bir ümit besliyordum. Acaba beyin yarımkürelerini çıkarıp onu konuşma ve hareket kabiliyetinden mahrum edebilir miydim? İzleri takip ederek çayırın kıyısına kadar geldik, bu noktada yolumuz tarlalar arasından geçen geniş bir su kanalıyla kesildi. "Bu kıyıda bir bozulma var," dedim. "Yerdeki gevşek taşları görüyor musunuz? Adamın oturduğu yerde bir çökme olmuş."

"Biraz soluklanmış herhalde," dedi, gruptakilerden biri.

"Ya da bir sonraki adımını hesaplamış. Nereye gitti acaba?" İlerideki tarlada hiçbir şey göremiyordum ama sonra kanal su-

yunun çamurlu olduğunu fark ettim. "İçeri girmiş," dedim. "Kanalı takip etmiş. Saklanmasına yetecek kadar derin bu kanal."

"İnsan neden karadan gitmek yerine sudan gider ki?" dedi kırmızı atkılı adam.

"Sıradan bir insan değildir belki."

"Su iblisidir o zaman, ha?" Sırıtiyordu.

"O kadarını bilemiyorum."

Ardından bir kahkaha duyduk; ömrümde duyduğum en sa-kin ve melodik kahkahaydı bu. Ve onun sesi geldi: "Ben de sizleri bekliyordum, beyler. Beni görmek ister misiniz şimdi?"

"Silahlarınızı hazırlayın," dedim.

Adamlardan biri tarlaya doğru rastgele ateş etti. Ateşin ardından biraz uzaktaki bir çalılıkta bir hareket gördüm –yaratık ne olduğunu bilemediğim bir yöntemle sesini bize yansıtmıştı– ardından karanlık bir silüet fırlayıp gitti. "Gitti," dedim. "Yakındaki köyleri uyarın. Onu alt edecek güce sahip değiliz."

Adamlar yaratığın –son derece ani ve hızlı– kaçış biçiminden rahatsız olmuşlardı ve Marlow'a dönerken sesleri solukları kesilmişti. Bazıları insanın nasıl o kadar hızlı koşabileceğini sorup duruyordu. "İçine bir şey girmiş onun," dedim. "Öyle vakaları duymuştum."

Yavaş yavaş yürüyerek Albion Malikânesi'ne gittim. Bysshe ile Godwin'ler misafir odasında oturuyordu. İçeri girdiğim anda Bysshe, "Mary, Londra'ya dönmek istiyor," dedi. "Burası sinirlerini germiş."

"Yaratığın –adamin– geri döneceğini zannetmiyorum," diye cevap verdim. "Tarlalardan kaçtığını gördük."

"Gördünüz mü yoksa onu?" Mary önceden fark ettiğim dikkatiyle yüzüme bakıyordu. "Neymiş? Ne giymişti üstüne?"

"Sadece kaçtığını gördük. Koyu renkli bir pelerine sarınmıştı galiba. Ama emin değilim."

"Hiç konuştu mu?"

"Evet. 'Ben de sizleri bekliyordum, beyler,' gibi bir şeyler söyledi. Sonra ekipten biri ateş etti. O da kaçtı. Hepsi bu."

"Tatmin oldun mu, Mary?" dedi Bay Godwin.

"Ben kendimi sadece Londra'da emniyette hissedeceğim, baba. Burada çok... çok savunmasızız."

"Fred'le sen kalın," dedi Bysshe, bana. "Daha yeni geldiniz. Zaten canının sizin için döneceğini zannetmiyorum."

"Ne yapacağını kestirmemiz mümkün değil."

"Öyle mi dersin?"

"Tahminim o yönde. Korkarım ki ben de Mary'nin endişelerini paylaşıyorum, Bysshe. Fred nerede?"

"Mutfakta."

"Bana biraz müsaade edin." Alt kata, mutfığa gittim. Fred masada oturmuş, bir kâse sütlü muhallebiyi karıştırıyordu. "İyi misin Fred?"

"Çok iyi bir kızdı. Sevmiştim Martha'yı, Bay Frankenstein. Çok neşeli bir kızdı."

"Gece hiçbir şey duydun mu?"

"Duydum diyemem. Jambon kütük gibi uyuttu beni. Bir kalktım ki emniyet görevlisi eve gelmiş. Kan ter içinde. Haberi verdiğinde düşüp bayılacaktım neredeyse. Ama topladım kendimi. Suda şişmiş miydi, efendim? Thames'de öyle birkaç tanesini görmüştüm."

"İzler vardı vücudunda."

"Neresinde, efendim?"

"Boynunda."

Fred sütlü muhallebiyi karıştırmaya devam etti. "Hiç hoş değil."

"Çok haklısın. Ötekiler Londra'ya dönüyor, Fred. Bay Shelley bizim Albion Malikânesi'nde kalabileceğimizi söyledi."

"Hiçbir şey yok ki burada, efendim. Bir tek tarlalar var."

"Onlarla dönmek mi istiyorsun yani?" Yüzüme baktı. "Pekâlâ. Dönelim o halde."

Gerçekte Marlow'da kalmayı hiç istemiyordum. Yaratıktan dünyanın hiçbir yerinde kaçış olmadığını gayet iyi biliyordum. Fakat Londra'da en azından kalabalıktan gelen bir huzur vardı. Burada, açıkta, korku duyuyordum.

Ne var ki hemen geri dönmemiz mümkün olmadı. Emniyet görevlisi iki gün içinde tahkikat memuru tarafından sorgulanacağımızı haber verdi. Sorgulama ana caddedeki bir birahanenin üst katındaki odada gerçekleştirilecekti.

"Bu çok talihsizlik oldu, Bay Wilby." Bay Godwin sitem et-

meve karar vermişti. “Kızım yaşanan olay dolayısıyla çok moral-siz. Londra’ya dönmek istiyor.”

“Yapacak bir şey yok, beyefendi. Bütün Marlow bu mesele yüzünden ayağa kalkmış durumda. Adaletin yerini bulduğunu herkesin görmesi lazım.”

“Zavallı Martha nereye götürüldü?” dedi Mary.

“Bir buzhanede tutuluyor. Lady Place’de, kasap dükkânının arkasında. Biraz zarar görse de dayanacaktır.”

Sonraki iki günü sıkıntılı geçirdik. Yağmur şiddetlenerek devam etti ve bir akşam Bysshe bize yazmakta olduğu şiirden dizeler okudu. Bazı bölümler beni derinden etkiledi:

*“Lanet okuyorum sana! Dertlinin bu laneti
Alsm seni, işkencecisini pençesine, vicdan azabı gibi,
Dönüşün Sonsuzluğun
Zehirli bir ıstırap cübbesine;
Kudretin ise bir azap tacı olsun,
Kızgın altın gibi yapışsın eriyen beyninin çevresine.”*

“Pek âlâ,” dedi Bay Godwin. “Pek güçlü.”

“Etkileyici bir lanet,” dedi Mary. “Kırık bir kalbin derinle-rinden geliyor.”

“Ben laneti, içinden kurşuni dumanlar püsküren ateş ve yarıklarla kaplı, buram buram tüten bir düzlük gibi görüyorum,” dedim. Hep birlikte hayretle bana baktılar, ardından Bysshe okumaya devam etti.

Sorgulamanın yapılacağı sabah kasabada büyük bir heyecan vardı. Olayın gerçekleştirileceği *Cat and Currant* adlı birahane-nin dışında bir kalabalık toplanmıştı. Mübaşir bizi görür görmez, büyük bir törenle halkın arasından geçirerek, tek sıra halinde merdivenlerden, ilk kattaki odaya çıkardı. İçeride ağır talaş ve içki kokusuyla karışık, bira ve tütün kokusu vardı. Masaların bazıları odanın ortasına çekilmişti. Mübaşirin dediğine göre on-lar jürideki beylerin oturacağı masalardı. Ardından sorgu yargı-cı girdi içeri. Üstünde dini giysiler vardı, az sonra Bysshe kula-ğıma onun gerçekten de bölge papazı olduğunu fısıldadı. Ada-

mı lojmanın bahçesinde asmaları budarken görmüştü. Yargıcı jüri üyeleri takip etti. Üyeler içeri son derece saygın bir havayla girdiler, oysa ilk geldiğimizde içlerinden bir iki tanesini salon- da içki içerken görmüştüm. Ardından Marlow'un sakinleri içeri girdiler ve oda neredeyse tamamen havasız kalana kadar bütün boş alanları doldurdular. Bysshe kendilerine ayrıldığı belli olan bir masada oturmakta olan iki-üç adamı işaret etti bana. "Yazıcılar," dedi. "Kolluklarından tanıyabilirsin. Sorgulamayı basına rapor edecekler. Haber Londra'ya kadar ulaştı."

"Beyler..." diye konuşmaya başladı sorgu yargıcı.

"Sessizlik!" diye bağırdı mübaşir.

"Beyler. Martha Delaney isimli talihsiz genç kadını gördünüz."

Mary, "Soyadını hiç bilmiyordum," diye fısıldadı kulağıma.

"Buraya söz konusu genç kadının ölüm nedenini belirlemek amacıyla jüriilik yapmak üzere çağrıldınız. Ölüme ilişkin kanıtlar sizlere sunulacak, sizler de sadece ve sadece kanıtlara dayanarak bir hükme varacaksınız. Kanıtlar dışındaki hiçbir şey değerlendirmeye alınmamalı ve tutanaklardan silinmelidir." Bysshe tuhaf bir neşeyle yüzüme baktı. "Genç bir hanım var şu an burada." Bysshe'nin ifadesi birden ciddileşti. "Kendisi bu haince işlenmiş suçun failini görmüş olabilir. Ayağa kalkıp yemin etmenizi isteyebilir miyim sizden, Bayan Godwin?" Mary jüri üyelerinin yanında durup yemin ederken, Marlow sakinleri arasından onaylayan fısıltılar yükseldi. Ne var ki gece yaşananları anlatmaya başladığında, ortalık sessizliğe büründü. Mary pencerede bir yüz, "kötü bakışlı bir çehre" gördüğünü söyledi. Attığı çılgılık evdekileri uyandırınca (evdekilerin kim olduğunu söylemekten kaçındı) penceredeki kişi gitmişti. Hikâye anlatma konusunda son derece yetenekli olan Mary, basit öyküye küçük bazı ayrıntılar ekledi. Sonra yazıcılar hâlâ kalemleriyle meşgulken o, yargıcı selam verip yerine döndü. "Bu dokunaklı ifade için teşekkür ederiz, Bayan Godwin. Şimdi kürsüye, bana söylenene göre, ölünün bulunduğu sırada kazara orada olan, saygın bir beyefendiyi çağırıyorum. Bay Percy Bysshe Shelley kürsüye gelsin." Odadakilerden büyük bir ilgiye işaret eden fısıltılar yükselirken, yazıcılar da dikkat kesildiler. Hiç

şüphesiz Harriet'in başına gelenleri biliyorlardı ya da öğrenmişlerdi. Bysshe, jüri masasının yanında durdu ama yemin etmesi istendiğinde, sakın ve duru bir sesle yanıt verdi. "Size yoldaşlarımın karşısında doğruyu söyleyeceğim konusunda yemin ediyorum, beyefendi."

"Hiç alışıldık bir yemin değil bu, Bay Shelley."

"Her sözümle en yüce dürüstlüğün ilkelerini takip edeceğime inanıyor ve güveniyorum."

"Bay Shelley bir baronetin oğludur, beyler," diye jüriyi bilgilendirdi yargıç. "Bu desteksiz sözleri kabul etmeye razı mısınız?" Razıydılar. Bunun üzerine Bysshe Thames'de yaptığımız kayık gezintisini ve Martha'nın cesedini sudaki otlar arasında buluşumuzu anlatmaya başladı. Boyundaki ve üst gövdedeki morlukları özellikle vurguladı. Ardından yaratığın peşine düşen arama ekibinden biri kürsüye çağrıldı –tarlaya ateş eden adam– ve o, katil olduğu düşünülen kişinin takip edilmesini ve kaçışını anlattı. Yaratığı "canavar gibi kocaman" ve "müthiş atik" diye tanımladı. Ona göre hapisten kaçmış bir mahkûmla ya da nehrin kıyısındaki ağaçlıklarda saklanan bir deliyle karşı karşıyaydık. Oturum kısa sürede, genç hanım Martha Delaney'nin bilinmeyen biri tarafından kanunsuzca öldürüldüğü hükmüyle tamamlandı. Martha artık kilise mezarlığına gömülebilirdi.

Bysshe, Londra'ya dönüşümüz için bir araba kiraladı. Kendine bir yer bulana kadar Somers Town'daki evlerinde, Godwin'lerle birlikte kalmayı planlıyordu. Benim tahminimse Mary Godwin'in olabildiğince yakınında kalmak istediği idi. Fred ile Jermyn Street'te arabadan indik. Son birkaç aydır Fred'e fena halde bağlanmış olan sokak süpürücüsünün köpeği, Fred'i gördüğüne pek sevindi. Hemen oğlanın üstüne atlayarak şayak pantolonunda çamur ve kir lekeleri bıraktı. "Bunu görünce aklıma geldi, efendim," dedi Fred, merdivenleri çıktığımız sırada, "çamaşırlarınızı anneme bırakmıştım."

"O zaman hemen gidip al, Fred. Marlow'dan sonra temiz çamaşıra ihtiyacım olacak."

"Taşra çok kirli bir yer, efendim. Tozu toprağı bol."

"Eh, o zaman iyi ki de temiz bir şehirde yaşıyoruz, değil mi?"

“E, tabii. Londra’nın çamuru adama yapışmaz. Bakın. Fırçalıyorum, gidiyor.” Fred valizleri açıp kirli çamaşırları aldıktan sonra Bayan Shoeberry’nin yolunu tuttu.

Marlow’a yaptığım yolculuktan sonra genel halimde bir değişiklik olduğunu fark ettim. Artık önceki gibi halsiz, takatsiz değildim. Martha’nın ölümü intikam arzumu tetiklemişti ve arabada yol alırken bunu gerçekleştirmenin tüm olası yollarını düşünmeye çalışmışım. Sonunda da bir eylem kararına varmışım. Limehouse’a dönecek, kırılan aygıtlarımı onaracak, deneyimi tersine çevirmeye ve yarattığı bir kez daha cansız maddeye dönüştürmeye çalışacaktım. Bu teşebbüs planını, düşündükçe daha da çok benimsiyordum. Acaba manyetik kuvvet sayesinde yarattığın vücutundan elektrik çekmeyi başaracak bir makine yapmak mümkün müydü? Ya da onun içindeki elektrik akışkanını dengelemek için negatif enerji deşarjı yaratmanın bir yolu var mıydı? Çalışmalarıma, sadece ve sadece yarattığım şeyi yok etme amacıyla, yeniden başlamaya karar verdim. Ayrıca yarattığı kandırıp aldatabilecek bir plan da kurdum. Beni Limehouse’da ziyaret edecek olursa ona kapımı açacaktım. Ürkütücü eylemleriyle beni kararımı gözden geçirmeye ittiğini, buralardan bir daha dönmek üzere gitme yemini ettiği takdirde, ona bir eş yaratmaya artık razı olduğumu söyleyecektim. Hatta onu bazı deneylere katlanmaya bile ikna edebilirdim. Dişi benzerinin üstünde çalışmaya başlamadan önce bu deneylerin yapılması gerektiğini söyleyebilirdim. İşte o zaman benim kontrolüm altına girerdi. Hevesim ve iyimserliğim öyle bir boyuta ulaşmıştı ki hallece kadar gidip saklandığı yerde onunla yüzleşerek niyetimi anlatmayı düşünüyordum. Onu kandırma konusunda en ufak bir vicdan azabı duymuyordum. Kendisi bana olabilecek en ölümcül şekilde ihanet etmemiş miydi?

Bayan Shoeberry’nin sesini duydum. Merdiven çıkmaya dayanamayan “zavallı dizlerinden” şikâyet ederek oğlunun peşinden yukarı çıkıyordu. Sahanlığa gelince, “Geldiniz demek, beyefendi,” dedi. Beni evimde gördüğüne şaşırmış gibiydi. “Çamaşırlarınızla bir uğraştım, bir uğraştım ki sormayın. Fred, Bay Frankenstein’in paketini ver bakayım. Hepsi tiril tiril, kar beyazı oldu.”

“Çok sevindim, Bayan Shoeberry.”

"Çarşafılara bal dök yala. Rahibeler gibi tertemiz uyursunuz üzerinde."

"Teşekkürler." Onu misafir odasına götürüp para ödedim, hevesle kabul etti.

"Duyduğuma göre tuhaf yerlere gitmişsiniz, efendim."

"Anne!"

"Beyefendimle sohbet etmeden duracak halim yok ya, Fred. Posta direği miyim ben?"

"Marlow'a gittik, eğer onu soruyorsanız."

"Neresidir orası, bilemedim, efendim."

"Thames kıyısında."

"Thames, ha? Amma da uzun nehir, şu Thames." Fred besbelli annesini Martha'nın ölümünden haberdar etmemiştii. Patlama yaratacak bir konuydu bu anlaşılan. "Bir dünya suyu var şu Thames'in, efendim. Bir kenara yazın bu sözümü."

"Çok doğru söylediniz, Bayan Shoeberry."

"Açıkça söylemek gerekirse, onca suyun nereden geldiğini de bilmiyoruz. Bir hayli de çamur var içinde. Biz çamaşırcı kadınlar için büyük bir engel o, biliyor musunuz? Artık hiç merdivenlerden kıyıya inmiyorum. Dirim gider ölüm gelir oradan, inanın ki. Berbat bir koku var, efendim. İyyy!" Fred'i sinir ederek tüm tikslenme mimiklerini yaptı.

"Sen artık dön istersen, anne," dedi Fred. "Küçük Tom çayını ister."

"Ay uğraşmasana bizimle, Fred. Bay Frankenstein'la ne güzel sohbet ediyoruz işte." Bakışlarıyla odayı taradı. "Gönderdiğiniz gömleklere gözüm gibi bakacağım, beyefendi. Yanınızda ağız ıslatacak bir şeyler var mıdır acaba? Şu yağmur sinirlerimi altüst etti de... Kadınlar yağmurlu havada pek kırılgan olur, biliyor musunuz?" İçki dolabına gidip Bayan Shoeberry'ye bir bardak cin getirdim. Kadın bardağı bir dakika içinde kafaya dikti, kıymetli sıvıdan tek damla heba olmasının diye, sonrasında ağzını yalamayı da ihmal etmedi. "Su kemiklerimize işler bizim."

"Anne, Bay Frankenstein'ın yemeğini hazırlamam lazım artık."

"Deme? Ne yiyorsunuz, beyefendi?"

"Ne yiyorum, Fred?"

“Soğan soslu domuz pırzola. Yanında da ktır ktır kızarmış derisi.”

“Aman da ne mükellef bir yemek, efendim. Derileri çok ktır yapma, biraz sulu kalsın, Fred. Tadı gider sonra.”

“Biz sizi daha fazla tutmayalım, Bayan Shoeberry. Çok meşgul bir kadınsınız, biliyorum.”

“Meşgul mü? Araba tekeri gibiyim, beyefendi. Ha babam dönüyor.” Fred odadan çıkıp annesine peşinden gelmesi gerektiğini açıkça belli ederek, merdivenlerden inmeye başladı. “Tamam, oğlum,” dedi annesi. “İki ayağımı bir pabuca sokma. Elim ayağım titreyecek sonra.” Kapıdan çıktı ama yine durdu. “Gömlüklerinizin manşetlerini kolalarım, beyefendi. Öyle sert olurlar ki, tanıyamazsınız.”

“Minnettar olurum, Bayan Shoeberry.”

Ertesi sabah bir kez daha o bilindik yoldan Limehouse’a gittim ama bu defa yaratığı yok etme yollarını bulmaya kalkışacak olmanın şevki vardı içimde. Atölye tabii ki hâlâ darmadağındı ama yaratığın yeniden baskın yaptığına dair herhangi bir emare yoktu. Her şey düzensizlik içinde, bıraktığım gibi duruyordu. Francis Hayman’ın benim için ürettiği elektrik kolonlarının parçaları yerlere dağılmıştı. Parçaların yağmurla temas eden noktalarında izler vardı ama hepsi kendi içinde sağlamdı. Diskler, balmumu ve reçine levhaları, vitroz cam ve metal, ayrı ayrı parçalar halinde ortada duruyordu. Metal biraz paslanmıştı ama kolayca temizlenebilecek durumdaydı. Hayman’dan bir kez daha yardım alabilsem, ilk deneyimin şartlarını yeniden yaratabilirdim. Ama öncelikle atölyede tadilat yapmam gerekiyordu. Bunu izleyen birkaç gün içinde aylar önce atölyenin iç kısmını onaran işçilerin yardımıyla duvarlarda tadilat yaptım, rafları ve dolapları yeniledim. İşçilere bir grup “kazıntı avcısının” (nehir hırsızlarına verilen yerel isim buydu) gizlice içeri girip para aradığını söyledim. Onlar da beni Thames yakınında çalışmanın tehlikelerine karşı uyardılar ve onarılan kapıya büyük bir asma kilit taktılar.

Hayman’ı Abchurch Lane’deki, Convex Lights Şirketi’nde ziyaret ettim. Orada –bir kez daha kazıntı avcılarını suçlayarak– bana ürettiği makinelerin gördüğü hasarı anlattım ve tamir ko-

nusunda kendisinden yardım istedim. Sonra de beni en çok kaygılandıran soruyu sordum. "Hiç negatif akışkan ihtimali üstüne kafa yordunuz mu?"

"Biraz daha açık konuşur musunuz, Bay Frankenstein?"

"Demek istediğim şu: Elektrik akışkanının dalga formunda aktarıldığına inanıyoruz, değil mi?"

"Teori öyle. Gerçi kimileri onun parçacıklardan oluştuğunu düşünüyor."

"Gelin dalga olduğunu farz edelim. Bu dalgaları bir dizi eğri olarak düşünsem, haklı olur muyum?"

"Yaklaşmış olursunuz. Kanımca çok sayıda manyetik eğri var ve birbirlerine öyle yakınlar ki adeta kesintisiz bir hat oluşturuyorlar."

"Fakat teoride her bir eğrinin takip edilip ölçülebiliyor olması gerekir, öyle değil mi?"

"Teoride, evet."

"O eğrinin bir en üst, bir de en alt noktası olacak, değil mi?"

"Parabolik ve hiperbolik yaylar olacaktır."

"Ben de tam onu diyorum işte. Peki, Bay Hayman, bunlar tersine çevrilirse ne olur?"

"Beni hayrete düşürüyorsunuz, Bay Frankenstein. Elektrik akışkanının yapısı tamamen değişir. Fakat yapılamaz böyle bir şey. Fizik ilminin yasaları buna izin vermez."

"Yasalara meydan okumaya alışkınım ben."

"Sahi mi?"

"Yani sizin gibi ben de bilgi dünyamızda aşamalar kaydetmek istiyorum. Sonuçta tüm fizik yasaları yeniden düzenlenmeye açık değil midir?"

"Orijinal araştırmanızda ne kadar yol aldınız, beyefendi?"

Önceki sohbetlerimizde Hayman'a, elektrik akışkanı vasıtasıyla hayvan dokusuna yeniden hayat ve enerji aşılamaı arzu ettiğimi anlatmıştım. "Küçük bazı adımlar attım," dedim. "Birtakım balıkları canlandırmanın mümkün olabileceğini keşfettim; ama sadece kısa süreliğine."

"Çalışmanıza devam edin, Bay Frankenstein. Biz insanları son derece yakından ilgilendiren, önemli bir çalışma bu. Emin olun bundan."

Hayman bir sonraki Pazar günü Limehouse'daki atölyeye gelerek, kırık makinelerin onarılmasına yardım etmeye razı oldu. Geldiğinde, tam da ümit ettiğim gibi, hasarın kolayca giderilebileceği sonucuna vardı. Hatta hemen kolları sıvayıp işe koyuldu. "Pazar günleri benim şahsi çalışma günümdür," dedi. "Güç alırım ondan. Çalışmak benim kilisemdir."

"Bunu duyduğuma çok sevindim, Bay Hayman. Yapacak çok işimiz var ne de olsa." Hayman gün boyu dur durak bilmeden çalıştı ve elektrik kolonlarının her bir parçasını tekrar tekrar test etti.

"Neyse ki orijinal parçalar çok sağlam," dedi. "Dayanıklılıkları sayesinde makineleri kolayca toparladık."

"O sizin dehanız, beyefendi. Üreticisi sizsiniz."

"Bunun dehayla falan bir alakası yok. Sağduyu sadece. Bir de tecrübe. Bu ikisi bütün düğümleri çözer." İngilizlerin böyle düşündüğünü biliyordum. Ancak ben yine de bilimsel araştırmalarda tutkunun, muhayyilenin yeri olduğuna inanıyordum. Vizyonu yoksa ne işe yarardı bir doğa filozofu? "Elektrik akışkanıyla ilgili sorularınızı düşünmekteyim bir süredir, Bay Frankenstein. Bana dalga etkilerinin tersine döndürülmesini sormuştunuz, hatırlıyor musunuz?"

"Hatırlıyorum elbet."

"İşin matematiğini yaptım. Teoride akışkanın yapısında belirgin bir fark oluşmaması gerekir. Ne var ki yönü tamamen değişir. Dışa değil içe doğru akar."

"Nasıl olur böyle bir şey?"

"Orası bir muamma. Böyle bir durumda içe akmak ne demektir? Kendine döneceği anlamına mı gelir? Akışkanın yapısını anlayamadığımızdan, bu kavram da bize anlamsız geliyor. Acaba sonsuz küçüklükteki bir alanda mı barındırır güçlerini? O durumda muazzam bir tehlike yaratabilir. Yoksa yapısını değiştirip de yepyeni ve bilinmeyen bir kuvvete mi dönüşür? Bu noktadan sonrası sağduyuyu aşıyor, Bay Frankenstein. Böyle bir şeyin asla başarılamayacak olmasından dolayı Tanrı'ya şükrediyorum. Başarılsa dünyada eşi benzeri görülmemiş zararlara yol açabilirdi."

"O halde siz, yapılamayacağına mı inanıyorsunuz?"

“Kesinlikle. Faraday’ın kendisi bile yapamazdı.”

Hayman işi gün sonunda tamamlayamadığı için bir sonraki Pazar tekrar geleceğine söz verdi. Bense aradaki günleri elektrik fenomeni üstüne yoğun bir çalışma yaparak geçirdim. Kraliyet Cemiyeti’nin kütüphanesine gittim ve Hans Oersted ile Joseph Henry’nin son tezlerini buldum. Wimshurst Makinesi ile Elektrikli Sallama Makinesi’nin ayrıntılarını inceledim. Son birkaç ayda Oersted, “manyeto-elektrik alanı” diye adlandırdığı konuda yaptığı deneyleri yayımlamıştı. Deneylerde manyetik ibre, elektrik akışkanının akımına dik açılarda hareket etmişti. Acaba akımın gücü ve yönü bu şekilde ölçülebilir miydi; ve eğer ölçülürse, değiştirilebilir miydi? Yüce Newton her etkiye karşı, o etkiye eşit ve zıt yönde bir tepki doğduğunu gözlemlemişti. O durumda manyetizma gücü, akışkanın yönünü değiştirebilir miydi?

Hayman bir sonraki Pazar günü işi tamamladı. Üstelik bazı özellikleri de geliştirdi; Voltaik bataryaların kapasitesini artırdı, bir kısım balmumu ve reçinenin yerine bitüm kullandı. “Umarım çalışmana huzur içinde devam edersin,” dedi. “Elektrik akışkanından korkan çok kişi var. Canavarca bir şey gibi görüyorlar onu. Tanrı’nın yasalarını değiştirme girişimi olarak görüyorlar.”

“Canavar yaratmak gibi bir amacım yok benim, Bay Hayman. Tam tersini arzuluyorum.”

O gittikten sonra işçilerin tamir ettiği, uzun tahta masaya oturdum. Yaratık bu masanın üstünde ölümden geri dönmüştü. Yine burada sessizlik ve karanlığa döndürülecekti. Suların yükselmesiyle birlikte, Thames dalgalarının iskele kazıklarına çarpan sesini duydum ve bu ses ilk defa bende bir beklenti ve ümit duygusu uyandırdı.

On Yedi

Mahkeme yazıcılarının eli boş durmamıştı. Marlow'a dönüşümünden iki gün sonra Londra gazetelerinde Bysshe'nin başına gelen "eşi görülmemiş trajediye" ve "korkunç talihsizliğe" dair raporlar yer aldı. Martha'nın ölümünün ayrıntıları, Mary'nin penceresinde görülen "melun yaratığa" ve "acımasız haine" özellikle dikkat çekilerek anlatılmıştı. Ancak bu haberin ardından yumuşak bir geçişle Harriet'ın Serpentine'deki ölümüne ilişkin raporlar ve daha sansasyonel haberler veriliyordu. Birbirini takip eden bu iki "suda ölüm vakası", bazı basın organlarını, emniyet teşkilatının Londra ve vilayetlerdeki ehliyetini sorgulamaya itmişti. Öte yandan *Mercury* ve *Advertiser* gibi başka bazı gazeteler de, Bysshe'nin ateizm ithamıyla Oxford'dan atıldığını bir şekilde öğrenmişlerdi. Bu gazetelerin yazarları, açıkça söylemeseler de iki cinayetin, inançsız Shelley için korkunç bir uyarı niteliğinde değerlendirilebileceğini ima ediyorlardı. Bysshe, Marlow'dan sonraki ilk Jermyn Street ziyaretinde bana, "Nasıl olur da merhametli bir Tanrı, sırf benim uğruma iki genç kadına ölümü hak görür, anlayamıyorum," dedi. "Böyle bir şey ateizm için, en az benim öne sürdüğüm gerekçeler kadar geçerli bir gerekçe olur."

"Sen kulak asma bunlara. O gazetelerde yazılanlar bir saat içinde unutulur.

"Onları önemsedğim yok benim, Victor. Komedi olarak okuyorum sadece. Soyтары hareketleriyle ve tavırlarıyla canlandırıyorum yazılanları Mary'ye."

"Mary nasıl?"

"Nasıl mı? Çok hoş. Çok tatlı. Çok zeki. Hemcinslerinin ötesinde bir bilgeliğe sahip. Eklememi istediğin başka bir şey var mı?"

"Demek Somers Town'da hayat cennetten farksız, ha?"

"Bay Godwin bazen mutluluğa engel olabiliyor. Fakat birlikte St. Pancras Kilisesi'nin avlusunda geziniyoruz. Bilir misin orayı? Hani mezarlarla meşe köklerinin birbirine dolandığı yer?"

"Hayır."

"Mary'nin annesinin mezarı orada. Onu ziyaret ediyoruz."

"Mezarlıklarda sevişiyor musunuz yoksa, Bysshe?"

"Onun adı sevişmek değil, Victor. Derin bir uyum ve karşılıklı bir ahenk içinde dostlarız biz. Birbirimizin ilgi alanlarına kendimizi adamışız."

"Diğer bir deyişle âşıksınız."

"Öyle mi dersin? Bu arada seninle gitmemiz gereken bir şey var. Sonsuz keyifli olacak." Cebinden bir kâğıt çıkardı. Açtığına kâğıdın *Ateistin Laneti* adlı oyunun yaklaştığını duyuran tiyatro ilan olduğunu gördüm. Oyunun alt başlığı "Fazladan İki Ölüm" idi. "Ne şahane ama, değil mi Victor? Muhteşem, değil mi?"

Besbelli Bysshe'yi ve geçmiş aylarda yaşanan olayları temel alan bir dramdı bu. Doğrusu Bysshe'nin keyifli hali şaşırtmıştı beni ama onda, deyim yerindeyse, muazzam bir koşullardan etkilenmeme ve kendisine tamamen gayri şahsi bir ışık altında bakabilme kabiliyeti vardı. "Mary'ye söz etmeyeceğiz bundan," dedi. "Rahatsız olur. Ama biz mutlaka gidelim, Victor. Sırf orijinalliğinin hatırına. Sence sahnede beni mi canlandıracaklar?"

"Kesinlikle."

"O halde bu akşam gitmeliyiz."

O akşam Bysshe'nin istediği gibi Alhambra Tiyatorsu'na gittik. Sahne kenarında, orkestra çukurunun seviyesinde, küçük bir locadan yer aldık. Locada alt sınıfların her zamanki ısıklalmalarına, açık seçik konuşmalarına maruz kalıyorduk. Kimse Bysshe'yi tanımadı elbette ama görünümü ve tavırlarından bir centilmen olduğu kolayca anlaşıyordu. Çukurun seyircisi melodram konusunun o olduğunu bilse, arbede çıkardı. Küçük or-

kestra dokunaklı bir melodiyle giriş yapmıştı ki locamızın kapısı tıklatıldı. "Bu da kim?" dedi Bysshe. "Girin!"

"Affedersiniz, girebilir miyim?" Kapının arkasında dolgun ama sevimsiz denemeyecek bir yüz belirdi. "Size katılabilir miyim?" Gök mavisi pantolonla gabardin ceket giymiş genç bir adam temkinli adımlarla içeri girdi. "Hiç loca kalmamış. Bu beyler de..." çukuru işaret etti, "beni rahat bırakmadılar."

"Elbette beyefendi, buyurun," dedim. "Burada boş bir koltuk var."

"Evet, yer göstericiler de öyle demişti bana."

"Tanıyorum ben bu adamı," diye kulağıma fısıldadı, Bysshe. Başka bir şey söylemesine fırsat kalmadan, orkestranın kreşendosuyla birlikte perde aralandı ve sahne gözler önüne serildi. Karalar giymiş bir aktör, bir mağara, gözlerden ırak bir oda ya da bahçe olabilecek bir yerde oturuyordu. Tuhaf derecede büyük bir tüy kalemle, kıvrık bir kâğıda bir şeyler yazıyordu. "*Tüm yasalara meydan okuyor ve yukarıdaki göklerde ilahi bir varlık olmadığını söylüyorum,*" dedi, yazıyı yazarken. "*Tanrı yoktur!*" Seyircilerinden bazıları bu sözleri yuhalarken, bazıları da haykırıp el çırpı. "Bu beyefendi güya benim galiba," diye fısıldadı Bysshe. Sahnede genç bir kadın belirince, yuhalama ve alkışın yerini ısıklar aldı. Kadın sözde ateiste doğru haşmetli bir edayla yürüdü ve nazikçe onu okşadı. "*Ah, sevgilim,*" dedi, "*şu dünyanın ışığıysın sen benim için.*"

"Harriet'a hiç mi hiç benzemiyor," dedi Bysshe.

Herhangi bir yere bağlanmayan birkaç sahnenin ardından genç kadın öne çıkarak seyirciye seslendi: "*Onu adaletli ve merhametli Tanrı'nın varlığına bir ikna edebilsem, o zaman gönül rahatlığıyla evlenebilirim! Hakikati görebilmesi için canımı bile veririm!*"

"Senin memelerini görmek için ben neler veririm!" diye bağırarak çukurdan biri.

"Onunla ya evlenir ya da uğruna canını verir. İkisini birden yapamaz ki," dedi Bysshe.

Bunu izleyen sahnede şeytan –daha doğrusu kırmızılar giyinmiş bir aktör– genç kadına sıkıntı vererek onun etrafında hoplayıp zıplamaya başladı. Sahnedeki ateist, iblisi göremiyordu ki bunun nedeni de besbelli Tanrı tanımayanın şeytanı da tanınamasıydı. Baştan sona her şey gülünçtü, locamızı payla-

şan bey de huzursuzluk emareleri sergilemeye başlamıştı. "Bana göre insanın birbirine verdiği zarar, şeytanın yarattığı zarardan çok daha büyük," dedi.

"Size katılıyorum, beyefendi," dedi Bysshe.

"Pek zavallı bir çalışma."

"Berbat."

"Ölsem kaçırmazdım ama." Beyefendi daracak, pis locada halinden memnun görünüyordu. Tahminimce nerede olsa halinden memnun olacaktı. Erkekliğinin henüz baharında, son derece çekici gülümsemesi olan biriydi. Hayatın tüm hilelerini anlıyor, onlardaki komediyi görebiliyormuş gibi bir hali vardı.

"Affedersiniz, beyefendi," dedi Shelley, "ama sanırım ben sizi tanıyorum."

"Öyle mi?"

"Byron'sunuz siz."

"Son baktığımda öyleydim."

Şaşkınlığını dile getirdim. "Lord Byron mı?"

Muzip bir ifadeyle yüzüme baktı. "Başkası türlü var mı ki?"

Bu bilgi hemen ilgimi çekti. Lord Byron'ın ismini duymuştum elbette ama şiirlerini okumamıştım. Bysshe o konuda avantajlıydı ve *Childe Harold'un Kutsal Yolculuğu*'ndan muhabbetle bahsetmişti bana. "Tanıştığımıza çok memnun oldum, beyefendi," dedi. "Hayranınızım."

"İsminizi bilsem iltifatınıza mukabele ederdim, eminim."

"Az önce sahnede gördünüz sayılır beni."

"Siz misiniz o?"

"Malum ateist."

"Shelley? Ben de bir centilmen neden böyle bir yere gelir diye düşünüyordum! Demek Shelley sizsiniz! Hogg'dan hakkınızda çok şey duydum."

"Tom'u tanıyor musunuz?"

"Nottinghamshire'da komşu olduk onunla. Bütün şiirlerini zi okudu bana. Çok keyif aldım. Katıksız bir müzik sizin şiirleriniz." Ardından büyük bir ilgiyle bana döndü.

"Bu da benim çok sevgili dostum, Victor Frankenstein," dedi Bysshe.

"Siz de mi şairsiniz, beyefendi?"

"Ah, hayır. Kesinlikle değilim."

"Bunu duyduğuma sevindim. Çok fazla şair var bu dünyada. Halbuki bir tane yeter. Öyle değil mi, Shelley?"

"Victor mütevazılık ediyor, Lordum."

"Sadece Byron deyin lütfen. İsmime koşarım ben. Tıpkı bir köpek gibi."

"Victor büyük bir mucittir."

"Ne icat ediyorsunuz, peki?" Hızlı, coşkulu bir konuşma tarzı vardı. "Tabii, çok büyük bir sır değilse."

"Sırrım yok benim, beyefendi. Tıpkı Newton gibi ben de kıyıdan deniz kabuğu topluyorum."

"Takdire şayan doğrusu. Hepimizin yaptığı da o zaten. Şekiller ve renkler karşısında gözlerimiz kamaşıyor, öyle değil mi?" Orkestra perde arası müziğine başlamıştı. Byron yeniden Bysshe'ye döndü. "Kendinden sıkılmaya başladın mı, Shelley?"

"Bir dakika daha katlanamayacak durumdayım."

"Şahane. O halde ikiniz de benimle Jacob's'da yemek yiyeceksiniz. Ateizme kadeh kaldırıp garsonların paçalarını tutuşturacağız."

Tiyatrodan çıkarak, Strand'e doğru yürümeye başladık. Byron yol boyunca ince oymalı, abanoz bastonuyla jestler yaparak konuştu. "Kötü tiyatro oyunlarına yönelik Londra'daki düşkünlüğü hiç anlayamamışımdır," dedi. "Cockney halkının sevimsiz aktörlerce canlandırılmış bütünüyle rezalet bir performans kadar bayıldığı bir şey yoktur. Oysa şehrin sokaklarında çok daha iyi melodramlar var. Sahnede canlandırılan hiçbir şey, gündelik yaşamda karşımıza çıkan karakterlerle mukayese edilemez. Gerçek hayattaki olayların, bir yazar bozuntusunun yazdıklarından çok daha şaşırtıcı ve olağanüstü olduğuna siz de katılmıyor musunuz, Bay Frankenstein?"

"Ben de o görüşteyim, Lordum."

"Sadece Byron."

"Hayatta, sıradan bir gözlemcinin umulmadık, hatta imkânsız diye düşüneceği pek çok olay yaşanır."

"Ben de tam onu diyorum işte. İnsanların normalde gülüp geçeceği bin tane tesadüf ve kaza anlatabilirim size. Polidori. Sen

de mi buradasın? Bu ne sürpriz!" Durup minyon, soluk benizli bir adamla selamlaştı.

"Seni Jacob's'da içerken bulmayı bekliyordum," dedi adam.

"Onun yerine Jacob's'a giderken buldun işte." Bizi Polidori –dediğine göre Dr. Polidori– ile tanıştırdı. Birlikte biraz yürüyüp eski ve loş bir et lokantasına geldik. Byron besbelli buranın müdavimlerinden ve değerli müşterilerinden biriydi. Birinci kattaki özel bir odaya götürüldük. Byron, *barbare* biftek ısmarladı. "Fransız halkına hürmetimden dolayı ısmarlıyorum," dedi. "Napoleon onları felakete sürükledi. Biz de en azından mutfaklarına destek verelim." Sohbet sırasında Polidori'nin Lord Byron'ın özel hekimi ve refakatçisi olduğu ortaya çıktı. Kendisi doğduğu şehir olan Prag'ın üniversitesine yazılmış sonra da Edinburgh Üniversitesi'ne geçiş yapmıştı. Ingolstadt'tan Oxford'a yaptığı yolculukla Polidori'nin yolculuğu arasındaki paralellik ister istemez dikkatimi çekti, üstelik kendisi çalışmalarına büyük ilgi gösteriyordu.

"Victor hayat yaratmak istiyor," dedi Bysshe, masanın öbür ucundan.

"Gerçekten mi? Ben de bir tıp öğrencisiyim, Bay Frankenstein. Edinburgh'daki tıp fakültesine yazıldım. Şu an hermetik filozofları okuyorum." Tavırlarında pek hoşuma gitmeyen bir lütufkârlık vardı.

"Polidori büyük bir okültisttir," dedi Byron. "Karaciğerime fısıldayıp onu iyileştiriverir. Artık gönlümce, kana kana içki içebiliyorum."

Yaşlıca iki garson yiyecekleri getirdikten sonra kapakları açarak sosları büyük bir özenle masaya yerleştirdiler. Yıllardır yaptıkları işten hâlâ zevk aldıkları her hallerinden belliydi. Yemek esnasında Byron ile Bysshe şairler ve şiir hakkında konuşurken, Polidori ile ben de sohbetimize devam ettik. "Eskilerden bol ilham alıyor musunuz, Dr. Polidori?"

"Bilgeliklerinden alıyorum. İnsan başka ne arar ki zaten? Galenos'un bazı üniversitelerimizde hâlâ öğretildiğini duysanız, şaşırırmazsınız, herhalde. Fakat ben onu pek dikkate almıyorum. Daha çok Paracelsus ve Reuchlin ile ilgileniyorum. Reuchlin'in *De Arte Cabbalistica'sını* bilir misiniz?" Başımı ha-

yır anlamında salladım. "Fakat hayat yaratmakla ilgileniyorsunuz, değil mi?"

"İlgileniyorum ama elektrik akışkanı aracılığıyla, beyefendi."

"Peki, başarı elde edebildiniz mi?"

"Çok küçük olmak kaydıyla, evet."

"Doğal olarak. Başka yolları var çünkü bunun. Turnebus'un derlediği *Corpus Hermeticum*'da bir golem figürü vardır, bilir misiniz?"

"Pek tabii. Toprakten ve kırmızı kilden yapılma Kabbala figürü. Birtakım ritüel sözleriyle canlandırılır. Doğrusu o yöntemi pek ciddiye almadım ben, Dr. Polidori. Elektrik akışkanı kelimelerden çok daha güçlüdür."

"Hiç Prag'a gittiniz mi, Bay Frankenstein?"

"Ne yazık ki, hayır."

"Kütüphanede saklanan kamu arşivlerinde o yaratığa dair pek çok rapor vardır. Yüzyıllara yayılan raporlar." Bana doğru eğildi, ağzındaki şarap kokusunu alabiliyordum. "Şimdi bile bir tanesinin yaşadığı düşünülür."

"Sahi mi?"

"Söylenene göre yöre hahamlarından biri canlandırmış. Kendi emri altında tutuyormuş."

Polidori'nin bu öyküyle dikkatimi çektiğini itiraf etmeliyim. "Ne boyutlarda bu yaratık?"

"İnsandan biraz iri ama oran olarak daha güçlü ve çevik."

"Peki, bu mucize neden bilinmiyor dünyada? Bilinse hayata ve yaratılışa dair tüm inançları altüst etmez miydi?"

"Yahudiler onu saklı tutuyor. Ben de o inançta olduğum için bildiğim şeyi söylüyorum. Büyücüler ya da şeytana tapanlar, diye alaya alınmak istemiyorlar."

"Peki, bu varlık, bu golem nasıl saklanıyor?"

"Efendisi hahamın huzurunda yaşıyor. Haham onu ne kadar kolay yarattıysa, o kadar kolay yok edebilir."

"Çok enteresan, doğrusu, Dr. Polidori. Biraz açıklayabilir misiniz?"

"Golemi yaratan maddenin kalıntılarını saklamış haham." Bu tür bir soru sormaktaki amacımı anlamaya çalışırcasına, dikkatle yüzüme baktı. "Tek yapması gereken o maddeyi açık ya da

gizli bir biçimde yaratığa geri vermesi, sonra da ritüel sözlerini söylemesi. Sözler söylendiği anda golem toprağa dönüşür.”

“O kelimelerin ne olduğunu biliyor musunuz?”

“Ne yazık ki, hayır.”

“Benim için öğrenebilir misiniz?”

“Biraz huzursuz oldunuz sanki beyefendi. İyi misiniz?”

“Kesinlikle huzursuz olmadım. Sadece yeni bir bilgi edinecek olmanın heyecanını yaşıyorum. Bilgiyi sadece bilgi adına ararım ben.”

“İşte gerçek bir filozof.”

“Bilginin her türüne hürmet ederim, beyefendi. O halde bu kelimeleri araştırma şansınız –izininiz– olacak mı?”

“Olabilir. Prag’daki âlimlerle yazışmalarımı sürdürüyorum.”

“Çok büyük bir lütuf olur, benim için.”

“Neden acaba?”

“Dediğim gibi, bilginin peşindeyim de ondan.”

Bu sırada Byron –tiyatroda önerdiği gibi ateizme değil– makine toplumuna karşı protestolar düzenleyen işçi grubu Luddite’lere kadeh kaldırmayı teklif etti. Bysshe şevkle kadehini kaldırıp Kuzey’de kendini belli eden devrim ruhuna övgüler yağdırdı.

“İnsana kendi sözlerinden alıntı yapmak pek sıkıcı bir meşgale ama Tom Hogg bu dizeleri bana okuduğu anda seni kucaklamak istemiştin, Shelley,” dedi Byron. Ayakta durup yüksek sesle şiiri okudu:

*“Eskimiş inançların tozundan
Zalimin yırtılmış sancağından,
Etrafımda toplanan kalabalıktan
Bir çığlık yükseldi, hep bir ağızdan -
Özgürlük! Umut! Ölüm! Zafer!”*

Son dizeye Bysshe de katıldı ve kadehini yine bir “hurra”yla kaldırarak, garsonlardan birinin yanımıza gelmesine neden oldu.

“Her şey yolunda mı?” dedi garson, Polidori’ye.

“Geleceği selamlıyorlar, Edmund.”

“O halde görüş kabiliyetleri benden iyiymiş, efendim.”

“Eh, ne de olsa şair onlar.”

“Kendilerine iyi şanslar diliyorum o halde, efendim.” Hizmetine ihtiyaç olmadığına kanaat getiren garson, selam vererek odadan çıktı.

“Evet, şimdi de gelin kadehimizi apış arasının şerefine kaldıralım.”

Bysshe bu teklif karşısında irkilir gibi oldu. Lord Byron’dan çok daha hassas mizaçlı bir insandı ve kaba ifadeler karşısına daima irkilirdi. Yine de kadeh kaldırıp şarabını bariz bir keyifle içti.

“Siz Lord Byron için çalışıyorsunuz, değil mi?” dedim, Polidori’ye.

“Lord hazretleri besliyor beni. Karşılığında ben de ona genel sağlığı için karışımlar hazırlıyorum. Bu aralar biraz kilo vermeye zorluyorum onu.”

“Sadece biraz etli görünüyor, o kadar.”

“Annesini hiç gördünüz mü? Ondan gelen bir yatkınlığı var. Şimdiden engellemek iyi olur.”

“Ne gibi metotlar kullanıyorsunuz?”

“İç sürdürücü terkipler veriyorum. Besinin vücuttan geçişini hızlandırıyorum. İç sürdürücüler de yağ dokularını yakıyor.”

Bu bana yepyeni bir şifa yöntemi gibi geldi ama her şeyden çok Polidori’nin kendisiyle ilgilenmeye başlamıştım. “İngilizleri nasıl buldunuz?” dedim.

“Lord Byron’um hariç mi?”

“Öyle istiyorsanız, öyle olsun.”

“Aralarında yaşanabilecek kadar sevdim. Ya siz?”

“Deneycilikte üstlerine yok. Hiçbir şeyi kabul edilemediği gibi kabul etme zorunluluğu hissetmiyorlar.”

Tam konuyu açmak üzereydim ki Polidori elini koluma koydu. “Sol elmacık kemiğinizin altında hafif bir sinir atması fark ettim, Bay Frankenstein. Canınızı sıkkan nedir?”

“Özel bir şey yok, canımı sıkkan.”

“Dürüst davranmıyorsunuz bana. İngilizlere benzemişsiniz.” Kahkaha attı. “Her neyse, önemli değil. Daha fazla üstü-

nüze gelmeyeceğim. Belki bir gönül meselesidir. Belki de *tremor cordis*'tir."

"Kalbimde hiçbir sorun yok, beyefendi."

"Yine de o sinirdeki gerginliğe yardımcı olabilirim. Afyon ruhunu denediniz mi hiç?"

"Bir ara ateşlendiğim de verilmiş bana."

"Bende daha iyisi var; afyonlu ilaçla karıştırılan ve kendi özel üretimim olan bir toz."

"Ona da hazırlıyor musunuz?" Bysshe ile derin bir sohbete dalmış olan Byron'a baktım. "Modern Prometheus" diye bir şey söylediğini duydum.

"Elbette ki. 'İlhamım' diyor o karışıma."

"Bu titremeyi geçirir mi diyorsunuz?"

"Hiç şüphesiz. Anında."

"Size minnettar olurum, Dr. Polidori."

"Deneyisel felsefenin amacına hizmet etmiş olurum sadece. İşinize yepyeni bir şevk ve taze bir algıyla dönersiniz."

"O derece güçlü mü yani?"

"Mucizeler yaratacak kadar güçlü."

Bysshe ile Byron geç saatlere dek konuşacak gibi görünüyorlardı, bense yorgundum ve dinlenme ihtiyacı içindeydim. Birkaç dakika sonra grubun yanından ayrıldım ama gitmeden önce adresimi yazıp Polidori'ye verdim. O da beni ertesi gün ziyaret edeceğine söz verdi.

Strand'e adımımı attığım anda aklıma Byron'ın kent yaşamının hakiki dramlarına ilişkin sözleri geldi; şu bir araya toplanmış, sis perdesinin ardına gömülmüş kadın ve erkeklerin acaba kaçی dünyanın başına sardığım olaylardan etkilenecekti? Yaratık, incitme, öldürme gücüne sahip olduğuna göre, kaçی doğrudan ya da dolaylı olarak onun kötülüğünden payını alacaktı? Böylesine büyük bir kentte çok sayıda insan tehlike altındaydı.

"Feci bir şey bu," dedi birisi, yanındakine. "Bir adım önümü göremiyorum."

Polidori'nin golem tasviri içime su serpmişti. O yaratığın varlığına pek inanmıyordum ama yok edilebileceğini gösteren öykü yine de beni memnun etmişti. Polidori ritüelde söylenen sözleri ele geçirebilirse onları yaratığın üstünde denemeyi düşü-

nebilir dim. Tüm bunlar düşünerek ilerlediğim sırada yanlışlık-
la, sisin içinden bir anda bitiveren, uzun boylu bir adama çarp-
tım.

"Affedersiniz beyefendi," dedi adam. "Ah, işe bakın, Bay
Frankenstein'mış meğer."

Oklist Selwyn Armitage'ı hemen tanıdım. "Asıl ben özür
dilerim, Bay Armitage. Önüme bakmıyordum."

"Bu siste kimse önünü göremiyor zaten, Bay Frankenstein.
Benim gözlerim bile şu kasveti delip ardını göremiyor. Bu yolu
sizinle yürüyebilir miyim?"

"ok memnun olurum. Babanız nasıl? Sohbetinden pek ke-
yif almıştım."

"Babam vefat etti, ne yazık ki."

"ok üzüldüm bunu duyduğuma."

"Ani oldu. Boğazındaki bir ıbandan... Ölüm döşeğinde ı-
banı kesip atması için Dr. Hunter'a seslendi. Hezeyan içindeydi."

"Anneniz dayanabiliyor mu?"

"Evet. Güçlü kadındır o. İşi sürdürmemiz gerektiği konu-
sunda ısrar ediyor. Artık ben duruyorum tezgâhın başında. Fa-
kat biliyor musunuz, siz bana ilham verdiniz, Bay Frankenstein."

"yle mi, nasıl?"

"Elektrik akışkanı konusunda söyledikleriniz beni düşün-
meye sevk etti. Düşünme de işe el atmaya... El atınca da ortaya
galvanik makine çıktı."

"rettiniz mi makineyi?"

"İlk prensiplere geri döndüm. Teller ve bataryalardan olu-
şan çok basit bir düzenek hazırladım."

"Hangi amaçla?"

"Babamın göz koleksiyonu olduğunu biliyor muydunuz?"

"Hayır, beyefendi. Hiç bilmiyordum."

"oğu çok iyi muhafaza edilmiş durumda. Köpek gözleri.
Kertenkele gözleri. İnsan gözleri."

"Hepsini saymanıza gerek yok, Bay Armitage."

"Gz bebeklerinin kısılmasını sağladım. İrislerin de titreş-
mesini."

"ok memnun oldum karşılaştığımıza Bay Armitage, fakat
yoluma devam etmem lazım. Size iyi geceler, beyefendi." Yanıt

vermesine fırsat kalmadan caddeyi geçmiş, sisin arasına karışmıştım bile. Deneylerini dinlemeyi yüreğim kaldırmamıştı. Kendi yaptıklarımđan ve hırslarımdan artık öyle utanıyordum ki başkasında da aynılarını görmeye dayanamamıştım. Ya bu elektrik deliliği yaygınsa? Sonu nereye varırdı? Sisinden ağır ağır evime doğru ilerledim.

On Sekiz

"Kapıda bir yabancı var," dedi Fred.

"Ne yabancı?"

"Minyon bir adam. Çürük tohuma benziyor."

"Doktordur. İçeri al."

"Doktor mu? Neden geldi ki, efendim?"

"Bacağımı kesecek de ondan." Fred dehşetle yüzüme baktı.

"Bir şey yok, Fred. Arkadaşım o benim."

"Öyle diyorsanız, öyle olsun, efendim. Şimdiye kadar hiç doktordan arkadaş olduğunu duymadım ya, neyse." Sonunda şüpheli bir ifadeyle Polidori'yi içeri getirdi.

"Ah, Frankenstein, iyisindir umarım."

"Gayet iyi o, efendim. Turp gibi, turp," dedi Fred.

"Gidebilirsin, Fred."

"Bir ihtiyacınız olursa seslenin, efendim." Fred, Polidori'nin dikkatli bakışları altında gönülsüzce odadan çıktı.

"Bu Londralı oğlanlarda raşitizme bir yatkınlık olduğunu fark ettim," dedi Polidori. "Bacakları çarpık oluyor, bu yüzden."

"Ben onda böyle bir şey fark etmedim. Bu şehirde o yürüyüş tarzına 'çalım' diyorlar galiba."

"Sahi mi? Fiziksel değil, sosyal bir şey yani?"

"Birbirlerini taklit ediyorlar. Ya da bana öyle geliyor, bilemiyorum."

"Çok dikkatli bir gözlemcisiniz, Bay Frankenstein. Evet, konuştuğumuz şeyi getirdim." Yanında taşıdığı küçük bir çantayı

açarak içinden bir ilaç şişesi çıkardı. "Tozu afyon ruhuyla karıştırdım. Başlangıçta beş altı damla yeterli olacaktır."

"Başlangıçta söz vardı..." Bu alıntıyı neden yaptım, hiç bilmiyorum ama yaptım işte.

"Söz falan olmayacak, umuyorum ki. Sadece huzur olacak."

"Günün hangi saatinde almamı tavsiye ediyorsunuz?"

"Akşamın erken saatlerini öneririm. Faydasını ertesi gün, deliksiz bir uyku çektikten sonra görürsünüz. Fakat titreme sizde gerginlik yaratırsa –ya da başka büyük bir gerginlik olursa– hemen alabilirsiniz."

"Bedeli nedir, Bay Polidori?"

"Bünyenizde herhangi bir ters etki yaratmaz, merak etmeyin."

"Hayır, terkinin fiyatı nedir, demek istemiştım."

"Bu benim size hediyem. Karşılığında hiçbir şey almayacağım. İleride yine almak isterseniz, makul bir anlaşma yaparız."

Konuyu böylece kapadık. İlaç için Polidori'ye minnettardım ama içimde uyandırdığı nahoş hislerden bir türlü kurtulamıyordum. Her şeye karşı fazlaca tetikteydi. Bysshe ile Byron'ın bütün geceyi Jacob's'da âlem yaparak geçirdiklerini, kendisininse masada uyuyakaldığını anlattı. Sonunda Strand'e çıktıklarında, neredyse bir saatlerini kiralık araba arayarak geçirmişlerdi. "Lord Hazretleri'ni bıraktığımda burnu fena halde büyümüştü. Gidip iyileştireyim bari." Ona yardımları için tekrar teşekkür ettim, o da kendisini ve Lord Byron'ı Piccadilly'deki evlerinde ziyaret etmemi istedi.

Şişeyi Polidori'nin koyduğu yerde, masanın üstünde bıraktım. "Bu nedir?" dedi Fred, içeri girdiğinde.

"Bir terkip," dedim, "kolayca uyuyabilmem için."

"Portör birası gibi mi?"

"Pek sayılmaz. Ama benzeri bir etkisi var."

"Dikkatli olun o zaman, efendim. Zavallı babam..."

"Bay Shoeberry'nin vakitsiz ölümünden bahsetmiştin."

"Ayak parmakları seğirip duruyordu." Sustu, şişeyi eline aldı. "Suratı taş kesilmişti."

"Şişeyi olduğu yerde bırakır mısın, Fred? Çok kıymetli bir sıvı o."

“Kıymetli mi?” Şişeyi dikkatle yerine bıraktı.

“Altın kadar.”

İşin aslı, lanetli hırsıma kendimi kaptırdığım günden beri, hiçbir bünyenin kaldıramayacağı türden bir sinir gerginliğinin ve asabiyetin ağırlığı altında eziliyordum. Moraliğim öyle ani yükselip çöküyordu ki, daimi bir korku ve şüphe mücadelesi içindeyim. Pek çok kez midemde, içeriyi kemirerek dışarı çıkmaya çalışan fareler varmış hissine kapılmışım.

Yine de afyona gün boyu dokunmadım. Koltuğumda oturarak Jermyn Street’e düşen zayıf, kesintili güneş ışınlarının altında ışıltılar saçan cam şişeye dalıp gittim. Akşamın erken saatlerinde hep kasvetli bir melankoli çökerdi üstüme. İşte o saatlerde altı damla afyon ölçüp içtim.

Terkip etkisini hemen değil, yaklaşık yarım saat içinde gösterdi. Hafif bir sıcaklığın kol ve bacaklarıma yayılmaya başladığını hissettim. Güneşin altına uzanmış gibiydim. Bunu bir sükûnet ve denge duygusu izledi; öyle ki odada yürümüyor, kayıyordum adeta. Ömrümde tecrübe etmediğim türden bir moral düzelmesi sayesinde, son derece sakin hissediyordum kendimi. Akşam çayımınla birlikte odaya giren Fred, bendeki değişikliği ilk anda fark edemedi.

“Ah, Fred, ölümsüz Fred.”

“Anlayamadım, efendim?”

“Hint ovalarının rayihasını getirdin bana.”

“Sadece Piccadilly’ye kadar gittim, efendim.” Sonra damlaları ölçtüğüm gümüş kaşığı gördü. “Haa, şu likör yüzünden bu, değil mi? Biraz oturun isterseniz, efendim.”

Odayı arşınladığımın farkında değildim. “Hayır, Fred. Bu huzur anlarının tadını çıkarmalıyım.”

Pencereye gittim. Aşağıdaki sokağı dolduran yayalar, hammallar ve atlı arabalar bana fasılasız tek bir melodinin içinde kaynaşmış gibi geldi. Sanki tek bir ışık hattına dönüşmüşlerdi. O anda bu bileşimin melekelerimi dumur etmek yerine, taptaze ve canlı bir var oluşa uyandırabileceğini sezdim. Yatak odama gidip lezzetli hülyalar içinde yatağıma uzandım. Fred kapıda dolanıp duruyordu ama o da mutluluk duygumun bir parçası haline gelmişti. O vaziyette uyumak yerine hayal görmüş ola-

bilirim. Sıcacık bir kayıkta uzanmış, bir göl ya da denizin sakin sularında ilerliyordum. Işık dört bir yanımda suyu alacalandırıyordu. Tepemde bulut yoktu ve koyu mavi gök, sonsuzluğa dek uzanıyordu.

Böylece devam eden kesintisiz bir rüyaydı. Ertesi sabah yaktan tamamen dinlenmiş ve tazelenmiş olarak kalktım. Entelektüel melekelerimin de uyandığına inanıyordum. Büyük bir şevkle kitap rafımdan Tourneur'un *Elektrik Akışı Tabloları*'nı çekip aldım ve kolayca hesap yapabildiğimi gördüm. Üstelik sayıların şekillerinden ve uyumlarından muazzam bir entelektüel keyif aldım. Hatta elektriğin akışını hayalimde canlandırdım. Cebimde afyon ruhu terkibiyle Limehouse'a gittim ve bir kez daha elektrikli makinelerimle deneyler yapmaya başladım. Bu dengelilik hali tahminimce sekiz saat daha sürdü, sonunda sandalyeme oturacak kadar bitap düştüm.

Daha fazla afyon almamıştım ama ışıklar dört bir yanımda oynasırken, engin sularda sürüklendiğim hissinden henüz sıyrılmamıştım. Göğün mavisi şimdi daha da koyulaşmıştı, üstelik suyun türü de değişmişti. Artık bir nehirde ilerliyordum. Nehrin Thames olduğunu biliyordum. Dalları suyun üstüne uzanan ağaçların sudaki yansımalarını görüyordum. Bir yandan da kendi dünyamızın içinde var olan başka bir dünyanın farkındaydım. O dünyada ağaçlar aşağı doğru büyüyor, gök aşağılarda uzayıp gidiyordu. Hayretler içinde gezinirken, puslu atmosferin arasından aşağı, bana doğru bakan kendimi gördüm. Yüzümde hayret dolu bir ifade vardı.

Tekne ilk rüyadakinden daha hızlı ilerliyordu, belli bir hedefe doğru ilerliyor olma düşüncesi içimde bir hoşnutsuzluk uyandırıyor. Yine de kendimi, yanı başımda kıyıların, tarlaların ışıkla yıkandığı, çimlerin altın rengine büründüğü hülyalara bıraktım. Sonra da kendi kendime fısıldadım: "Altın kelimesini buldum." Tekne şimdi momentumunu kaybetmiş, Thames'in akıntısıyla sürüklenmeye başlamıştı. Üstümde hafif bir esinti hissettim, yaprakların hışırtısıysa fısıldaşan sesler gibi geldi kulağıma. Nedense huzursuzluğun ilk emarelerini seziyordum. Nihayet kıyıya yaklaştım ve toprağın, çimlerin yumuşaklığını hissettim. Çiçeklerin rengi öyle parlak, öyle göz alıcıydı ki daya-

namayıp bir an gözlerimi yumdum. Bunun üzerine tekne kendi iradesiyle döndü ve yeniden akıntıyı buldu. Gökyüzü hiç böyle berrak gözükmemişti gözüme, aşağıdaki yansıması ise daha da parlaktı. Dört bir yanıma gök kuşatmıştı. Parmaklarımı ağır ağır akan, ılık suda gezdirerek, akışın tazeliğini hissettim. Ardından bir şey kavrayıverdi elimi. Sıkı sıkıya tutunup beni aşağı çekmeye çalıştı. Yerimden fırlayarak uyandım. Afyonlu rüyam bir dehşet anı içinde dağılıp gitti.

Gece olmuştu. Birkaç saat uyumuştum. Tamamen karanlığa gömülmemek için hemen yağ lambalarını yaktım. Hâlâ rüyada olmanın korkusuyla, titreyerek sandalyede oturdum.

Ardından büyük bir irade gücüyle hesaplarıma geri döndüm. Ayrıca bu saatte Limehouse'dan ayrılmanın haydutlarla serserilere davetiye çıkaracağını fark ettim. Evet, korkularım geri dönmüştü. Afyonlu kafamla artık hayat karmaşasının bir parçası olmadığımı –telaşa, çekişmeye ara verildiğini– ve huzur, sükûnet bulabileceğimi hayal etmiştim. Omzumdaki yük kalkmış, kaygılarım yok olmuştu. Ne var ki şimdi bütün o dertler yeniden canlanıyordu. Düşman, yani korku, geri dönmüştü. Muharebe yeniden başlıyordu. Artık kendi kendimin efendisi değildim.

Durup birkaç dakika terkihi inceledim. Bu kadar küçük bir miktar, insan bedeninde nasıl böyle muazzam değişiklikler yaratabiliyordu? Galvanizm kadar, yeniden canlanmak kadar müphem sırlar vardı bunda. Sadece tentürün iki damlasıyla bir deney daha yapmaya karar verdim. Kısa bir süre sonra kendimi nefit yağı lambalarıyla ışıltılı aydınlatılmış bir caddede yürürken buldum (daha doğrusu bulduğumu zannettim). Cenevre'ye dönmüştüm ve üniversitedeki başarıımı haber vermek üzere telaşla babam ve kız kardeşimle buluşmaya gidiyordum. İçim öyle bir gençlik coşkusuyla doluydu ki havalara sıçırıyor, hiçbir çaba sarf etmeden şehrin ve gölün üzerinden süzülerek geçiyordum.

Sonra kendimi önceki gibi atölyede, hesap kitabım önüme saçılmış halde buldum. Denklemlerimin hepsi son derece açık ve netti; bunu geliştirdiğim sade formüllerden ve kenarlara yazılmış, "kusursuz" ve "harika!" yorumlarından anlıyordum. Peki ama neydi bu? Dalgalara dalıp çıkan küreklerin ve suda gıcirtı-

lar çıkaran bir kayığın sesini duydum. Kim bu saatte Thames'de kürek çekiyor olabilirdi? Kapıya giderek hafifçe araladım. Tanıdık bir çamur ve tuzlu su kokusu üstüme hücum etti. Fakat başka bir koku daha vardı. Dışarı göz attığımda küçük bir teknenin ağır ağır iskeleye yaklaşmakta olduğunu gördüm. "Kim var orada?" diye seslendim. Cevap gelmedi. "Tanrı aşkına, söylese ne kimsin!"

Tekne iskelenin tahta platformunun yanında durmuştu. Suyun şıptısını duyabiliyordum. Ardından Harriet Westbrook – Harriet Shelley– tekneden indi. Hayattayken olduğu gibi görünmüyordu. Çok daha ışıltılı ve muhteşemdi. Ardından omuzlarında örgü bir çuval taşıdığını fark ettim. "Neden geldin buraya, Harriet?" Cevap vermedi ama teknede bekleyen başka birine döndü. Fısıldaşmalar oldu ve Martha'nın sesini tanıdım. Sonra hafif bir kahkaha duyuldu. Harriet bana dönerek, "Ben burada değilim, Victor. Sen buradasın," dedi. Ardından yeniden masamda, kâğıtlar etrafıma yayılmış halde uyandım.

Rüyalar ya da hayaller o gece ve ertesi sabah ara ara belirip kayboldu. Tam bir esarete düşmüş, gözlerimin önümden geçen her halüsinasyona köle olmuştum. Bu defa haliçte, sulak alanların, vahşi bataklıkların arasında, tepemde çığlıklar atan martılarla yürüyordum. Nemli havada kesif bir tuz kokusu vardı. Uzaklarda –gözden ırakta– sinsice dolanan büyük, karanlık bir silüetin bir şekilde farkındaydım. Sonra o meşum varlığın Londra olduğunu kavradım. İnsan yaratmıştı Londra'yı. Halici ise insan yaratmamıştı. Haliç arazisinin az önce denizden ortaya çıkıverdiği ve yaklaşan suların beni boğacağı korkusuna kapıldım bir anda. Bunun üzerine iç kesimlere –ya da iç kesim olduğunu sandığım yere– doğru kaçtım ve çayırılık bir alandaki tepenin üstünde tek başına duran, derme çatma, küçük bir kulübeye sığındım. Dışarıdaki dünyaya kıyasla burası kuru ve sıcaktı. Ateş verilmiş dal ve çalı sesini andıran bir çıtırtı duydum ama hiçbir yerde ateş göremedim.

Sonra kendimi Londra'daki bir sokakta yürürken buldum. Kara taşla döşenmiş, kapısı, penceresi ya da dışarı açılan herhangi bir noktası olmayan bir sokakta burası. Yolda yürürken taşlar acıdan, korkudan ya da dehşetten, feryat etmeye başladı.

Köşeyi döndüğümde karşımda yine taştan bir sokak buldum. Adımı attığım anda sokak hem duvarlardan hem de yerden gelen acı bir çığlık attı. Bu kakofoniye katlanamadım ama telaşlı adımlarla ilerleyip ara yollara saptığımda çığlıklar daha da arttı.

Uyandığımda gün doğmuştu. Afyonlu rüyalar yüzünden çalışmama dönemeyecek kadar bunalmıştım. Atölyeden çıkıp Limehouse'a yürüdüm. Kilisenin yakınındaki tavernanın orada bir araba durağı vardı. Durup bir araba bekledim. Arabacı tavernada susuzluğunu giderir ya da kilise avlusunda ihtiyaç giderirken, bu noktada durup bir peni karşılığında atlara göz kulak olan sokak süpürücüsünü tanıyordum. Job isimli siyah bir adamdı. "Job," dedim, "son araba ne zaman kalktı?"

"Yarım saat olmuştur. En az yarım saat."

"Dolu muydu peki?"

"Bayağı doluydu, efendim. Tepede bile oturan vardı."

Tavernaya girip iki kupa birayla dışarı çıktım. "Al bakalım, Job. Boğazın temizlensin biraz."

Job bana Barbados'tan gemiyle kaptan yamağı, daha doğrusu köle olarak getirildiğini, İngiltere'ye vardıklarında efendisi tarafından terk edildiğini daha önceden anlatmıştı. Gemi Limehouse'a demirlemişti, Job da o günden beri buralarda yaşıyordu. Şimdilerde, kavşaktan geçenlerden ve arabacılarından aldığı birkaç peniyle geçiniyordu. Tavernanın önündeki tahta banka oturduğumuzda, "Nerede yaşıyorsun?" dedim.

"Şuracıktaki sokakta." Limehouse Kilise Caddesi'ne çıkan geçekundu sokağını işaret etti. "Tam bir sıçan deliği, efendim."

"Evli misin, Job?"

"Hiç evlenmedim. Kim alır benim gibi fukara, siyah adamı?"

"Senin ırkın talihsiz sahiden de."

"İtilip kakılıp lanet edilip dövülüyorsunuz biz. Şu şık beylerden bazıları yolda bana bi tekme savurup geçiyo. Bazısı da feci küfürler ediyö."

Tozun etkisinden midir, bilmiyorum ama birden süpürücüye karşı müthiş bir acıma hissettim içimde. "İçeri gel," dedim. "Hava çok soğuk."

"Bana izin yok, efendim. Bayan Jessop siyah insanlara katlanamıyo."

"O halde ben sana bir içki daha getireyim. Hakkında daha fazla şey öğrenmek istiyorum." Döndüğümde Job'u Limehouse'daki hayatı hakkında sıkı bir sorguya çektim. Ne tuhaftır ki kendisinininkinden bile kötü hikâyeleri vardı anlatacak: Sokaklara terk edilen yeni doğmuş bebekler, beş para etmez mallar için pis lağım çukurlarına zorla sokulan çocuklar, fukara cenazesinin küçücük masrafından kaçınmak için döşeme tahtalarının altına gömülen ölüler...

Job'un kendisi de geceleri kıyıya gidip kullanabileceği ya da satabileceği nesneler arıyordu. Söylediğine göre bir defasında antika bir hançer bulmuş, Church Row'daki bir tütüncüye bir şiline satmıştı. Hançer şimdi dükkânın vitrininde sergileniyordu. "Ama bazı geceler nehirde bi'seyler oluyo," dedi.

"Ne gibi?"

"Bi şey geliyo. Akıntı yönünden."

"Tekne gibi bir şey mi?"

"Yok tekne falan değil. Yok. Suyun altında hızlı giden bi şey. O geçerken bütün kıyı sessiz oluyo."

"Balina mı acaba?"

"Yok. Balık değil. Bi şey."

"Neden bahsettiğini anlamıyorum, Job."

"Halice bi şeyin musallat olduğunu duymadınız mı, efendim? Swanscombe Bataklıkları'nın oraya hani?" Başımı hayır anlamında salladım. "Kimse gitmiyo oralara. Balıkçılar bile yaşamıyo."

"Nedir bu hayalet? Bir ismi falan var mı?"

"İsmi yok, efendim. Yaşayan bir ölü. İnsandan bile büyük."

"Sen nereden biliyorsun, öyle olduğunu, Job?"

"Benim tahminim o. Annem duyduğu hikâyeleri anlatmıştı bana."

"Kölelerin hikâyeleri mi bunlar?"

"Evet, efendim. Ama çok eskiden geliyo bu hikâyeler. Hiç kölenin olmadığı zamandan. Annem bana *dogon*'u anlatmıştı. Sihirle hayata döndürülmüş ölü bi adammış o. Ormanlarda, dağlarda yaşamış. Ateşten gözleri olan bi yaratıkmiş, efendim."

“Haliçte öyle bir yaratığın yaşadığına inanmıyorsun herhalde?”

“Ben bi şey bilmem, efendim. Zavallı siyah bi süpürücüyüm ben. Ama suyun altından giden o şey nedir, onu merak ediyorum işte.”

Bu sırada Holborn’a giden araba geldi. Job ayağa kalkıp kendisini adeta tanıyan atların yanına gitti. O atlarla konuşup okşayınca atlar sakinleşti. Bense arabacıya seslendim. “Boş yerin var mı?”

“İçeride var, efendim. Bir kişi iniyor.”

Arabaya bindim ve az sonra şehre doğru yola koyulduk.

Jermyn Street’e döner dönmez hesaplarımın bir kısmını bıraktığım çalışma odama gittim. Oluşum süreci esnasında elektiriksel yükün tersine çevrilmesi için eksiksiz bir formüle hayli yaklaşmış olduğumu bilerek, çalışmalarına yepyeni bir coşkuyla sarıldım. Bu negatif kuvveti yaratıp sürdürmeyi başarsa-bilirsem, kuvvet, orijinal yükün gücünü çökertip tam anlamıyla yok edebilirdi.

Düşüncelerim sesler ve kahkahalarla bölündü, ardından Bysshe ile Mary, peşlerinde Fred ile içeri girdiler. “Onları durduramadım, efendim,” dedi Fred. “Kapıdan beni itip içeri girdiler.”

“Ben durdurulamam, Fred,” Bysshe’nin keyfi pek yerindeydi. “Göklere yükselen arabasıyla yola düşmüş Phaethon’um ben. Duydun mu hiç Phaethon’u?”

“Haymarket’te bir uçan arabacı vardı, efendim.”

“Uçan ha? Bu da yeni bir kelime herhalde, öyle değil mi?” Sonra bana döndü. “Seni Mary Shelley ile tanıştıracabilir miyim, Victor?”

Koltuğumdan kalkıp ikisini de içtenlikle tebrik ettim. “Ne zaman oldu bu?”

“Bu sabah. Bread Street’teki St. Mildred’de.”

“Gelecekte olabilecek çocuklarımızın hatırına, yasalara uyduk,” dedi Mary.

“Harika bir tören oldu, Victor. Bay Godwin ağladı. Ben ağladım. Rahip ağladı. Tanrı hepimizi kutsasın!”

“Ben ağlamadım.” Mary bunu söylerken gülümsüyordu. “Ayrıca Tanrı’nın bizi kutsayacağına da inanmıyorum.”

"İhtiyar Baba Kimse'nin olayla alakası yoktu tabii ki canım," dedi Bysshe. "Özgürüz biz. Dünya üstünde sürgünde değiliz. Chapter'da bizimle çay içer misin, Victor? Sana Londra'nın en güzel Marsala'sını vaat ediyorum."

"Lütfen gel," dedi Mary.

Doğrusu Chapter, yeni evlenmiş bir çiftte tavsiye edebileceğim türden bir yer değildi. Bir yandan geçmiş yüzyılın âdetlerini korurken, bir yandan da şimdiki yüzyılın tüm uygunsuzluklarını bünyesinde barındıran mekânlarından biriydi. Kıymetli azıcık bir ışık, kalın ve küçük pencerelerle filtrelendiği için, salon henüz öğle vakitlerinde bile karanlık oluyordu. Kirişler çok iriydi, tavan çok alçaktı, kullanım alanıysa çok sayıda koyu ahşaplı bölmelere ya da Londralıların deyişiyle "kutulara" ayrılmıştı. Bu söz bana hep tabutu anımsatmıştır.

Nihayetinde üçümüzü bir "kutuya" aldılar ve Bysshe vakit kaybetmeden herkese jambonlu sandviçle bir şişe şeri ismarladı. Asık suratlı yaşlıca bir garson bize servis yapmaya başladı. Altında eski tarz diz boyu bir pantolon, siyah ipek çoraplar, boyunda tiril tiril bir kravat vardı. Mary'den adamın adının William olduğunu öğrendim. "Yabancı beyefendi hardal isterler mi?" dedi William, Bysshe'ye.

"Yabancı beyefendiyeye bir sorayım," dedi Bysshe, büyük bir ciddiyetle. "Hardal ister miydiniz acaba?"

"Sanmıyorum."

"Cevabını aldın, William."

"Pek güzel, efendim."

Adam vakur tavırla yanımızdan uzaklaştıktan sonra Mary kahkahaya boğuldu. "Şimdiye kadar gülümsediğini gören olmadı," dedi. "Bu çabayla helak olanlar var."

William sandviçlerle geri döndüğünde Mary sustu. Bysshe kıtlıktan çıkmışçasına sandviçlere saldırdı. "İyi haberlerimiz var, Victor," dedi. "Byron bizi Cenevre Gölü kıyısında kendisine katılmamız için davet etti. Senin eski yurdun."

"Orada bir villa kiralamış," dedi Mary. "Kendi deyişiyle, bir evlilik durumu olması halinde bizi evine bekliyor. Sen de davetlisin."

"Ben mi?"

"Neden olmasın ki?" dedi Mary.

"Villanın adı neymiş, biliyor musun?"

"Diodati." Mary'nin yerine cevap verdi Bysshe.

"Diodati mi? Çok iyi bilirim orayı. Geceleri gizlice bahçesine girip meyvelerinden tadardım."

"Bu bir işaretmiş, sevgili Victor," dedi Bysshe. "O meyveleri yine tatmalısın. İsviçre'ye birlikte gidelim."

Bysshe son derece neşeliydi, ben de onun coşkısına kapılmadan edemedim. Sonunda razı oldum. Zaten çalışmalarına ve hesaplarına biraz ara vermenin işe yarayacağına da inanıyordum. Beden kadar zihnin de dinlenmeye ihtiyacı vardı, kısa bir miskinlik sürecinin tüm melekelerimi canlandıracağına inanıyordum. Ay sonu gelmeden yola çıkmaya karar verdik.

"Hollanda ovalarından geçeriz," dedi Mary.

"Alçaklara kurulmuş Ren şatolarını görürüz," diye ekledi Bysshe.

"Sen de Victor, memleketini yeniden görmüş olursun."

"Korkarım bir yabancı gibi görüneceğim oralarda," dedim Mary'ye.

Bysshe bir kahkaha atıp bir şişe daha içki için garsona işaret etti. "Sen her yerde yabancısın, Victor. Caziben de o zaten."

"Lord Byron beni gerçekten davet etti mi, merak ediyorum."

"Dostluğundan keyif alacaktır," dedi Bysshe. Ben onunkinden keyif alacak mıydım, emin değildim ama yine de bir şey söylemedim. "Byron tuhaf bir varlık. Aynı anda hem cesur hem alıngan, hem gururlu hem de tedirgin olabiliyor."

"Bence utanç duyuyor o," dedi Mary. "Bedensel bozukluktan dolayı utaniyor."

"Duyduğuma göre 'yumru ayak' durumu varmış, öyle mi? Doğru mu kullandım terimi?"

"Evet. Doğru kullandın. Ama onun acısı daha derinlerde. Hayatından utaniyor. Çabucak sarf edip tüketmek istiyor hayatını."

"Bazen etrafındakilere karşı çok zalim olabiliyor," dedi Bysshe.

"Kendisine karşı zalim de, o yüzden," dedi Mary. "Hiç merhameti yok."

William hiçbir şey söylenmediği halde bir tabak daha jambonlu sandviç getirdi. Bysshe sandviçlere yeniden iştahla saldırdı. "Yine de başarının onu tam anlamıyla şımarttığını söyleyemem," dedi. "Gururlu demiştim ama kibirli değil."

"Bizim gibi zavallı ölümlülerle konuşmaya tenezzül ediyor hâlâ, demek istiyorsun sanırım?" diye karşılık verdi Mary. Bysshe bu sözlerle alınır gibi oldu. Mary onun tepkisini fark edince hemen ekledi: "Tabii ki şair olarak sana saygı duyuyor, Bysshe. Kendi şiirini küçümsüyor o sadece."

"Şiir yazmak çok kolay geliyor ona. Serbestçe akıp gelen şeyi de bir marifet addetmiyor. Mücadeleden haz duyuyor."

"O konuda ben de aynı fikirdeyim," dedim. "Zafer zorluktan doğar. Tüm yüce ruhlar daha iyiyi arzular."

Bysshe bardağın kaldırdı. "Bu anlayışını takdir ediyorum, Victor. Ya zafer ya ölüm!"

Mary sohbetin gidişatından hoşlanmamış gibiydi. "Sizin için söylemesi kolay tabii. Erkeklerin şana karşı özel bir iştahı var."

"Kadınların yok mu?" dedi Bysshe.

"Biz farklı türde bir nam peşindeyiz. Çatışma aramayız. Uyum ararız."

"İşte buna kadeh kaldırırım," dedi Bysshe. "Ne var ki dünya bazen buna izin vermiyor. Dedim de... aklıma geldi Victor... Byron oralarda korkunç fırtınalar olduğunu yazmış."

"Dağlarda fırtınalara alışmışızdır biz."

"Hayır. Bunlar öyle bildiğin gibi değilmiş. Yöre halkı karanlık bir dönemin yaklaştığına kanaat getirmiş. Bilinmeyen bir seipten dolayı."

"Doğrusu ben onu iple çekiyorum," dedim. "Tabiatın sapkınlıklarına bayılırım."

Ay sonunda hep birlikte Dover'da topluştık; Bysshe, Mary, genç hizmetkârları Lizzie, ben ve Fred. Fred ilk kez İngiltere dışına çıkacağı için çok heyecanlıydı. Açık denizi hiç görmemişti. "Adalar madalar görürüz herhalde, değil mi?" dedi.

"Bu sularda onlardan çok az var, Fred," dedim.

"Öyle alabildiğine, dümdüz deniz mi yani?"

“Ne yazık ki, evet.”

“Ne kadar derin bu deniz, efendim?”

“Hiçbir fikrim yok, Fred. Gemiye bindiğimizde kaptana sorarsın.”

“Balinaları alacak kadar derin mi?”

“Emin değilim.”

“Onlardan görmeyi çok isterdim, doğrusu,” dedi. “Tekneyi deviren bir tanesinin resmini görmüştüm.” On bir ay önce öfkeli bir balina tarafından devrilen *Finlay Cutter*’dan söz ediyordu. “Affedersiniz, Bay Frankenstein. Tehlike falan getirmek istemedim aklınıza.” Fred valizlerimizi toplamış, ıslıkla bir hamal çağırmış, onu bir kenara çekip yükümüzü geminin demirlediği rıhtıma taşımaya ikna etmişti. Gemimiz *Lothair* güvertesizdi. Bolca itiş kakıştan sonra nihayet iki küçük ve rahatsız kamaraya yerleştik. “Çok sıkışık burası,” dedi Fred.

“Fazla kalmayacağız zaten.”

“Şu da dünyanın en küçük penceresi herhalde...”

“Pencere dendiğini sanmıyorum. Denizcilik dilinde özel bir adı var. Lomboz.”

“Camdan yapılmış ve dışarısı zor görünüyor, efendim. Bu durumda pencere derim ben ona.”

Aksi bir adam olan kaptanımız Meadows, koridorda kamaralar arasında yürürken duraksamaya zahmet bile etmeden, “Birazdan yelken açıyoruz,” dedi. “Herhangi bir gecikme yok. Rüzgâr güzel esiyor.”

Bir saat içinde yolculuğumuza başlamış, açık denize çıkmıştık. Fred heyecanını bastırmakta zorlanıyordu. “Pek sallantılı bu, efendim. Midem bir yere vuruyor, bir ağzıma geliyor.”

“Otursan daha iyi olur, Fred. İstifra edeceksin yoksa.”

“Merak etmeyin, etmem, efendim. Babamın yük arabasında gitmiş adamım ben. Londra sokakları bütün denizlerden beterdur. Bakın, efendim. Şuraya bakın. İşte size bahsettiğim balina.” Lombozdan dışarı baktım ama sıçrayan sulardan dolayı hiçbir şey göremedim. “Bizi takip eden yarattığı görmediniz mi? Kafasını suya daldırıp çıkardı.” Tekrar baktım ve bir anlığına bir şey görür gibi oldum ama hemen dalgaların altına kaçırıldı.

“Kütüktü o, Fred. Kalastı.”

Bysshe kamaramıza geldi. "Mary kendini iyi hissetmiyor," dedi. "Lizzie'yle başbaşa kalmak istiyor. Ona toz bir terkip verdim ama dalgalar çok yüksek."

"Aynı anda hem yüksek hem de alçak," dedi Fred. "Tahterevalli gibi resmen."

"Fakat bayağı bir yol aldık sanırım. Gel benimle otur, Bysshe."

"Olur. Eski deniz maceralarını tartışırız. Virginia ve Barbados seyahatlerini yeniden yaşarız. Selam gönderelim safir okyanusa!" Bysshe'nin koşullardan etkilenmemesi kabiliyeti gerçekten takdire şayandı ve kamarada sağa sola devrilerek oturduğumuz süre içinde Fred ile beni çocukluğunda okuduğu deniz macerası hikâyeleriyle eğlendirdi. *Odyssey*'den heyecanla alıntılar yaptı ve Odysseus'un Scylla ile Charybdis adaları arasındaki dar kanaldan geçişini anlattı. Burada deniz "*muazzam bir çalkantiyla kaynayıp köpürüyor, tepelere kadar püsküren damlalar falezlerin üstüne yağıyordu.*" Bysshe'nin kendi tercümesiydi bu ve eminim o anda uydurmuştu.

Az sonra kamaranın kapısı tıklatıldı ve Lizzie karşımıza dikiliverdi. Belli belirsiz bir selamın ardından, "Memnuniyetle bildiririm ki Bay Shelley, hanımım şu an çok daha iyiler ve sizi görmek istemekteler," dedi.

"Hemen geliyorum, Lizzie." Bana çabucak veda edip kamaradan çekildi.

Fred ile konuşmadan öylece oturduk. O lombozdan dışarı bakarak ısıklık çalıyordu. "Ne olur ısıklık çalma Fred. Başımı ağrıttıyor."

"İşte yine balina geçiyor."

"Emin misin? Bu sularda balina dolaştığını hiç sanmıyorum."

"Suyun olduğu yerde balina da vardır, efendim. Bakın."

Lomboza yaklaştım. "Ben bir şey görmüyorum, Fred. Hayal görüyorsun sen. Şimdi lütfen kaptanı bulup ne kadar yolumuz kaldığını sorar mısın?"

"Antikanın teki bu kaptan," dedi Fred geri döndüğünde. "Birkaç saatimiz kaldı, dedi. Ben de kaç saat, dedim. Ne bileyim, Tanrı mıyım ben, dedi. Yok canım, uzaktan yakından alakanız yok, dedim. Kapıyı suratıma çarptı."

Yolculuk hakikaten de birkaç saat daha sürdü. Hatta debele-
nen denizde yol alamadığımız için, umduğumdan da uzun sür-
dü. Sonunda Bysshe kamaramıza gelerek, “Karaya yanaşıyo-
ruz,” dedi. “Denizciler sağa sola koşturmaya başladı.”

Ne var ki bir gecikme daha oldu ve gemimiz rüzgâr çıkma-
dığı için bir süre daha hareketsiz kaldı. Ardından kaptan ani bir
rüzgârı ustalıklı yakalayarak bizi karaya yanaştırdı. Limanda
bazısı çoktan kiralanmış bazısı da kiralanmayı bekleyen sıra sıra
arabalar vardı. Mary arabacıardan birinin yanına giderek pazar-
lığa girdi. Çok geçmeden onun böyle bir âdeti olduğunu anla-
dım. Bizi Hollanda ve kısmen Almanya üzerinden götürecek bir
araba kiralamayı önceden kararlaştırmıştık. Gerçi Bysshe, Fran-
sa ve İtalya üzerinden gitmek istediğini dile getirmişti. Ancak
bu dileği Mary tarafından kulak ardı edildi ve arabacıyla, Hol-
landa düzlüklerinden geçip Köln üzerinden gitmeye karar veril-
di. Arabaya yerleşirken, “Fransa’nın harabeye döndüğünü duy-
muştum,” dedi Mary. “Kazaklar her yeri yıkıp geçmişler. Köyler
ateşe verilmiş, halk ekmek dileniyormuş. Hanlar pislik içinde-
miş. Dört bir yanı hastalıklar sarmış. İnan bana Bysshe, Fransa
hayalindeki gibi bir yer değil şu an.”

“Hiçbir yer hayalimdeki gibi olamaz zaten ama ben sonsuz
bir ümit içinde yaşıyorum,” dedi Bysshe.

Beşimiz arabaya kurulduk. Tepede de hava almak isteyen
olursa diye, boş bir yer vardı. Lizzie ile Fred birbirlerine aldırış
etmeme maskaralığı içindeydiler. Ne konuşuyor ne de birbirle-
rine bakıyorlardı. Fred arabanın bir köşesinde yanıma, pence-
re kenarına oturmuş, dışarıdan akıp giden manzarayı izliyor-
du. Lizzie de karşı köşede, Mary’nin yanında ciddiyetle aynı
meşgaleye dalmıştı. Hollanda’nın bu kesiminde manzara, Van
Ruysdael’in kaleminden çıkmış gibi görünen tek tük köyler ve
evlerle, epey bir örnekti. Resimlerden tek farkı hepsinin kirli,
bakımsız ve harap oluşuydu. Buna Bysshe’nin dikkatini çek-
tim. O ise büyük bir coşku içinde, yol üstünde karşımıza çık-
cak olan Alp manzarasına akıl yormayı tercih ediyordu. “İnsan
denen varlık ihtişama ve ıssızlığa ihtiyaç duyar,” dedi. “Şu tek-
düze çayırırlara değil.”

“Sükûnet için de söylenecek çok söz vardır ama,” dedim.

“Çürümenin sessizliği bu,” dedi Bysshe. “Çağın ruhu el değiştirdi artık. Şimdi kahramana, kaderiyle yüzleşen bireye ait.” Ardından kendi şiirlerinden bir alıntı yaptı ve Hollanda mezralarından geçerken şiiri, arabanın penceresinden dışarı haykıarak okudu.

*“Görmedim, duymadım, kımıldamadım, sadece hissettim
İçimden aktığını, kanıma karıştığını varlığının
Benim kanım onun yaşamı oldu, onunki benim
Böyle kayboldum içinde, hepsi geçene kadar.”*

Hollanda topraklarında biraz daha yol aldıktan sonra nihayet Köln’e giden yola saptık. Hava buralarda, Eifel dağlarının yakınında, daha tazeydi, fundalıklarla ormanların taptaze görüntüsü ise bize büyük bir keyif verdi. Ardıçla kayın çocukluğumdan bildiğim ağaçlardı ama bu denli gür hallerini hiç görmemiştim. Burada belli ki ötelerdeki dağların emaresi olan yüce kayalar da vardı. Köln’de ana meydana yakın, küçük bir pansiyonda mola verdik. “Ben katedrale gitmem,” dedi Bysshe. “Nefret ediyorum katedrallerden. Acının ve ahmaklığın anıtları onlar. Batıla gösterilen hürmet onlar. Soğuk ve kasvetli mekânlar.”

“Benimle pazarı dolaşmalısın ama,” dedi Mary. “Halkın refahından da rahatsız olmazsın herhalde.”

“Neden olayım ki? Ticaret insanlığın nihai birliği yolunda mükemmel bir birleştiricidir. Genelin hayrınadır.” Böylece ertesi sabah Köln’ün nehre yakın ticari bölgelerini turlayarak tekrar yollara düştük. Bölgedeki eski ticarethaneler bana Cenevre’yi anımsattı ve içim, memleketime dönme arzusuyla yanmaya başladı. Dolayısıyla Bysshe, Strasbourg’a kadar Ren üzerinden tekneyle gitmeyi teklif ettiğinde, hemen razı oldum. Strasbourg’a vardıktan sonra da Cenevre’ye araba kiralayacaktık.

Ana dilimi artık kullanabiliyordum. Mavnalardan birinin kaptanıyla pazarlık ettim. Adamın asıl ticareti, doğudan Köln pazarlarına ve diğer pazarlara giysi getirmektir, şimdi de büyük bir sevkiyatın ardından Strasbourg’a dönmek üzereydi. Rotamız Mainz ile Mannheim üzerinden ilerliyordu. Yanımıza soğuk erzak aldık ve birkaç gün sürecek yolculuğumuz için mav-

naya yerleştik. Köln’de iskeleden ayrıldığımızda Mary’nin keyf: yerindeydi. “Ren ile Thames’in uzak bir geçmişte birleşik olduğuna inanılır,” dedi. “Kocaman, tek bir nehirmiş o zaman ikisi.”

“Thomas Burnet’in teorisi o,” dedi Bysshe. “Nasıl ispatlanabilir ki?”

“Şairlerin ispata ihtiyacı yoktur, Bysshe. Sen hep muhayyilenin, önsezinin gücünü methetmez misin?”

“Doğru diyorsun, sevgili Mary. Burayı Thames ilan ediyorum o halde. Oxford’dan Richmond’a ve Kule’ye doğru ilerliyoruz.”

Ren’de ağır ağır ilerledik ve itiraf etmeliyim ki manzara beni büyüledi. Nehre yakın bazı kesimlerde uçsuz bucaksız üzüm bağları, sakın tabiata has erdemlerin muhafaza edildiğı hafif eğimli tepeler vardı. Ancak bunları yalçın dağlar; uçurumlar; kayalar ve taşkın sular arasında yükselen şatolarıyla sarp kayalıklar takip etti. “İşte zorbalığın resmi,” dedi Bysshe, şatolardan birini işaret ederek. “Her bir taşı kanla yontulmuş. Acıların temeli üstüne kurulmuş.”

Mary pruvada oturarak merakla ilerilere doğru bakıyordu. “Buranın ruhu senin sandığından çok daha dostane, Bysshe,” dedi. “İnsanla arasında, senin düşündüğünden çok daha büyük bir samimiyet var, görmüyor musun? Övgüler dizdiğin o dağ zirvelerinden, uçurumlardan ne kadar daha uyumlu, baksana! İnsan ruhu değmiş bu topraklara.”

“Lütfen, hanımım, saçlarınız dağıldı.” Lizzie teknenin ortasından seslendi. “Düzeltememi ister misiniz?”

“Hayır, Lizzie. Teknede özgürüz biz.”

“Sonra çok fena görünecek ama,” dedi kız.

Bysshe kahkaha attı. “Aman durma, düzelt hanımının saçını başını, Lizzie. Artık evli bir kadın o.”

Bu arada ben mavnanın kık kısmına geçmiş, oraya kurulu küçük ahşap bir bankın üstüne oturmuştum. Fred de yanıma oturup fısıldadı: “Lizzie de amma cüretkâr, değil mi efendim? Hanımıyla nasıl konuşuyor!”

“Başka konularda da cüretkâr mı Fred?”

“Onunla konuşmuyorum ki ben. Yüzüne bakmıyorum. Görmezden geliyorum.”

“Bu kadar da çekingen olma.”

“Annem beni Londralı kızlar hakkında uyardı. Lizzie de Bethnal Green’den geliyormuş.”

“Sen nereden biliyorsun?”

“Bay Shelley söyledi. Dediğine göre hanımı kurtarmış onu.”
Başka bir şey söylemesine gerek yoktu.

Ren’de epey yol aldık. Gün içinde birkaç kalabalık köyün yanı sıra işçilerin çalıştığı tarlaların, üzüm bağlarının yanından geçtik. Gece olduğunda rüzgârın ağaçlar arasındaki uğultusunu, uzaktan gelen çan seslerini ve kurtların ormanda yankılanan ulumalarını duyabiliyordum. Dünya hiç böyle canlı görünmemişti gözüme. Bysshe’nin göklere çıkardığı tabiatın yeni şiiri o anda gönlüme yerleşiverdi sanki.

Yine de Strasbourg’a geldiğimizde sevinçten havalara uçtum. Burası nehir yolculuğumuzun sonunu, memleketime giden yol üstündeki son önemli durağı belirleyen noktaydı. Az sonra gireceğimiz Alp bölgesinin görkeminden işaretler taşıyan manzara, yavaş yavaş engebeli ve ihtişamlı bir görünüm almıştı. Strasbourg pazar meydanına girince vakit kaybetmeden Cenevre’ye bir araba kiraladık ve çok geçmeden kendimizi İsviçre’ye giden yolda bulduk. Her manzaranın bana mutlu çocukluğumu anımsattığı anavatanımı görünce büyük bir sevince kapıldım. Burada hanların temiz ve tertipli olduğunu Bysshe’ye gururla anlattım. O da fikrime katılarak bölgenin zindelik veren havası hakkında yorum yaptı. “İnsanın ruhunu güçlendiriyor,” dedi. “Daha yüce diyarlarda yaşıyoruz.”

Cenevre’yi gördüğüm anda neşem iyice yerine geldi. Burada artık “doğal masumiyetim” diyebileceğim şeye geri dönebilirdim. Babamla kız kardeşimin yattığı kutsal yerlere yapacağım ziyaretler beni her tür felakete karşı güçlendirecek, çok iyi bildiğim ormanlarda yapacağım yürüyüşler sükûnetimi bana geri verecekti. En azından beklentilerim bu yöneydi. Arabacıya bizi doğruca Byron’un yerleşmiş olduğu Villa Diodati’ye götürmesini söyledim. Villa gölün hemen yanındaydı ve etrafı suya inen büyük bir bahçeyle çevriliydi. Çocukken bu civarda bol bol gezindiğim için her şeyi gayet net hatırlıyordum. Gölün etrafından

dolanan ana caddeden çıkmış, villaya giden dar yolda güçlükle manevra yapmaktaydık ki Byron yanımızda belirdi. "Balkondan gördüm sizi," dedi. "D    nd m de bir tek siz Strasbourg'dan arabayla gelirdiniz."

Az sonra arabadan inip kendimizi bahçeye attık. Byron Mary'ye "Bonjour, Madam Shelley!" diyerek sarıldı. Sonra Bysshe ve benimle el sıkı tı. "Yurdunuzun toprakları  st ndesiniz, Bay Frankenstein," dedi. "Bu evin koruyucu tanrılarına tapınmayı unutmayın. Bize  ans getirirsiniz."

Tam cevap verecektim ki bahçenin yan tarafından Dr. Polidori  ıkageldi. Doğrusu onu g rd   me sevindi imi söyleyemezdim. "William buraya bana bakmak için geldi ama günlerini ağaçların altında kitap okuyarak geçiriyor," dedi Byron. "Kendisini kitap inceleme konusunda uyardım ama kulak asmadı." Dört bir yanımda  ocuklu umdan bildiğim yabani ormang llerini ve da  g llerini görebiliyordum. Hava durgun, g l kıpırtısızdı. Alacakaranlı ın bu bölgede kısa sürdüğünü biliyor, günbatımının ve gecenin yakla tı ını hissediyordum. "Bu bey acil bir ödeme ihtiya ı içinde," dedi Byron, arabacıya bakarak. "Rica ederim, ödemesini yapın artık. Hizmetkârlar valizlerinizi taşır."

Kısa süre içinde villaya rahatça yerle tik. Benim odam tepeden bahçeye ve g le bakıyordu; giderek çöken karanlığın içinden ilerideki kıyıya serpi tirilmi  köylerin titrek ışıklarını görebiliyordum. Uzaklardan bir yerden ba ırışlar, genel kargaşa sesleri geliyordu ama ben onlara kulak asmadım. Manzaranın sihrine ve anılarımın gücüne fazlasıyla esir olmuştum.

On Dokuz

Ertesi sabah kahvaltıya oturduğumuzda, "Hizmetkârlar gölde bir deniz canavarının görüldüğünü söylüyorlar," dedi. "Ne çelişki ama, değil mi?"

"Nasıl bir canavar?" dedi Bysshe.

"Birinin ötekinden farkı var mı ki? Derin suları mesken tutan dev yılanları okumuştum ama onların net bir tarifi yoktu. Şimdi elimde bir tarif var." Byron çatalını bıraktı. "Ne yapacağız, söyleyeyim size. Gölde keşif gezisine çıkıp canavarı avlayacağız! Tam bir macera olacak!"

"Akıllıca olur mu bu sence?" Mary'nin sıkıldığı her halinden belliydi.

"Sadece akıllıca olanı yapsam, hiçbir şey yapmazdım ben. Teknemin donanımı eksiksiz, eğer kastettiğin buysa."

"Hayır, ben dev yılanın peşine düşmeyi kastetmiştim..."

"Ortada dev yılan falan yok, Bayan Shelley. O kadarından eminim. Ama bir macera olacak bize. Argonotlar gibi efsanevi bir yaratığı avlamak için dalgalara göğüs gereceğiz. Muhteşem olacak."

Bu konuşmalar sırasında sesimi çıkarmadım ama kahvaltıdan sonra Byron'ın Cenevre'den satın aldığı çift yelkenli skifle maceraya katılmaya razı oldum. Mary ise kendi deyişiyle, bahçenin güney duvarında ikamet eden çok sayıdaki kertenkeleyi izlemeyi tercih ederek, teklifi geri çevirdi. "Ben canavarlarımı küçük tercih ederim," dedi.

Böylece Byron'ın coşkusuna kapılarak gölün bağrına yelken

açtık. Villa Diodati'yi arka plandaki dağlarla görebilmek için kıyıdan iyice uzaklaştık. Benim gayet iyi bildiğim bir manzaraydı bu ama Bysshe ile Polidori büyülendiklerini dile getirdiler. Kıyının ötelerinde eğimli üzüm bağlarının yanı sıra, aralara konumlanmış bahçeleriyle birkaç başka villa görülüyordu. Onların ardında kara dağ sıraları vardı, onun da gerisinden, zirvesi bulutlar ardına gizlenmiş Mont Blanc yükseliyordu. Sabahın ışıklarıyla parıldayıp ışıldayan göl, gökyüzü kadar maviydi. Başımı eğip berraklığıyla derinlerdeki çakıl taşlarını, galvanik danslarla birleşip dağılan büyük ve küçük balık sürülerini görmeme izin veren suya baktım. Her şey saf ve duruydu. Elimi bir süre suda sürükledim.

Sonra Byron birden şarkı söylemeye, daha doğrusu suda yankılanan tiz bir sesle acı acı feryat etmeye başladı. Ardından kahkahaya boğuldu. "Bu benim Arnavutça şarkım," dedi. "Oymak üyelerinin kendilerinden öğrendim. Ne vahşi bir uluma ama, ha? Yılanı deliğinden çıkarırız bu sayede belki." Kıyıdan ağır ağır uzaklaşarak gölde iyice açıldık. Shelley ile Polidori, İskender ile Napolyon'un birbirlerine kıyasla meziyetlerini tartışırken, dikkatimiz kuzey kıyısından gelen bağırış ve seslenişlere kaydı. Bir grup insan, suya doğru çıkıntı yapan bir kayalığın üstünde toplaşmış, gölün ortasını işaret ediyordu. Byron beni afallatan bir sevinç ya da heyecan çılgılığı atarak, tekneyi o yöne doğru çevirdi. "Güzel vatandaşlar," diye haykırdı, "tuhaf bir şey görmüşler. Gidip bir araştıralım."

Bir kara bulutkümesi, bölgede sıkça görülen ani rüzgârlardan biriyle sürüklenerek dağlardan inmişti. Byron ile Bysshe havadaki değişime aldırış etmeden dikkatle önlerine bakıyorlardı. "Gerçekten de bir şey var," diye, sabırsızlıkla haykırdı Bysshe. "Yanına gidelim. Tam şurada." Ben giderek dalgalanan suyun karanlık ışıltısı dışında bir şey göremedim. "Sen görüyor musun, Byron?"

"Bir şey görüyorum," dedi Byron. "Hareket ediyor. Suda debeleniyor sanki."

"Gölün kendine özgü tuhaf ışıklarıdır," dedim. "Anlaşılmaz gölgeler yaratır."

İlerlemeye devam ettik. Sonra ani, şiddetli bir fırtına tekneyi öyle bir salladı ki devrilmenin eşiğinden döndük. Ben daki-

kalar içinde patlayıp yatışabilen bu göl fırtınalarını önceden pek çok defa duymuş ama hiç tecrübe etmemiştim. Bir süre sonra tekne tuhaf bir biçimde, giderek küçülen çemberler içinde dönmeye başladı; rüzgâr yelkenlerini ele geçirmiş onu kendi etrafında döndürüyordu. Daha da tuhafı, teknenin altından bir gıcır-tı ve tırmalama sesi duymaya başladım. "Siz de duydunuz mu?" diye bağırdım. "Altımızda bir şey var!" Onlar rüzgârın feryatları, teknenin hızla dönüşüyle meşguldüler. Fırtına karşısında çaresiz kalmıştık. "Sıkı tutunun!" diye bağırdı, Byron. "Daha geçmedi!" Büyük bir kuvvet ve gayretle sereni yakaladı ve yelkeni ondan ayırmayı başardı. Tekne hâlâ devrilme tehlikesiyle karşı karşıya olduğundan, yelken bezine sıkı sıkıya tutunuyordu. Parmakları kısıydı, tırnaklarını dibine kadar yemişti. Yelken inince tekne yavaşladı. Fırtına nihayet dindi ve biz de kıyıya doğru sürüklenmeye başladık. Aniden bastıran bu yoğun tehdit, hepimizi dermansız bırakmıştı. Yakındaki üzüm bağından birkaç işçi bize doğru koştu. İçlerinden biriyle konuştuğumda arkadaşlarıyla birlikte suda "*une forme*" gördüklerini anlattı. Gördüğü şeyin gayritabiî biçimini anlatırken dehşetle irkildi. Ben yine de bu "şeklin" batıl itikatlara sahip köylüler tarafından yanlış yorumlanan, tesadüfi bir ışık ve gölge oyunu olduğu inancındaydım. Teknenin altından gelen seslerin de çalkantılı gölün fırlattığı çakıl taşlarının sürtünme sesi olduğuna kendimi ikna ettim.

Ani fırtına daha büyük bir fırtınanın alametiydi. Birkaç saat sonra villaya döndüğümüzde gök iyice kararmıştı. Mary ile Lizzie bahçede oturmuş, hayretle bulutlara bakıyorlardı ama biz geldikten sonra içeri çekildiler. Oturma odasına geçerken, "Çok tuhaf bir duyguydu," dedi Byron, Mary'ye. "Tekne hiç ağırlığı yokmuş gibi bir o yana bir bu yana yattı suda. Tabiatın vahşi kudretini gözlerimle gördüm. Bir kadın gibi kaprisli. Nasıl da hoşuma giderdi onun ellerinde mahvolmak!"

"Tabiat bir eylemdir, tavır değil," dedi Polidori. "Hiçbir şahsi maksadı yoktur."

"Bu dediğine hiç de inanmıyorsun," dedi Byron ona. "Haklı olduğunu düşünüyorsun ama yanıldığını biliyorsun."

"Bilakis. Bilgim ve inancım bir benim. Ah, işte çay geldi." Lizzie ateşe yerleştirmek üzere bakır bir çaydanlık getirmişti.

"Vücut ısıımızın giysilerimizi tamamen kurutması ne entere-
san," dedi Bysshe. "Sular içime işlemiştir. Demek hepimizin için-
de bir fırın var."

"Enerji," dedim. "Elektriksel enerji. Her canlının içinde atar.
Yaşam gücüdür o."

"İnsan ruhuyla aynı şey mi, o dediğiniz?" dedi Polidori, bel-
li belirsiz bir gülümsemeyle.

"Ah, hayır. Hiç sanmıyorum. O değerler ve ahlakla ilgili bir
şey. Elektrikse saf enerjidir. Kör kuvvettir."

"Enerji neşeli bir şey olabilir ama," dedi Bysshe. "Bebek kah-
kaha atar mesela, öyle değil mi?"

"Bebek sadece hayatı tecrübe eder," dedim. "Hepsi bu. Ne
erdemini ne kötülüğü vardır. İçgüdüleriyle güler ya da ağlar. İçgü-
dünün vasıfları yoktur."

Bu sırada gök gürledi. Bysshe bir kahkaha attı. "Tabiat sen-
den yana, Victor. Seni alkışlıyor. Karanlık mevsimi başlıyor."

"Gök gürlemesi de elektriksel bir olay, değil mi?" dedi Mary.
Bir bezle çaydanlığı almış kaynayan suyu demliğe aktarıyordu.
"Tabiatın enerjisi, vücut içindeki elektriksel güçten nasıl ayırt
edilebilir?"

"Edilemez. Temelde o ikisi birbirinden farklı değildir.
Elektrik tüm maddeleri canlandırır. Bahçedeki taşlar bile elekt-
riklenir."

"Etrafımız onunla çevrili demek ki?"

"Korkarım ki, evet."

"Neden korkuyorsun?" dedi Byron. "Dünyanın ilkel tabia-
tında korkulacak ne var?"

Hava iyice kararmıştı ve Lizzie mumları yakmakla meşgul-
dü. Evin önünden arkasına dek uzanan, geniş bir odaydı misafir
odası ve bazı kısımları hâlâ karanlıktı. "Böyle bir gecede yemek-
ten sonra kendimizi cin ve şeytan hikâyeleri anlatarak eğlendir-
meliyiz," dedi Bysshe. "Hele bir de şimşek çakarsa, ne âlâ."

Evin devredilmesiyle birlikte Byron için çalışmaya başla-
yan aşçı, dana eti ve haşlanmış lahana yemeği hazırlamıştı. Yö-
renin sevilen yemeklerinden biriydi bu ama İngiliz şairlerimiz-
ce fazla tutulmuyordu. Sosun fazla yağlı ve karabiberli oldu-
ğundan yakınıyorlardı. Yine de yemekten sonra keyifle yerleri-

mizi aldık ve Byron odasından İngilizceye tercüme edilmiş bir Alman öyküleri derlemesi getirdi. *Fantasmagoriana* ana başlığı altında toplanan tüm öykülerin muhteşem derecede korkunç ve tüyler ürperten nitelikte olduğunu söyledi. Koltuğunun iki yanına yerleştirilen mumların ışığında öykülerden birini sesli okumaya başladı. Fakat sonra kitabı bir kenara fırlattı. “Bunlar iyi güzel de,” dedi, “aradığımız şey değil. Esas değil. Demek istediğim şu ki böyle karanlık gecelerde kendi hikâyelerimizi anlatmalıyız. Kendimizi hakikatlerle, icatlarımızla ya da artık nasıl isterseniz, bu gibi şeylerle eğlemeliyiz. Fırtınaya çok yaraşır o tür öyküler.” Bysshe’ye döndü. “Tabii sen katlanabilirsen...”

“Tabii ki katlanırım. Gergin mizaçlı birisi değilim ki ben. Seve seve katılırım.”

Önümüzdeki iki üç gün içinde her birimizin bir korku hikâyesi hazırlayıp yüksek sesle okumasına karar verildi. O gece kafam meşgul vaziyette odama çekildim. Hepsini dehşete boğacak, iliklerine dek titretecek bir öyküm vardı ama kalbim, o öykünün hakikiliğine tanıklık edercesine delice çarpmadan, geçmiş aylarımın hikâyesini nasıl anlatabilirdim ki? Anlatsam, onlara lanetli biri, bir manyak ya da dışlanmış biri olarak görünürdüm; hangisinin olacağı önemli değildi. Hayır, yapamazdım. Bu yüzden de ertesi sabah kahvaltıda bir bahaneyle bu toplu görevden çekildim. “Ben şair değilim,” dedim Bysshe’ye. “Öykü yazarı da değilim. Basit bir teknisyen ve deneyciyim. Ruhun sırlarına vâkıf olamam.”

“Kendine haksızlık ediyorsun,” dedi Bysshe. “Büyük deneyciler de bir anlamda şairdir. Bilinmez diyarların yolcusudur. Dünyanın sınırlarını keşfe çıkar.”

“Ama kelimelerle değil, Bysshe. Orada tökezlerim ben.”

Mary dikkatle bizi dinliyordu. “Ben buldum kelimeleri,” dedi. “Bir hikâye düşündüm. Dün gece siz çekildikten sonra misafir odasında kaldım. Hikâye bir anda aklıma, tüm hayallerden daha güçlü bir fikir olarak geliverdi. Karşımda birbirini takip eden, davetsiz görüntüler beliriverdi...”

“Bilirim o duyguyu,” dedi Bysshe.

“İlkinde meşum bir sanatı meslek edinmiş bir öğrenci, uza-nıp yatmış bir adamın yanında diz çöküyordu ama yatan şey tam olarak insan değildi...”

O sırada içeri Byron girdi. "Pirzolarları kaçırdım mı yoksa?" dedi Mary'nin sandalyesinin arkasında dikilen Lizzie'ye. "Bir iyilik et de mutfaktan bana bir tane kaçır, olur mu?" Bysshe'nin yanına oturdu. "Sevgili doktorumuz Polidori nerede?"

"Daha kalkmadı," dedim. "Fred horladığını duymuş."

"Kulağını kapıya dayamışsa, duymuştur, tabii. İflah olmaz bir oğlan, şu Fred."

Tam o anda içeri Polidori girdi. Gömleği buruşuk, yeleğinin düğmeleri açıldı. "Yüzünü yıkamamışsın, Polidori," dedi Byron. "Günaydınlar sana."

"Geç kaldım, kusura bakmayın. Gecenin yarısını düşünerek geçirdim."

"Neyi?" dedi Bysshe.

"Bir dehşeti." Dönüp bir anlığına bana baktı.

"Hikâye ziyafetimizden söz ediyorsun herhalde?" Mary de bana tuhaf tuhaf bakıyordu.

"Anlatılamayacak kadar korkunç bir şeyden söz ediyorum."

"Öyle mi?"

"Hiç düşüncelere –hatta rüyalara– daldığınızda gözlerinizin önünde bir yüz belirmediği oldu mu? Korkunç bir yüz. Dehşet ve kötülükle dolu. O yüzün belirmesiyle birlikte en gizli ve en büyük korkularınız açığa çıkıyor. Ölüm korkusu, ölümden sonra neler olabileceğinin korkusu, korkunun korkusu; tüm bu hisler o yüzde birleşiyor."

"Hepsi bu mu?" dedi Byron.

"Hayır. Değil. Bir hikâyem var."

"Anlatsana."

"İsmi 'Vampir'."

"Güzel bir başlangıç yaptın," dedi Byron, "ama bir ortası ve sonu da var mı?"

"Hikâyem romantik Whitby sahillerinde geçiyor. Bilen var mı orayı?"

"Bir ruhani meclis vardı orada," dedi Mary, "Başrahibe Hilda."

"Çok doğru. Bu manastır kilisesi sarp bir kayalığın üstüne kuruludur. Aşağıdaki kayalar göz korkutucudur, denizin köpüklü dalgaları, kayalığın üstlerine kadar yükselir. Gözlerimle

gördüm bunu. İşte orada, geçen yüzyılın sonlarına doğru, karanlık bir gecede bir uskuna azgın dalgaların arasında ilerlemeye çalışır. Fırtına ortalığı kasıp kavurmaktadır ve Whitby'deki her evin, kapı ve pencereleri sıkı sıkı kapatılıp kilitlenmiştir. Dolayısıyla kimse teknenin kayalara yaklaştığını görmez. Sonra dev bir dalga tekneyi iyice yükseklerle kaldırır. Tekne çalkantılı denizde şaha kalkar ve ardından acı bir feryatla uçurumun dibindeki kayaların üzerine iner. Orada yaralı bir varlık misali asılı kalır.

"Fırtına dindikten sonra gündeğümünde enkazın çığlıkları iyice yükselir. Whitby sakinleri kayalık tepelerinde toplaşır armağanlarına bakarlar. Aşağı halatlar sarkıtılır, kasabanın delikanlıları harap ve perişan teknenin güvertesine inerler. Ancak teknede kimseyi bulamazlar. Ne kaptan vardır ne kâtip ne de ikinci kaptan. Gemi terk edilmiştir. Kayda değer tek bir şey bulurlar; sağlam halatlar ve sicimlerle ana güverteye bağlanmış dört tabut. Öyle sıkı bağlanmıştı ki tabutlar, fırtınaya dayanmıştır. Bu resmen ölülerin gemisidir. Tabutlar kılavuz tekneyle küçük limana çıkarılıp sıra sıra kıyıya dizilir..."

"Yeter!" diye bağırdı Byron. "İçerik var üslup yok! Çok usandırıcı!"

Polidori'nin hayli öfkelenişini hissettim ama hiç bozuntuya vermedi. Bir kahkaha attığım için bana öyle kötü baktı ki o anda uyarımı almalıydım. "Tabutlardan biri açıldığında," diye devam etti, "bir ses haykırır 'Daha ne istiyorsunuz bizden?' "

Bu noktada Bysshe bir çığlık atarak odadan dışarı fırladı. Mary korkuyla onun peşinden gitti. Az sonra yardım için bize seslendi. Odaya girdiğimizde Bysshe'yi baygın halde yerde yatar bulduk. Polidori anında aklını toplayarak kahvaltı masasından getirdiği birayı Bysshe'nin suratına döktü. Bysshe bu sayede biraz kendine geldi. Ardından Polidori, "Ayıltıcı bir ilacım var," dedi Mary'ye, "mendilini verir misin lütfen?" Gidip odasından küçük bir çanta getirdi ve içinden çıkardığı şişedeki yeşil sıvıdan bir miktar mendile döktü. Mendili Bysshe'nin burnuna götürdüğü anda Bysshe hepimizi hayretler içinde bırakarak hapsirdi ve doğruldu. "Sizi telaşa verdim, kusura bakmayın," dedi. "İşin aslı şu ki... Polidori'nin anlattığına çok benzer bir tecrübe yaşamıştım!" Yerden kalıp Mary'nin elini tuttu. "Kahvaltı odasına dö-

nelim mi?" dedi, olabildiğince soğukkanlı bir tavırla. "Kendime geldim sayılır." Tekrar yerlerimize döndüğümüzde, tamamen toparlanarak hikâyesini anlattı.

"Eton'daki son yılımda, Dr. Bethel'in evinde yaşıyordum. Bu isim size bir şey ifade etmeyecek ama vakayı eksiksiz anlatmak adına telaffuz ediyorum. Huzursuzluktan dolayı çıktığım gezintilerimden birinde, bir akşam okulu ve kasabayı epey geride bırakarak kendimi Datchet yakınlarında, nehir kıyısında yürürken buldum. Orada iki yanı açık balkonla çevrili, küçük bir kayıkthane çıktı karşıma. Hâlâ capcanlı hatırladığım, çok tuhaf bir yapıydı bu. Terk edilmiş durumdaydı, içinde kayık da yoktu. Dolayısıyla sahibinin akşam gezintisine çıktığını düşünerek, bu huzurlu mekânın sessizliği ve tenhâlığının tadını çıkarmak üzere balkonda oturdum. Kim bilir ne gibi hayallere daldım orada? Tek bildiğim, hayatımın o döneminde tam şekillenmemiş birtakım çılgın fanteziler ve fikirlerle kendimi oyaladığımdı. Zihnim, içinden bulutların geçtiği gökyüzü gibiydi. Bu aylak ama tarifi imkânsız keyif hali içinde biraz vakit geçirdikten sonra sudan kürek seslerinin geldiğini duydum. Balkondan fırladığım gibi kıyıya indim. Sesler iyice yaklaştığında, nehrin ortasındaki küçük bir adacığın yanından geçmekte olan kayığı iyice görebilmek için elimi gözlerime siper ettim. Beyaz bir kayıktı bu; hayatımda gördüğüm en saf beyazlıktaydı. Kürekçisi başını dönmüş, akıntı yukarı bakıyordu. Kayık ağır ağır kıyıya sürüklenirken, kayıkçı dalgın dalgın kürek çekiyormuş gibiydi. Sonra birden bana döndü. Karşımda kendi görüntüm, ikizim, ikinci benliğim durmuş bana bakıyordu. Ağzını açtı ve 'Hoşnutluğunu daha ne kadar sürdürmek niyetindesin?' dedi. Oracıkta düşüp bayıldım. Kendime geldiğimde kayık ve kürekçisi gitmişti. Kayıkthane yok oluvermişti. Bense nehrin ıssız mı ıssız bir kıyısında uzanıyordum. İşte bu yüzden Whitby'deki tabuttan gelen sözleri duyduğumda çılgık attım. Bir anda tüm canlılığıyla aklıma hayatımın o anı geldi."

"Bunu bana hiç anlatmamıştın," dedi Mary.

"Kimseye anlatmadım ki... Şimdi niye anlatıyorum, bilmem. Durumun yarattığı şaşkınlıktan herhalde."

"İşte şimdi kendi öykülerimizin, Alman hikâyelerinden ne kadar daha ilginç olduğunu görüyorsunuz," dedi Byron. Kalkıp

Bysshe'nin yanına gitti. "Bu ömrümde duyduğum en ilginç 'tezat ikiz' vakası. İkizinin en tetikte olduğu anda, kendinin bitkin düştüğünü hatırlıyor musun?"

"Bayılmanın eşiğine gelmiştim, sonra da bayıldım."

"Aynen öyle. İkizin sureti daima kaynağın kuvvetini emer. Eminim yine görünecektir sana, Shelley. Bir tavsiye ya da nasihat verebilir görüldüğünde. Hiç kulak asma. Kesinlikle yanıltmaya çalışıyordur seni."

"Gölgesi olmazmış onun," diye ekledi Mary. "En azından benim okuduğuma göre..."

"Sakin onu kocanla karıştırayım deme." Byron kahkaha atıyordu. "Kıyamet kopar, ona göre!"

"Kim bilebilir ki neyin gerçek, neyin sahte olduğunu?" dedi Mary.

"Mary de bize kendi hikâyesini anlatacaktı," dedim. "Meşum sanatlarla ilgili bir hikâyeymiş galiba, değil mi Mary?"

"Hayır. O konuda daha fazla konuşmayacağım. Üstüne biraz daha düşüneceğim, Victor. Dünyaya adım atmaya hazır hale gelene dek, gizlice besleyeceğim onu." Masadan kalkıp pencereye gitti. "Şu fırtına hiç dinmeyecek."

"Balkonda tentenin altına oturabilirsin," diye cevap verdi Bysshe. "O zaman çok keyif alırsın yağmurdan. Toprağı nasıl beslediğini görürsün. Bahçe bu yağmurlarla yeniden canlanacak."

Bu sırada Polidori bana doğru eğilip kısık bir sesle, "Sana dün söyleyecektim ama fırsat bulamadım; o kelimeyi öğrendim senin için."

Ne demek istediğini hemen anlamıştım ama niyetinden emin değildim. "Golem için kullanılan kelimeyi mi?"

"Prag'daki eski akıl hocamla yazıyorum bir süredir. Önce yazarak göndermek istemedi ama ben onu bunun, bilim adına çok asil bir jest olacağına ikna ettim. Al bakalım." Yeleşinin cebinden bir kâğıt çıkardı. Kâğıdı alıp ceketimin iç cebine koydum. Bakmak istemiyordum ona. Şimdilik.

Yirmi

Bundan birkaç sabah sonra Mary midesinde ciddi bir rahatsızlık olduğunu itiraf etti. Dediğine göre büyük bir ağrıya eşlik eden bir karıncalanma hissediyordu. Bysshe ile Byron henüz kalkmadığı için Polidori ile ben yemek odasında Mary'yle oturuyorduk. Mary yemeğini yiyememiş, pencerenin yanındaki küçük kanepede oturuyordu. "Bir yerde bir tıkanıklık vardır," dedi Polidori ona. "Sıvıların akışını engelliyordur. Yardımcı olmama izin verir misin?"

"Tabii ki," dedi Mary. "Lord Byron bana senin manyetizma yönteminden bahsetmişti."

"İzninle karşına oturabilir miyim? Şuraya?" Kahvaltı masasından bir sandalye çekerek Mary'nin karşısına getirdi. "Şimdi mümkün olduğunca hareketsiz durabilir misin? Kolların iki yanından sarksın. Güzel. Gevşedin mi?"

"Konuşmama izin var mı?"

"Elbette."

"Evet, gevşedim."

Polidori dizi değecek kadar sandalyesini Mary'ye yaklaştırdı. "Buraya hafif bir friksiyon uyguluyorum," dedi. "Herhangi bir şey hissediyor musun?"

"Hayır. Henüz hissetmiyorum. Şimdi hissettim. Çember şeklinde, küçük bir para büyüklüğünde bir sıcaklık hissediyorum."

"Şimdi Mary, kabalık ettiğimi düşünme ama dizlerini dizlerinin arasına koymayı, bir anlamda kenetlenmemizi istiyorum. Yapar mısın bunu?"

“Kocam görmedikçe, neden olmasın?”

“Shelley çalışmalarımı bütünüyle onaylıyor. Hiç korkun olmasın. Ağrı tam olarak nerede?”

“Şurada. Karnımın hemen üstünde.”

“Orası hipokondriyak organ bölgesidir. Elimi oraya koymama gerek yok. Onun yerine şakaklarına koyacağım. Şakağın yeri bellidir. Rica etsem başını eğer misin? Aynen öyle.” Parmaklarını Mary’nin başının iki yanına koydu ve bir dizi ovma hareketine başladı. “Şimdi ne hissediyorsun?”

“Ayak başparmağımda bir sıcaklık hissediyorum. Sağ ayağımda.”

“Pekâlâ. O sıcaklığın vücudunda yukarı doğru ilerlediğini hayal et. Bir ateş gibi düşün onu. İlerlerken tüm gereksiz şeyleri yaktığını canlandır zihninde.” Tam bir şeyler söyleyecektim ki Polidori tek bir bakışıyla susturdu beni. “Vücut,” dedi Mary’ye, “çok sayıda küçük manyetik merkezden meydana gelir. Bu merkezler birleşerek insan bedeni denen büyük mıknatısı oluşturur.” Onaylanmak için bana baktı.

“Yani elektrik akışkanı şimdi içimde serbestçe akıyor mu? Onu mu söylüyorsun?”

“Aynen onu söylüyorum. Akımın sıcaklığını hissetmiyormusun, Mary?”

“Ah, evet.” Mary içini çekti. “Ağrı dağılıyor.”

“Birazdan tamamen geçecek.”

“Uyumam lazım benim,” dedi Mary. “Uyumak istiyorum.” Koltuktan kalktı ve bize bakmadan odadan çıktı.

Polidori neredeyse sinsi bir bakışla yüzüme baktı. “Manyetik uykuya çekildi,” dedi. “Hepsi uyuma ihtiyacı hisseder.”

“Yanlış yolda olduğunu düşünüyorum, Polidori. Manyetik uyku bir neden değil, bir sonuçtur. Çok daha büyük birtakım kuvvetlerin sonucu.”

“Anlayamadım.”

“Senin hiçbir bilgi sahibi olmadığın bazı kuvvetler mevcut.”

“O halde bilgilendirirsen, minnettar olurum.”

“Henüz çok erken, Polidori.”

Kanımcı bu andan itibaren Polidori tüm kurnazlık ve sinsiliğiyle peşime düşmeye karar verdi. O avcı oldu, ben de av.

"Peki, Frankenstein, yine de sana vücudundaki merkezleri göstermemi ister misin?"

"Sen istiyorsan, olur," dedim.

"Ah, evet. Kesinlikle istiyorum."

Byron kahvaltı için odaya girdiğinde Polidori'yi üstüme eğilmiş, ellerini kalçama koymuş halde buldu. Ne var ki en ufak bir şaşkınlık sergilemeden, "O yaptığınızı biz de Harrow'da yapardık," dedi.

"Frankenstein'ı manyetizmanın sırları hakkında bilgilendiriyorum."

"Sahi mi? Ben de adamı düdüklemeye hazırlanıyorsun sandım. Kahvaltılık böbrekler nerede?" Byron yan masalardan birine konmuş tabakları incelemeye başladı. "Ve hiçbir cevap gelmedi..." Bir tabağa füme pastırmaları yığıldıktan sonra masaya geçti. "Bugün nereye gidelim? Bölgenin neresini gezelim? Söylese-ne, Frankenstein."

"Tırmanabiliriz, örneğin, Lordum. Dağlarımız var." Byron varken Polidori'nin bilgilendirme işine devam etmesi mümkün değildi, ben de kalkıp pencerenin yanına geçtim.

"O olmaz." Bir an için Byron'ın deforme ayağını unutmuş-tum. Kendisi hiç ima etmemişti ama tahminimce ayağı bir utanç kaynağıydı onun için. Bedensel bozukluğu olan insanların genelde güçlü ihtiraslarla doğduğunu da biliyordum. "Artık göl kenarında olduğumuza göre, gölü kullanalım. Benim elementim sudur. Bir defasında Hellespont'u boydan boya geçmiştim, biliyor musun?"

"Kıyının ilerisinde küçük bir kale vardır," dedim. "Bir gün gezin isterseniz. Eskiden hem kale hem de zindanmış."

"Ünlü Chateau de Chillon gibi mi?"

"O kadar ihtişamlı değil," dedim. "Ama yine de hoş bir manzara. Efsaneye göre hayaletliymiş."

"Sen inanır mısın hayaletlere?" dedi Polidori, Byron'a.

"Hiçbir şeyi inkâr etmem, her şeyden şüphe ederim ben. O hayaletlerle yüzleşmeliyiz, beyler. Shelley düşüp bayılır gerçi."

"Mary tutar onu," dedi Polidori.

"Evet," diye karşılık verdi, Byron. "İçlerinde güçlü olan o galiba. Tavuğun horozu düzmesi durumuyla karşı karşıyayız."

Kullandığı dil beni şoke etmişti ama belli etmedim. "Demedi demeyin, çelik gibi bir kız bu."

"İçinde elektrik gücü var," dedi Polidori. "Az önce o güçle sakinleştirdim onu."

"Kalçalarını da okşadın mı?"

"Cildine biraz friksiyon uyguladım."

Byron bir şey daha diyecekti ama Bysshe saç baş dağınık, uykulu bir halde içeri girince vazgeçti. "Günaydınlar sana Shelley," dedi. "Bugün bir zindanı gezmeye gidiyoruz. Neydi oranın adı, Frankenstein?"

"Chateau de Marmion. Bu isimde bir aileye aitmiş. Şimdi sahibi kim, bilmiyorum."

"Kim olursa olsun, biz yine de kartlarımızı bırakırız. Çabuk kahvaltını et, Shelley, hemen çıkmak istiyorum."

Kahvaltı masasını, dağınık sandalyelerden ve üzerinde dergilerle gazetelerin yığılı olduğu masadan ayıran bir paravanın ardına çekildim. Shelley ihtiyaç gidermesi gerektiğini itiraf ederek az sonra masadan kalkınca, Byron ile Polidori yalnız kaldı. Ben de Clapham tarikatının meziyetleri üzerine yazılmış bir makaleyi okumaya koyularak, onların mırıltısını duymazdan geldim. Fakat sonra konuştuklarına kulak kabarttım. "Bir kadında asla mazur görülemeyecek iki kusuru var," diyordu Byron, "Okuyor ve yazıyor."

Polidori'nin mırıltılı cevabını duymadım.

"Kusuruma bakma," dedi Byron ona, "sürüsünden koparılmış kurt kadar asosyalım." Orada olduğumdan habersiz gibiydiler.

"Bana yeterince keyifli görünüyorsun," diye cevap verdi Polidori.

"Duygularımı gizlemek için elimden geleni yapıyorum. Başkalarına ifade edip de ziyan etmek istemiyorum onları."

"Pek yüce gönüllüsün gerçekten."

"Dünyanın gözüne kayıtsız gibi göründüğüm, sessiz öfkeleirim de yok değil ama, biliyorsun."

"Bilmez miyim. Gözlerimle şahit oldum o kıvranmalarına. Parlak bir kırmızıya bürünüyorsun resmen. Fakat bazı öfkelerin, Lordum, o kadar da sessiz değil. Haymarket'te adamı bir yumrukla devirdiğin günü hatırlıyor musun?"

"Sevgili Polidori, ıgıllklar, hakaretler hep dilimin ucunda benim. İstediyim zaman ağlayabiliyorum mesela, biliyor musun? İzle bak. Göstereyim sana." Birkaç saniyelik bir sessizlik oldu.

"Bravo," diye haykırdı, Polidori. "Sahici gözyaşına benziyor."

"Sahici zaten. Bir sebep bulmam yeterli."

Bunu izleyen birkaç kelimeyi duyamadım. Sanırım Byron yan masalardan birine gidip kahvesini tazelemişti. Geri döndüğünde ayakta duruyor olmalıydı ki sesi daha netleşti. "Biliyor musun, çocukken sesli şiir okumaktan tiksiniirdim. Şimdi nedense alışkanlık haline getirdim."

"Tabii kendi şiirin olduğu sürece."

"Hayır, şart değil. Bunu kim yazmış, söyle bakalım." Sesi gürleşip melodik bir hale geldi.

*"Senden ben mi istedim, ey Yaradan, toprağımdan
Beni, insanı yoğurmanı? Senden ben mi rica ettim
Beni karanlıktan ortaya çıkarmanı?"*

"Milton!" diye seslendim, paravanın arkasından.

"Ne? Orada mıydın sen?"

"Evet. Yitik Cennet."

Sabahın ilerleyen saatlerinde yelken açtık. Mary de kendini iyi hissettiğini söyleyerek bize katılınca, Byron'ın *Alastor* adını verdiği teknede beş kişi olduk. Şato üç mil kadar ötede, doğu kıyısındaydı. Ara ara kendini gösteren bir esintiyle oraya doğru ilerlerken, bu bölgede çocukken yaptığım gezintileri anımsadım. Kim bilir kaç defa, dünyayla bir bütün olmanın hazzı içinde çam ağaçlarının arasında yürümüş, çalılıkların arasına uzanmıştım. Geçmişte kalan bu mutlu günler şimdi gözlerimin önünden bir bir geçiyordu. "İşte şurada," dedim, pruvadan eğilip kıyayı işaret ederek. Kararmış taşlarıyla göl kıyısındaki dik bir kayalığın üstünde yükselen bir kaleydi bu. Eski çağlarda ayaklanmalara sahne olmuştu besbelli çünkü kıyının o bölümü çok zaman öncesinden kalma kırık taş ve kayalardan oluşuyordu. "İssızlığına bakar mısınız şunun," dedi Bysshe.

"Demir atmak çok zor olacak." Byron elinde demirle pruvada duruyordu. "Bu kayalara demir atamayız."

"Şurada bir iskele var," dedi Polidori. "Çıkıntı yapan kayalığın orada..."

Birkaç dakika sonra kıyıya çıkmıştık. İskeleden şatoya doğru tırmanan bir patika gördük. Grubu şato sakinlerine takdim edebilmek için önden giderek kapıyı çaldım. Pek hoş görünümlü olmayan genç bir adam açtı. Sol gözü hafif şaşıydı, sol yanağında da mor bir doğum lekesi vardı. Yüzünün bir yanı resmen diğer yanını yarı yolda bırakmıştı. Kendimi geziye çıkmış bir grubun üyesi olarak tanıttım ve grupta saygın ailelerden birinin üyesi olan ünlü bir İngiliz lordu olduğunu belirttim. Lordum kaleyi gezme arzusunda olduğunu söylemişti, acaba bizi kabul edebilirler miydi? Genç adam Fransızca konuşarak, kendisinin ve karısının şatonun bekçisi olduğunu, Alman bir işadamı olan şato sahibinin ise evde olmadığını söyledi. Hangi dilden anlayacağını anında kavradım ve kesemi çıkarıp ona bir Fransız Louis'i teklif ettim. Memnuniyetle kabul etti. Bu arada ötekiler de kapıya varmışlardı.

Genç adam bizi, kendi deyişiyle "efendisinin" meskenine buyur etti. İki kata yayılmış, pencereleri göle ve Jura dağlarına bakan odaları vardı şatonun. "Manzara görmeye gelmedik ki buraya," dedi, Byron bana. "Bizi zindanlara götürür mü, sorar mısın?"

Şato bekçisi "zindan" sözünü ayırt etmişti. Byron'a şöyle bir göz attıktan sonra taş bir merdivenden aşağı, kendisini takip etmemizi işaret etti. Kalenin alt kısmı iki kattan meydana geliyordu. Üst katta yan yana üç hücre vardı, her hücrede de kayanın içine oyulmuş dar bir pencere. Her şey öyle muhafaza edilmişti ki prangalarla kelepçeler hâlâ duvarlara tutturulmuş halde duruyordu. Shelley az sonra bayılacakmış gibiydi, Mary onun elini tuttu. "Geçmiş artık."

"Hayır, geçmemiş," dedi Shelley. "O lanetli kasvet hâlâ havada asılı."

Byron hücrelerden birine girmiş, prangaları dikkatle inceliyordu. "Paslanmışlar. Ne dersin Polidori? Sudan mı, kandan mı?"

“Her ikisinden de, bence.”

“Zincirlerin sürtündüğü noktalarda, yerde de izler var,” dedim. “Kertikleri görüyor musunuz?”

“Azabın izleri onlar.” Bysshe en sondaki hücreye gitmiş, yarı ürkek yarı ümitli bakışlarla parmaklıklara sarılmıştı. “Onları buraya toplamaya çalışıyorum,” dedi, yanına gittiğimde. “Bulmaya çalışıyorum onları.”

“Çoktan gittiler onlar, Bysshe. Neden burada kalmak istesinler ki? Kalacak onca yer arasında?”

“İstirabın yoğun olduğu yerlerde onlardan izler buluruz.”

“Kimlerden oluşuyordu bu neşeli tayfa acaba?” diye haykırdı Byron, Polidori’ye. “Zehirleyicilerden mi? Dinden sapanlardan mı? Hepsi bir oldu şimdi. Mahkûmlar da gardiyanlar da toprak oldu gitti. Sen nereye gidiyorsun, Mary?”

“Daha aşağılara. Bir merdiven daha var burada.”

Mary’nin peşinden dar, taş merdivenlerden indim ve kapalı bir alana geldim. Hücre yoktu katta ama taş duvarları, taş zeminini gördüğüm anda tarifi imkânsız bir tehdit ve sıkıntı hissettim içimde. Bekçi de peşimizden aşağı indi. “Burası idamın yerine getirildiği yerdi,” dedi Fransızca. “Şunu görüyor musunuz?” Tavanın hemen altından geçen kararmış, ahşap bir kiriş vardı. “İp şuraya asılırdı.” Bunları Mary’ye tercüme ettim.

“Ya bu?” dedi Mary. “Bu nedir?” Zeminin tam orta yerinde duran kapağı işaret ediyordu.

“O zaman gölün suları daha yüksekmiş,” dedi bekçi.

“Mahkûmları göl sularına göndermek için kullanılan kapak galiba,” dedim.

“Ölü ya da diri,” dedi bekçi. “Diriler halatlarla bağlanırdı.”

“Suya atılırlarmış, onu söylüyor.”

“O halde mahkûm ambarı denilen yer burası.” Gözlerini kaçırmadan yüzüme baktı. “Umudu terk et.”

“Ötekilerin yanına dönsek iyi olacak,” dedim.

Taş merdivenlerden yukarı çıktığımızda Byron ile Bysshe’yi tutsakları duvara bağlayan kelepçeler konusunda tartışırken bulduk. “Bukağılamak denir,” diyordu Bysshe.

“Bukağı isim ama,” dedi Byron. “Çoğulu bile var, ‘bukağılar.’” Sonra Mary’ye döndü. “Aşağı mı indiniz siz?”

"Kendimi uykuda gezer gibi hissediyorum," diye karşılık verdi Mary. "Ölüler arasında geziniyorum."

"O halde canlandırılım seni. İstersen Frankenstein ile üst kata çıkın. Eminim şarap ikram ederler size."

Şato bekçisine misafir salonunda kısa bir süre dinlenmemizin mümkün olup olmadığını sorduğumda, seve seve rıza gösterdi. Besbelli bir Louis daha bekliyordu. Bize yörenin tatlı şarabından iki kadeh getirdi, üzüm bağlarına bakan pencerelerden birinin yanına oturttu. "Burayı sevdiğimi söyleyemeyeceğim," dedi Mary. "Hatta hiç hoşlanmadım desem, yalan olmaz."

"Byron bayıldı ama."

"Ah, o heyecan peşinde. Sırf nasıl bir duygu olduğu anlamak için cehenneme bile gider."

"O konuda fazla bir tercihi olmayabilir zaten."

"Şaşırtıyorsun beni, Victor."

"Özür dilerim bir dost hakkında böyle konuştuğum için."

"Hayır, o konuda değil. Cehenneme inandığını bilmiyordum, onu kastediyorum."

"Benim görebildiğim kadarıyla cehennem dört bir yanımızda, Mary. Ateşten bir dünyada yaşıyoruz."

Byron ile Bysshe, yanlarında Polidori'yle içeri girdiler. "Nedir bu ateş meselesi?" dedi Byron bana. "Buraya da lazım ateş. Şunlardan birini yakamazlar mı acaba?"

"Kim bilir ne soğuk oluyordur o zindanlar." Bysshe pence-reye gitmişti. "Bir fırtına daha geliyor. Neyse ki gölde değiliz."

Ani bir ışık çaktı, onu gök gürlemesi izledi. Byron seslenip şarap istedikten sonra keyifli bir bekleyişin tüm emarelerini sergilemeye başladı. Toplaşan fırtına bulutları, içinde bulunduğu-muz odayı iyice kararttı ve genç bekçi şöminelerden birini yak-tıktan sonra muhtelif köşelere mumlar yerleştirerek ortamda, Mary'nin deyişiyle, "donuk bir ışıltı" yarattı.

"Bir fikrim var," dedi Byron. "Mary'nin kasvetli bulduğu bu ortamdan faydalanalım ve bir seans yapalım."

"Burada mı?" dedi Polidori.

"Dünyanın en harika yeri burası. Shelley zindanda hayalet-ler olduğu konusunda kesin bir sonuca vardı."

"Tam olarak öyle düşündüğüm söylenemez."

“Ruhları uyandırmak için daha uygun bir yer olabilir mi?”

“İsviçreliler çok pratik insanlardır,” dedim. “Hayalet barındırmazlar.”

“Tüm göller hayaletlidir, Frankenstein. Büyük su kütleleri, yolunu yitirmiş ruhları kendine çeker.”

“Fakat onlar çağrılmak istemeyebilirler,” dedi Mary.

“Kavga havasında olurlar o zaman. Yaşayanlarla cebelleşmeye hazır olurlar. Merak etme, Mary. Cebimde her zaman silah vardır benim. Köşedeki şu masada otururuz. Sandalyeleri getirsene Polidori.”

Byron pencerelerin ağır kadife perdelerini çekince, mumların dalgalı ışığı daha bir yoğunlaştı. Dışarıda, insana tabiatın unsurlarının mücadeleye tutuştuğunu düşündüren bir fırtına vardı.

“Kaosun sahne amiriymişsin gibi davranıyorsun,” dedi Bysshe.

“Biliyorum. Kendi yıkımım için doğmuşum ben. Daha sandalye lazım, Polidori.”

Sonunda masaya oturup parmaklarımızı kenetleyerek bir çember oluşturduk. Masa odanın karanlık bir köşesindeydi ama şömine ateşinden faydalanıyordu.

Ben daha baştan, özellikle de dostlarımın güçlü duyguları yüzünden, rahatsızlık duydum. Byron’ın ruhani konularda şüpheli olmasını bekliyordum ama o gönülden inanan birinin coşkusuyla olaya öncülük ediyordu. Uzun zamandır İngilizlerin ciddiyetlerine ve gerçekçiliğe önem veren havalara rağmen, son derece saf ve batıl itikatlı bir ulus olduğundan şüphelenmekteydim. Korku öyküsü dedikleri şeyi başka neden seveceklerdi ki? Byron “ruhları” çağırmaya çalışırken hep birlikte karanlıkta bekledik. Çağırma işi tamamlandıktan sonra masanın altından bir ses duyar gibi oldum. Mary de sesi duydu ve bana baktı. Byron bir kez daha konuştuktan sonra bir tıslama duyuldu. Ayaklarıma bir şey tırmanıyormuş hissine kapıldım. Bir çığlık attım ve hemen ardından, o “şey” üstüme atladı. Ortalık bir anda keşmekeşe döndü. Polidori bir mum yaktı ve bir dehşet maskesini andıran yüzüyle kucağımı işaret etti. “Kediye! Masanın altında uyuyan kediyi uyandırmışız!”

Bysshe tüm bu olanlar sırasında korku dolu, tuhaf bir beklenti ifadesiyle oturdu. Mary, şüphesiz Polidori'nin hikâyesine verdiği tepkiyi düşünerek, sürekli ona bakıyordu. Fakat Bysshe bu defa aynı tepkiyi göstermedi. Onun yerine sarsıla sarsıla gülmeye başladı. Mary yanına gidip kolunu kocasının omzuna doladı. "Sakinim ben," dedi Bysshe. "Hiçbir sorun yok."

Polidori perdeleri açtı. "Dağların üstünde belli belirsiz mavilikler var," dedi. "Fırtına bitiyor galiba."

"Umarım bitmiyordur." Byron ayağa kalktı. "Fırtınalarda yaşarım ben."

Dostlarımın yanından ayrılmaya karar verdiğim an, sanırım o andı. Onlara bir ara Chamonix'deki aile evimi ziyaret edeceğimi önceden söylemiştim. Babamla kız kardeşimin, ölümlerinden beri görmediğim mezarlarına gitmek istiyordum. Fakat asıl sebep biraz yalnızlığa ve sessizliğe ihtiyaç duymamdı. Bu yolculuğun bitmek bilmez sohbetleri beni yormuştu. Akşama villaya döndükten sonra kararımı duyurduğumda Mary gocunmayı andıran bir ifadeyle yüzüme baktı. Sanırım buzlu ve karlı Alp bölgesine gitmek üzere yanlarından ayrılacak olmamı kıskanmıştı. Bysshe son derece dostane sözlerle beni paylayarak, kalmam için ısrar etti ama onun ısrarları bile kararımı değiştirmede. Kararımdan besbelli pek etkilenmeyen Byron ise hiçbir şey söylemedi. Doğrusu Lord Hazretleri'nden pek de haz etmemeye başlamıştım. Bende, insanın özünü yiyip tükettikten sonra bir kenara atacak, ruhsal ve ahlaki açıdan yırtıcı bir varlık izlenimi uyandırıyor. Üstelik kendi performansından her daim zevk alan, doğuştan aktör karakterli biriydi. Öyle insanlar tehlikelidir.

Fred'in gece kıyafetlerimi hazırladığı odama çekildim. Bir saat kadar uyumuştum ki pencereimin tıklatılmasıyla uyandım.

Yirmi Bir

Yaratık dik dik bana bakıyordu. Her zamanki çevikliğiyle ve hızıyla odamın balkonuna tırmanmış olmalıydı. Şimdi de pencereyi açmamı bekliyordu. Tereddüt ettiğimi görünce kuvvetle pencereye vurmaya başladı. Görülmesinden korkarak içeri aldım onu. Karşımda durmuş, sonsuz merhamete benzer bir ifadeyle yüzüme bakıyordu. "Ne arıyorsun burada?" dedim.

"Yoldaş arıyorsam, başka nereye gidebilirim ki?"

İçimi bir anda müthiş bir keder ve kötü bir his kapladı. "Seni görmeyi beklemiyordum. Özellikle de şeyden sonra..."

"Marlow'dan mı?" Utancı andıran bir hareketle eliyle yüzünü örttü. "Şu halimle olduğum kişi olmaktansa, bir balçık parçası, hisleri olmayan herhangi bir şey olmayı tercih ederim."

"Üzüntü mü hissediyorsun yani? Pişmanlık mı duyuyorsun?"

"Ne hissettiğimi bilmiyorum. Sadece ne hissetmediğimi biliyorum. Evet. Bir ara sevinç hissettim. Hayatımın ilk dönemlerinde hayret ve minnet hissettim. Özgürdüm. Hayatın ihtişamına yepyeni bir gözle bakıyordum. Daha yeni gelmiştim dünyaya ve o ruh hali içinde tüm varlıkların hissettiği mutluluğu hissediyordum. Fakat o ümit ve mutluluk uçup gitti. Bir şey giriverdi yüreğime, koca bir taş gibi oturdu."

"İşlediğin suçların vicdan azabı."

"Sen öyle diyorsan, öyledir."

"Sırf benim çevreme aitler diye iki genç kadını öldürdün."

Arkasını dönerek tekrar pencereye gitti. "Keşke ben de onlara katılsam."

“Ölmek mi istiyorsun yani?”

“Baksana bana. Görmüyor musun halimi? Neden yaşamak isteyeyim ki?”

“Daha iyi anlamak istiyorum seni.”

“Ne karanlık gecede ne parlak günde huzur bulabiliyorum. Ölüm bundan iyi değil mi? Arzulanacak bir şey değil mi?”

“Aramızdaki antlaşmayı bozmak mı istiyorsun? Bu yaşam antlaşmasını...”

“Bozayım ki artık var olmayayım. Karanlıkta, yoklukta, boşlukta baki kalayım.”

Onun ne olabileceksen ne olduğunu düşünerek başımı öne eğdim. Acaba benim de bunda suçum var mıydı?

“Onca varlık içinde ölümden kurtarılacak olan ben değilim.”

“Gerçekten yok olmak istiyorsan kendini bir dağın zirvesinden aşağı atabilir ya da alevlerle sarmalayabilirsin.”

“Bunun yetmeyeceğini gayet iyi biliyorsun. Kendin söyledin; bir kez ölen bir daha ölemez, diye. Nehrin derinlerine gömdüm kendimi, ciğerlerim suyla doldu ama yine de ölemedim. Kendimi bir uçurumdan denize attım ama sağ salım yüzeye çıktım. Bu yüzden sana dönüyorum. Kaynağa. Kederimin kökenine.” Tekrar bana döndü. “Elektrikli makineleri tamir ettiğini biliyorum.”

“Bir defasında yok etmeye çalışmıştın onları.”

“Şimdiyse kurtuluşum olabilirler.”

“Nasıl?”

“İçine düştüğüm zorluğu düşünüyorum ne zamandır. Beni nasıl hayata döndürdün, tam olarak bilmiyorum ama çeşitli tahminlerde bulunabiliyorum. Bu düşünceyle günlerimi, gecelerimi geçirdim. Elektrik akışkanının galvanik, canlandırıcı gücünün farkındayım. O veya bu şekilde bu yöntemi kullanmış olmalısın. Bu durumda akışkanda değişiklik de yaratabilmeli, canlandırma sürecini tersine çevirebilmelisin? Kuvvetin etkisini yok edebilmelisin?”

Yaratığın benimle benzeri sonuçlara varmış olması karşısında hayrete düştüm; aramızda karşılıklı anlayışın sıradan güçlerini fazlasıyla aşan bir bağ vardı. Kendi sonunu getirmeyi dü-

şünmeye başlamış olmasıysa beni hem şaşırtıp hem sevindir-mişti. Artık dişi eş vaadiyle onu kandırmama gerek kalmaya-caktı. "Bu doğrultuda çalışmalar yürütebilirim," dedim. "Çalı-şıp deneyler yapabilirim."

"Uzun sürmesin."

"İngiltere'ye döndüğümde tez elden işe koyulurum ama sa-bırlı olman gerek. Hâlâ haliçte mi yaşıyorsun?"

"Küçük kulübemde mi? Evet. Kimse gelmiyor yakınım."

"Ben çalışmalarımı sebatla sürdürürken, sen oraya döner misin?"

"Başka nereye sokacağım ki başımı? Gecenin soluk bir gez-giniyim ben, yine gecenin ve karanlığın içinde kalacağım."

"Ben seni bulurum."

"Hayır. Hazır olduğunda anlarım ben. Gelirim sana." Bu sözlerle yanımdan ayrıldı. Pencereye gidip balkona atladıktan sonra gecenin sessizliği içinde kayboldu.

Uyku tutmadı gözümü. Ötekilerin odalarına çekildiklerine ka-naat getirdikten sonra aşağı inip bahçeye çıktım. Tam yaratığın sözlerini düşünüyordum ki yanıma biri oturdu. Mary'ydi gelen. "Keşke gitmesen, Victor. Dostluğuna ihtiyacım var."

"Benden başkaları da var burada."

"Kim? Byron mı? Polidori mi? Onlar beni düşünemeyecek kadar kendileriyle ilgililer." Bir an sessiz kaldı. "Bysshe için kor-kuyorum, Victor. Kolay heyecanlanır, kolay hayallere kapılır oldu. Kahvaltıdaki histerisini hatırlasana. Onu ilk tanıdığımda böyle huyları hiç yoktu. Sence de öyle değil mi? Bir şeyler zayıf düşürüyor onu. Sen sebep benimle olan evliliği diye düşünebilir-sin." Hemen devam etti. "Ama ben öyle düşünmüyorum."

"Aklıma asla böyle bir şey gelmedi, Mary."

"Ayrıca ikiziyle ilgili hikâyeyi hiç anlatmamış olması da çok tuhaf. Bir şeyler aklını yiyip bitiriyor onun. Giderek sersemleş-iyor kaygıdan dolayı. Biraz da korkudan. Ya da bir önseziden."

"Kaderiyle ilgili mi?"

"Evet. Aynen öyle."

O anda Mary'nin, Bysshe'nin erken ölümünden korktuğu-nu anladım. Bysshe'nin, kendi ölümüne dair içinde bir his taşıdı-

ğı için tuhaf davrandığına inanıyordu. Seanslara, hayaletlere ve hayalet öykülerine başka neden böyle merak saracaktı ki? Yatıştırılmaya çalıştım Mary'yi. "Eminim yolculuk onu heyecanlandırmıştır," dedim. "Tabii bir de Byron'ın dostluğu. Bysshe şimdiye kadar hiç başka bir şaire bu kadar yakın yaşamamıştı. Etkileniyordur bu durumdan."

"Öyle mi dersin? Keşke dediğin gibi olsa."

"Çok hassas yapılıdır o, Mary. Küçük bir dokunuş..."

"Evet. Biliyorum. Fakat başka bir şey daha var. Bende de bir felaket olacak korkusu var! Geçtiğimiz ay boyunca gergin bir bekleyiş içinde çok tuhaf duygular yaşadım. Yakınımızda bir talihsizlik olduğuna inandım."

"Böyle konuşma." Elimi koluna koydum. "Ben de Bysshe'de bir değişiklik fark ettim. Fakat yanılıyorsun, Mary. Korku değil o, tatminsizlikten doğan bir sıkıntı. Doyumsuz bir hasret. Kendini iyi bir şair olarak görüyor Bysshe."

"Büyük bir şair."

"Doğru, katılıyorum buna. Fakat eserleri çok az kişi tarafından biliniyor. Keyfini sürebileceği bir takipçisi yok. En azından şimdilik... Kitapları binlerce adet satan Byron'ın yanında bu kadar huzursuzluk duyması, abartılı davranış nöbetleri geçirmesi şaşılacak şey mi sence? Aksi olsa şaşardım ben."

"Bu benim de aklıma gelmişti. Fakat Bysshe'nin dünyevi bir yanı yoktur, Victor. Ateşten ve havadan ibarettir bünyesi. Hiç toprak yoktur. Hiç kıskançlık yoktur."

"Ben kıskançlıktan söz etmiyordum. Kıskanç biri olmadığını biliyorum. Fakat biliyorsun, sözlerini duyan, bilen yok. Aşk, özgürlüğü anlatıyor ama işiten yok. Bu kadar az kişi tarafından anlaşılmanın onu nasıl çileden çıkaracağını tahmin edersin."

"Evet, ediyorum. Haklısın belki de, Victor. Byron ile dostluğu yaramıyor belki de ona. Lord Hazretleri pek çok açıdan hayli düşüncesiz. Fark ettin mi? Polidori'ye uşağı gibi davranıyor. Polidori de buna içerliyor. Hem de epey içerliyor. Yakında dostlukları biterse hiç şaşırmam."

"Ya Bysshe'yle sen?"

Mary dehşete düşmüş gibiydi. "Bizim ayrılacağımız falan yok!"

"Hayır, siz buradan sonra nereye gideceksiniz, demek istedim. Villada mutlu değilseniz eğer..."

"İtalya'yı düşünüyoruz. Of, seyahat etmekten öyle yorul-
dum ki, Victor. İngiltere'yi özlüyorum. Bysshe ile bir eve yerleş-
meyi hayal ediyorum. Ve babamla. Camden'da küçük bir ev ga-
yet uygun olur." Ağaçların arasında ani bir hareket oldu, yerde-
ki yapraklar hışırdadı. Mary ayağa kalkıp karanlığa doğru bak-
tı. "Nefret ediyorum sıçanlardan," dedi. "Eve dönsek senin için
sakıncası olur mu?"

Ertesi sabah onlardan ayrıldım. Fred ile birlikte, kiralık bir ge-
zinti arabasıyla yüce dağların arasından dolanarak Chamonix'ye
doğru yol aldık. Kayaları, buzulları gördük, geçitlere tırmandık.
Fred'e muhteşem bir şelaleyi gösterdim. "Rüzgâr şelalenin sula-
rını nasıl havalandırıyor, görüyor musun? Sıçrayan küçük su
damlaları dağın önünde bir pus oluşturuyor."

"Görüyorum, efendim. Yangın pompalarını hatırlatıyor bana."

Arve Vadisi'nden yukarı, Bonneville'den Cerveaux'ya iler-
ledik. Burada çağlayanlar gürleyerek nehre akıyordu. Fred hiç
etkilenmeden manzarayı izledi. Dağların zirveleri bulutların
arasına saklanmıştı ama kimi zaman Büyük Sel'den önce yaşa-
mış dev ırk tarafından yontulmuş anıtlar gibi gökte belirdikle-
ri de oluyordu. "Orada durduğunu düşünsene," dedim Fred'e.
"O yüksek tepelerden aşağı, uçuşuma doğru baktığını hayal et-
sene."

"Bence oraya çıkmanız iyi olur, Bay Frankenstein. Bir daha
aşağı inemezsiniz."

"Hiç şiir yok senin içinde, Fred."

"Şiir beni o dağlara tırmandıracaksa, efendim, içimde olma-
sın daha iyi."

İki günlük bir yolculuğun ardından Chamonix'deki aile evi-
me vardık. Ev eski kâhya Eugene tarafından kapatılmış, kilitlen-
mişti. Fakat kapı ve pencerelere defalarca vurarak onu uyandır-
dım. Bunca zaman sonra habersizce çıkageldiğimi gören Euge-
ne, büyük bir şaşkınlık geçirdi ve akli karışık bir vaziyette, baba-
mın bir gün yeniden o eve taşınmam yönündeki dileği hakkın-
da konuşup durdu.

“Onu gelecekte düşünürüz,” dedim. “Şimdilik yatakları yapabilir misin? Benim oğlan senin orada uyuyacak.”

Eugene, Fred’i sevmiş gibiydi. Aynı günün akşamı ikisini bahçede sincapları beslerlerken izledim. Eugene, Chamonix’nin tepesinde, her yıl birkaç fit daha ilerleyerek ardında parçalanmış ve dağılmış çamlardan bir kuyruk bırakan buzulu işaret ediyordu. O buzulu çocukluğumdan beri gözlerdim ve benim için akıl almaz afetlerin bir sembolü haline gelmişti. Öğrenciyken Buffon’un gelecekte dünyanın bir buz ve don kütesine dönüşeceği yönündeki kehanetini okumuştum. Donmuş bir dünyanın gücünü kim inkâr edebilirdi ki? Tabiat bünyesinde uçsuz bucaksız, çorak bir yıkımın tohumlarını barındırıyordu. Viranlığın orta yerinde büyümüştüm ben.

Ertesi sabah tek başıma kız kardeşimle babamın yattığı mezarlığa doğru yola çıktım. İki mermer taşında *Frankenstein* yazarı mezarı birlikte gömülmüşlerdi. Başımı hüznle eğdim ama ölümün huzurunu düşünmeden de edemedim. Masumiyete benzer bir şeydi. Dört bir yanıma dağların beyazlığı kuşatmıştı, Mont Blanc da aralarında yükseliyordu. Gün ışığı zirvelere değdikçe parlaklıkları daha da artıyor, adeta katlanılmaz hale geliyordu. Gözlerimi bir an için yumdum. O an ölüm ve ışık birleşti.

Mezarlıktan yüceliğin kudretine olan inancım tazelenmiş olarak döndüm. İçim bir amacın heyecanı ile dolup taşıyordu. Londra’ya dönecek, elektrik akışkanını test edecektim. Yaratığın ıstırabını, onu hiçliğe döndürerek dindirecektim.

Eve girer girmez, “Geri dönüyoruz,” dedim Fred’e.

“Villaya mı?” Mahzunlaştı bir anda.

“Hayır. Londra’ya.”

Az sonra onu bahçede sevinçten dans ederken gördüm.

Seyahatimizi ağır ve zorlu geçti. İlk haftanın sonuna geldiğimizde tam anlamıyla tükenmiştik. Ardından denizin güçlükleriyle yüzleştik ve iki gün boyunca rüzgârı bekledik. Sonunda dost bir rüzgâr bizi İngiltere’ye doğru taşıdı. Nore’u geçip de Thames üzerindeki kısa yolculuğumuza başladığımızda memnun olduğum kadar hiç memnun olmamıştım. Halicin sulak arazileri iki

kıyıda uzayıp gidiyordu, bense elbette yaratığın yaşadığını düşündüğüm bölgeye dikkatle bakıyordum. Ne var ki her yer ıssız ve vahşi görünüyordu. Geride bıraktığımız Alp bölgesiyle ancak bu kadar tezat bir yer olabilir. Ne ihtiyaç vardı burada, ne yücelik; sadece bezginlik ve kasvet. Kendisini bataklıklara gömen yaratığın hayattan bezmesinin nedeni de buydu belki.

Limehouse'un yanından geçerken, alacakaranlıkta solgun atölyemi gördüm.

Sular yükseliyordu, bizse bu sayede Londra Köprüsü'ne doğru hızla ilerliyorduk. Jermyn Street'e vardığımızda Fred valizleri açtı ve bana, yolculuktan sonra iyi geldiğini söylediği bir kâse sassafras hazırladı. Sıcak sütün verdiği rahatlıktan epey keyif aldığımı itiraf etmeliyim ama Fred'in ani bir bağırışıyla tüm huzurum kaçtı. "Ne?" diyordu "Ne istiyorsun?" Ardından botlarımdan birini bir köşeye fırlattı. "Fare!" dedi. "Biz yokken girmiş içeri!" Köşeye gidip yere baktı. "Öldürdüm."

"Pencereden at o zaman."

"Dokunmak istemiyorum ama..."

"Seve seve öldürdün de dokunmaya mı korkuyorsun? Neyin var senin?"

"Ölü şeylerin canlanabileceğini düşünmek hoşuma gitmiyor, efendim. Şimdi ölü gibi görünebilir ama ya elime alınca kıpırarsa?"

Pencereyi açıp dışarı, geceye baktım. Yakındaki şöminelerden gelen kömür ve odun kokusunu alabiliyordum. Sonra köşeye gidip fareyi aldığım gibi sokağa fırlattım. "Haydi bakalım, gitti korkuların. Şimdi yatağımı hazırlar mısın?"

Ertesi sabah elektrikle ilgili yeni teorimi deneyecek olmanın heyecanıyla Limehouse'a doğru yola çıkmaya hazırlanıyordum ki Fred bir ziyaretçinin geldiğini haber verdi. Az sonra içeri Polidori girdi. Heyecanlı bir hali vardı, davet beklemeden kendini koltuğa attı. "Beni gördüğüne şaşırdın mı, Frankenstein? Ben de seni burada bulmayı umuyordum. Villaya gelmediğini görünce geri döndüğünü tahmin ettim. Ben de daha fazla katlanamadım. Byron çekilmez bir hal aldı, zavallı Shelley'lerse onun her konuda emirlerini yerine getiriyorlardı. Dün gece geldim." İpe sapa

gelmez şeyler söylüyordu. "Byron'ın bir tehlike olduğunu biliyor musun?"

"Çeşitli şüphelerim var onun hakkında."

"Şüphe mi? Hiç şüphen olmasın. Kendisi villa civarında oturan bir kızı baştan çıkardı, halk da onu linç etmek istiyor. İyi-ce katlanılmaz oldu. Hizmetçilere bağırıyor, Shelley'nin yüzüne karşı hakaret ediyor."

"Nasıl?"

"Ona müsveddeci ve tanınmamış yazar bozuntusu, dedi."

"Shelley ne tepki verdi?"

"Beti benzi attı. Sonra da arkasını dönüp odadan çıktı. Daha fazla dayanamadım, Frankenstein. Beni durdurmaya kalkmasın diye, hiçbir şey söylemeden ayrıldım oradan. Son gördüğümde yine sarhoş olmuş, bahçede dolanıp bastonuyla ağaçları kamçılıyordu."

"Senin şu afyon ruhundan versen, yatışırdı."

"Deliye afyon verilmez ki. Deliliğini tetikler."

"Sen onun deli olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Dengesiz. Çılgın. Hangisini tercih edersen artık."

"Hayır, Polidori. Delilik sessiz ve gizlidir. Sence de öyle değil mi? Bu taşkın asabiyet ise aşırı hassas bir yaradılışın göstergesi. O kadar."

"Lord Hazretleri'nin taşkınlığının nedeni her ne olursa olsun, ben buna tanıklık etmek istemiyorum. O yüzden de geri döndüm."

"Kalacak yerin var mı?"

"Hayır." Neredeyse meydan okuyan bir ifadeyle yüzüme baktı.

"Nerede kalacaksın?"

"Seninle kalırım diye umuyordum, Frankenstein."

O an aklıma uygun bir mazeret gelmedi. "Burada mı?"

"Burada yaşamıyor musun? Boş odan olduğunu biliyorum."

Aynı günün ilerleyen saatlerinde cüretkâr ve işbilir Polidori, Jermyn Street'e taşındı. Arka tarafta, dediğine göre kendisine pek uygun, küçük bir oda vardı. Haberi Fred'e verdiğimde gözlerini devirmekle yetindi.

"Kendisini güzelce ağırlayacağız, değil mi?" dedim.

“Ah, tabii, efendim. Hem de nasıl güzel ağırlayacağız. Pirzola yerler mi acaba?”

Yerleşmesinin ardından Polidori'ye işime dönmek zorunda olduğumu söyledim. Başını salladı. Başka bir açıklama beklemiyor gibiydi. Ben de alacakaranlıkta doğuya, Limehouse'a gittim. Atölyeyi komşuların girmesini engellemek için kapamış, kilitlemiştim. Meraklı bakışları önlemek için de pencerele-re parmaklık takmıştım. Dolayısıyla her şey bıraktığım gibiydi. Hemen elektrik kolonlarını şarj etmeye başladım, yeniden ısıldadıklarını gördüğümde çok memnun oldum. Sadece birkaç saat içinde, elektrik akışkanının yönünü değiştirme deneylerime başlamıştım. Örneğin, metal plakaların ve kolonları saran devrelerin pozisyonunu değiştirdiğimde, akışkanda geçici bir sapma olduğunu gözlemledim. Gecenin geç saatlerine dek bu çalışmaya devam ettim ama daha fazla yol katedemedim. Elimdekinden çok daha büyük bir güce ihtiyacım vardı. Akışkanı istediğim şekilde yönlendirebilecek başka bir elektriksel çekim kaynağı bulmam gerektiği kanaatine vardım. Bu tür zorluklar bekliyordu beni.

Şafaktan önceki saatlerin sessizliğinde kafamı toplayabilmek için Jermyn Street'e yürüyerek dönmeye karar verdim. Ancak şiddetli bir rüzgâr çıkmıştı. Rüzgârla yere savrulan her yaprak, sokaklara bir gölge düşürüyor gibiydi. Tuğla duvarlarda kendi gölgemi de görüyordum. İleri doğru eğilmiş, kendine ait bir varlığı varmışçasına telaşla ilerliyordu. Sonra yeniden yanımda yürümeye başladı. Hiçbir şey söylemeden adımlarıma birebir uydu. En sonunda artık çok iyi bildiğim o berrak, tatlı sesiyle, “Ben sözümü tuttum,” dedi. “Gördüğün gibi, daima sandığından yakın olacağım sana.” Ben birkaç adım atana kadar kıpırdamadan durup bekledi. Arkamı döndüğümde gitmişti.

Jermyn Street'e vardığımda, Polidori'yi çalışma odamda bulunca şaşırdım.

“Kusuruma bakma, Victor. Odana tamamen tesadüfen girdim. Bir gezinme arzusu geldi üstüme.” Huzursuz bir hali vardı.

“İstediğin yerde gezinebilirsin. Hiçbir sırrım yok benim.”

"Gerçekten mi?" En ufak bir art niyet emaresi sergilemeden, dikkatle baktı yüzüne.

"Neden yalan söyleyeyim ki sana?"

"Derinsin sen, Victor. Çok derin. Asla erişemeyeceğim senin derinliklerine."

"Denemek için bir nedenin de olmayacak."

"Tedirgin bir korkudan mustarip olduğunu biliyorum."

"Ah, pek çok şeyden mustaribim ben." Boğazımı temizledim. "Korku yaşadığım zamanlar olduğunu itiraf ediyorum."

"Peki, şimdi korkuyor musun?"

"Neden?"

"Benden."

"Ne diye böyle bir şey söylüyorsun ki şimdi?"

"Bir şeyimden şüpheleniyorsun."

"Şüpheleniyor muyum?"

"Hiçbir sırrın olmadığını söylerken aslında sırlarını keşfetmemden korkuyorsun." Bir kahkaha attı ama dikkatle bana bakıyordu. "Hiç zalimce bir şey yaptığın oldu mu, Victor? Sırf *yapabileceğini* ispatlamak adına?"

"Aynı soruyu Byron da sormuştu bana."

"Bu fikirle takıntılıdır o. Bir din adamı olan Monro'nun hikâyesini anlatmıştı bana. Sana da anlattı mı?"

"Hayır."

"Birkaç yıl önce olmuş bu. Senle ben buralara gelmeden önce. Bu din adamı inancını kaybetmiş. İçten içe, 'Tanrı yoktur' dermiş. Yine de ayinlere katılır, cemaatine şarap ve ekmek sunar, kürsüden Mahşer Günü ve kurtuluş üstüne vaazlar verirmiş."

"Arsız bir ikiyüzlüymüş."

"O da farkındaymış bunun. Kendisini çok ağır kınarmış. Ağlarmış. Bıçakla kesermiş vücudunu. Tüm bunları sonradan itiraf etmiş. Çektiği ıstıraplardan kurtulmayı canı gönülden dilermiş. Fakat nasıl kurtulacaktı? Zamanla bir plan geliştirmiş. Yok, yok, yanlış söyledim, her şey bir anda olmuş. Son derece mantıksız bir eylem gelmiş aklına."

"Devam et."

"Herhangi bir neden olmadan, şeytani bir suç işlerse kendini kurtarabileceğini düşünmüş. Bir çocuk öldürmek gibi mese-

la... Hiçbir zevk almayacak, rastgele bir çocuk seçip boğacakmış. O zaman Tanrı'dan kurtulacağına kanaat getirmiş. Peki ya o eylemden zevk alırsa? O zaman da, kendi deyişiyle, bir tanrı olacakmış. Evrende ondan yüce bir güç olmayacakmış. Eyleminin hiçbir sonucu olmayacakmış; ne ceza, ne utanç, ne vicdan azabı ne de cehennem. İyiyile kötünün ötesine geçecekmiş. Her şeyin mubah olduğunu kanıtlayacakmış. Kendisine aynen bunları söylemiş."

"Peki, işlemiş mi arzuladığı suçu?"

"Yaşlı bir kadını öldürmüş. Sonradan verdiği ifadeye göre, bir gün alacakaranlıkta kadını kalabalığın arasından seçip evine kadar takip etmiş. Üstünden dini giysilerini çıkarıp sade bir pantolon ve palto giymiş. Kadın, Hammersmith'in hemen ötesinde, bir kulübede yaşıyormuş. Orada öldürmüş onu. Mutfaktan aldığı bir bıçakla kadını defalarca bıçakladıktan sonra karanlıkta kaçıp gitmiş. Cinayet pek çok yerde haber olmuş ama katil yakalanamamış. Bu arada rahip kilisedeki normal hayatına geri dönmüş. Fakat sevinçten havalara uçuyormuş. Ayinleri eskisinden çok daha coşkulu, vaazları çok daha etkiliymiş. Kurtuluşunu tek bir mantıksız eylemde bulmuş."

"Sonra nasıl yakalanmış?"

"Tuhaf olan da bu ya... Hiçbir pişmanlık hissetmiyormuş. Suçluluk duymuyormuş. Utanç bile duymuyormuş. Aksine, gurur duyuyormuş. Haftalar geçtikçe işlediği suçu anlatmak için önlenemez bir arzuya kapılmış. Yaptığını duyurmak istiyormuş. Kelimelere dökmek istiyormuş. Kendine engel olmaya çalışmış ama konuşma –deyim yerindeyse, kapanış bölümünü anlatma– arzusu baskın gelmiş. Bir Pazar sabahı kilisede kürsüsüne çıkmış ve yaptıklarını cemaatine ifşa etmiş. Bıçağı cübbesinin içinde çıkarıp göstermiş."

"Sonra?"

"Tutuklanıp sorguya çekilmiş. Akıl Hastalığı Komisyonu'nun karşısına çıkarılmış. Şimdi St. Luke Akıl Hastanesi'nde."

Hikâye çok tuhaf bir etki bıraktı üstümde. Bir mazeret gösterip yatak odama çekildim ama uyuyamadım. Tüm huzurumu kaçırın anı bir korku kaplamıştı içimi; ya ben de konuşmak ve itirafta bulunmak için bastırılmaz bir arzu hissedersen? Bu dü-

şünceyle içime tohum ekilmiş oldu. Evet. Tabii ki sorumlusu olduğum tüm korkunçlukları sayıp dökmek, yaratığa hayat vermiş olmanın omuzlarıma bindirdiği yükten kurtulmak istiyordum. Peki, ben de suçluluktan çok, zafer duygusu mu hissediyordum? Ondan emin değildim. Ani bir ateşle yanmaya başladım ve sonunda uykuya daldığımda, korkunç rüyalar gördüm.

Ertesi sabah geç saatte uyandım. Polidori'nin mutfakta Fred ile konuştuğunu duyabiliyordum, hemen kulak kesildim. Polidori onu gündelik alışkanlıklarım –yemeklerim, saatlerim vs– konusunda sorguya çekiyordu. Fred ise yanıt vermeye gönülsüz davranıyordu.

Zili çalıp bekledim.

"Evet, efendim?" Fred kafasını kapıdan içeri soktu.

"Her zamankiler," dedim.

Fred çayımı getirip sabunla tıraş bıçağını hazırladı. "Misafirimizi eğlendiriyorsun bakıyorum, Fred. Ne konuşuyordunuz?"

"Hiçbir şey, efendim."

"Hiçbir şeyden hiçbir şey çıkmaz."

"Efendim?"

"Aklından geçenleri söyle."

"Sizin için endişeleniyormuş, efendim. Dediğine göre doktorlar her zaman başkaları için endişelenirmiş. Sonra denklemlerle ilgili bir şeyler söyledi. Ben bilmem ne neye denktir, efendim. Ona da söyledim zaten."

"Başka ne söyledin?"

"Yalan olan hiçbir şey söylemedim, efendim. Ama doğru olan bir şey de söylemedim."

"Aferin, iyi yapmışsın, Fred. Bundan sonra evden çıktığımda gözün Dr. Polidori'nin üzerinde olsun."

Giyinip Covent Garden'a doğru yürümeye başladım. Londralıların Süprüntü Fuarı dedikleri gündü bugün. Piazza'nın öteki ucunda, gürültüleriyle huzurumu kaçıran, bir grup cambaz çocuk gördüm. Çok tuhaf bir görüntü oluşturunyorlardı. Paçavra-
dan giysileri öyle kirli, öyle karaydı ki uğraşlarını hemen ele veriyordu: Kollarına ve bacaklarına bağlanmış beyaz kurdeleler ol-

masa, az önce bir bacadan çekilip çıkarıldıklarını düşünebilir-
diniz. Saçlarına gümüş folyolar takmış, yanaklarını boyamışlar-
dı. Yanlarına yaklaşınca kirli giysilerine ve yüzlerine altın ve gü-
müş rengi kâğıtlar yapıştırdıklarını gördüm. Tüm bunlar birle-
şince ortaya insanın içini burkan bir görüntü çıkıyordu. Ardın-
dan davul sesleriyle birlikte çocuklar yürüyüşe başladılar. Tır-
manma aletlerini, değneklerini, fırçalarını başlarının üzerinde
salladılar, izleyenleri kahkahaya boğan, küfür ve lanet dolu ür-
künç şarkılar söylediler. Az sonra kilise revakının hemen yanın-
da Polidori'yi gördüm. Merakla etrafına bakınıyordu. O an beni
aradığını anlayıverdim. Peşimden gelmişti besbelli. En yakın kö-
şeyi döndüm ve Limehouse'a gitmek için bir araba çevirdim.

Jermyn Street'e döndüğümde vakit geceyarısını hayli geçmişti.
Fred'e seslendim ama cevap alamadım. Pencerenin yanına gidip
aşağı, karanlık sokağa baktım. Bir an için gölgelerin arasında bir
hareket görür gibi oldum ama o an gelip geçti. Ben de yatmaya
gittim.

Ertesi sabah uyandığımda giysilerimin çıkarılmadığını fark
ettim. Hemen kalkıp odadan çıktım. Mutfak kapısı açıktı ama
Fred görünürlerde yoktu. Şimdiye dek hiç ortadan kaybolma-
mıştı ve bütün gece onu alıkoyabilecek hiçbir şey aklıma gel-
miyordu. Giyinip ne yapacağımı belirlemeden sokağa çıktım ve
Piccadilly'ye gittim. Orada, Swallow Street'in köşesinde Fred'in
müdevimi olduğumu bildiğim bir kahveci tezgâhı vardı. Fincan-
lara kahve dolduran kıza, "Hizmetkârim Fred Shoeberry'yi gör-
dün mü?" dedim.

"Fred mi? Kıvrıkcık saçlı, eksik dişli oğlan mı?"

"Evet, o."

"Dün sabahtan beri görmedim, efendim. Dün havayla ilgili
konuşmuştu. Pek bir fenaydı da hava."

Kendi irademden çok kalabalığın yönlendirmesiyle yoluma
devam ettim. Onu bulma şansım yoktu elbette. Londra belli bir
yüzü arayanlar için tam bir yaban ortamı olabiliyordu. Her ne
kadar onun kentte yol yordam bildiğinden emin olsam da bir
çocuğun sokaktan alınıp yokluğa karışmışçasına kaybolmasının
ne denli kolay olduğunun da farkındaydım. Bildiğim kadarıyla

böyle kaçırılanların çoğu denizciliğe zorlanıyordu, diğerlerinin akıbeti hakkındaysa en ufak bir fikrim yoktu. Tabii yaratık tarafından kaçırılmış olmasından da korkuyordum ama son konuşmamızda öyle bir utanç ve pişmanlık sergilemiş, daha fazla vahşet yaratmayacağına öyle candan yemin etmişti ki o tahmini göz ardı ediyordum. Dünyevi hayatının sonunu iple çekerken şimdi böyle bir işe kalkışması için ne gibi bir sebep olabilirdi?

Umutsuzluk içinde Jermyn Street'e döndüm. Pek çok kişi hizmetkârının ani gidişi karşısında pek bir şey hissetmezdi ama ben Fred'e ne kadar bağlandığımı yeni fark ediyordum. Sonra aklıma Bayan Shoeberry geldi. Belki o hastalanmış ya da rahatsızlanmış, Fred de annesinin başında beklemek zorunda kalmıştı. Kadının Drury Lane dışındaki avlulardan birinde, sokağın yukarı tarafında oturduğunu Fred'den biliyordum. Hemen yürüyerek oraya gittim. Mahallede herkes tanıyordu Bayan Shoeberry'yi. Beni "çamaşır yıkadığı" Short's Rents gecekondu-larından birine yönlendirdiler. Orada, tulumba başında, elinde sabun ve süngertaşıyla çalışan bir kadın vardı, gördüğüm kadarıyla buranın suyu daha boldu. Kadına, Bayan Shoeberry'nin nerede olduğunu sorduğumda, ikinci kattaki açık pencereyi işaret etti. "O," dedi, kelimeyi vurgulayarak, "orada." Olması gerektiği kadar temiz görünmeyen merdivenlerden yukarı çıktım ve Bayan Shoeberry'nin dairesini buldum. Kapı aralıktı ve Londra çamaşırhanesinin o tanıdık, kesif kokusu daha oracıktan burnuma geldi. Kapıyı tıklatıp açtım ama çamaşırcı kadını hiçbir yerde göremedim. Odanın dört bir yanında çarşaf, çamaşırlar asılıydı.

"Sen de kimsin?" Bayan Shoeberry'nin sesi bir çarşafın arkasından geliyordu.

"Victor Frankenstein."

"Aa, Bay Frankenstein, affedersiniz." Elinde mandallar ve bir merdaneyle çarşafın arkasından çıktı. "Yine ne yaptı Fred?"

"Hiçbir şey yapmadı, Bayan Shoeberry. Onu burada bulurum diye ummuştum."

"Buraya gelmedi, Bay Frankenstein. Sadece Pazar günleri gelir, kaldırma işi için." Neden bahsettiği hakkında en ufak bir fikrim yoktu. "Gitti mi yani?"

"Dün akşamdan beri görmedim."

Biraz durup düşündü. "Gerçi pek Fred'in yapacağı şey değil bu."

"Biliyorum."

Gözlerimin içine baktı. "Başı belada falan mıydı, efendim?"

"Bildiğim kadarıyla, hayır."

"Mutlaka bir şey vardır aklında. Bilirim ben o oğlanı. Müteveffa Bay Shoeberry öldüğünde iki gün saklanıp ortaya çıkmamıştı. Teknelerde uyumuş. Sonra da bu konuyu bir daha hiç açmadı. Çok derin çocuktur, çok..." Çarşafların arkasına geçti, bunu muazzam bir aksırma sesi izledi. Birkaç dakika sonra kendine geldi. "Siz dert etmeyin, Bay Frankenstein. Pazar'a kadar dönmüş olur. Kaldırma işini bana bırakmaz o."

Verdiğim "sıkıntı" yüzünden kadına bir Florin sunarak, birkaç dakika sonra oradan ayrılıp Jermyn Street'e döndüm. Annesinin verdiği teminatla Fred'in Pazar'a kadar döneceğine ikna olarak, kendimi bir kez daha deneyime adadım. Her gün atölyeye giderek, yeni araştırmalarımın ışığında galvanik mekanizmayı geliştirdim. Tersine çevirme problemi hâlâ bakıydı ve beni, bataryalarla makinelerde binlerce farklı varyasyonu denemeye itiyordu. Ancak nihayetinde bir sonuç elde edeceğime inandığım için hiç yılmıyordum.

Fred, Pazar günü de dönmedi. Bayan Shoeberry büyük bir korku içinde Jermyn Street'e gelerek, görevlilere haber vermemiz gerekip gerekmediğini sordu. Benim memurlara da bekçilere de pek inancım yoktu ama yine de Bayan Shoeberry'yle St James's Street'teki saymana gitmeyi kabul ettim. Tabii ki kayıp bir çocuğa dair herhangi bir bildiri yapılmamıştı ama kadın yine de görevini yerine getirmiş gibi hissetti kendisini. Fakat içi rahat değildi. Bir şeylerden korkuyordu. Oğullarından birinin Fred'in yerini almasını isteyip istemediğimi sordu, istemediğimi söyledim.

Günler geçtikçe kendimi işime öyle kaptırdım ki dışarıdan nasıl görüldüğüme aldırış etmez oldum. Polidori evimde kalmaya devam etti ve araştırmalarımın durumu konusunda beni sık sık sorguya çekti. Bir beyefendi olarak, ona evimden gitmesini söyleyemedim. Süprütü Fuarı'nda aniden belirmesinden hiç

bahis açmadım ama kendimle ilgili herhangi bir bilgi vermemeye de dikkat ettim. Sonuç olarak, birbirinden huzursuzluk duyan iki insana dönüştük.

Fred'in kayboluşundan iki hafta sonra Mary Shelley'den bir mektup aldım. Beni (Lord Byron'ın da dâhil olduğu) ev ahalsinin İsviçre'den ayrıldığı konusunda bilgilendiriyor, güneye, Pisa'ya giderek, Lung' Arno'da kendilerine bir yer tuttuklarını söylüyordu:

Yeterince rahat bir ev, üstelik ayda sadece on üç sequin ödüyoruz. Mükemmel bir mezzanino'muz ve dördüncü katta üç odamız var. Buradan Shelley'nin eşsiz bulduğu günbatımlarını izliyoruz. Lord Byron çok daha görkemli bir eve yerleşti ama akşamları lütfedip yemeği bizimle yiyor. Şu an Shelley'ye yeni yazdığı bir şiirden bölümler okuyor. Ne dediğini tam olarak duyamıyorum. Kendisi hepimizi Spezia Körfezi'ne taşımak istiyor ama bir yolculuğa daha çıkma fikri beni dehşete düşürüyor doğrusu.

Bunu Polidori'ye okuduğumda sıırıttı. "Adam tam kaçık," dedi. "Bir azizi bile deliliğe sürükler. İçinde bir iblis var, ne kendisine huzur veriyor ne de etrafındakilere."

"Dur bir dakika. Mary'nin notunu duymadın daha. Mektubu tamamladıktan birkaç gün sonra yazmış galiba." Mary'nin mektubun sonuna eklediği ümitsiz mesajı okudum:

Şimdi Lerici kıyısına inşa edilmiş bir yere taşındık. İsmi Casa Magni. Bayağı büyük ama ev demeye bin şahit ister. Daha çok, denizle ve deniz rüzgârlarıyla örselenen bir kaleyi andırıyor. Yakınlarda, küçük San Terenzo köyüne giden engebeli bir patika var. Köyden ancak çok gerekli erzakları satın alabiliyoruz. Üstelik yemek pişirmek için de sadece tek bir baca var! Bahçe yok, evin arka cephesi ise gür bir ormana bakıyor. İnsanın hayal edebileceği en kasvetli yer burası. Moralimi düzelten tek şeyse, denizin düşüncesi. Ah, şimdi Londra'da olmak için neler vermezdim!"

Mektubu bıraktım. "Seyahat etmekten sıkıldı artık."
"Byron'dan da sıkıldı, tahminimce," dedi Polidori."

Bundan iki hafta sonra bir mektup daha aldım. Zarfın üstündeki yazı Mary'ye aitti ama öyle kargacık burgacıktı ki kötü bir haber taşıdığını hemen anladım:

Söylemeye dilimin varmadığı bir şey var. Kelimelerle ifade etmekte zorlanıyorum. Shelley öldü. Denizde boğuldu. Henüz bulunamayan bir teknede, bir arkadaşıyla birlikte öldü. Livorno'dan Spezia Körfezi'ne doğru yelken açmışlardı ama söylenene göre ani bir yaz fırtınasıyla alabora olmuşlar.

Mektup bu noktada kesiliyordu ancak daha sonraki bir zamanda ayrı bir kâğıda devam edilmişti.

Dün onu buldular. İki mil ötede, Serchio nehri ağzının yakınlarmında kıyıya vurmuş. Lord Byron cesedi olarak teşhis etti. Ben yapamadım. Bysshe'nin üstünde Cenevre'den aldığı kruvaze ceket ile nankin pantolon vardı. Hatırladım mı onları? Buradaki yetkililer bulunduğu yerde toprağa verilmesi, mezarının kireçle doldurulması gerektiğini söylediler ama Byron ile bu sevimsiz yöntemle şiddetle karşı çıktık. İlk defa Byron'a lordluk tavrı ve otoritesini takındığı için minnettar oldum. Sonunda zavallı Bysshe'nin ölüsünü deniz kıyısında yakmamıza izin verildi. Evin iki hizmetkârı Byron ile birlikte sahilde bir cenaze ateşi yaktilar. Işıl ışıl bir gündü. O son törende keşke sen de yanımda olsaydın, Victor. Bysshe'yi alevlerin üstüne yerleştirdik, Byron ateşe şarap, tuz ve buhur serpiştirdi. Ben bakamadım ama Byron elini ateşe sokup Bysshe'nin hâlâ sağlam olan kalbini aldı. Külleri Roma'daki Protestan mezarlığına gömmek istiyor ama benim bu ülkede daha fazla kalacak mecalim yok. Gitmek istiyorum. Ümitsizlik dışında her şeyin bir sonu var.

Dostumun ölümü beni öyle sarstı ki iki gün boyunca yaşadığıma dair tüm hislerimi yitirdim. Neler yaptım, nereye gittim, hiç bil-

miyorum. Tek bildiğim kirli çamaşırlarla yatıp kalktığım ve hiç yemek yemediğim... Polidori üzüntümü göz önüne alarak beni bir süre rahat bıraktı sanırım ama üçüncü sabah çalışma odamın kapısını tıklattı.

"Mary haftaya dönüyormuş," dedi. "Byron'dan bir not var burada."

Mary'nin yaklaşan dönüşü beni uyuşukluğumdan çıkardı. Bilemediğim bir nedenden dolayı o İngiltere'ye dönmeden önce yarattığı yok etmek istiyordum. Harriet ile Martha için olduğu gibi, Mary için de bir tehdidin söz konusu olduğunu açıkça düşünmek istemiyordum ama onu tekrar görmeden önce bu korkunç yükten kurtulmayı arzuluyordum. Kederli günlerinde onu korumak, belki avutabilmek istiyordum. Yaratık hâlâ yaşarken nasıl başarabilirdim bunu? Artık deneylerimin zirvesine ulaşmış durumdaydım ve başarı yakın görünüyordu. İletken teller ve çeşitli seviye ve eğimlerle yerleştirilmiş bir dizi metal plaka sayesinde nihayet elektrik akışkanının yönünü ve kuvvetini değiştirmeyi başarmıştım. Deneyi eterle sakinleştirdiğim bir sokak köpeğinin üstünde denemiştım ve köpek akımın etkisiyle anında telef olmuştu.

Şimdi ise abartılı bir tutar karşılığında Wapping'de bir denizciden bir maymun satın almıştım. Teoriyi insanlar üstünde test edemezdim, maymunun da deneyin amacı açısından türümüze en yakın örnek olduğunu düşünüyordum. Önceki gibi eterle uyuşturduğum ve deri kayışlarla masaya bağladığım maymuna elektrik verdim. Hayvan şiddetle sarsılıp kasılmaya başladı ve on altı saniye içinde can verdi. Ardından yine akım verdim: Henüz ben seyrederken bedeni çürümeye, derisi büzüşmeye ve eti çözünmeye başladı. Ortaya çıkan koku dayanılır gibi değildi ama ben deneyin sonunu getirmeye kararlıydım. Bir şok daha verdiğimde bedeni tamamen iskelete dönüştü. Sonra kemikler de toz olup dökülene kadar parçalanmaya başladı. Başarıya ulaşmıştım.

Yirmi İki

Büyük bir sevinçle ayrıldım Limehouse'dan. Yaratıkla aramdaki o uzun süreli bağın artık sona ereceğinden emindim. Ana yoldan aşağı yürüdüm, tuhaf görüntü ve hisler peşinde olanların daima mesken tuttuğu küçük sokakları geçtim. Kusursuz bir güven içinde yürüyordum. Bir köşeyi döndüm ve sağıma baktığım anda Polidori'yi gördüm. Gölgeler içine saklanmıştı ama onu kolayca ayırt ettim. Zafere ulaşmışlığın sarhoşluğu içinde bu meseleyi çözmeye karar verdim. Sokakta öylece dikilip beni fark etmesi için ona bolca vakit tanıdım. Sonra hızlı adımlarla Ratcliff ve Whitechapel'a doğru yürüyerek, semti meydana getiren dar sokaklarda mekik dokudum. Arkamdan adım sesleri geldiğini fark edince bir sokağa saparak bekledim. Polidori önümden geçtiği anda ileri çıkarak onu kolundan yakaladım. "İyi akşamlar," dedim. "Gördüğüm kadarıyla aynı mahalleleri turluyoruz."

Polidori bana döndü ve hiç kıpırdamadan durdu. "Belki bir macera peşindeyimdir?"

"Hayır, benim peşimdesin."

Bir an sessiz kaldı. "İlgimi çekiyorsun, Victor. Kabul ediyorum. Çok geniş bir anlayışın var senin..."

"Demek tahmin ettiğim gibi, kâğıtlarımı karıştırdın. Yanılıyor muyum?" Bir şey saklamaya çalışmıyordum artık. "Neler gördün?"

"Harika şeyler. Ama anahtarı bulamıyorum."

"Anahtar da bende. O yüzden peşimdesin."

Kendini toparlamıştı. "Sırlarını öğrenmek istediğimi söylemiştim sana. Nasıl desem, sıradaşı bir şeyler yaptığını ya da geliştirdiğini düşünüyorum."

Fırsatı yakalamıştı. Öyle bir neşe ve başarı sarhoşluğu içindeydim ki sokaklarda haykırarak her şeyi ilan edebilirdim. "Tuhaf bir vaka benimki," dedim.

"Biliyordum zaten."

"İnanmayacaksın ama."

"Senin inandığın yüzünden okunuyor. O bana yeter."

"İnanç değil bu. Zafer. Burada konuşmayız." Fena halde terliyor olmalıydım ki giysilerim ıslanmıştı.

Yoldan bir araba çevirdim ve Jermyn Street'e doğru yola düştük. Çalışma odama geçip oturduk. Başarı hikâyemi anlatmaya can atıyordum.

"Tuhaf bir vaka benimkisi. Daha tuhafı görülmemiştir. Eşi benzeri olmadığını düşünüyorum."

"Ciddi misin sen, Frankenstein?"

"Kahkahalarla güleceksin herhalde bana."

"Kesinlikle hayır. Anlamak istiyorum seni."

"O durumda çok gerilere gitmen gerekir." Deneylerimin öyküsünü baştan sona anlattım ona. Uzun konuşmam boyunca ağzını açıp tek kelime etmedi. Çok tuhaf bir tavırla gözlemliyordu beni. "İnan bana anlattıklarım doğru ve eksiksiz, Polidori. Gelişmelerin her aşaması, tıpatıp özetlediğim gibi yaşandı."

Yaratığın ilk uyanışını anlattıktan sonra duraksadığımda, Polidori bana doğru eğilerek fısıldadı: "Yani yaşadı mı o şey? Onu mu söylüyorsun bana?" Olağanüstü bir şaşkınlıkla elini alnına götürdü. Gözleri iri iri açılmıştı.

Başımı salladım. Sonra da kısık bir sesle ekledim: "Hâlâ da yaşıyor." Polidori dehşetle etrafına bakındı. "Hayır. Burada değil. Nehrin halicinde yaşıyor. İnsanlardan uzakta."

"Sonradan tekrar gördün mü?"

"Hikâyemin sonunu bekle." Ona Harriet Westbrook'un öyküsünü, ağabeyinin onu öldürmekle suçlanarak haksız yere idam edilmesini anlattım. Anlatırken de sürekli ağladım çünkü şu zamana dek o olayı düşüncelerimden uzak tutmak için elimden geleni yapmıştım. Sonra hizmetkâr Martha'nın kaçırdı-

lup Marlow'da, nehir kıyısında öldürölüşünü anlattım. Yaratığın bunu izleyen ziyaretlerinden söz ettim. "Beni tehdit etti," dedim, "öyle korkunç şeylerle..." Durdum ve titremekte olduğumu fark ettim.

Polidori şuursuz bir hareketle koltuğundan kalktı. "Mümkün mü bu, Frankenstein?" Yine etrafına bakındı. "Neden basın da bas bas duyurulmadı? Nasıl yaşar aramızda? Neden avlanıp öldürölmedi?"

"Tanınmadan, bilinmeden yaşamak istiyor da, ondan. Senin dediğin gibi, avlanıp öldürölmek istemiyor. Kendini halktan saklamanın yollarını biliyor."

"Biraz şarap iç," dedi Polidori. O da en az benim kadar korku içindeydi ama bir bardak şarap daha doldurup uzattı. Anında içip bitirdim. "Daha sakın misin şimdi?"

"Evet, çok sakınım. Ya sen?"

"Olabilirdiğince."

"Bir süre sonra yaratık tehditlere bir son vererek bana yalvarmaya başladı. İstirabından kurtarılmak istiyordu. Sanırım utanç... pişmanlık... dehşet yaşıyordu. Bunların hepsini birden... Bazen başka kötölükler de yapmış olabileceğini ve bunlar yüzünden de azap çektiğini düşünmüyor değilim. Tabii bundan emin olamıyorum. Fakat bana gelip yok edilmek istediğini söyledi."

"Şükürler olsun."

"Ve ben de bu dileğini yerine getirebilecek durumdayım." Polidori'ye önemli hiçbir şey atlamadan, maymun üstünde yaptığım deneyi anlattım, ardından yaratığı yok etme planımı sayıp döktüm. "O bana gelecek şimdi," dedim. "Biliyorum geleceğini. Tuhaf bir hassasiyeti var bana karşı. Kurtuluş vaktinin geldiğini anlayacak. Yarın onu son defa göreceğim."

"Beni de davet etmeni isteyebilir miyim, Frankenstein?"

"Onun başka bir tanık isteyeceğini hiç zannetmiyorum."

"Fakat başarısızlık ya da kısmi bir başarı durumu söz konusu olursa..."

"Başarısızlık falan olmayacak."

"Golem için söylenen gizli kelimeyi hatırlıyor musun? Sana şunu söylememiştim; o kelimenin goleme bir Yahudi tarafından

söylenmesi gerekiyor. Aksi takdirde etkili olmuyor.” Bir an duraksadı. “Benim inancım da o yönde.”

“Ah, şimdi anladım seni. Lanetleyen sözü söylemek istiyorsun ona. Yahudi lanetini salmak istiyorsun üstüne. Gerek kalmayacak böyle bir şeye.”

“En azından bir fırsat tanı bana.”

“Madem çok istiyorsun, tamam. Fakat senin varlığından rahatsız olacaktır, biliyorum.”

“O halde bir yerde gizlice mesajını beklerim.”

“Kiminle ulaştıracağım ki mesajımı? Hayır. Yaratığın alacakaranlıkta geleceğini düşünüyorum. Onun vaktidir alacakaranlık. Sen beni birkaç saat yalnız bırak onunla. Son bir itirafta bulunmak ya da başka şeyler hakkında konuşmak isteyebilir. Geceyarısı gel.”

Gece gözümü uyku tutmadı. Yorgunluktan perişan haldeydim ama öyle hummalı bir bekleyişe girmiştim ki rahata eremiyordum. Dakika başı yaratığın hayalimde beliren yeni bir görüntüsüyle yerimden sıçıyordum. Ancak şafak sökerken uyuyakaldım. Çok geçmeden Polidori’nin merdivenlerden inerken ve sokak kapısını açarken çıkardığı seslerle uyandım. Hemen yerimden fırladım, temizlendim ve kendimi, korku dolu hayatımın son günü olduğuna inandırdığım güne hazırladım.

Limehouse’a varır varmaz nehre çıkan kapıyı açtım.

Üç dört saat suya bakarak bekledim. İkinci vakti küçük iskeleye indim ve kıyıda gezinen çamur ve zift kokusunu içime çektim. Sabırsızlık içinde değildim. Jermyn Street’ten telaşla çıktığımda dahi yaratığın alacakaranlıktan önce gelmeyeceğini biliyordum. Hava yavaş yavaş karardı. Hafif bir esinti, yükselen suyla birlikte istikrarlı bir şekilde akan nehri dalgalandırdı. Bir sığırcık sürüsünün nehrin karşı yakasından bataklıklara doğru hücum ettiğini görebiliyordum. Güneş bulutların arasında iyice alçalırken, ufukta belli belirsiz bir ışık kaldı. Tam bu sırada onu suda ilerlerken gördüm. Yaklaşırken gövdesini dışarı çıkardı sonra yeniden nehre daldı. Arkamı dönüp atölyeye doğru yürüdüm. Onu kapıda beklerken gördüğümde hayli sakindim. “Ben de seni bekliyordum,” dedim. “Geleceğini biliyordum.”

"Kurtuluşum yaklaşmışken, nasıl gelmem ki?"

"Deneylerimin başarılı olduğunu, hedefime ulaştığımı biliyorsun, değil mi?" Başını salladı. "Eee? Ne yapmamı istiyorsun şimdi?"

"Ne istediğimi biliyorsun. Ölüm. Unutuş. Hiçlik ve karanlık."

"Bunların hepsi için söz verebilirim sana. Gel haydi." Bir yağ lambasının ışığına adım attı. Üzerinde denizcilerin giydiği türden, kaba kumaşlı bir pantolon, kahverengi bir ceket vardı. Gömlek giymişti ama kuşak bağlamamıştı. Göğsündeki sarı kılları görebiliyordum. Ayakları da çıplaktı. Tahminimce haliçte zorlu bir hayat sürmüştü.

"Söylemek istediğin bir şey var mı şeyden önce... Herhangi bir şey var mı, söylemek istediğin?"

"Sadece suçlarım yüzünden acı çektiğimi ve o acının dinmesini istediğimi söyleyeceğim."

"Pişman mısın?"

"Doğrusu, beyefendi, pişman olması gereken kişi sensin. Ben istemedim bu dünyaya gelmeyi. Böyle bir bedenle uyanmayı dilemedim. Ben mi canavarım? Sen mi canavarsın? Yoksa dünya mı canavar?" Titreşen ışıktaki, şimdiye dek hiç görmediğim kadar hüznünlü bir ifadeyle durdu ve elektrikli aygıtı incelemeye başladı. "Buraya mı uzanacağım? Doğduğum yer de burasıydı, değil mi?"

"Giysilerini çıkarabilirsen..."

"Yoksa yanarlar mı?"

"Olabilir, evet. Sonra da masadaki yerini al. Başın şu tarafa olsun." Soyunup anlattığım şekilde uzandı. El ve ayak bileklerini deri kayışlarla bağladım. Üstünden çamur ve balçık kokusu yükseliyordu.

"Bataklıkların kokusu," dedi, ne düşündüğümü anlamış gibi. "Kıpırdamadan duracağım. Kayışları çok sıkı bağlamana gerek yok."

Hazır olduğunda elektrik tellerinin ucunu şakaklarına ve omurgasının en alt kısmına yerleştirdim. Her şeyin hazır olduğunu belli etmek için yüzüne baktım. Gözlerini yumdu ve derin bir iç çekti. Elektrik akışkanını gönderdiğimde tüm vücudu

du şiddetli bir şekilde sarsıldı, ardından yay şeklinde yükselerek bileğindeki kayışlardan birini kopardı. Çığlık atacak gibi oldu ama çıkan ses kulak tırmalayıcı bir öksürükten başka bir şey değildi. Açık ağzından tozlar geldi. Sonunda bedeni sakinleşti.

Ne var ki az sonra beni dehşete düşürerek gözlerini açtı. Konuşamıyordu ama serbest eliyle bana dokundu. Onu yok edemediğimi anlayarak geriye kaçtım. "Çaresiz değiliz," dedim ve beni anladığını fark ettim. Başıyla onayladı. "Akışkanın seviyesini yükselteceğim. Hazır mısınız?" Onaylarcasına gözlerini yumdu. İkinci girişim korkunçtu. Vücudu yine titreyip kasıldı. Sol bacağı kavruldu ve yanan etin kokusu içeriyi doldurdu. Güçlkle ve hırıltıyla nefes alıp verirken, şuurunu yitirmiş gibiydi. Ancak yine de ölmemişti. İzin almadan üçüncü bir deneme yaptım. Bir kez daha eti yandı ama hayati emareleri yerindeydi. Yapabileceğim başka bir şey kalmamıştı. Kayışları çözdüm ve onun kalıp kalkmadığına bakmadan, pencereden nehre bakan sandalyeye kendimi bıraktım. Tam anlamıyla bitap ve yenik düşmüştüm. Onu yok etmeyi başaramamıştım. Bu şey, bu yük, hayatımın üstüne çökmeye devam ediyordu. Bir süre sonra o da yanımdaki sandalyeye oturarak, bana katıldı. Yanık teninin kokusunu alıyordum ama herhangi bir tiksinti ya da iğrenme hissetmiyordum. Sorumlusu bendim ne de olsa. O ise konuşmaya çalıştı. Sesi eskisi gibi melodik değildi. Kısık bir mırıltı gibi çıkıyordu.

"Ölemiyorum," dedi. "Ebediyen var olacağım bu dünyada, değil mi?"

"Bilmiyorum."

"Biliyorsun."

"İleriye bakacak cesaretim yok."

"Ne yapacağız şimdi? Etim yakında iyileşir. O bir şey değil. Aklım ve ruhumsa asla iyileşmeyecek."

"O kadarı paylaşacağız bu durumda."

Boynu eğik, ileri geri sallanarak yanımda oturuyordu. "Bitir şunu," dedi. "Bitir şunu."

Ben de başımı eğdim. Öylece, yan yana ne kadar oturduk bilmiyorum ama sonunda duyduğumuz ayak sesleriyle kendi-

mize geldik. Gelen Polidori'ydi. Nehir kıyısına yaklaşmış, iskele-ye çıkmak üzereydi. Atölyenin kapısına geldi ve eşikte duraksadı. Yüzünde bir hayret vardı.

"İşte gör eserimi," dedim.

Elindeki lambayı havaya kaldırarak, içeri girdi ve önümüz-de durdu.

"Bak yaratığa. Elimden çıkan bu işte."

"Nerede?"

"Burada, tam önünde."

"Hiç kimse yok ki burada," dedi.

"Aklını mı kaçırdın? Burada işte. Yanımda. Oturuyor."

"Yanımda boş bir sandalyeden başka bir şey yok."

"Yok mu? İnanmıyorum sana. Yalan söylüyorsun."

"Neden yalan söyleyeyim ki, Victor?"

"Beni kandırmak için. Bana ihanet etmek için. Beni çileden çıkarmak için."

"Hiçbir şey yok burada. Yanında kimsecikler yok. Yaratık falan yok." Elektrikli makinelerimin yanına gitti. "Çok yazık, Victor."

"Ne diyorsun sen? Söyle o zaman, Harriet ile Martha'yı kim öldürdü?"

Dikkatle baktı yüzüme. "Onları kim öldürdü bilemem."

"Gördün mü işte, hiçbir cevabın yok."

"Hayali bir dünyada yaşamışsın sen, Victor. Her şeyi hayal etmiştin. Uydurmuşsun."

"Nasıl olur?"

"Belki Bysshe'yle ya da Byron'la rekabet etmek istedin. Yücelik ve güç arzun vardı."

"Yeter. İçimi ümitsizlikle dolduruyorsun."

"Ne kötülükler yaptın kim bilir!" Bir an duraksadı. "Fred'e ne oldu?"

"Fred kim?" dedi yaratık bana, fısıltıyla.

Ne cevap vereceğimi bilemiyordum. Beni sevmiş bir çocuğun ortadan kayboluşunu nasıl açıklayacaktım? Cesedinin kıyıdaki kireç çukurunda olduğunu nasıl söyleyecektim?

Polidori yüzüme baktı ve "Fred'i de mi yok ettin?" dedi.

"Yeter dedim sana!"

Yerimden fırlayıp üstüne atladım. Saldırıp onu yok ettim. Hayır, ben değil. Yaratık onu elleriyle lime lime etti.

Sonra dışarı çıktık, yaratık ve ben; bekçiler tarafından yakalandığımız dünyaya adım attık.

Bana hasta Victor Frankenstein tarafından, 15 Kasım 1822 tarihinde verilmiştir.

İmza: Frederick Newman, Hoxton Tedavisi İmkânsız Akıl Hastalıkları Hastanesi'nin Yöneticisi

Victor Frankenstein, Cenevrelî, hali vakti yerinde bir ailenin oğludur. Babasının bütün itirazlarına rağmen Oxford Üniversitesi'nde okumak için Londra'ya gelir. Burada tanıştığı şair Percy Bysshe Shelley'nin ateizm ve din üzerine düşüncelerinin de etkisiyle okuldan uzaklaşıp kendini deneylerine adar.

Frankenstein'ın deneylerinin amacı, elektrik akımının yardımıyla ölümü alt etmektir. Yeni ölmüş genç bir tıp öğrencisinin bedenindeki "yaşamsal öz"ü yakalayarak onu yeniden hayata döndürdüğünde, bu zaferinin sonuçlarını kestiremeyecek kadar heyecanlanır. Hayat verdiği bu canlının eylemlerinin ağırlığını taşımak zorunda kalacağını hesap etmemiştir.

Peter Ackroyd, her zamanki gibi Londra'nın 19. yüzyıldaki karanlık ve kasvetli havasını son derece canlı bir biçimde gözler önüne seriyor. *Victor Frankenstein'ın Vaka Defteri*, Percy Bysshe Shelley'nin yanı sıra Lord Byron, John William Polidori, William Godwin, Mary Shelley ve Samuel Taylor Coleridge gibi, dönemin önde gelen edebiyatçıları ve düşünürlerini de daha yakından tanıma fırsatı sunuyor.

Mary Shelley'nin ölümsüz eseri *Frankenstein'a* bir saygı duruşu niteliğindeki bu romanı gözünüzü kırpmadan okuyacaksınız!



ISBN 978-975-08-2095-3



9 789750 820953